

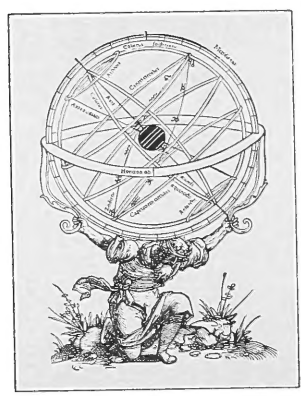
**BURNDY
LIBRARY**

Chartered in 1941

GIFT OF
BERN DIBNER

*The Dibner Library
of the History of
Science and Technology*

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES

IOACHIMI IVNGII
LVBECENSIS
MED. DOCT. ET GYMNASII HAMBVRG. QVONDAM PROF.
PVBL. ATQVE RECTORIS
OPVSCVLA
BOTANICO-PHYSICA

EX
RECENSIONE ET DISTINCTIONE
MARTINI FOGELII
MED. D. IN GYMNAS. HAMB. P. P.

ET
IOH. VAGETII

LOG. ET METHAPH. P. P. IBID.

CVM EORVNDEM ANNOTATIONIBVS

ACCEDIT

IOSEPHI DE AROMATARIIS, ASSISINAT.
FAVORINI FIL.

AD
BARTHOLOMEVM NANTI
EPISTOLA

DE

GENERATIONE PLANTARVM EX SEMINIBVS
OMNIA COLLECTA, RECOGNITA ET REVISATA NOVISQVE
ANNOTATIVNCVLIS ILLVSTRATA

CVRA

IOH. SEBAST. ALBRECHT, M. D.
GYMNAS. CASIMIR. ACAD. QVOD COBVRGI FLORET PHIL.
NAT. P. P. O. PHYSIC. DVICAL. PROVINC. ACAD. IMPER.
N. C. COLLEGAE.

COBVRGI

SVMTIBVS ET TYPIS GEORGII OTTONIS
TYPOGR. DVICAL. PRIV. 1747.

41
J95
1747
Sedire

REVERENDISSIMO,
PERILLVSTRI AC
DOCTISSIMO DOMINO,
D O M I N O
STEPHANO,

SACRI ET EXEMPTI
CISTERTIENS. ORDIN. ET MO-
NASTERII B. V. M. DE LANGHEIM

ABBATI DIGNISSIMO SACR. CÆSAR.

MAI. SACELLANO INTIMO,

DOMINO
MEO GRATIOSISSIMO.

REVERENDISSIME AC
PERILLVSTRIS DO-
MINE ABBAS
DOMINE GRATIOSISSIME!

Non novum est, quod au-
deo, REVERENDIS-
SIME DOMINE
ABBAS! dum TIBI has
DE PLANTIS meditationes, meis quali-
bus-

DEDICATIO.

buscunque curis auctiores, in tyro-
num usus recufas, facras effe jubeo.
Idem fecit ex Antecessoribus in mu-
neribus meis, Vir quondam doctiffi-
mus **GEORGIUS BERGNERVS**
Phil. & Med. Doct̃or, Gymnaf. Cafi-
mir. eo tempore P. P. O. & Civitatis
Coburg. Phyf. Ordin. ubi fua de Pefte
aliisque morbis contagiofis, olim po-
pulariter hinc inde grassantibus con-
filia, anno fuperioris feculi quadragefi-
mo primo, patrio i. e. Germanico ftilo,
Coburgi typis Ioh. Eyrich imprefsa

D E D I C A T I O.

Reverendissimo ac doctissimo olim
Abbati Langheimensi DOMINO IO-
HANNI dedicavit. Fuit enim Co-
burgenfium medicorum a longo jam
tempore ea, raro interrupta, felicitas,
ut REVERENDISSIMI DOMINI ABBATES
LANGHEIMENSES & propriæ personæ
& R. R. D. D. P. P. in Monasterio il-
lo Conventus fanitatem tam tuendam
quam restituendam illis gratiose con-
credere nulli dubitaverint. Devinxit
hæc gratia BERGNERVM nostrum,
ut grati devotique animi monumen-

tum

DSI

tum positum voluerit publice, per plures annos duraturum. Quod ille fecit, idem & a me faciendum animi gratissimi devinctissimique leges exigere mihi visæ sunt. TVIS enim inprimis Confiliis, GRATIOSISSIME DOMINE! quibus eo tempore REVERENDISSIMVS in tanta dignitate ANTECESSOR, pius ille DOMINVS ABBAS MARTINVS familiariter usus est, factum esse, ut anno hujus seculi XXXII. Perillustris & Reverendissimi illius Domini Abbatis personæ & R. R. D. D. P. P. Con-

ven-

DEDICATIO.

ventus cura fanitatis mihi concrede-
 retur gratioſe, gratiſſimo recordor
 animo. Quam provinciam officioſe
 in me ſuſceptam, ea qua par erat fide
 & induſtria, ſub TVO etiam, ſapientiſ-
 ſimo SVCCESORIS DIGNISSIMI regimine,
 cui ulterius benedicat illudque ad plu-
 res adhuc annos poſteros feliciffi-
 mum eſſe jubeat ſummum Numen,
 tuitus ſum per aliquot annos felici-
 ter. Quanquam vero poſt hæc &
 quidem anno XXXIV. Philoſ. Nat. P.
 P. in Illuſtri noſtro Gymnaſ. Caſimir.
 &

DEDICATIO.

& deinde anno XXXVII. Phys. Duc.
provinc. munerum a Serenissimis
eo tempore Principibus nostris, DO-
MINO CHRISTIANO ERNE-
STO & DOMINO FRANCI-
SCO JOSIA Ducibus Sax. & reli-
qua, Fratribus, Dominis nostris Cle-
mentissimis, gratiosissime mihi de-
mantatorum rationes ab ordinaria illa
medica cura Monasterii Langheimen-
sis vel invitum avocaverint, quod
omnibus his officiis me imparem ju-
dicabam: TVA tamen gratia non in-

DEDICATIO.

termisit, me innumeris, quæ gratissimo pectore recolo, mactare beneficiis largissime. Quæ inter primum illud numero argumentum, quo magna TVA in me immeritum intemerata permanfit fiducia, qua in gravioribus corporis TVI affectibus, quibus identidem illud sub curarum mole afficiebatur, mea qualiacunque consilia medica ad illos avertendos postulari gratiosissime voluisti, & quod vehementer gaudeo, non infauste, quia semper adhuc illis Summum Numen benedixit copiose & benignissime.

Præ-

DEDICATIO.

Præter has privatas & domesticas quasi rationes superfunt aliæ adhuc publicæ magis, quæ animum impulerunt, ut TIBI REVERENDISSIME DOMINE! hæc plagulas demississime dicatas voluerim. Tu enim non solum a teneris bonas litteras deamasti & admirabiles in illis fecisti progressus, specimina quoque plura limatissima profundissimæ eruditionis, publici fecisti iuris, ut nunc inter eruditissimos huius seculi Abbates jure meritoque numerari dignus habearis, sed etiam

DEDICATIO.

summus Musarum Mæcenas, quid-
quid ad studia litterarum excolenda
augendaque pertinet, liberalissime
confers adhuc TVIS, & alios eruditos
TVA prosequeris gratia largissime.

Videri quidem poterit nonnullis,
ejusmodi quid DE PLANTIS indignum
esse Viro tanto, publicis Ecclesiæ &
privatis Monasterii curis centumque
aliis gravissimis negotiis obruto, atque
sic me imprudentiæ accusari posse.
Sed quia ego optime novi, quanta re-
rum

DEDICATIO.

rum phyficarum confideratione & amore tenearis, qua ratione etiam a laboribus gravisfimis curisque maximis defagitatus hortorum amœniffimorum cultura delecteris, ut animus negotiis feffus jucunditate quadam honefta reficiatur, eumque in finem Hesperidum aliorumque exoticorum vegetabilium copiam, fumptibus non contemnendis, comparaveris & in ornatifsimis TVIS hortis ali colique volueris & adhuc velis: Facile a TE veniam audaciæ impetraturum fore

DEDICATIO.

confusus aliorum judicia nihili habenda esse censui.

Spero itaque fore, REVERENDISSIME DOMINE ABBAS! ut hoc qualecunque chartaceum munusculum, animi TIBI devinctissimi devotissimique monumentum, ex admiratione TVÆ eruditionis TVARVMQVE virtutum natum, a beneficiorum per plures annos in me collatorum copia altius enutritum ferena & gratiosa fronte, TIBI quasi
con-

DEDICATIO.

connata, sis accepturus. Voti sic
compos summm precor Numen, ve-
lit illud TE ORDINIS CISTERTIENS. DECUS,
ERVDITORVM ORNAMENTVM, MVSARVM
MÆCENATEM, MONASTERII CELEBERR.
LANGHEIMENSIS PATREM BENIGNISSIMVM
INDVLGENTISSIMVM ad feros canosque
annos seruare saluum, incolumen &
in gravisimis, quæ semper agis nego-
tiis, fortem, intrepidum, sapientem,
prudentem. His meis precibus si an-
nuat DEVS, non dubito quin & TVA gra-
tia, quam deuotissima mente a TE ex-
peto,

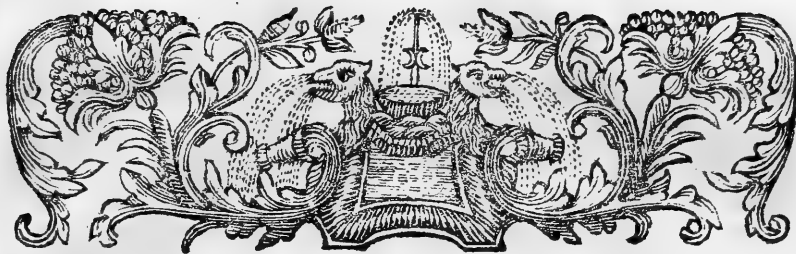
DEDICATIO.

peto, frui ulterius liceat largissime
mihi

PERILLVSTRIS & RE-
VERENDISSIMI
TVI NOMINIS
TVARVMQVE EXIMIARVM
VIRTVTVM

Coburgi
dabam e Museo a. d. $\overline{\text{iv}}$.
Non. April. A. S. R.
MDCCXLVII.

Cultori devotissimo,
Servo obsequentissimo
IOH. SEB. ALBRECHT. D.

Præfatio.

B. L. S.

Dum animum induximus, ut Viri quondam doctissimi, B. IOACHIMI IVNGII, Lubecensis, Med. Doct. & in aliquot Academiis olim Matthes. nec non in celeberrimo Gymnasio, quod Hamburgi floret, Logices, Physices & Metaphysices Prof. Publ. & ultra viginti annos Rectoris meritiissimi, cujus merita in emendanda Philosophia uniuersa nemo non novit, (a) ISAGOGEN PHYTOSCOPICAM una cum ejusdem DOXOSCOPIIS MINORIBVS, seu OPINIONIBVS ILLIS, quæ DE PLANTIS agunt, (b) denuo in

(a) De Vita, meritis & scriptis Autoris nostri conf. IOH. BVRCH. MENCKENS Compendieus. gelehrt. Lexicon, edit. 1715. p. 1076. it. allgemeines historisches Lexicon, in fol. Lips. 1730. II. Theil p. 117. porro MART. FOGELII Annotat. general. Idam ad opiniones physicas, specialioribus præmissam.

(b) Doxoscopias physicas minores ex recensione MARTINI FOGELII cum hujus Annotationibus jam 1662.

literis Pfeifferianis Hamburgi in 4to expressas refert IOH. ANT. SEGVIERIVS in Bibliothecæ botanic. Part. I. p. 93. Consentit celeberr. MARHOFIVS in Polyhist. Part. II. Libr. II. c. 2. quæ vero editio mihi nondum ad manus venit. Vsus itaque sum ea, quæ Hamburgi 1679. cura ejusdem FOGELII prodiit, ubi hæc de PLANTIS DOXOSCOPIÆ Partis secundæ sectionem tertiam constituunt opinionum physicarum.

in uno fasciculo ederemus, in usum quidem tyronum, seu ingeniorum ad studia academica preparandorum, non dubitamus quin & Virorum de Plantis optime jam meritum desideriiis (c) faciamus satis. Duæ autem fuere rationes, quæ ad hoc institutum animum impulerunt, opusculorum & *Dignitas & Raritas*. De illa nemo facile dubitabit, qui, perlustratis hisce paginis, perpenderit, Autorem nostrum aliorum quoque Virorum eruditissimorum judicio acutissimum, vel inter primos esse numerandum, qui non solum studii botanici nævos antiquos agnouerunt, sed etiam illis indicatis, observationibus, dubitationibus, meditationibus illud ulterius excolendum putarunt, & sic recentioris ævi scriptoribus, in hoc studiorum genere celeberrimis ulterius proficiendi materiam suppeditarunt longe uberrimam, unde commodam naturæ vegetabilium copiosius & magis accurate explorandæ, tandemque firmiorum & certiorum ex fructificationis partibus essentialibus, (neglectis accidentariis omnibus, defumtorum constituendorumque characterum nacti sunt occasionem, ut tandem ad ambiguitatem omnem tollendam successive orta sit illa systematica methodus, qua plantarum innumeram copiam, in Classes, Ordines, Genera

(c) Exempli loco sit Excel. quondam Viri, IOH. CHRISTIAN BENE-MANNI, Por. Reg. Pol. Maj. & Elect. Sax. a Consiliis Aulici desiderium, in seinen Gedanken vom Reiche der Blumen. Dresd. 1740. in 8. p. 63. ubi sic inquit: „Ich hätte wünschen mögen dasjenige „jungische Werk zu sehen, wovon Herr „Hofr. Wolff, der sein Lob nicht zu ver- „schwenden pfleget, in seiner Schrift „vom Gebrauch derer Theile p. 729. §.

„ 259. zu rühmen weiß: Daß darinnen „der scharfsinnige Junge nicht alleine „den Unterschied derer Pflanzen, nach „ihren verschiedenen Theilen bestimmet, „sondern auch der Unterschied derer „Blumen in Ordnung gebracht sey, und „daß, wer solches Werk lese, finden „würde, wie selbst der Unterscheid beson- „derer Theile derer Blumen in gewisse „Classen sich eintheilen lasse.

nera & Species dispositam observamus. Iure itaque & merito celeberr. LINNÆVS JUNGIO nostro primum locum assignavit inter Institutores botanicos. (d) Et, ut de Methodo ejus nihil dicam, tanti Isagogen suam phytoscopicam ipse IVNGIVS noster fecit, licet ultimis curis non absolutam, ut ei edendæ de sumptibus tabulis supremæ voluntatis testibus prospexerit. (e) Mirati sumus sæpius, qui factum sit, ut in historicis de fatis & incrementis studii botanici scriptis, (f) multo minus vero in Isagogicis si Institutionibus nulla fere, vel saltem rarior Jungianis meritis, quæ sane in hac re magna sunt, digna legatur commemoratio. Quin ipse solertissimus & in perfectiorem rei botanicæ emendationem natus LINNÆVS DOXOSCOPIARVM JUNGIANARVM nememinit quidem, licet Vir sit in bibliothecis botanicis versatissimus, atque ISAGOGES fecerit justam mentionem. Causam sane aliam suspicari non licet, nisi quod ad oculos tanti Viri illæ non pervenerint, alias enim integerrimum Virum JUNGIUM nostrum, nisi in Critica botanica socium sibi adjunxisse, certè tamen inter Philosophos æque primum locum illi assignaturum fuisse non dubitamus. (g) Quanquam vero pro illorum temporum ratione CÆSALPINO coævus aut paulo posterior (b) MORISONIO tamen certe prior,

c 2 in

(d) In' Biblioth. botan. Amstelod. 1736. in 8. p. 123.

(e) Sic enim Tit. refert Isagoges: Hamburgi, typis Mich. Pfeifferi, SYMPTIBVS TESTAMENTI IVNGIANI. 1679.

(f) V. g. in IOS. PIT. TOVRNEFORTII Isagoge in rem herbariam, Institut. botan. præmissa. In

PETR. HOTTONS Oratione de rei herbariæ historia & fatis & ADR. ROYEN præfat. ad Floræ Leydenis prodromum.

(g) In Bibliothec. botan. 134. it. p. 119.

(b) CÆSALPINVS namque obiit Romæ 1603. IVNGIVS autem Hamburgi 1657. Quod vero hic Cæsalti-

P R Æ F A T I O.

in arduo hoc opere, in quo desudavit Vir magno ingenii acumine præditus, primas hæcæ lineas non sine omni defectu duxit: attamen plures antecessorum errores & modeste indicavit & multos solide emendavit. Interim tamen non dubito fore plerosque, qui novam hanc opusculis Jungianis denuo edendis adhibitam curam supervacaneam imo inutilem judicent, hac imprimis ætate, qua res herbaria ad altius fastigium evecta, totque excellentissimorum Virorum curis, observationibus, experimentis meditationibusque magis exulta, scriptis etiam pervulgata, ad virilem quasi ætatem pervenit. Sed hi erunt fere, qui, immemores, multum interesse reipublicæ literariæ, seriem nosse meritorum in quolibet scientiarum genere, & incrementorum ab incunabilis ad adultam usque ætatem progressum, non nisi nova & perfectissima esse legenda putabunt. Hi si meminerint, nos multum etiam debere curis virorum, qui ante nostra tempora in emendandis erroribus pervulgatis fuerunt diligentes & industrii, magnæque insuper utilitatis in Scholis esse, studiosam juventutem jucunditate quadam ad evolvenda & legenda antiquiorum, tam Græcorum quam Romanorum Volumina tacite invitari, non admirabuntur, nos illorum sententiam esse sequutos, qui harum rerum æquiores sunt æstimatores.

Vt itaque L. B. habeat in uno fasciculo, quicquid superest meditationum Jungianarum de Plantis, ISAGOGI PHYTOSCOPICÆ, bono ut puto consilio, DOXOSCOPIARVM MINORVM, seu OPINIONVM PHYSICARVM illam

num diligenter legerit, restantur hæc de Plantis.
opuscula, inprimis vero doxosopiæ

lam sectionem, quæ Partis secundæ tertia est, subnectendam putavimus. Agit enim illa de Plantarum speciebus tam summis, quam inferioribus, vel, si mavis, Ordinibus, generibus, speciebus, porro de plantarum nominibus, de plantis perperam homonymis & heteronymis, denique de partibus quarundam plantarum confuse cognitis, tandem de plantarum vita. Vtriusque autem fasciculi ea est affinitas, ut mentem auctoris in altero obscuriorem ex altero optime interpretari possit industrius lector, quod VAGETIVS jam annotavit. (i)

Quæ conditio prima fuerit opusculorum horum posthumorum, qua cura, qua diligentia & a quibus Viris illa successively sint in ordinem redacta, quibus fatis sæpe interruptus sit labor, non est ut repetam, quia harum rerum omnium rationes copiosas & sufficientes dederunt Viri doctissimi, MARTINVS FOGELIVS & IOH. VAGETIVS, quorum utrorumque Monita & Annotationes ante legisse juvabit, quam quis ad opusculorum ipsorum lectionem se accingat, vel eum quoque in finem, ut de improbis horum aliorumque virorum laboribus melius judicare & erroribus aut ambiguis nonnullis veniam æquius dare discat. Vtinam contigisset Viro eruditissimo longiori vita frui, ut perficere omnia ipse potuisset, tunc enim ea magis ordinata, recocta, limataque haberemus. Quod vero ad nostras pertinet curas, in Orthographia nihil immutavimus temerarii, quia nec FOGELIVM nec VAGETIVM hac in re observavimus audaciores. (k)

Cum vero assertionum plures sectiunculæ in uno paragra-

(i) Vid. Ejusd. Monend. XXVI. ad Isagogen p. 59.

(k) Conf. Monend. XX. p. 49.

phro collectæ numerisque tantum margini appositis notatæ, aliquid obscuritatis sæpius alere viderentur, quæ remorari poterat lectorem in evolvendis notandisque rebus notabilioribus, singulas easdem separari curavimus, ut sic oculorum primo obtutu facilius reperiri queant. Quas Fogellanas annotationes generaliores Doxoscopiis physicis præfixas, his in specie de Plantis, aliquid lucis fœnerari posse putavimus, specialioribus ejusdem præmitti volumus, ne quidquam eorum æque desiderari possit, quæ ad majorem notitiam atque intelligentiam ullo modo facere queunt. Neque in ISAGOGE neque in DOXOSCOPIIS ullibi GEMMARVM factam esse mentionem observantes, quarum tamen cognitio & justa idea indeque formanda differentia tanto magis necessaria videbatur, quanto major est earum usus, huic defectui mederi volumus brevissimis ita, ut *Cap. IV. ISAGOGES, DE CAVLE*, in notula subjunxerimus ea, quæ recentiorum observavit circa GEMMAS industria, (l) ne tyronibus, quorum in gratiam hæc

(l) Nam tantum non omnem generationis & multiplicationis s. propagationis ejusdem Speciei plantæ rationem unice, vel immediate ex semine, vel mediate per gemmam fieri, immo in ipsis gemmis seminum primordia jam latitare, hodie compertum est. Et quod magis mirari licet, omnem multiplicationem, radicum bulbosarum, ut in Tulipis, squamosarum, ut in Liliis, tuberosarum, ut in Hyacintho Ind. tuber. flagellantium ex geniculis, ut in Fragaria, & reliquarum plantarum, quantum novi omnium, quæ radicibus multiplicantur & propagantur, uniformiter

fieri per gemmas, sub terra sæpissime reconditas & a visu nostro remotas, vel illa docet observatio, qua interdum ejusmodi bulbos, ut alias gemmas, extra terram, alius in foliorum alis natos videmus. vid. Cammere. lit. Nor. phyl. techn. med. Ann. 1735. Hebd. XXVII. p. 212. Hebd. XLIX. p. 386. Hebd. LI. p. 410. porro ibid. Ann. 1741. Hebd. XLIV. p. 347. nec non BENNEMANN'S Beschreibung der Tulpe p. 30. *Illustr. L. B. de WOLFF. Von der wunderbaren Vermehrung des Getreydes* Cap. II. und deren Erläuterung Cap. I. & II. Recte ita

hæc recusa volumus; ut supra jam indicatum est, aliquid deesse videatur eorum, quæ nosse multum interest. Quibus ut in reliquis etiam consulatur eò melius, identidem sub finem vel paginarum vel capitum illos indicavimus ex scriptoribus recentioris ævi, quorum major est autoritas, qui & familiariores apud nos sunt, & ex parte non magno parabiles, sic enim habebunt, quos consulere ulterius possint.

Tandem

itaque Celeberr. Ludwig in Institutionibus regni vegetabilis p. 223. §. 538. maximam esse radicum bulbosarum cum gemmis convenientiam affervit. Sæpius mihi nata est in mente dubitatio, annon vexatissimi illius naturæ phænomeni, quod hodie ingenia physicorum torquet, de propagatione & multiplicatione Zoophyti illius, Polypi nempe aquæ dulcis Trembleyanæ ratio, ex idea gemmarum peti possit. Tabercula enim copiosa in illius corpore conspicua mihi quidem videntur gemmula, ex quarum singulis a corpore licet divisis, singula prodire possunt nova ejusmodi corpora organica ejusdem naturæ, quemadmodum in gemmis vegetabilium idem fieri observamus. Illud ipsum vero corpus organicum Polypi hujus forsitan propius in hoc accedit ad Vegetabilium naturam, quam animalium. Id quod aliorum & illorum quidem maxime observationibus relinquo, quibus copia & facultas est observationum hac in re ulterius faciendarum. Ipsæ observationes Trembleyanæ de generatione hujus Polypi, in Memoire pour l'histoire de Polype Mem. III. p. m. 153. seqq. certe suadent, ut credam easdem tu-

berculorum illorum ac gemmarum esse rationes, ut ita non opus habeamus illam ex partibus divisis prodeuntem generationem aut multiplicationem, animæ cuidam nescio cui, corporis novi formatrici tribuere. Accedit, quod Cirri illi, ab extremitate corporis prodeuntes, magnam habere analogiam observentur, cum fibrillis radicum in vegetabilibus aquis innatantibus. Est perquam difficile, sine sufficiente observationum copias in limitibus positas ad justos referre terminos. Quemadmodum enim Lithohyta, v. gr. Corallia, multa habent cum regni mineralis corporibus communia, ita forsitan ejusmodi Zoophyta inter animalia & vegetabilia ambiguae sunt naturæ, ut perquam difficile sit judicatu, cui ex his regnis potior pars debeat. Motum habere ejusmodi polypos observatum est, unde ad animalia referri queunt, sed si hæc generandi & multiplicandi rationem & in integro corpore & in partibus singulis divisim consideramus, hæc ipsa plantarum naturæ propius accedunt. In eo sane conveniunt utraque, quod habeant corpora organica.

P R Æ F A T I O.

Tandem ob rerum affinitatem Celeberr. & doctiff. quondam Viri IOSEPHI AB AROMATARIIS ad BARTHOLOMEVM NANTI rariorem EPISTOLAM subiungi non incongruum fore putavimus, quam DE GENERATIONE PLANTARVM EX SEMINIBVS, discursui suo de Rabie contagiofa, magni momenti affectu præfixit, qui primum Venetiis 1625. (m) proximo deinde anno 1626. ob dignitatem materiæ, etiam Francofurti denuo impressus est in forma, quam ob quaternarium plagellarum numerum quartam vocant. Hic enim celeberr. Autor primis merito annumeratur, qui obseruarunt & docuerunt, maximam inter SEMINA VEGETABILIVM & OVA ANIMALIVM intercedere analogiam, utraque continere futuri fœtus rudimenta, neutra vero generari aut crescere a principio interno, nisi ante a principio quodam activo (semine virili) fœcunda fuerint reddita; licet, quantum ex thesibus iudicare possumus, ante hos centum annos & quod excurrit, obscurior & confusa ex parte adhuc fuerit autoris hac de re idea. Atque hæc fere sunt B. L. de quibus monitum Te volumus in limine. Vale & his utere nobiscum feliciter, nostrisque studiis fave.

(m) Vid. Ioh. Francisci Segvierii fumus edit. Francofurtense. Biblioth. botan. P. I. p. 3. seq. Nos usi

Scrib. *Coburgi*.
ipsis Cal. April. A. S. R.
c10 10 CCXLVII.

IOH. SEB. ALBRECHT. D.

IOA-

IOACHIMI IVNGII

Lubec. Med. D. & in Gymnaf. Hamb. Log. Phyf.
& Metaphyf. P. P.

ISAGOGE PHYTO-
SCOPIA

IN COLLEGIIS PRIVATIS AB IPSO TRADI
AUDITORIBVS SOLITA

AD EXEMPLARIA, QVAE IPSE AVTOR SVMMA
DILIGENTIA DEPREHENDEBATVR REVIDISSE ET
MVLTIS LOCIS SVA MANV LOCVPLETASSE
ACCVRATE EXPRESSA

recenfente

IOHANNE VAGETIO

Log. & Metaph. P. P.

Ioan. Ruell. praefat. in Comment. Valer. Cordi, fine.

Certent alii adiiicere, quod huic deeffe iudicauerint, id erit multo lauda-
bilis, quam fi bene meritum de communi hominum vita obtrectatio-
nibus impugnent.

Matth. VI, 28. 29.

Καταμάθετε τα κρίνα τῆ ἀγρῶ,
πῶς αὐξάνει. Οὐ κοπιᾷ, ἔδὲ νήθει.
Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ἔδὲ Σολομῶν ἐν
πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτῆ περιεβάλετο
ὡς ἐν τούτων.

Cognoscite Lilia agri, quomodo
crescant. Non laborant, neque nent.
Dico tamen vobis, quod nec Salo-
mon in omni gloria sua amicus fue-
rit, vt vnum horum.

B. L.

Solet commendatio libellis quaeri ab eruditorum encomiis, & apti ordinis laude. Encomiis omnibus huic opusculo maius est iudicium Clarissimi Viri Domini *Gueneri Releuincii*, Med. D. & in celebratissima Salana P. P. fuis meritis ita noti, vt quantumuis amplos titulos illa iam pridem superarint. Is enim tractatam Isagoga hac materiam ita dignam iudicauit consideratione, ita tenebris indignam, vt plerorumque hic indagatorum fummam Libri fui de Vegetabilibus Huiusmodi anno 1670. editi (*) Sectioni IVtae putarit inferendam. (**)

Proderit contulisse cum	Cap. X, 5.	VIII, 161. 32.
<i>Iungii</i> Isagoges <i>Rolf. Veget. II, S. IV.</i>	XI, 1-4.	VI, 157. 28-33.
Cap. II, §. 2.	Cap. IV, lin. 1.	34 - fin.
9.	VI, 155. 4.	& 158. 1-12.
III, 2. 3. 13. 19. 20.	VIII, 161. 1-18.	VI, 158. 13-18.
IV, 1. 3-6.	VI, 156. 1-11.	19-23.
V, 3-6.	14-20.	26-28.
8. 9.	21-23.	VIII, 162. fine.
10. 12.	157. 1. 2.	XI, fine &
VI, 10. VI, 1-7.	156. 24 - fin.	IX, 164. 20. 17.
VII, 1-4.	157. 3-6.	X, 165. 26. 27.
8.	6-8.	28-32.
10.	8. 9.	165. 33. 166. 4.
VIII, 2-4.	10-16.	X, 166. 5-10.
8.	16-17.	
9. II.	17-22.	
IX, 1-7.	23-27.	
	Cap. X, 5.	
	XI, 1-4.	
	5-12.	
	XII, 1-7.	
	9. 10. 12-14.	
	15. 16.	
	XIII, 7. 8.	
	XIV, 2. 5.	
	XV, 1-3.	
	XVI, 1. 2.	
	XVIII, 1. 3. 7-9.	
	XIX, 1. 3. 4. 8.]	
	9. II-14.]	
	XXI, 1-3. 5.	
	XXIV, 2-9.	

Et loco quidem Vegetabilium ultimo exempla etiam adduntur, in Isagoge non comparentia; multis locis apte contrahuntur, quae in Isagoge sunt explicatiora, caput inprimis XXI; alicubi tamen sensus exigua est discrepantia, facta subdiuisione, vbi in Isagoge erat conuisione. Pertinet vero ad hanc contemplationem Sect. V. c. V. Haec pro encomiis valebunt.

Ordo capitum hic est:

Cap. I. Plantae <i>Definitio & Distinctio.</i>	Cap. VIII. Differentiae <i>Caulis a foliis,</i>
II. Plantae <i>Partitio.</i>	IX. - - a <i>germinatione.</i>
III. De Folio <i>simplici & composito.</i>	X. - - Plantae a <i>duratione.</i>
IV. <i>Caulis distinctio.</i>	XI. - - <i>Caulis a ramis &</i>
V. <i>Planta Mutila & Perfecta, distinctae & confusae germinationis.</i>	- - <i>petiolis.</i>
VI. <i>Panta multiplex s. plurium fundorum.</i>	XII. - - <i>per se spectati.</i>
VII. <i>Planta Multicaulis.</i>	XIII. <i>Floris definitio & distinctio.</i>
	XIV. <i>De Perianthio.</i>
	XV. <i>Floris partes generatim.</i>
	XVI. <i>Flos simplex Vniformis.</i>

(*) Ienae in 4to, I. *Alph. 7 und ein halber Bogen.*

(**) Ex recentioribus vnum Clariss. *Wolffium* adducere licebit, qui iudicium exactissimum nostri *Iungii* admiratur in hoc opere praestitum. v. *Ejus vernunftige Gedanken vom Gebrauch der Theile im Pflanzen.* cap. VII. §. 258.

Cap. XVII.	-	-	Difformis.	Cap. XXII.	Floris partes Interiores,
XVIII.	Flos	<i>compositus</i>	secundum		1. Stamina,
	quid.			XXIII.	-
XIX.	-	-	absolute i. Discus.	XXIV.	Floris <i>fitus</i> respectu Caulis.
XX.	-	-	2. Capitulum.	XXV.	-
			3. Spica.	XXVI.	<i>Fructus</i> definitio & diuisio.
XXI.	<i>Multiplex</i> ,	f. per accidens	plenus.	XXVII.	partitio.
				XXVIII.	Platarum foecunditas.

Ordinis autem rationem feu capitum cohaerentiae
exhibet haec tabella.

	agit			Cap.
De PLANTAE	<i>Partibus</i>	Essentialibus		I.
		Integrantibus		II.
		Foliis		III.
		Caule		IV.
		<i>Speciebus</i> secundum <i>Partes</i>		V.
	Augmentatio	<i>Numerum</i> Fundorum		VI.
		Caulum		VII.
		<i>Locum</i> foliorum generatim		VIII.
		speciatim in caule		IX.
		<i>Durationem</i> partium		X.
		<i>Figuram</i> caulis ratione partium		XI.
		fui, siue perimetri		XII.
		<i>Effectis</i> , Flore, in genere		XIII.
		Floris Perianthio		XIV.
		Partibus generatim		XV.
	Generatio	Speciatim, floris simplicis vniformis		XVI.
		difformis		XVII.
		Compositi fec. quid		XVIII.
		Florculis, compositi absolute.		
		1. Disci		XIX.
		2. Capituli,		
		3. Spicae		XX.
		Compositi per accidens seu		
		Multiplice		XXI.
		Staminibus		XXII.
	Stylo		XXIII.	
	Situ respectu Caulis		XXIV.	
	Fructus		XXV.	
	<i>Fructus</i> Natura & <i>Speciebus</i> generatim		XXVI.	
	Partibus		XXVII.	
	Producendi facultate sc. foecunditate		XXVIII.	

Nihil praeoquii amplius. Vale Benev. Lector, utere, fruere.

ISAGO-

ISAGOGE PHYTOSCOPICA.

CAPVT I.

Plantae Definitio & Distinctio.

I.

Planta, Φυλόν, est corpus viuum non sentiens; siue est corpus certo loco, aut certae sedi affixum, vnde *Nutriti*, *Augeri*, denique se *Propagare* potest.

2. *Nutriti* dicitur, quod alimentum attractum in partium suarum substantiam transmutat, ad supplendum id, quod a calore natiuo, siue flammula insita dissipatum est.

3. *Augeri*, siue *augmentari planta* dicitur, quae plus substantiae sibi restituit quam dissipatum est, ideoque non solum secundum omnes, non satis adultas partes, in omnes dimensiones, maior redditur; verum etiam nouas insuper partes sibi aggenerat.

4. *Differt igitur augmentatio plantarum ab aucta animalium.*

1. Quod non omnes partes simul augentur. Nam folium arboris v. g. vbi satis expansum est, atque ita satis adultum, non amplius crescit; item

Surculus, aut ramulus, vbi sufficienter extensus est, non amplius in longum exporrigitur.

2. Quod nouae partes, videlicet noua folia, noui furculi, pediculi, flores aggenerantur:

5. *Propagare se planta* dicitur, vbi aliam sibi specie similem gignit.

Propagandi igitur vocabulum hic late sumitur.

6. Planta alia est proprie dicta:
alia Rudimentum potius plantae, aut deficientis causſae generantis Abortus.

Vti sunt Fungi, Tubera, Muſci, Lenticulae &c. quorum conſiderationem ad finem huius speculationis (a) reiiciamus.

- (a) Appiſtum hic eſt ab auctore in B. ſignum addendorum. Nimirum de Abortibus in hac Iſagoge nihil traditur. Monere ergo ſe ipſum voluit, vt aut adderet, quod hic promittit, aut mutaret verba ex (ad finem &c. in: hic omittimus, vel: alteri speculationi reſeruamus, *Vaget.* (*))

CAPVT II.

Plantae Partitio, & Definitio partium immediatarum

Radicis

Supernae partis

Fundi

ex mediatis etiam Caulis

Caudicis

Culmi

& Scapi caulis.

I.

Planta proprie dicta duabus conſtat partibus, radice & ſuperficie ſive parte ſuperna.

2. Radix eſt pars inferior, quae intra corpus ſolidius, quod plantae ſedem praebet, abdita, (ſive illud ſit terra, vt plerumque, ſive ſaxum, ſive calx, ſive arena, ſive lignum, ſive quodcunque aliud) & alimento attrahendo deſtinata eſt. (**)

(*) Fungos & Muſcos non eſſe abortiuos plantarum foetus, recentiorum imprimis celeberr. Florentini Medici *Petri Antonii Michellii* detexit ſolertia. vid. *Linnaei* Obſeruaciones in Regn. vegetabile n. 1. *Eiusd.* Claſſ. plantar. p. 601. 602. Cl. *Ant. Gvil. Plazii* Progr. de Seminibus plantar. Lipſ. 1736. p. 2. nec non Exc. *Iob. Ad. Wedelii* Diſſ. de Fungis, Ienae 1744. p. 12. Contrarium licet aſſerat celeb. *Iob. Maria Lanciſius* in Diſſertatione, quae cum eiusdem eruditiffimis operibus prodiit Geneuae 1718. in 8v. Abortus autem ideam a plantis plane, vna cum aliis eiufmodi metaphoricis loquendi formulis, remoueri vult, *Linnaeus* in Critica botanica §. 269. p. 219.

(**) Conſule ſi placet, *Iob. Geſneri* Diſſ. phyſicam de Vegetabilibus p. m. 62. ſeqq. Vberius autem celeb. *Plazii* Hiſtor. Radic. Lipſ. 1733. & Cl. *Ludwigii* Inſtitut. regni vegetab. Lipſ. 1742. p. 156. Ill. *Wolffii* Wirkungen der Natur cap. X. §. 388. und vom Gebrauch der Theile in Pflanzen cap. III.

3. *Pars superna* est, quae supra sedem plantae in liquido corpore (aëre vel aqua) exstat, & speciei eminus propagandae praecipue inseruit.

4. *Limes communis*, in quo duae istae partes cohaerent, *Fundus plantae dicitur*, Graecis *πυθμῆν*.

5. *Pars superna*, aut *pars partis supernae* est vel *Caulis*, vel *Folium*, vel *Flos*, vel *Fructus*, vel minus *secundaria aliqua pars* v. g. *Villus* aut *Spina*.

6. *Caulis* est *pars superna*, in altitudinem ita exprorecta, vt anteriora a posterioribus, vel dextra sinistris non differant.

7. *Caulis* in Arboribus & Fruticibus *Caudex*,
In Frumentis *Culmus* dicitur.

8. *Caulis* est vel *simplex* vel *ramosus*.

9. *Scapus caulis* est *pars caulis ramosi*, quae a fundo ad cacumen summum vna quasi linea extenditur, cui rami vtrinque adhaerent. (*)

CAPVT III.

Folii Definitio 1. 2.

Divisio 3.

Folii Simplicis Definitio 4.

Divisio 5-12.

Folii Compositi Definitio 13-17.

Divisio 18. 21. 24.

Foliatura Digitata 19.

Pennata 20-26.

Triangulata 27-30.

Planta difformiter foliata 31.

I.

FOLIVM est, quod a sede, cui adhaeret, ita in altitudinem, siue longitudinem, & latitudinem extenditur, vt tertiae dimensionis termini inter se differant, h. e. Superficies folii interna ab externa.

2. **SVPERFICIES FOLII INTERNA**, quae & *superior*, item *supina* dicitur, est quae caulem respicit, ideoque vel cauitatis aliquid

(*) De Caulis natura pluribus vid. Gesnerum l. c. pag. 66. it. Celeb. Plazii Diff. de Caulis Plantar. Lipsi. 1743. & Cl. Ludwigi Institut. regni vegetab. p. 19. & 163. Illustr. Wolff. von Wirkungen der Natur cap. XI. Idem, vom Gebrauch der Theile in Pflanzen cap. IV.

quid obtinet, vel minus convexa est, quam altera *exterior* siue *inferior*, siue *prona* superficies.

3. Folium aliud est simplex, siue stricte dictum, aliud compositum.

4. FOLIUM SIMPLEX est, quod in alia folia non diuiditur.

Vt in Ceraso, Fago, Malo, Pyro, Quercu, Vite, Avena, Hordeo, Gramine, Lilio, Tulipa, Roremarino, Saluia, Vrtica.

Estque *marginē* vel *integro* vel *scisso* ;

Item *sinuato*, vel *absque sinubus*,

Denique *planum* vel *concauum*.

5. *Scissi marginis folium* vel est *laciniatum*, vel *ferratum*, siue *crenatum*, vel *dentatum* (*denticulatum*.)

6. *Folium sinuatum*, vel *angulatum* est, vel *absque angulis*.

7. *Angulatum folium*, inter integri & scissi marginis folium quasi ambigit, vt Hederæ adultæ, Bryoniae.

8. *Absque angulis*, vt Smilacis asperæ.

9. *Lacinia* est portio folii inter fissuras aut sinus &c. (alia incertum quæ deliberavit adiciere) inclusa.

10. *Fissura* est profundior scissura.

11. FOLIUM CONCAVVM, quod fistulæ instar teres, & intus vacuum est, ita, vt infima pars, & cauli proxima plana sit; vt in Allio, tam Satiuo, quam Syluestri, Caepa, Porro.

12. *Circumscriptio folii* est perimeter folii absque scissuris considerata (per mentis scil. abstractionem.)

v. g. Folium Hederæ terrestris, item Geranii columbini, *Circumscriptione circularē* est.

13. FOLIUM COMPOSITVM est, quod ex Petiolo, siue Neruo, siue Costa, & Foliis simplicibus constat.

14. PETIOLVS, siue Pediculus folii, est pars in longitudinem extensa, quæ folium sustinet, & cauli connectit.

15. Petiolus *stricte* dictus a caule vsque ad folii initium intelligitur;

Id, quod inter folia est, NERVVS sæpius, aut COSTA dicitur.

16. NOTA. Folium compositum ab imperitis aut negligenter obseruantibus pro Ramo aut Surculo habetur, sed discernitur facile,

1. Quod superficiem habet internam & externam, vt & folium simplex.

2. Quia totum autumnno decidit, vt & simplex folium,

17. Ad homonymiam Folii, quod etiam in flore est, euitandam, dicimus etiam *Foliaturam* vel *Simplicem*, vel *Compositam*.

18. *Foliatura Composita est* vel *Digitata*, vel *Pennata*, vel *Triangulata*.

19. FOLIATURA DIGITATA est, vbi plura simplicia folia, quasi ad vnum petioli punctum, siue terminum aptata sunt, vt in Trifoliis & Pentaphyllis, Fragaria, Lupino.

Fog. Digitatam Helleboro & Aconito Scaliger tribuit in 1. de plantis p. 69. a. C.

20. PENNATA est, vbi bina folia e regione sibi ad idem quasi Costae punctum (siue ad eandem Costae distinctionem) opponuntur.

21. Est vel *parifolia* vel *imparifolia*.

Siue vel *pariter pennata*, vel *impariter pennata*.

22. PARITER *pennata*, vt in Faba, Piso, Vicia.

Vna arborum Lentiscus pariter pennatam foliaturam gerit.

23. IMPARITER *pennata*, vbi vltimus costae terminus singulari folio clauditur, quod imparem numerum foliaturae tribuit.

Vt in Rosa, Iuglande, Fraximo, Sorbo, Potentilla. Dolicho. (*)

24. Pennata foliatura porro vel *vniformis* est, vel *diformis*.

25. *Vniformis*, si folia circa eandem costam haerentia magnitudine fere aequalia sunt.

26. *Diformis*, si vel maioribus minora sunt interposita, vt in Vlmaria, Agrimonia, Filipendula, vel succedant.

27. TRIANGVLATA foliatura est cuius costa ita ramosa est, vt bini rami ex eadem distinctione primario sibi oppositi tot foliis vestiantur, vel in tot ramos findantur, quot reliqua exterior costae primariae portio obtinet. Talis est in Leuistico, Apio hortensi, Aquilegia, Paeonia.

Dicitur etiam *Ala foliorum*; *Ala foliosa*; *Folium ramosum*.

28. Primaria triangulatae foliaturae costa etiam *Scapus costae* dici potest. Costa foliaturae etiam *Neruus* dicitur.

(*) Vox recentioribus Botanicis rarius vtitata, Phaeoli speciem esse apud *Theophr.* putat *Ioh. Bodaens* a *Stapel* in *Not. & Commentar. ad Theophr. Eresii Hist. Plantar. Libr. VIII. c. 3. p. m. 926.* consentit *Cl. Linnaeus* in *Critic. Botan. p. m. 121.* Qui tamen nouum hoc nomine genus insigniuit, carina non spirali a Phaeolo distinctum, *Gener. Plant. n. 588.*

29. Triangulatae foliaturae costam interdum etiam *Ramastrum* appellamus, quia *Ramum*, h. e. partem caulis quasi simulat; a ramo tamen discernitur, quod interdum superficiem exteriori dissimilem figura obtineat.

30. In foliatura triangulata vnum folium particulare, latere protuberans, aut fissum, interdum loco duorum est.

31. PLANTA DIFFORMITER FOLIATA est, cuius folia in imo caule, aut circa radicem sita ab iis, quae reliquo cauli adhaerent, notabiliter discrepant, ita, vt non paulatim mutetur figura.

Ita in Smyrnio circa radicem foliatura est triangulata e foliis particularibus fissi marginis, instar Apii; in caule folia simplicia margine integro caulem absque petiolo amplectentia,

In Campanula minima, folia circa imum caulem lata; reliqua oblonga & angusta.

In Ranunculo fluuiatili, folia sub aquis capillacea, extra aquam rotunda.

ASSERTIO.

Foliatura digitata in arboribus rara est, sed triangulata rarior, vtriusque in herbis frequens, triangulata frequentior. (*)

CAPVT IV.

Caulis Distinctio 1-4.

Ala 5. 6.

I.

Distinctio caulis, est pars caulis, vnde vel Ramus, vel Folium, vel Pediculus folii; vel Flos, vel Pediculus floris, fructusue, vel plura horum simul prodeunt.

2. Si caulis, aut ramus caulis, quasi prismaticum corpus consideretur, distinctio haec est quasi transuersa sectio basi prismatis parallela.

3. Distinctio haec, si protuberat, *Geniculum*, aut Nodus dicitur.

Item *Iunctura*, si pars superior inferiori pyxidatim inferatur, vt in Cannabina, Perficaria,

(*) De foliorum structura differentia vsu vid. *Gesnerum* l. c. p. 72. seqq. *Plantii* Histor. folior. in plantis. Lips. 1740. *Ludwigii* Institut. regni vegetab. pag. 175. Cl. *Ludwig Phil. Thünigs* Versuche lites Stück n. V. III. *Wolffium* von Gebrauch der Theile bey den Pflanzten cap. V. Id. von Wirkungen der Natur cap. XI. §. 391.

4. Pars caulis, aut rami caulis inter duas distinctiones *Articulus*, item *Internodium* dicitur.

5. *Ala caulis* est angulus, quem cum caule vel ramus, vel folium, vel pediculus folii constituit, qui semper fere acutus est, vel rectus saltem, quia rami & pediculi sursum enituntur.

6. *Cum caule* dico constitui illum *angulum*, siue cum scapo, siue cum ramo caulis constituatur. (*)

CAPVT V.

Plantae species vulgares 1. 2.

Mutila 5. carens caule 6.

radice 7-9.

Perfecta 4. 10. Germinationis confusae 11. 12.
ambiguae 13.

I.

Planta proprie dicta communi sententia in arborem, fruticem, suffruticem & herbam diuiditur;

Verum non ab omnibus eodem sensu membra diuisionis explicantur.

2. Conemur, quantum fieri potest, *distinctas adferre notiones*:

Quantum fieri potest, inquam, quia partim appellationes, partim obseruationes in nonnullis nos deficiunt.

3. *Planta* vel perfecta, vel mutila est.

4. *Perfecta* est, quae tum radice, tum caule praedita est.

5. *Mutila* est, quae vel caule caret, vel radice.

6. Quae *excaulis* est, eius supernam partem folia constituunt, quae semen etiam in aversa, siue exteriori superficie ferre solent, atque ita caulis vices supplere.

(*) Ex alis *Gemmae* plerumque praerumpunt *steriles*, ex quibus furculus nouus oritur. Sunt enim *Gemmae* secundum Gerner. l. c. pag. 72. *Folia nondum explicata in nodulis conuoluta existunt in arboribus & fruticibus*. Docet id autopsia. Aliae sunt ab his diuersae *fertiles*, fructiferae vel floriferae, quae plerumque in summitate caulis & ramusculorum crescunt & praeter folia etiam flores & post horum defluxum fructus proferunt. Germanis hanc ob causam vocantur *Tragkuospen*, & quia turgidiores prioribus, facile ab illis oignosci possunt. Conf. Chr. Gottl. Ludwigi Institutiones histor. phys. regni vegetabil. p. m. 219. seqq. Idem in Aphorism. botanic. pag. 68. Ill. Christ. Wolffii vernünftige Ged. vom Gebrauch der Theile in denen Pflanzen cap. VI. p. m. 716. Idem von Wirkungen der Natur cap. 4. Cl. Ludw. Phil. Thümmigs Versuche ltes Stück n. V. von den Bäumen, welche aus Blättern aufgezogen worden. *Gemmae* sub fundo in terra reconditae nouas radicum producant propagines.

Tales sunt: Filix, tam simplici folio, quam ramoso; Not. contra Dodon. Adiantum, Phyllitis, siue Lingua ceruina, Scolopendrium, & similes.

7. Vtrum autem omnes semen gerant, adhuc controversum est, & obseruatione vltiore indiget.

Nos speramus, naturam quoque hic analogiae studiosam, ideoque nullam plantam semine destitutam. (*)

8. *Quae radice destituuntur*, si qua talis est, loco radice tamen fibras quosdam & processus habeat necesse est, quibus sedi suae affigatur, quamuis iis in attrahendo alimento non vtatur, sed supernae partis poris alimentum acquirat.

9. Tales esse feruntur, quae saxi adhaerent,

Vt Quercus marina, Lichen marinus.

Vel aliarum plantarum cauli, aut caudici;

Vt Cuscuta, Epithimum, & secundum quosdam Viscum:

Verum haec necdum satis obseruata sunt.

10. *Perfecta planta vel caulem a folio distinctum gerit vel confusum cum eo.*

II. *Quae confusum gerit*, ea est, quae folium e folio producit, atque ita ex meris foliis caulem quasi quandam ramosum componit, qui eo

DISCREPAT A NATVRA *caulis*, quod PARTES prismatis figuram non referunt, sed crassitiem latitudine minorem habent, h. e. IN LATITVDINEM EXPANSAE SVNT, ideoque etiam *folia* dicuntur.

Rursus in eo CAVLIS INDOLEM EXPRIMIT hoc folium, quia SE PROPAGAT, quod folio proprie dicto non competit.

Differt etiam id, quod folium dicitur in his plantis a folio proprie dicto, quod SUPERFICIES latiores, figura non diuersas, h. e. INTERIOREM AC EXTERIORE NON DIFFERENTEM obtinet.

Ex quibus constat, folium hoc *magis ad caulis, quam foliaturae* indolem accedere.

(*) Multa detexit Petri Ant. Michellii industria in Muscis, Lichenibus, Fungis & similibus, in *Nou. Plant. Gener. Florent. 1729.* nec de reliquis dubitandum est. conf. Carol. Linnaei *genera Plantar. Class. XXIV. Cryptogamia vocata.*

12. Raræ admodum sunt plantæ hæc confusæ germinationis, inter eas autem eminet Ficus Indica, siue Tune, siue Opuntia, quæ & florem & fructum in supremis foliis siue ramis gerit.

Talis quoque est Sertularia Imperati, siue Lichen marinus Clusii,

Item plantula in Varno crescens, quam sæpe remis erutam *ὀλο-Φύλλιδα* vocitabam, quod meris quasi foliis constaret: qua radice nitatur, item, utrum flores, fructusue ferat, nondum mihi competum.

13. Est forsân & alius modus plantæ confusi germinis, vbi quæ e caulis geniculis enascuntur, vtrum rami caulis, an folia dicenda sint, ambigi potest, vt in Equisetis, siue Hippuridibus. Nam *prismatica forma*, qua *scapo similia* sunt hæc germina, *caulis partes* esse arguit: at quod (si potest tollere falsitatem) *flore & fructu destituta* reperiuntur, *foliaturæ esse potius* accensenda ostendit.

CAPVT VI.

De planta multiplici, siue plurium fundorum.

I.

Perfecta & distinctæ germinationis planta vel simplex est vel multiplex.

2. Simplex est, quæ vnus est fundi: multiplex, quæ plurium.

3. Plures habere fundos (Vitruu. c. de org hydr. habet fundulos) dicitur *planta*, vel ob caulis, vel radicis fœcunditatem.

4. Ob *caulis fœcunditatem*, si caulis aliqua pars terram, aliamue plantæ sedem attingens nouus fundus fiat, & radices deorsum, caulem sursum emittat

5. Tales sunt in humili plantarum genere Fragaria, Anserina, Pilsella, Chamedrys, Peruinca;

item in grandiore, siue robustiore, Rubus,

& si ars accedat, vt in Rosa, Vite. Amygdalo, Punica.

6. Ob *radicis fœcunditatem fundi plures* sunt, si radicis aliqua portio; terræ superficiei vicinior nouum caulem sursum, nouas fibras siue radículas deorsum effundat.

7. Id autem fit dupliciter;

vel enim *radix sursum ramosa*, & quasi *πολυκέφαλος*, siue multorum capitum, vt in Taraxico, Imperatoria, Eryngio marino, Bellide;

8. Vel *radix transuersum serpens*, aut *ramus aliquis radicis transuersus* e pluribus geniculis siue oculis caules & radículas producit.

9. Et hic multiplicis plantae modus frequentior est, vt in Gramine canino, Harundine, Hedera terrestri, Lilio conuallium, Polygono, Mentha, Menthaastro, Sifymbrio, Equifeto, Vacciniis, Pyrola, Populo Libyca siue tremula;

10. Sunt, quae *tum caulis, tum radicum respectu multiplices sunt*, vel a *natura*; ut: Rubus vterque, Pyrola fruticans; vel *arte adiuuante*, ut: Vitis, Rosa.

11. Fieri potest, vt planta *pro diuersa origine siue natiuitate*, vel *vnus*, vel *plurium sit fundorum*,

vt Vitis e semine, h. e. Gigarto uvae, simplex;

Quae vero ex malleolo, multiplex sit;

Quod vltiori obseruationi committimus.

12. Planta plurium fundorum plurium instar plantarum est, ideoque differentiae reliquae plantarum non minus *plantae, quae multiplicis plantae pars est*, quam *simplici plantae conueniunt*.

13. Cum *planta* diuiditur in simplicem & multiplicem, vt in species, non actu, sed *potentia simplex*, & *multiplex* intelligenda est, hoc est, planta cuius haec est natura, ac facultas, vt vel simplex sit vel multiplex.

CAPVT VII.

Planta vnicaulis 2. 4.

Multicaulis 3. biformiter 6. 7.
simpliciter 8.

Multicaulem simulans 9. 10.

1.

Est autem porro perfecta planta vel vnicaulis, vel multicaulis.

2. *Vnicaulis* est, quae ex vno fundo vnum caulem, siue caudicem profert.

3. *Multicaulis* est, quae ex eodem fundo plures caules fundit.

4. Vnicaules sunt Brassica, Lactuca, Lupinus, Faba, Beta, Atriplex, Ferula, Ferulago & omnes arbores:

5. Multicaulium alia biformiter multicaulis, alia simpliciter multicaulis est.

6. *Biformiter multicaulis*, quae diuersae indolis caules profert, quorum vnus nudus, & flori tantum, ac semini gerendis inseruit, ac interdum,

terdum, ubi breuior est, cauliculi, aut petioli tantum nomen meretur; Alter foliis amictus per terram serpit, & sicubi radices agit, nouum germinem etiam sursum effert, quod cum priore plantam plurium fundorum constituit,

7. Plures utriusque generis caules promunt Viola martia, Viola canina, Pilosella serpens: At Fragaria caule vno folioso & ramoso florem & fructum gerit, reliquis prolixis folio raro amictis serpit, & radices agit.

8. *Simpliciter multicaulis* est, quae plures vno eiusdem indolis fert caules,

Et *foliosos* quidem, vt Artemisia, Echium, Filipendula, Geranium, Filago, siue Gnaphalium, Marrubium, Millefolium, Paeonia.

Nudos vero: plantago.

Secundum quid nudos vid. c. 8. 8.

9. *Multicaulem* plantam saepe *simulat vnicaulis*,

Si vel non longe a fundo *ramosa* sit (praesertim si coniugatim germinet) vt in Alfine, Conyza, vel in radice transuersa *fundi* sibi inuicem sint *propinqui*.

10. *Fruticosa* planta dicitur, quae caulem habet ab imo ramosum, praesertim si perennis sit:

Caulem ab imo ramosum habent Satureia, Saluia, Ruta, Mercurialis.

(Scholion ex scheda quadam in B. hic reperta.)

Helenium siue Inula vastos facit frutices colum. spatio se fruticat Plin. (h. e. planta ramosa est,) utrum sit *πολύκαυλος* obseruandum, Forsan plures profert caules ex diuersis radices oculis.

Nam oculis e radice excisis seritur, teste Colum. Plin. Pallad.

e propaginibus radices Liliorum aut Ari modo seritur, Diosc. 1. 26.

CAPVT VIII.

De differentia caulis a foliis.

1.

Planta *cauligera* vel *foliis* est *vestita*, vel iis omnino destituta.

2. Foliis omnino *destitutam* noui *nullam*. Nam Dentaria, *ἄφυλλος* quae dicitur, imo Limodorum & Orebanche caulem habent foliolis amictum.

3. Quae

3. Quae foliis est amicta, vel *solo caule*, vel *sola radice*, vel *utroque modo* est *foliosa*.

4. Quae SOLA RADICE foliata est, h. e. ex solo fundo folia profert, *nudicaulis planta* dicitur, ut sunt Taraxicum, Plantago, Pilsella, Bellis, Nymphaea, Sedum aquatile, Arum, Ranunculus Lusitanicus, Gramen polyanthemum, Plantago aquatica.

5. Maior pars plantarum VTROQUE MODO folia producit, verumtamen quaedam earum *secundo* vel *tertio* demum aetatis *anno caulem* faciunt, ut Cynoglossum, Apium hortense, Verbascum, Sclarea, siue Horminum sylvestre.

6. Eae, quae *radice sunt foliosae*, *caulem* plerumque *post folia* ista radice *proferunt*,

Idque vel *eodem anno*, ut Lapathum, Taraxicum, Plantago;

Vel *anno sequenti proximo*, ut Pastinaca, tam tenuifolia, quam latifolia; Buglossum Italicum, Anchusa, Cynoglossum;

Vel *tertio* demum, ut Apium hortense, (vulgo petrofelinum.)

7. Paucis quibusdam *caulis ante* ima haec *folia* enascitur, imo *marescit* rursus, antequam folia ista prodeant, ut in Tussilagine, Petasite, & Scilla.

8. *Caulis secundum quid nudus* dici potest, qui foliis admodum est exilibus, & a caule non satis distinctis est amictus, ut in Tussilagine, Petasite, Dentaria ἀφύλλω, Cotyledone prima, Pyrola vulgari.

9. *Caulis determinate foliatus* est, qui ex certa *distinctione* tantum folia profert,

Et ex *unica* quidem in Anemone, Pulsatilla, Herba paride, Aconito hyemali;

Ex *duabus*, in Phthora (quae vulgo Thora dicitur,) Cotyledone altera, Auricula vrsi, Vnifolio.

10. Ophioglossum quoque *caule* est *nudo*, licet *caulis partem vaginae folii inclusam* habeat, quia *folium* non e caule, sed *fundo* enascitur.

11. Lunaria SOLO CAULE *folium*, idque *unicum & pennatum quasi* gerit.

CAPVT IX.

De differentia caulis a germinatione.

Singulari 1. 2. II.

Coniugata 3. &c.

I.

Caulis vel sigillatim profert folia (sub quibus etiam ramastros complector) vel coniugatim.

2. *Sigillatim*, si e singulis caulis distinctionibus singula prodeant folia, itemque rami.

3. *Coniugatim*, si e singulis caulis distinctionibus vel bina, vel terna, vel quaterna, vel sena, vel plura prodeant folia.

4. *Bina*, vt in Saluia, Vrtica, Valeriana, Fraxino, & in quam plurimis.

5. *Terna*, vt in Pseudolysimachia - caerulea, item purpurea, item in Lysimachia vera, id est lutea.

6. *Quaterna*, vt in Crucjata.

7. *Sena*, vt in Galio, Rubia, Aparine, Mollugine, quo etiam videntur pertinere Iuniperus, Abies, Picea, Pinus, Pinaster.

THEOREMATA.

8. I. Plantae quadrato caule praeditae omnes coniugatim, & bi- iugo ordine, & quidem alternatim proferunt folia, itemque ramos ex alis siue sinubus, siue angulis, quos folium, aut pediculus folii cum caule constituit.

9. *Alternatim* dicuntur *pronaesci folia*, aut germina, vt rami, petioli: si superioris paris oppositio, decussat quasi, aut ad angulos rectos fecet inferioris paris oppositioem.

10. II. Multae etiam plantae teretis & non quadrati caulis biuga habent folia & germina, vt: Bugula, Brunella, Argemone.

11. III. Quae sigillatim folia proferunt, ramos etiam sigillatim promunt.

12. IV. Quae biugam habent foliaturam, *biuga* quoque *germinatione* fruuntur, hoc est; ramos biugo situ ex eadem distinctione stipitis sibi oppositos proferunt,

Excepta herba, quae Tabernaemontano Lactuca agnina, Dodonaeo Olus album dicitur.

Ea enim, cum *bina* e regione sibi *opposita* producat *folia*, *singulares* tamen *ramos* emittit, simulque ita circa foliorum sedem *inflexit scapum*, vt

nescias germen *utrum ramus,*

an *scapi continuatio* dicenda sit,

Nisi maus dicere, herbam hanc ad primum foliorum e caule exortum terminare caulem, atque ita *sine scapo* esse,

quod vltiori vel obseruationi, vel meditationi committimus.

Nonnullis herba ramea, quasi dichotomiae studiosa appellatur.

13. Admirabilis- Peruana *biugo* quidem *situ* gerit folia, *sed ramos singulares*, idque *alternatim*, profert, h. e. ita, vt qui ordine sunt impares (puta primus, siue infimus, tertius, quintus, septimus) in eandem stipitis partem spectent, & rursus qui ordine pares (videlicet secundus, quartus, sextus) ex eiusdem lateris alis enascantur.

14. V. Quae *plura folia* ex eadem stipidis distinctione producent, eadem plures quoque *ramos* inde proferunt *sed non semper aequenumerosos*, aequenquam, tum *foliorum*, tum *distinctionum respectu*; tales sunt Abies, Pinus, Pinaster, Iuniperus, Rubia, Aparine.

15. Spergula quamvis *videatur* vel *dena* ex eadem distinctione effundere folia, tamen *reuera*, vt binos ramos, ita *bina* quoque *folia*, *sed in quinas* inaequales *laciniis* profundit *scissa*.

CAPVT X.

Differentiae plantarum a duratione radice 1. 4.

Stipitis 3. 6.

Foliorum 2. 5.

I.

Restibilis planta est, cuius *radix perennis* est, h. e. *per plures annos* *vivit*, vt: Cynoglossum, Vrtica maior, Corylus, Fagus, Filix, Acanthus.

2. Quaedam etiam *folia fundi*, siue radice per hyemem retinent, vt: Pyrola, Cotyledon.

Item, quae *caule carent*, vt: Phyllitis, Polypodium, Scolopendrium, Adiantum.

3. *Perennis planta* est, cuius *caulis* siue *stipes* perennis est, vt: Ruta, Salvia, Quercus.

4. Non est autem perennis *stipes*, nisi *radix* quoque perennet.

5. *Semper vivens planta* dicitur, quae *folia caulis* per hyemem retinet, vti sunt: Barbarea, Peruinca, Aquifolia, Buxus, Abies, Laurus, Ilex.

6. Planta

6. Planta perennis solo stipite folia gerens, si singulari sit stipite, arbor,

Si multicaulis, siue multistipés sit, *frutex* dicitur.

CAPVT XI.

De differentiis caulis a ramis & petiolis.

Caulis simplex 2.

ramosus 3.

ambigens 4.

Determinatus 5. capitulo 6.

spica 7. 8.

panicula 9.

umbella 10. 12. 15. 19.

corymbo 11. 16.

Indeterminatus 17.

Racemus 18.

I.

Caulis porro vel simplex est, vel in ramos divisus.

2. *Simplex*, vt in Taraxico, Bellide, Plantagine, Pulsatilla, Anemone, Nymphaea, Bistorta, Vincetoxico, Pyrola vulgari, Gramine Polyanthemo siue Pseudomolye.

3. *Ramosus*, vt in perisque.

4. Inter simplicem & ramosum *ambigit* caulis in *umbellam* sparsus, vt in Primula veris, Auricula-vrſi; in quibus tamen caulis *petiolis* potius, quam ramis est *diffusus*.

5. *Caulis determinatus* est, qui extremitatibus, siue fastigiis stipitis flores & semina producit, ideoque vel in capitulum, vel in spicam siue thyrsum, vel paniculam, vel umbellam, vel corymbum terminatur.

6. *Capitulum* est, quod constat ex pluribus floribus & seminibus arcte in *globosam*, aut circularem siue disci figuram congestis.

Globosam, vt in Cyano, Scabiosa, Iacea, Carduis &c.

In disci figuram, vt Bellis.

7. *Spica* est, quod ex floribus vel seminibus spisse compositum est, ita, ut conus erectus, sed oblongus, siue admodum acutus inde euadat, vt in Lyfimachia purpurea, Verbasco, Plantagine, Luteola, Reseda, Bistorta, Secali, Hordeo, &c.

8. *Peculiaris spica est in Hyacintho, qui comosus dicitur, inferiori parte laxè sitis flosculis, ut vix spicae nomen mereatur, media parte artiffime & petiolis non apparentibus, fuprema denique in cristam quasi difpanfis, & petiolis quidem caeruleo colore, obfoleti coloris flosculos, antecellentibus.*

9. *Panicula, item Iuba, est spica laxè diffusa, praefertim propendentibus petiolis, ut in Panico, Milio.*

10. *Vmbella est extremitas caulis per multas subdivisiones in coniuersi figuram aptata, ut in Apio, Anetho, Foeniculo, & reliquis umbelliferis,*

11. *Corymbus est extremitas caulis ita subdivisa, & floribus, aut fructibus onusta, ut sphaerica figura oriatur, ut in Hedera arborea, Sambuco aquatica, Cepa, Porro.*

12. *In quibusdam umbella terminatur capitulis ut in Matricaria, Tanaceto.*

13. *Aliarum umbellae terminantur singulis vel binis floribus.*

14. *Quasi-umbella, siue imperfecta umbella dicitur, ubi coniuersi basis non est satis plana, ut in Centaurio magno.*

15. *Vmbella plerumque est erecta, sed interdum pendula, aut nutans, ut in Sambuco, Valeriana rubra.*

16. *Corymbus etiam pendulus in Sambuco aquatica.*

17. *Caulis indeterminatus est, qui petiolis a latere caulis prognatis flores & semen gerit, ideoque nullum extensionis habet terminum, nisi quem hybernium frigus imponit.*

18. *Racemus est petiolus floribus aut fructibus ita onustus, ut spicam aliquam imitetur.*

19. *Ex umbelliferis plantis paucae sunt ex toto biugae germinationis, ut Valerianae proprie dictae, Centaurium minus, siue Fel terrae, Ebulus, & Sambucus, quae pendulam proferunt umbellam.*

Reliquae fere omnes inferiore caulis parte singulatim proferunt folia & ramos; superiore deinde caulis parte primum biugos proferunt furculos, tandem numerosos ex eadem distinctione ramulos, h. e. umbellas, quibus flores, & ad singulos flores bina semina inhaerent, ut in Elaphosco, siue Pastinaca latifolia, Leuistico, Apio, Ferula, &c.

CAPVT XII.

Sequuntur differentiae caulis per se spectati:

- Angulosus 1-7.
- Striatus 8.
- Teres 9. 10.
- Solidus, cauus 11-14.
- Caudicis partitio 15. 16.

I.

Caulis vel angulosus est, vel teres.

2. *Angulosus* vel triquetrus est, vel quadrangulus, vel saepius angulosus.

3. *Triquetrus* est in Plantagine aquatica, Cypero, Gramine cyperoide, Papyro, Sanguisorba, Cirseo Dioscoridis, Moly triangulari.

4. Ad tringulum caulem etiam referrí potest caulis, qui *ternis foliorum processibus*, praesertim spinosis *distinguitur*, vt: Carduus-Chrysanthemus.

5. *Quadrangulus* caulis est in Saluia, Mentha, Lamio, Marrubio, Rubia, Cruciatá, & sexcentis aliis.

6. *Quinquangulus*, in Campanula, Polyacantha vulgari.

7. *Sexangulus*, vt in Pseudolyfimachia purpurea trifolia.

8. Inter angulatos, & teretes *caules ambigunt striati*, vt in Sici-liana.

9. *Caulis teres siue rotundus*, vt in Anagallide aquatica, Nummularia, & infinitis aliis.

Praesertim in bulbosis;

10. *Caulis teres inferiore parte euidenter crassior est* in Ceba.

11. *Caulis item vel solidus est vel cauus*,

& si cauus, vel medulla repletus, vel inanis,

& si inanis, vel totus inanis, vel in geniculis, siue nodis consolidatus.

12. *Caules caui absque nodis* sunt in Iunco, Gladiolo palustri siue Iunco florido, Papyro Nilotica.

13. *Caules inanes sed geniculati* sunt in Arundine, Foeniculo, Gentiana, Filipendula aquatica, Frumentis, Graminibus.

14. *Caulis medulla repletus*, vt in Sambuco, Papyro.

15. In arboribus, & fruticibus caudex in *corticem*, *alburnum*, *lignum stricte dictum*, & *medullam* diuiditur.

16. *Medulla*, quae & *cor* dicitur, fere solidior est ligno, & ligno alburno, interdum contra se habet.

CAPVT XIII.

Floris definitio 1. 2. 3.

Et distinctio a perianthio 3.

flore apparente 4-9.

I.

Flos est pars plantae tenerior, colore, vel figura, vel vtroque insignis, rudimento fructus cohaerens. (*)

2. *Fructus* autem dicitur vel *semen* vel *theca* seminis.

3. *Perianthium* est, quod florem tegit, ideoque crassius est, minus insigne flore ipso. Dicitur etiam *calyx*.

4. Definitioni huic videtur obstare Frumentum Turcicum, quod *flores a fructu prorsus disiunctos habet*, nisi forsan *flores fructui insident* sed immaturo, quod amplius obseruandum; imo iam deprehendi flori fructum nonnunquam proxime subiectum, sed minus vberem eo, qui caulis inferioribus inhaeret partibus.

5. Obstat & Iuglans, nam iulus eius (sive amentum) flos magis videtur, quam crista illa gemina quae fructus umbilico insidet.

6. *Corylus*, vti & *Quercus* flores profert purpureos.

Sed de arborum fructibus alias.

7. *Cymae* quaedam herbarum h. e. summi caulis folia *colore* quoque conspicua sunt, vt *videantur* huiusmodi plantae gemino se ostentare flore, verum folia haec *flores non sunt*,

tum quia reliquis foliis figura, & situ respondent,

tum quia fructui non cohaerent.

8. *Cymae* huiusmodi coloratae sunt in Hormino satiuo sive Cretico, item in Milio syluatico, sive Pseudoparietaria.

(*) De florum structura, partibus, differentiis & vsu conf. pluribus *Linnaei* fundamenta botanica. IV. *Ludwigii* Institut. regni vegetab. p. 132 & 187. imprimis vero, qui copiosis de hac plantae parte egerunt, *Iul. Pontederam* in *Anthologia*, & *Sebast. Vaillant*. de structura florum. III. *Wolf. von den Theilen der Pflanzen* c. VII. vbi §. 258. *anglicis* nostri auctoris laudat.

9. Item e spica Stoechadis suprema folia quaedam purpurea aut caerulea eriguntur, quae *ligulas* vocat Clusius.

CAPVT XIV.

De Perianthio.

Flos nudus 1. 2.

Munitus perianthio quod vel 3. 4.

I. Initio clausum 5.

Semper apertum 6.

II. Proprium flori cuique 7. p.

Commune floribus pluribus explicatis, nudis 7. f.

vestitis 8.

nondum explicatis 9.

III. Proprium flori

Commune cum fructu (II.) flori cauo labiato II. m.

vniformi II. f.

IV. Simplex 13. Margine fecto laciniis **I.** acutis 16. p.

obtusis 16. f.

II. prolaxis 17. p.

breviculis 17. f.

Compositum 14. ex foliis iuxta se positis 14. p.

sibi arte infidentibus, vel squamis 14. f.

imo cuspidate tantum disiunctis 15.

V. Inferiore parte strictius 19. p.

turgidum - simplex 18. m.

compositum 18. f.

VI. Rotundum & teres 19. p.

Striatum f. sulcatum 19. f.

VII. Magnum 20. p.

Paruum 20. m.

Mediocre 20. f.

Ambiguus imitantibus perianthium neruis 21.

(Ambigui simul staminis ac styli 22.)

foliis exterioribus 23.

I.

Flos vel nudus est, vel perianthio munitus.

2. *Flores nudi*, vt: Tulipae, Lillii, Martagi, Colchici, Croci, Polygonati, Sambuci, Fagopyri.

3. *Perianthio muniti*, vt Borraginis, Buglossae, Papaueris &c.

4. *Perian-*

4. *Perianthium* h. e. tegumentum floris aliud est ab initio clausum, aliud semper apertum. (*)

5. *Ab initio clausum* est, quod florem nondum explicatum totum inuoluit, & dehiscens deinde eundem reteggit, vt in Papauere tam vulgari quam corniculato, Capparide, Palma proprie dicta siue dactylifera, Lauro, Paeonia.

6. *Semper apertum*, vt in plerisque aliis.

7. *Perianthium* plerumque suum cuique flori proprium est. Interdum etiam pluribus floribus idem *commune*, quod dupliciter fit.

Primum, si *plures flosculi in vnum caput sint compacti*, vt in Cyanis, Iaceis, Carduis & discifloris.

8. Scabiosa hoc habet peculiare, quod *praeter commune capituli perianthium quilibet flosculus suo perianthio, vtriculo scilicet crenato*, est vestitus.

9. *Deinde commune est pluribus floribus perianthium*, videlicet *nondum explicatis*, vt in Palma dactylifera, & Lauro.

10. *Perianthium aliud flori cum fructu commune, aliud flori proprium*.

11. *Commune, vt in iis omnibus plantis, quarum flos fructum complectitur*, (siue quarum *flos sedi fructus affigitur*,) vt in Spergula, item in *cauis* floribus, quibus nuda subsunt semina, siue *labiatis*, vt in Saluia, Marubio; siue *uniformibus*; vt in Buglosso, Lithospermo.

12. *Perianthium* est vel simplex, vel compositum.

13. *Simplex*, quod vtriculus est sola lamina consistens, vt in Saluia, Marubio, Lamio, Hyosciammo, Nicotiana, Lychnidibus, Caryophyllis, Geraniis, item *perianthium cuiusque flosculi in Scabiosa*.

14. *Compositum*, quod vel *foliis pluribus iuxta se positis* constat, vt in Cunigundina tam perfoliata, quam verbenifolia, item in Scabiosis, *capituli perianthium*.

Vel ex *foliis aut squamis, sibi inuicem arte*, & imbricatim *insidentibus* est compactum, vt in Cyanis, Iaceis, Cinara & aliis Carduis.

(*) De Perianthio & Calyce vid. Cl. Ludwigi Institut. regni vegetab. pag. 34. §. 99. Cl. Linnaei Element. botan. IV. Class. Plantar. pag. 375. seqq. & laudatos de florum structura in antecedente capite autores.

15. Folia ista interdum dimidia sui parte, inferiore scilicet, sibi inuicem incumbunt, cuspidate vero a capitulo, & a se inuicem sunt disiuncta, ut in Cnico, Carduo benedicto, Carduo lanceolato.

16. Perianthium simplex plerumque in margine est in laciniis sectum.

Vel acutas, ut in Salvia, Lamio,

Vel obtusas, ut in Nicotiana minore siue vulgari.

17. Perianthium vel profunde sectum est, in prolixas scilicet laciniis,

Vel minus profunde, in breviculas, ut in Othonna, siue flore Tunetano.

18. Perianthium plerumque inferiore parte strictius,

Interdum etiam ventrosum quasi, & turgidum, quale est simplex perianthium in Geraniis, Ocymoide, Vaccaria :

Compositum in Cnico, Carduo benedicto, Carduo lacteo siue Mariae.

19. Perianthium aliud rotundum, & teres, ut in Caryophyllis, Narcissis :

Aliud striatum, siue sulcatum, ut in Othonna, siue flore Tunetano.

20. Perianthium aliud magnum floris respectu, ut Nicotiana minore, Salvia ;

Aliud paruum, ut in Digitali, Nicotiana maiore ;

Aliud mediocre, ut in Othonna.

21. Inter nudos & perianthio vestitos flores ambigunt flores Cucurbitarum, & Peponum :

Viridibus enim quibusdam siue nervis (siue dorsis, siue strigibus) a fundo ad marginem tendentibus variantur, quorum nonnulli (nerui) infra mediam floris partem a flore quasi auulsi speciem perianthii angustifolii exhibent.

22. (Peculiare quid etiam in iisdem floribus obseruatur, quod inferiores partes aliquid inter stamen & stilum ambigens, vel ex stamine, & stilo confusum obtinent.)

23. Ambigunt etiam inter nudos & vestitos, Ficus Indicae (Tunae) flores ; nam exteriora folia tribus quasi ordinibus, tum obsoleto colore,

tum paruitate a genuinis foliis floris differunt. Extima enim sunt admodum parua, & exteriore praefertim superficie obsolete - purpurea, siue ferruginea; proxima plus citrini coloris admixtum habent, & maiora sunt; quae tertia in serie, parum de ferrugineo colore retinent & ad magnitudinem genuinorum propius accedunt.

CAPVT XV.

- Flos perfectus 2.
 licet stamineus dicatur 6.
 Imperfectus 3.
 Stamineus 4.
 Iulus quercus & iuglandis 5.
 Stilo carens 7.

I.

Flos alius perfectus est, alius imperfectus.

2. *Flos perfectus* est, qui folio, staminibus, & stilo constat, quamuis stilus rudimento fructus cohaeret.

3. *Flos imperfectus* est, qui harum partium aliqua caret.

4. *Flores staminei* dicuntur, qui solis staminibus constant, aut staminibus & stilo. Tales flores sunt in Vlmo, Typha, Gramine typhino, Secali, Populo nigra, Sanguisorba, Cirsiis Clusii.

5. *In Quercu iulus* (Dress.) staminibus constans antecedit *flosculum* purpureum, qui rudimento fructus coniungitur.

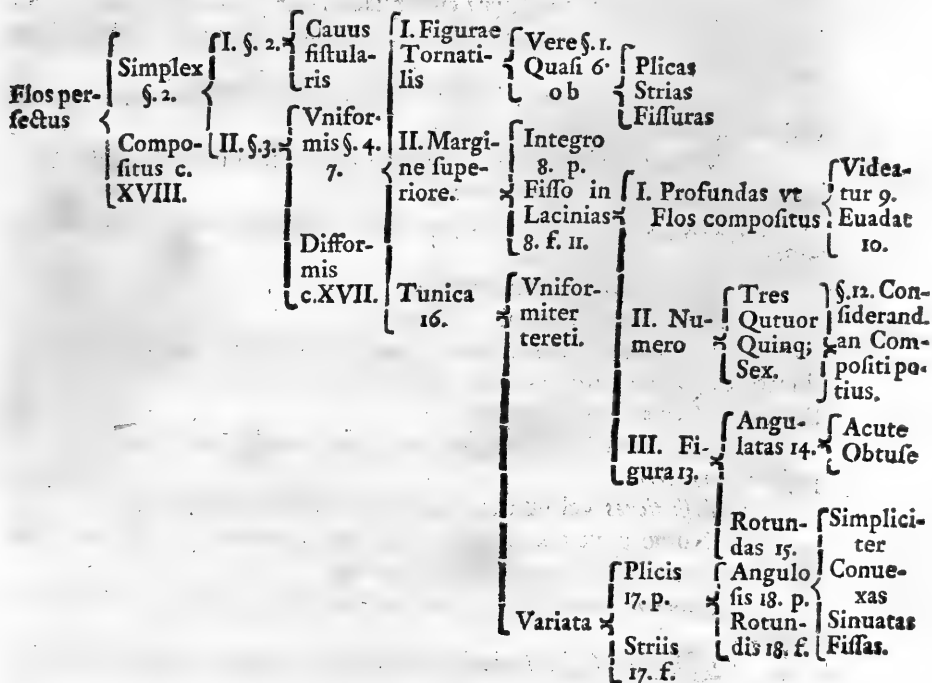
In Iuglande quoque *iulus*, nihil est, nisi florum stamineorum series;

Tres arcuatae *cuspides*, quae rudimento fructus inhaerent, colore *titulum floris non merentur*.

6. Sunt quidam *flores falso staminei dicti*, uti Iaceae, siue Aphyllanthis, Scabiosae, Maticariae, Chryfantemi; capitula enim, & disci harum plantarum fistulosis floribus sunt confarcti.

7. In nonnullis quoque *stilus deest*, ut: in Iride, Tulipa, Papaue-re; habent tamen hae succedaneum aliquid stili.

CAPVT XVI.

I.

Flos perfectus alius simplex est, alius compositus.

2. *Simplex* est, qui vnica lamina, siue bractea, siue folio contiguo (annon? continuo) constat, quod fere semper cauum, aut fistulare est.

Eius inferior pars, qua perianthio affigitur, quae angustior fere est & albida, *unguis* dicitur.

3. Flos simplex alius vniformis est, alius difformis.

4. *Vniformis* est, qui terminos duarum dimensionum inter se similes habet; siue, qui dextrum sinistro, & anterius posteriori simile, superius vero inferiori dissimile obtinet; siue qui figura quasi tornatilis est.

Definitio Geometrica.

5. *Tornatilis* autem *figura* est, quae oritur plana figura super vno latere rectilineo quiescente in orbem mota, siue rectilinea sit mota figura, siue mixtilinea.

6. Dixi *quasi Tornatilis figura*, quia si plicae, striae & fissurae accedant, figura tornatilis esse definit.

7. Vniformes simplices flores sunt in Conuoluulo, Buglossio, Borragine, Hyoscyamo, Tabaco &c.

8. *Flos vniformis margine superiore* vel integro est, vel in lacinias fisso;

Integro, vt in Conuoluulis;

Fisso, vt in Buglossio, Tabaco.

9. Si profundae sint fissurae, saepe *compositum florem simulat*, sed discernitur ab eo, quod totus decedit, vti flores Borriginis, Buglossii, Sambuci, Cyclaminis.

10. Fieri potest, vt flos *simplex scissus*, sensim aucta figura in *compositum degeneret*.

11. *Fissi flores* vel numero laciniarum differunt, vel figura.

12. Numero, vt *tribus laciniis fissi* sunt pauciores, vt in Casia Poëtica, Phalangio Virginiano, Sedo-aquatico:

Quatuor laciniis plures secti sunt, vt flores Leucocii, Brassicae,

Rapistris;

Quinque & sex laciniis distinctum marginem habet maior florum pars;

An e quatuor, quinque, sex foliis compositi?

13. Ob figuram lacinae sunt vel angulo terminatae vel rotundae.

14. *Angulo terminatae* vel *acutae*, vt in Borragine; vel *obtusae*, vt in Hyoscyamo.

15. *Rotundae* vel *simpliciter conuexae*, vt in Buglossia; vel *sinuatae*, vt in Primula veris, Cisto; vel *fissae*, vt in Alfine.

16. Porro *flos vniformis tunica* est vel *vniformiter tereti*, vel *plicis aut striis variata*.

17. *Plicis*, vt flos Conuoluoli; *striis*, vt in Campanula.

18. *Plicae* porro vel *angulosae* sunt, vt in Conuoluulo; vel *rotundae*, vt in aliis,

CAPVT XVII.

Flos simplex difformis §. 1. 2.

Fistulatus 3. 6. 13. 14.

Semifistularis 3.

Labiatus 4: Labio.

I. Vno, inferiore 6. p.
superiore 6. f.

Vtroque 7.

II. 8. Superiore repando 9. } dicitur galeatus, cucullatus, galericulatus.
conuexo 10. }

III. II. Integro

Scisso in lacinias I. Conuexas
Repandas tres 11.
II. Sinuosas
Angulatas

Corniculatus 13.

Aliter difformis 2. Considerandae enim & aliae partes 14. Alae
Cristae
Brachia
Fimbriae
Cirri.

Plane singularis 15.

Partes habet peculiare labiatus, labia.
galeatus, galeam 10.
corniculatus, corniculum 13.
alias, alas, cristas &c. 14.

I.

Flos simplex difformis est, qui vnus tantum dimensionis terminos inter se similes habet, h. e. cuius non superiora tantum ab inferioribus, sed & anteriora a posterioribus discrepant, vti sunt: Lamii, Marrubii, Salviae.

2. Flos simplex difformis est vel semifistularis, vel labiatus, vel corniculatus, vel aliter difformis.

3. *Semifistularis* est, qui fistula superius oblique resecta constat, vt in Aristolochia, item in simplicibus floribus, ex quibus capitulum Cardui chrysanthemi constat.

4. *Labiatus* est, cuius fistulae superior pars in labia quasi terminatur.

5. Labiatus flos vel vno labio constat, vel duobus.

6. Qui uno, vel inferiore siue exteriori tantum praeditus est, vt in Chamaepity altera Dodonaei, siue Chamaedry laciniata Lobelii; Teucrio vero tam communi, quam Baetico: (Teucrium pratense non est Teucrium, sed Veronicis potius annumerandum.)

vel superiore, siue interiore tantum labio constat, vt in Acantho fatiua.

7. Vtroque labio constat maior pars florum labiatorum, vt in Lamio, Saluia, Napello, Delphinio &c.

8. Deinde labium superius siue interius vel repandum est, vel deorsum reflexum, siue conuexum.

9. Repandum, siue sursum reflexum est, quod conuexam faciem, siue superficiem alteri labio obuertit, vt in Chamaecisso, Lamio tertio Pannonico Clusii; item in Lamio primo Pannonico Clusii, h. e. Lamio melissifolio Casparis Bauhini.

10. Labium deorsum reflexum, hoc est: cavitatem inferiori siue exteriori labio obuertens frequentius est; vnde labium huiusmodi galea, cucullus, galericulus, & flos ipse galeatus, cucullatus & galericulatus dicitur.

11. Tertio labium aliud integrum est, aliud scissum in lacinias, easque vel conuexas, vel sinuosas, vel angulatas.

12. Labium Acanthi in tres conuexas (repandas an potius, considerandum ponit margo A.) scissum est.

13. Corniculatus flos est flos cauus, qui partem aliquam corniculo similem superiori parti fistulae suae annexam habet, h. e. cauam & rotundam partem, quae in cuspidem non peruiam desinit, vt in Linaria, tam communi, quam valentina, in Delphinio siue flore regio, in Impatiante, in Balsamina faemina.

14. Sunt & aliae partes fistulorum difformium florum, vt alae, cristae, brachia, fimbriae, cirri, quae in Delphiniis, Orchibus, Satyriis, Aconitis porro considerandae sunt.

15. Inter difformes simplices plane singularis est, qui Calceolus Mariae dicitur.

CAPVT XVIII.

Flos compositus

secundum quid 2. ex foliis quasi planis 4.
 figura ac situ similibus 3. tribus 5.
 quatuor 6.
 diuersis 7.
 foliis & corniculis 8.
 calice 9.

absolute ex flosculis cap. XIX.

I.

Flos compositus alius secundum quid, alius absolute compositus est.

2. *Flos secundum quid compositus* est, qui folium, siue ambitum tantum habet compositum; ideoque saepe a flore simplici laciniato non ita prompte discernitur.

3. Flos secundum quid compositus,

Vel *ex meris planis foliis*, figura ac situ *similibus* (simillimis habet B,) est compositus, uti flos Tulipae, Lili, Rosae simplicis siue non plenae, siue sylvestris; Alfinis, Leucoid, Rapisfri.

4. *Folia plana* hic voco, quae non sunt fistulosa, aut concaua, plerumque autem folia haec plana *non nihil cauata* sunt; saepe *extrorsum reflexa*.

5. *Foliis tribus* constant flores Plantaginis aquaticae, Morsus ranae. Confer fissos flores c. 14. (XVI, 12.)

6. *Foliis quatuor*, flores Rapisfri, Violae matronalis, Chamaedryos sylvestris, siue Teucridii pratensis, Teucridii quarti Clusii, Veronicae fruticulalis Clusii.

7. *Ex foliis planis, meris*, sed figura ac situ *diuersis* compositus est, flos ut Iridum, Gladioli, Genistae, Arboris Iudae, Pisorum; aliorumque leguminum.

Item in umbelliferis plantis, saepe exteriora folia florum interioribus maiora.

8. *Ex foliis quasi planis, & corniculis*, ut in Aquilegia, Consolida regali siue Delphinio, Nasturtio Indico, Aconito corniculato, &c.

9. *Ex foliis quasi planis, & calice*, ut: Narcissi.

CAPVT XIX.

Flos absolute, i. e. ex flosculis compositus

est vel discus 9. f. I. ex flosculis 2. perianthio vestitis 5.
nudis 6.

II. Radiatus, foliis marginalibus 9. p. 10.

planis, II. frontatis, quasi parallelogrammis 12.
cuspidatis 13.

concauis 14.

nudus (nudo margine) 8.

capitulum oblongius cap. XX, 1-12.

Spica compressior cap. XX, 13.

I.

Flos absolute compositus est, qui ex pluribus flosculis est compositus.

2. Ex flosculis, inquam, qui non tantum folio, siue bractea colorata, verum etiam vel staminibus, vel stylo saltem constant, ut singuli singulis fere seminibus cohaereant.

3. Flos absolute compositus vel Discus est,
vel capitulum oblongum,
vel spica compressior.

4. Discus vel ex nudis siue solis flosculis constat, vel ex flosculis perianthio vestitis.

5. Ex vestitis flosculis constans discus non, nisi in Scabiosis, (complectimur sub his etiam Succisam siue Admorsam) quod sciam hactenus est repertus.

6. Ex nudis flosculis reliquorum disci fere omnes.

7. Deinde discus vel nudus est, vel radiatus.

8. Discus nudus, vt in Tanaceto, Abrotano foemina.

9. Discus radiatus, cuius exteriora folia, quae marginem quasi floris constituunt, prolixiora, & dispersiora sunt reliquis, quae discum efformant. Discus enim est, quod ex flosculis pluribus compressis & confertis ita componitur, vt vnā quasi apparentem superficiem constituat.

10. Margo ille constat foliis vel quasi planis vel concauis.

11. Folia quasi plana marginis, sunt vel frontata & quasi parallelogramma, vel cuspidata.

12. Frontata vel sunt integra; vel crenata fronte, vt in Chrysanthemo latifolio Dodonaei.

13. Folia

13. *Folia marginalia plana, cuspidata*, vt in Parmica Austriacâ Clusii; Atere primo Clusii.

14. *Folia marginalia concaua*, vt in Cyano, Staebe Salamantica secunda, Scabiosa.

CAPVT XX.

Capitulum oblongius, siue flos natura (siue secundum speciem) plenus 1. 2.
ex flosculis, foliaceus, planis 4-6.

fistularis, fistularibus folis 10. similibus

diffimilibus 2.

& planis marginalibus flosculis 11. 2.
follis 12.

Partes capituli verae, flosculi meditullii,

planî 5. & horum stilus 5. frons 6.

fistulares 8. & horum pediculus, crater, stilus, stili
cornua, ligula, seu fistula stili.

Spica arcte compressa 13.

I.

Capitulum oblongius etiam flos natura plenus, siue secundum speciem plenus dici potest, h. e. qui (annon? cuius meditullium) ex eiusdem figurae flosculis constat.

2. Dico flosculis eiusdem figurae constare meditullium capituli, excludens nimirum marginales, vt in Cyano maiore *marginales flosculi* duplo longiores sunt, interioribus & caerulei & (a) concaui, cum *interiores* purpurei, & stamina in fistulam coalita, & intra eam fistulam stilum contineant.

(a) vide Monend. n. XXV, 6.

3. Estque vel foliaceus, vel fistularis.

4. *Foliaceus*, siue *planifolius* est, qui ex flosculis quasi *planis*, in aliquot gyros dispositis confarctus est.

5. *Flosculi hi* plerumque sunt folia oblonga, frontata, stilo bicorni affixa, singulis feminibus insidentia; ita, vt interiora exterioribus semper sint breuiora.

6. *Frons* autem horum foliolorum plerumque crenata est, vt in Taraxico, Sonchis, Cichoreis, Hieraciis, Scorzonera, Tragopogone.

7. *Fistularis flos natura plenus* est, qui ex pluribus concauis flosculis *similibus*, siue eiusdem figurae, siue similiter figuratis constipatus est.

8. *Flosculi illi*, qui *perperam* a nonnullis *stamina* dicuntur, (b) inferiori parte in prolixum, candidum quasi *pediculum* desinunt, quo seminibus singulis cohaerent, habentque plerumque oram supremam, siue craterem, in lacinias aliquot sectum; E singulis quoque ue prominens *stilus* aliquis, (bifidus plerumque) qui peculiari fistula colorata, quam *ligulam* quidam vocant, vsque ad apicem, siue *cornua* vestitus est.

(b) supra XV, 6.

9 *Fistularis flos*, siue *fistulaceum capitulum*, vel solis concavis, siue fistularibus *flosculis* constat, vel insuper marginalibus.

10. *Ex solis fistularibus*; ita florent jaceae, & Cardui plerique, vt Lanceolatus; item Petasites.

11. Simul & *discum*, siue *meditullium ex fistularibus*, & *marginem ex planis* foliolis (annon? *Flosculis*? ita enim §. 9. postulat, etiam §. 4. item 2. *adstipulantibus*) *compositum habent*, vt Carlina, tam humilis, quam cauligera, item Carlina filuestris, item Chamaeleon albus.

12. Reliqui marginalia folia habent plana, vt Iacobaea, Virga aurea, Helenium, Calendula. Num. 11. & 12. Si marginalia folia, qui *flosculi* non sint, nulli inueniuntur, vt de Iacobaea Schedae auctoris iam obseruarunt, facile emendaueris ita: 11. Reliqui *marginalia folia* habent plana, h. e. Simul & *discum* siue *meditullium ex fistularibus*, & *marginem ex planis flosculis compositum habent*. 12. Vt Carlina &c. usque ad albus. Item Iacobaea &c. usque ad Calendula.

13. *Spica arcte compressa* etiam flori absolute composito accenseri potest, qualis est in Bistorta.

CAPVT XXI.

DE FLORE PER ACCIDENS PLENO SEV MVLTIPlici.

Flos multiplex, siue per accidens plenus fieri

nequit ex quibusdam 4. Nudis floribus

Labiatis floribus

Leguminaribus.

I. Multiplicans floris non absolute compositi laminam 2. Fistulatam

Corniculatam

Calycatam

Foliorum ambitum 3.

absolute compositi folia marginalia, fistularibus disci obliteratis 4.

II. Ha-

II. Habet interiora communiter minora
peculiariter non minora 7.

III. Caulem qui floris umbilicum non transit,
transit. Proliger 6.

I.

Flos per accidens plenus est, cujus pars foliacea ob culturam, vbertatem foli, aliudue accidens multiplicata, vnde *flos* vel *duplex*, vel *triplex*, vel *saepius multiplex*, respectu naturalis siue simplicis floris dicitur. (*)

Quod si *lamina unica flos non plenus* (annon? aut pars eius) constet, in pleno lamina aliquoties iterata est, ita, vt prima secundam, secunda tertiam, includat; vti fit in floribus

vel *Fistulatis*, vt *Stramoniae*,
vel *Corniculatis*, vt *Aquilegiae*.

vel *Calicatis*, vt *Narcissi*;

2. Sin ex pluribus foliis compositus sit floris ambitus, gyri foliorum repetuntur, vt in *Rosa*, *Ranunculo*, *Anemone*, *Papauere*, *Caryophyllo*, *Leucoio*, *Paeonia*, *Colchico*, *Croco*, *Caltha*, *Melanthio*.

3. Si disciformes flores fiant pleni, folia quasi plana, siue Marginalia multiplicata expellunt quasi, & obliterant flores fistulares medii disci siue *Vmbonis*, atque ita similes reddantur hi flores floribus mere *Foliaceis*, vt in *Matricaria*, *Calendula*.

THEOREMA.

4. Quidam flores ad plenitudinem cultura perducere nequeunt, vt: *Tulipae*, *Lilia*, *Hyacinthi*, *Irides*, qui omnes sunt nudi flores. Item *Labiati* flores, item *Leguminares*. (**)

5. *Flos proliger* dicitur, vbi *Caulis umbiculum floris transit*, & alium florem minorem gerit, vt in *Ranunculis*, *Calendulis*, *Leucois*; (***)
Plantago alio sensu prolifera dicitur.

6. *Melanthium pleniflorum* hoc peculiare habet, quod interiora, siue superiora *Folia non sunt minora*, aut breuiora, exterioribus siue inferioribus.

(*) Hofee flores recentiores *monstrosos* dici malunt. *Linnaeus* Fundament. botan. IX. 309. VI. 121. *Royen* Flor. Leyd. Prodr. qui peculiarem inde hortum constituit.

(**) Habemus tamen exemplum in *Genista Hispan.* iunc. flor. luteo, pleno. De *Tulipis*, *Liliis*, etiam aliis aliud docer experientia recentior.

(***) *Scabiosam* etiam peregrinam, capitulo oblongo, variegato *H. R. P.* aluimus *proliferam* in nostro hortulo, hoc ipso anno.

CAPVT XXII.

De Staminiibus floris.

Floris partes interiores 1.

STAMINA,

Vere talia, quae sunt I. ratione partium

Pediculo Libero 3. I. tereti 5. I. tenui
crassiusculo.

II. Recto

curuo, latente sc. in labio floris
vnifolii superiore 6. f.
compositi inferiore 7.

III. 8. Glabro

Hirsuto 8.

IV. 10. Simplice 10.

Ramoso

Latiusculo 4. f.

II. Insistente floris foliofae parti 3. 21. p.

Fructus rudimento 21. f.

Annexo ad floris ambitum I. (23. 2. f.) Imum.

Medium.

II. Se toto 3. p.

denticulis inter capitula 3. f.

Sui parte 21. m.

Capitulo I. croceo

nigricante 7. &c.

II. aptato ad pediculum longitudinis parte (18.) media

quasi media

extrema.

Situ transuerso angulis 17. p. rectis

obliquis

directo 19. p.

libero

constituente fistulam stili cum re-

liquis 19. m.

in Simplicibus

Compositis

Capitulatis 19.

Discifloris 19. f.

II.
ratione
magnitudinis

Aequalia 9. p.

Inaequalia 9. f.

III.

ratione numeri

Foliis (11.) paria, quinque 13.

imparia, multipla, dupla, octona 12.

pluries quam tripla flos staminosus 16.

Submultipla. Subdupla. Tria 15.

Subtripla. Tria 14.

Staminum vicarium

Foliolum stili inuoluens 20.

STILVS cap. XXIII.

1. Re-

I.

Restant partes floris interiores, Stamina (*) scilicet & Stilus.

2. *Stamina* pediculo constant & capitulo.

3. *Pediculi Stamina liberi* plerumque sunt, & ima tantum sui extremitate folioso ambitui floris adnati: (a)

(a) Repeitur hoc 21. p.

Interdum toti eidem *affixi* siue cohaerentes, vt in Symphyto maiore, Lithospermo, Polygonato;

Et dum *Denticuli* quidam albidii luteis *staminum Capitulis* quandoque interponuntur, vt in Symphyto maiore. (b)

(b) Sequantur ex §. 21. cetera: vel parte aliqua &c. vsque ad finem.

4. *Pediculi Stamina liberi* plerumque *teretes* sunt,

Raro *latiusculi*, vt in Ornithogalo albo maiore.

5. *Pediculus* teres vel tenuis vel crassiusculus est.

6. *Pediculus* item alius *rectus*, alius *curuus*, vt in Labiatis floribus.

Latent enim Stamina in labiis florum Labiatorum, ideoque *curuitatem* eorum imitantur,

Et in *superiore* quidem *labio latent*, si flores sint *Labiati unifolii*, siue incompositi, vt in Saluia, Lamio, Sclarea.

7. In *inferiore* autem *labio latent*, si flos sit *Labiatus* compositus, h. e. *Leguminaris*, vt in Piso, Faba, Galega, Colutea tam Vesicaria, quam Scorpioide, Arbore Iudae.

8. *Staminum pediculi* porro plerumque *glabri* sunt;

Interdum *hirsuti*, vt in Blattaria.

9. *Stamina* fere *inter se aequalia* sunt;

Interdum *inaequalia*, vt in Napello, Colutea-Scorpioide.

10. *Staminum pediculi* fere semper *simplices* sunt;

In Lauro *ramosi*.

11. *Staminum numerus* plerumque foliis aut laciniis ambitus *responder*, ita vt vel *aequalis* sit, vel *multiplus*, vel *submultiplus*.

12. In Rutae flore *quaterna folia, octona stamina*:

13. In Ceruicarum flore *campaniformi quinque lacinae*, siue *cupides*, intus in fundo *quina stamina*.

(*) De staminibus conf. recentiores, *Pontederam* in Anthologia Libr. I. c. 28 seqq. *Ludwigium* in Institut. regn. vegetab. P. I. c. 2. p. 3. P. II. c. 6. §. 468. p. 193. seq. Item *Linnaeum* in Methodo sexuali f. Gener. plant.

14. In Iride *ter tria sunt folia, tria item stamina*: conf. XXIII. 8.
15. In Gladiolo Italico *terna stamina, folia sena*, quorum *terna sibi inuicem similia*.
16. *Staminosus Flos* dicitur, qui *stamina habet copiosa, qualis est in Fragaria, Ranunculo, Cappare*.
17. *Capitula staminum fere crocea sunt, Interdum nigricantia, vt in Borragine, Tulipa*.
18. *Eadem vel ex medio longitudinis suae aptata sunt pediculo suo, vel quasi medio, rarius extremo, vt in Tulipis, Iridibus*.
19. *Staminum capitula* plerumque ita sita sunt, vt *longitudo cuiusque ad longitudinem pediculi sui sit transuersa, h. e. angulos cum ea vel rectos vel obliquos constituat*.
20. Est & vbi *longitudo capituli, longitudini pediculi directim quasi sita est, vt in Tulipis*.
21. Imo sunt flores in quibus *staminum capitula pediculis directim sita lateribus inter se coeunt, vt fistulam quandam constituent, in qua stilus ita includatur, vt extima tantum parte promineat, vt in Borragine, Solano, Dulcamara*:
- Denique in omnibus *flosculis capitula florea constituentibus, vt in Eupatorio vulgari, siue Cunigundina prima Tabernaemontani, Eupatorio aquatico tam perfoliato, quam Verbenifolio, Agerato, Centauro maiore, Scabiosis, Cyanis, Iaceis, Stœbis, Carduis*;
- Item in *flosculis discos floreos constituentibus, vt in Flore Solis, Enula siue Helenio, Ptarmica, Millefolio, Tanaceto, Absinthio*,
22. Interdum loco *staminum est foliolum aliquod oblongum fronte in aliquot quasi staminum petiolos scissa, quod complicatum fistulae instar, stilum inuoluit*.
- Tale foliolum, *staminum vices gerens, latet in inferiore, siue carinato labio floris Galegae*.
23. *Staminum petioli vel ima extremitate sua cohaerent fundo floris,*
- Vel *parte, aliqua sui interiori superficiei foliosae parti sunt annexi, vt in Digitali, & Lamiis nonnullis*.
- Quidam etiam protuberanti *fructus rudimento, diuersa eius altitudine, insistant, vt in Ranunculis, Anemonis, item Maluis aliquo modo*.

CAPVT XXIII.

De filo floris.

STILVS

Vere talis 9. 1. 9. Etymologia 1. f.

Sedes 3. alia quam Foliorum 2. p.
Staminum 2. f.

I. Est flori vnus 4. p.

Sunt plures. bini 5.
terni 6.
quini 7.

II. Terminatur 9. cuspide 10. p.

cono 10. m.
globulo 10. f.
cornibus 11.

III. Figura vulgari

singulari

breuis ac crassus,
aliter, maluae, modiolus.

IV. Bifidus 18. p. conf. 13. p.

trifidus 19. f. conf. 21. f. 13. m.

Stili fucedaneum

folia 8. p.

orbiculus radiosus 8. m.

oblongius 8. f.

crista 21. p.

purpurea 21. f.

breuicula 21. m.

I. Breuibus 11. p.

prolixis 11. f. plurium specie 12. p.
duorum 12. f.

II. Binis 13. p. conf. 18. p.

ternis 13. m. conf. 21. f. 18. f.
quaternis 13. f.

III. Subtilibus 14. p. i. e. ligulis

rectis
recuruis 15. 20.

crassiusculis 14. f.

IV. Aequalibus

Inaequalibus 19. f.

I.

Stilus est pars floris medium eius occupans, & rudimento fructus, aut seminis inhaerens; (*)

Dicitur stilus, quia in longitudinem tenuem plerumque extenditur.

2. Foliosa pars floris modo apici, modo sedi fructus, seminisue inhaeret: Stamina vel imo, vel medio foliosae.

3. Stilus semper apici fructus, seminisue cohaeret, ideoque reliquis floris partibus defluentibus in planta remanet.

4. Stilus plerumque vnicus adest, saepe plures,

5. Et *bini*,

6. *Terni*, in gramine *Leucanthemo*, item in *Sanguisorba*;

(*) Conf. praeter laudatos in anteriori capite autores *Marc. Malpighium* in *Anatom. plantar.* p. m. 62. seqq.

7. *Quini* in Aquilegia, nam & rudimentum fructus in quinas maturatur siliquas.
8. Flores nonnulli *stilo carent*,
vel *succedaneum* eius aliquod obtinent, vt in Iride loco *stili* sunt
tria interna *folia* erecta, sub quibus stamina occultantur. conf. XXII. 14.
In Papauere est *orbiculus* radiis quibusdam decussatus, in latitudinem magis quam longitudinem extensus in Papauere Spinoso. conf. §. 21.
9. *Stilus proprie dictus terminatur* vel Cuspide, vel Globulo, vel Cono, vel Cornibus.
10. *Cuspide*, vt in digitali, Symphyto maiore;
Cono, vt in Liliis nonnullis;
Globulo, vt in Conuoluulo peregrino, purpureo.
11. *Cornua* vel breuia sunt vel proluxa:
Breuia, vt in Conuoluuli vulgaris campaniformi flore,
Proluxa, vt in Eupatorio vulgari.
12. Interdum *adeo proluxa* vt plures *adesse videantur stili*.
Ita *duo stili* in Staphylo dendro, siue Pistacio syluestri.
13. *Cornua* vel *bina*, vt in Cichorio;
vel *terna*, vt in Ceruicaria;
vel quod rarius, *quaterna*, vt in Lysimachia Virginiana.
14. *Cornua stili* vel *subtilia* sunt, vt plerumque,
vel *crassiuscula*, vt in Conuoluulo vulgari campanifero, Lysimachia Virginiana.
15. *Cornua subtilia*, quae etiam *ligulae* dicuntur, interdum recta,
Saepius reflexa siue *recurua* sunt, vt in Cichorio, Ceruicaria.
16. *Stilus* interdum *ita crassus*, ac *breuis* est, vt *nomen aliud videatur requiri*, vt in Nymphaea ac Tulipis.
17. *Stilus* quoque in Malua a vulgari forma discrepat, ideoque *modiolus* dicitur.
18. *Bifidus stilus* in Saluia, Othonna:
Trifidus in Croco, Dente canino, Ceruicaria.
19. *Cornua stili* plerumque *aequalia* sunt,
Interdum *inaequalis longitudinis*, vt in Saluia, & Aethiopide.
20. *Cornua stili* saepe sunt *reflexa*, vt in Ceruicaria.
21. *Loco stili* quandoque *crista semini inhaerens*, vt in Scabiosa;
In Papauere spinoso *crista* purpurea breuicula;

In *Sanguisorba* crista purpurea, vel tres stili purpurei trifidi, latentes inter purpureos staminum petiolos.

CAPVT XXIV.

De situ floris respectu caulis.

SITV 1. ratione

CAVLIS 2. est

flos I. solitarius 3. adhaerens cauli 6.

figillatim 7.

sociatim 8. in eadem distinctione bini 8. p.

coaceruatus 4.

terni 8. m.

vere caulem aut ramum

feni 8. f.

extremum terminans spica

corolla 4. m.

disco

capitulo oblongiore

medium cingens verticillo 4. f.

apparenter, umbella densa 5.

II. Spectat partem caulis diuersam a caeteris 9. p.

eandem cum caeteris simplicibus 9. m.

galericulatis 9. m.

absolute compositis 9. f.

FRVCTVS cap. XXV.

I.

Hactenus *florum differentiae* secundum partes floris sunt expositae; sequuntur eae, quae a *situ floris* desumuntur, qui duplex est, alius respectu caulis, alius respectu fructus.

2. *Caulis respectu flos* aut solitarius est, aut coaceruatus.

3. *Solitarius* est qui, ita, in caule dispositus est, ut alium proxime non tangat;

4. *Coaceruatus* qui vel in spicam,

vel verticillum,

vel corollam, ut in *Meliloto* vulgari,

vel disco,

vel oblongius capitulum dispositus est, atque

ita caulem & ramulos caulis terminat,

vel etiam in verticillum circa medias rami,

& furculorum partes.

F

5. Ad

5. Ad coaceruatam florem etiam referri potest *umbella densa*, qualis est, v. g. in Draba, siue Thlaspi cretico.

6. *Solitarius flos* aut sigillatim, aut sociatim *cauli adhaeret*.

7. *Sigillatim*, si vnus ex vna caulis, aut rami distinctione prodeat.

8. *Socialiter*, si aut *bini*, vt in multis;

aut *tergemini*, vt in Sagittali;

aut *seni*, vt in Fœniculo aquatico, siue Viola

aquatili.

9. Porro caulis respectu flores plerumque *in diuersas caulis partes*, siue *plagas spectant*;

Nonnunquam *in vnum latus*, siue plagam caulis vergunt, vt flores in Digitali; item *biungi* flores in Pseudolyfimachia galericulata, item capitulo siue *disco* florum in Absinthio vulgari.

CAPVT XXV.

De situ floris respectu fructus.

SITV, FLOS FRUCTVS. I.

summo insidet, haerens vel

femini nudo, quidam simplex 2. p.

omnis flosculus 2. m. capituli
disci

Pericarpio 2. f.

Sedi cohaeret, quidam simplex 3. p.

omnis leguminum 3. m.

siliquosarum praeter paucas 3. f.

Pappus non fit 4.

I.

Respectu fructus aut rudimenti fructus *flos* aut insidet summo fructui, aut sedi fructus cohaeret.

2. Qui *summo fructui insidet*, aut *nudo femini insidet*, vt in flore Valerianae, item in omnibus flosculis capitulum aut *discum* constituentibus;

Aut *pericarpio* siue *folliculo* siue *vasculo feminis*, vt in Cucurbita, Cucumere, Melopepone, Bryonia, Periclymeno, Aristolochia, Onagra siue Pseudolyfimachia siliquosa, Ligustro, Rosa, Rubo, Ceraso, Malo, Pyro.

3. Flos

3. Flos *secl fructus haeret*, ideoque fructus rudimentum quasi includit, in Solanis, Dulcamara, Capfico, Geraniis, Chelidonio maiore, Cassia fistulari; Leguminibus & Siliquosis omnibus, excepta Onagra, Lychnidibus, Ocymoide, Nigella, Ranunculo, Nymphæa, Malua, Pappuere vulgari & Corniculato, Vite, Arbuto, Tulipa.

4. Flores dicuntur in pappum mutari, sed reuera nullus flos in pappum mutatur, sed *pappus* inhaeret apici fructus, cui & flos inhaeret, flore autem sensim marcescente, arescente, defluente, fructus cum pappo suo crescit, atque ita pappus, qui ante flore tegebatur, conspectior redditur.

Ita pappus *ex flore fit*, sicut ex pomeridiano tempore vespera.

CAPVT XXVI.

FRUCTVS plantae.

Definitur r.

succedit flori, inchoatione, perfectione, deflutione 1. p. separatur 2. f. perfectione aliae partes corruptione.

I. Est vel semen

femini conceptaculum 4.

Ei tendendo 4. 5. m. & tuendo 5. f. natum vasculum, folliculus capsula theca inuolucrum.

Non, vt apertum labiatorum perianthium, tantum id retinens 5. p.

II. Gignitur I. ad vnum florem 6. p. vnus

plures: I. FOR. II.

II. (6. f.) sub flore

intra florem.

I.

Fructus dicitur pars plantae annua, flori cohaerens & succedens, qui vbi maturuerit, id est, ad perfectionem suam peruenerit, sponte a planta abscedit, & terra, aliae commoda nutrice exceptus nouae plantae fit initium. (*)

(*) Conf. *Ludwigii* Institut. regni vegetab. p. 44. seqq. & 201. *Iac. Loran* experimenta de plantar. generatione. Cl. *Plaz.* de plantar. feminibus. *Linnaei* fundamenta botan. V. Illustr. *Wolff. von Wirkungen der Natur* cap. XII. §. 407. *Idem, von denen Theilen der Pflanzen* cap. VII. §. 260. seqq. *Marc. Malpighium* l. c. p. 71. seqq. De differentiis autem Fructificatis omnes à *Linnaeo* p. 127. Biblioth. botanic. enumeratos.

2. *Succedere* dicitur *flori fructus*; quod floris inchoatio, perfectio, defluxio, fructus inchoationem, perfectionem, defluxionem antecedit.

Fructus igitur a reliquis plantae annuae partibus differt, quod cum primum absolutus est, siue ad perfectionem deuenit, pars esse desinit, cum reliquae (vti folia, flores, & in nonnullis surculi vel etiam integri stipites) tum demum vbi marcescere, putrescere, aliterue corrumpi incipiunt a planta sua separentur.

3. Fructus vel semen est, vel *feminae* conceptaculum, vasculum, folliculus, capsula, theca, inuolucrum feminae.

4. *Conceptaculum* est, quod semini ad tempus vndique tegendo peculiariter destinatum est.

5. Excluduntur igitur huius appellationis ambitu perianthia illa, in quibus, flore iam dilapso femina latitant, vti fit in Saluia, & aliis labiati floris plantis:

Nam nec vndique tegunt semina, cum superiori parte hient, neque peculiariter feminae tutelae seruiunt, sed flori potissimum muniendo destinata sunt.

6. *Ad vnum florem fructus vel vnus vel plures gignitur*, si vel sub vel intra florem vnum, vnus vel plures fructus gignantur.

Conf. XXII. 4. f.

CAPVT XXVII.

PARS SEMINIS.

Cuiuslibet I. Extremitas 2. interior siue inferior 3. exterior siue superior.

II. COR I. in extremitate 2. interiore
exteriore.

II. inter
valvas duas 5.

Bivaluis, valvae duae 5.

I.

Cor *feminae* est portiuncula feminae, vnde tum radix, tum germen enascitur.

2. Cor feminae, vel in *interiore* siue inferiore, vel superiore, siue *exteriore* feminae extremitate situm est.

3. *Interiorem* voco, quae cauli, aut petiolo proxima.

4. Me-

4. *Medulla feminis* dicitur intima & similis pars feminis, quae cortice vndique vestitur.

5. *Semen bivalve* dicitur, quod in duas *valvas*, h. e. quasi dimidiatas partes quasi duo hemisphaeria diuiduum est, inter quas futurae plantae rudimentum saepe est conspicuum; vt in Piso, Faba, Dolicho. (*)

CAPVT XXVIII.

De plantarum FOECVNDITATE.

FOECVNDATA natura I. ita credita nonnullis, omnis etiam excaulis 6. f.

conf. V, 7. f.

pluribus, sola cauligera 7. m.

non credita vulgo, deprehensa tamen, cauligera 7. m.
excaulis 7. p.

II. Indiuiduo quolibet

sexus tantum faeminei, i. e. semen ferentis sine flore 5.

STERILIS natura, vere talis quomodo agnoscenda 2.

opinionem plurimum, quae excaulis 6. p.

quorundam, nulla 6. f.

per accidens 3. ob ineptum locum seu climam
anni tempestatem

morbum

floris luxuriam

ortum non e, semine sed tales 7. f. ramo 4.

sexum masculinum, i. e. florentem sine femine 5.

I.

Plantarum aliae natura foecundae, aliae natura steriles sunt.

2. *Natura sterilis* dicitur *planta*, quae semen ferre natura non est apta, quod inde agnoscitur, si nullum certae speciei singulare in villo loco semen ferre deprehendatur;

3. *Per accidens sterilis* dicitur *planta*, si vel ob locum siue climam minus aptum, vel ob anni tempestatem, vel incommodum aut morbum,

F 3

(*) Conf. *Wolff. vom Gebrauch der Theile der Pflanzen* cap. VII. §. 262. Cl. *Ludwigii* Instit. regn. vegetab. Part. II. Cap. VI. Sect. III. §. 523. seqq. Secundinas recentiores vocant eum *Malpighio* l. c. 87. & *Coryledones* plerumque constituunt, in *Methodo plantar. Joh. Raii. p. 1.*

bum, aut floris (a) luxuriam, aut ortus sui modum femine destituitur.

(a) *Fog.* Radicis adderem. v. de Colocas. Alpin. & de Sedo, quod Iouis barba.

4. *Ob ortus sui modum sterilis* est, vt Sabina e ramo facta.

5. *Ob sexum sterilis planta* dicitur, si ex eiusdem plantae femine diuersae plantae producantur, ita, vt aliae semen absque flore, aliae florem absque femine producant, quarum illae *foeminae*, & *foecundae*, haec *mares*, & *steriles* appellantur.

Tales sunt in arborum genere, Palmae dactyliferae:

Inter herbas; Mercurialis, Phyllum, Lupulus & Sesamoides Clusii.

6. *Steriles natura communiter feruntur*, quae caule carent, vti sunt Filix tam ramosa, quam non ramosa, Phyllitis, Scolopendrium, Adiantum, & similes.

Quoniam sunt, qui & has in *auersa foliorum parte semen* producere perhibeant. (*)

7. *Hieronymus Tragus* in Filice ramosa semen accurata obseruatione inuenit: idem in Salice latifolia semen prolificum se reperisse testatur, quamuis Salix vel ideo etiam natura faecunda praesumi debebat, quia stipite non caret, qui semini potissimum ferendo destinatur, femine autem plerumque foecundo destituitur, quia non e femine, sed e taleis prognata est.

Caesalp. l. 16. c. 2. de Filice.

In aduersa parte furfuracea quaedam lanugo est, copiosior in tenellis. Nam procedente tempore decidit, renascique compertum est ex ea lanugine. Nam proiectis Filicibus vbi antea non fuerint, oritur copiose.

(*) An globuli illi in dorso foliorum reperiendi feminibus sint pleni, an farina genitali, dubitat adhuc *Linnaeus* in Gener. Plantar. Class. XXIV. p. 320.

ISAGOGES PHYTOSCOPICAE

F I N I S.

MO-

MONENDA VAGETIANA.

1.

Phytoscopicae huius Isagoges autographon haud occurrit, dictatam enim eam esse, non perscriptam ab auctore, multis indicis fit verisimile. Videantur V, 2. l. 8. IX, 8. l. 2. XVII, 7. XVIII, 5. 7. l. 2. Addatur perpetua auctoris emendatio litterarum initialium ex paruis in maiusculas, in herbarum nominibus, contra in aliis vocibus, per totum apographon A omnibus paginis conspicua. Denique dubitationem omnem tollit IV, 5. eriguntur. aleniuntur, in A, 106, a, in B. 130, a, vbi autographa etiam est horum emendatio, in impressis spectanda.

2. A schedis ergo vbi praecepta haec discrepant, considerandum erit, an inter distandum emendata sit in his praeceptis scheda, an pro dubiis schedarum annotatis, huc destinata sint, quamuis pauciora, minus etiam determinata, certa tamen, saltem vsque dum obseruationibus confirmarentur, emendarentur et annotata caetera.

3. Apographa ab auctore recognita, emendata, aucta existant tria, quae litteris A, B, C, designare iam placuit.

Primum horum siue A inter schedas Iungianas exhibet fascis (122.) foliis 103-124. diligentissime ab auctore ad ipsius palatum emendatum; & luculentis additionibus autographis auctum.

4. Secundo (B.) exhiberi voluit auctor ipsum primum A cum emendationibus suis & adiectionibus. Idque caetera quidem pleraque feliciter est praestitum, at in annotationibus inserendis a loco cui destinatae erant illae, aut (nullo licet signo monstrante) debebantur, non semel est aberratum.

5. Vfus deinde auctor est secundo hoc (B.) vt lectu commodiori, vnde
1. Adiecta ipsius manu etiam huic sunt nonnulla, pauca etiam emendata, sed haud quaquam eadem, quae in A adhibita conspicitur, diligentia.

2. Describendum etiam hoc dedit auditoribus, quo factum est, vt quicquid est corrupti in apographo B, id in omnibus in vniuersum insequentibus haeserit, ipso etiam *Bunkiano* & *Fogeliano*, & editoris, mox memorandis.

Exhibetur apographon B, fascis Iungianarum (122.) foliis 125-161.

6. Tertium (C.) exhibere iam debuerat Idi textum & annotationes; sed natum est illud corruptissimum omnium. Quare nec adiectum quicquam reperitur, nec mutatum (totupliciter scilicet aucta emendandi molestia) praeterquam in vltima sola pagina. Sparsim hoc reperitur inter *Iungianas*, fascis (122.) fol. 214. 262. 211. 223. 169 - 185.

Hactenus cura Isagoges Iungiana.

7. Locupletare Isagogen istam, & aliter digerere, appictis etiam iconibus partium descriptarum, instituit vir Clariss. *Christianus Bunkius* Med. D. Reip. Hamb. Phisicus, sed morte immatura rebus humanis ereptus caeptum non perfecit.

8. Initio ille ipsi Isagoge a se in quarta descriptae interiecit chartas folii integri figura, & Isagoges quidem margini summam textus adscriptis chartis interfertis vero additamenta. Comprehenduntur haec inter schedas *Iungianae* fascie (122.) fol. 224 - 274.

9. Aliis curis capita plura, libros etiam diuersos Isagoges fecit & praeceptorum Isagoges cuique sua additamenta subiecit, appictis etiam iconum, ea quae describuntur repraesentantium rudimentis. Conatum illum exhibent schedae *Iungianae* fascis (122.) foliis integrae formae 265 - 355.

10. Quia vero radicum differentias nullas Isagoge complectitur, tertia *Bunkii* cura fuit, etiam illas conquirere. Huc quae spectabant in quarta per scripta exhibentur sch. Iung. fascie (122.) foliis 1 - 22.

Huc vsque cura Phytoscopiae *Bunkiana*.

11. Excepit *Bunkianam* diligentia Viri Clariss. *Mart. Fogel*. Med. D. & tandem Gymn. Hamb. Log. et Metaph. P. P. Is ut dignum auctore splendorem, & perfectionem absolutam, pro animi & ingenii nunquam satis laudata magnitudine, in omnibus eius scriptis concinnandis affectabat, ita manuscripti C (in quo scilicet nulla erat iactura) dissecti singula folia, singulis ex charta, cucullo insignitarum, meliore foliis integris mediis, ita agglutinauerat, vt mediae chartae apertura vtramque apographi faciem legenti exhiberet. Marginibus vero quos ita lucrabatur amplis, imagines rerum in textu descriptarum, natiuae quoque magnitudini respondentem, affigere sinistra, notas quae addendae viderentur, extra textum dextra instituit adscribere. Sed ad duo tantum folia perducta res conspicitur fascis Iung. (122.) foliis 210. 211. 222. 223. Imaginum schedae existant praeter affixas duas septem aliae foliis 215 - 221. quibus quo referendae viderentur, adscripti, coniectura tamen non vbique mihi satisfaciante. Huic rei expetiuisse credi potest hortum *Eichstetensem* magno sane sibi comparatum.

12. Nouissima eius cura *Matth. Paisenius* & ipse Med. D. apographon ali- quod procul dubio ex B. natum in schedarum solam anteriorem faciem descriptit, atque Doxoscopiarum Phyl. Min. seruato more, summam quidem dextus ductis subtus rubris lineis, notauit; quae primariorum praeceptorum explicationi in textu videbantur inseruire, iis rubrica praefixit voces: SCHOLION. NOTA, I. II. &c. Adiecit etiam permulta ex *Bunkianis* n. 8. 9. memoratis, multa consimiles in schedas congeffit, deliberaturus vtrique quorsum essent referenda. Haec domo sua post *Fogelii* mortem asseruata, Vir Clariss. *Michael Kirfsenius* Med. D. & in Gymn. Hamb. Mathem. Poes. & Physices P. P. paucis ante quam mortalitati subducebatur diebus cum plerisque aliis penes *Fogelium* ante, tum penes se reliquis schedis *Iungianis* bibliothecae publicae intulit. Suntque fascis 167. folia 1 - 186.

13. Succedunt eodem fascie (167.) foliis 187 - 274. (sequentibus etiam pro alia materia inanius foliis vsque ad 276.) Phytoscopica in libros digesta duos, primum quidem de plantis folii simplicis, partium quatuor, vt prima excaules habeat, secunda nudicaules; ast ex cauligeris tertia sigillatim, quarta conjugatim germinantes: Secundum de plantis foliaturae compositae. Credo historiae plantarum schedas *Iungianas*, *Bunkianas*, suas hoc ordine digerere
voluit

voluit *Fog.* & ei operi *Isagogen* praefigere, quod institutum, si vita diuturnior & plusculum otii obtigisset, Viro excitatissimae industriae, & peritiae rerum harum locupletissimae, inque schedis istis per tot annos familiarissimo non potuisset longam moram necere. Tantum etiam de Phytoscopis *Fogelii* & *Paisemii* conatibus.

14. Botanicorum (inter schedas *Iungianas* nouissime in bibliothecam publicam, vt n. 12. diximus, translatas) fascies lustrandi restant integri 20, numero 235 - 254. Sparsa eiusdem generis etiam per fascies alios sunt multa.

15. Cum ergo & *Fogelius* antequam caepta egregia perficeret, morte bonis omnibus & veri amantibus dolenda sit raptus, in tanta schedarum *Iungianarum* mole coaptandi studium ita moderandum tandem aliquando est visum, vt a blattarum arbitrio & mille casuum, solutis schedis imminentium periculo ante omnia viri labores erepti visibus publicis quantocius ipsius auctoris nomine, si nequeunt quo obtabatur, saltem quo possunt, eo exhibeantur ordine.

16. Quare numeris placuit notare *Iungianos* fascies & fascium schedas omnes, sibi illi, sitae haec inueniuntur, ita enim facile erit, quicumque probabilis videtur ordo, eum numeris istis exigua in charta notare, & si morte praeventus aliquis alteri inchoati quid relinquit, numeri in charta consignati certe manent, potestque suum ordinem suis numeris quilibet alius itidem in charta notare.

17. Placuit deinde inscriptiones manipulorum in libellum describere, vt vbi, quae cognatae materiae sunt, inueniri queant etiam quietis schedis, dispicere liceat, ne ante, vsu crebro conterantur illae aut lacerentur, quam edi possunt.

18. Haec vero dum fiunt, interea consultissimum visum est, quae *Iungius* ipse concinnauit compendia, & iuuentuti putauit apta, ea, vt relicta ab ipsius manu sunt, ita in lucem emittere. Praecessit paucis retro hebdomadibus harmonica. Sequitur nunc *Isagoge* Phytoscopica.

19. Expressa vero est ea ad apographon A, & ad autographa caeteris, B, scilicet & C, adiecta additamenta. *Fogeliana*e prioris curae (vid. n. 15.) quia per pauca reperiebantur ad III. & IV. caput pertinentia, & vbi tam multa restabant agenda, etiam acta saepius agendi relinquere non debet occasio; non ea tantum adiecta sunt, minore tamen litterarum characterere; sed per duo illa capita, (relicto tantisper editionis tenore,) quae *Fogelius* voluerat definita maiusculis sunt expressa, obliquum v. characterem folis his verbis ille chartarum d. 1. tribuerat III. 2. *superior. Supina.* 12. *Circumscriptio folii,* 13. *Pediculus.* 15. *Costa.* 27. *Ala foliorum.* 29. *Ramastrum.*

20. Reliquam varietatem litterarum quod attinet,

1. IVNGIANA, FOGELIANA, editoris, ita, vt hic vides, perpetuo dignoscet.

2. Herbarum omnium maiusculae initiales *Iungiana* sunt ab emendatione in A. aut B. ex cognominibus vero non nisi a propriis nominibus denominantium: caeteris locis omnibus ex maiusculis etiam studiose minuscu-

lis ille fecit initiales, continuationis tamen lineolis denominatiua ad nomina sua annexuit.

Virgulas enim distinctiuas particularum quidem simplices, ablatiuorum autem primae circumflexus vt vocant, studiose *lucius* effectauit, nimirum, ne rudiorebus quidem aberrandi occasionem, quae tolli posset, vsquam relicturus, esset quod raro obseruatum a nobis est, ne molestia in re non maioris momenti, typhotetae crearetur nimia.

21. Quicquid ab his diuersum occurrit, id recensitori imputandum est. Is obliquis litteris definita: maiusculis initialibus textus summam voluit exhibere prompte inueniendam, solo cap.V. maiusculis totas voces; Rarissime nec nisi in theorematibus, textus summam obliqua scriptura expressit. Cum enim definita hic occurrant proluxa, dum loco definitionum sunt exhibitiones sensibus factae, nec maiusculae tot vacarent typhotetae, quae tam multis excribendis sufficerent, summa textus obliquis notari, quippe ad definita significanda destinatis, non poterat.

N. Definita illa saepe concinanda sunt ex diuersis paragraphis vt XX, 5. (flosculi hi) sc. foliacii floris, §. 4. (plani) constituunt definitum (flosculi plani floris foliacei.)

22. Versum initia in A reperta numeris ille signauit; factis tamen aliis etiam initiis vbi continuatio erat prolixior cognitionem legentium putauit adiuuandam. Caput numeri sunt auctoris in A vsque ad XIII. XIV. quod est eius 1 - 3. erat pars XIIIii caetera fuerant caput XXIV. caput. XV, pars fuerat postrema capitis XIII. Vnde editorum caput numerus inde a XV. ad XXV, binario, in sequentibus vnitate maior est quam in Mris. Mutationem hanc auctoris consilio congruere, schedarum (12) folium 113, a docere potest. Post impressi n. XIIIii finem, caput ordiri voluit post XIV. 3. caput XXIV. subiungi & deinde nouum caput incipere: id quod lineis distinctiuis, capitum vtrobique, de priorie etiam litteris CAP. margini adscriptis reliquit indicatum.

23. In orthographia nusquam a manu auctoris animus fuit abire. Hinc initio inuenies: caepa, post: cepa. κηρος quis ignorat? H autem esse E longum argumentis certissimum est omnino sufficientibus. Quis tamen vetabit humani arbitratus libertatem respicere aliquando aut requirere, aut possibilem credere scaturiginem vocis aliam? Iucundum est etiam spectare, quomodo profecerint sensum summa etiam ingenia. (Sic faec. secund. conuoluoli vuli.) &c.

24. Porro vt tria illa apographa; *Bunkiani* item *Fogeliani* et *Paiseni*. labores separati manerent ab omni mixtura alieni, suum apographon ita, vt editionem comparare publico optabat, aptauit editor. Sicubi tamen collatio notari in Mris aliquid postulauit, id geminatae parenthesi inclusum eius manum in iis fatebitur.

25. Satis iam verborum de characteribus et signis. In verbis ipsis, quia excipienti ex dictantis ore facillima est hallucinatio: Eni exhibita (nede sphalmate excipientis frustra veniat suspicio, vbi scripsit ipse auctor) ordine.

VERBA AVTOGRAPHA.

Impressa §.	lin.	Scripta in fasce 122. Apogr. fol. pag.
		Cap. II.
IV,	2.	Gr. ¹⁴⁰ B. 127, a.
		Cap. III.
II,	1.	Supina } A. 105, a.
	4.	Prona } A. 105, a.
IV,	1. 2.	FOL-ditur } A. 105, a.
	5. 6.	Est-nubus } B. 129, a.
	7.	Den-vum } B. 129, a.
V-IX,	1.	Scis-aut } A. 105, a.
IX,	2.	Inc-fura) B. 129, b.
XI,	1-3.	Fol-Porro } A. 104, b.
XII,	1-4.	Circ-re est. } A. 104, b.
XXII,	1.	Piso } A. 105, 2.
	2. 3.	Vna-gerit } A. 105, 2.
XXIII,	4. 5.	Dolicho } A. 105, 2.
XXIV-XXVI,		Penn-dula } A. 106, a.
XXXVII,	5.	Dic-mofum } A. 106, a.
XXX,	1.	Particulare } A. 106, a.
XXXI,	1-12.	PL-tunda } A. 106, a.
		Cap. IV.
V,	3. 4.	Enituntur } B. 130, a.
		Cap. V.
XII,	9.	Qua-tatur } A. 107, b.
XIII,	5.	SI-tatem } B. 131, b.
		Cap. VI.
		Depl-dorum } A. 107, b.
III,	1. 2.	Vitr-los } B. 132, a.
V,	3. 4.	Robus, & } B. 132, b.
IX,	2.	Har } A. 108, a.
		Pyrola } B. 132, b.
	4.	Sive-mula } A. 108, a.
X,	3.	Pyr-cans } A. 108, a.
XI,	3.	Simplex } A. 108, a.
	5.	Com } A. 108, a.
		Cap. VII.
V. I-VIII,	3.	Multicaulium-dem ut } B. 133, a. b.
VIII,	6.	Nud-tago } B. 133, b.
IX,	3. 4.	Inrad-qui } A. 108, b.
X,	3. 4.	Cau-alis } A. 108, b.
	6-II.	Hel-ofc. } 134, a.

Impressa §.	lin.	Scripta in fasce 122. Apogr. f. p.
		Cap. VIII.
IV,	3.	Bellis } B. 136, a.
	4. 5.	Gra-tica } B. 136, a.
V,	3. 4.	Ap-tense } A. 110, b.
IX,	4.	Ac-mali } A. 110, b.
XI,	1. 2.	&-quasi } A. 109, a.
		Cap. IX.
IV,	1. 2.	In falv-mis } A. 109, a.
V,	2.	Id est } A. 109, a.
		Cap. X.
I,	2.	Maior } A. 110, a.
	3.	Fil-thus } A. 110, a.
II,	1. 4.	Quaed-ntum } A. 110, a.
V,	1.	Gaulis } A. 110, a.
		Cap. XI.
		De diff-tiolis } A. 110, b.
II,	1.	Bellide } B. 137, a.
	3.	Vulgari } A. 110, b.
		Gram-lye } B. 137, a.
VI,	5.	Ind-llis } B. 137, b.
VIII,	1-6.	Pec-ntibus } A. 111, a.
XI,	2.	aut } A. 111, a.
	3.	Sam-orro } B. 138, a.
XIII,	1.	Al-binis } B. 138, a.
XVI,		Cor-tica } A. 111, a.
		Cap. XII.
III,	1.	Plant-tica } B. 139, a.
	2.	Cirfio } B. 139, a.
	3.	Moly trian-lari } B. 139, a.
VIII,	1. 2.	vt-ana } A. 112, a.
XVI,	1.	quae-citur } A. 112, b.
		Cap. XIII.
IV,	4. V, 1.	Imo-itat & } A. 112, b.
V,	2.	Fructus } A. 112, b.
		Cap. XIV.
		De Perianthio } A. 120, a.
II,	2.	gi } A. 113, a.
		Fagopyri } A. 113, a.
V,	4.	Paeonia } B. 153, b.
VII,	5.	Primum } B. 153, b.

Impressa		Scripta in fasce 122.		Impressa		Scripta in fasce 122.		
§.	lin.		Apogr. f. p.	§.	lin.		Apogr. f. p.	
XI,	3.	Vt-gula	} A. 120, b.	VII,	2.5.	Gen-iora	} A. 115, b.	
	ib.	floribus			4.	NB.		
	4.	siue-atris			VIII,	2.		siue-nio
4.5.	siue Vn-in	Cap. XIX.						
XIV,	1.	foliis	} B. 155, b.	II,	3.	reant	} B. 145, b.	
XV,	1.	F		} B. 156, a.	III,	4.5.		Vel Sp-fior
	3.	Cneco	XI,		1.	vel	} B. 146, a.	
XVIII,	2.	trof-	} A. 121, a.	XII,	1.2.	fronte vel f.		} A. 116, a.
	4.	-uo-isto			} A. 121, b.	XIV,	2.	
XIX,	2.	Narcissis	} A. 121, b.	Cap. XX.			} B. 146, b.	
	3.	Othonna		} A. 121, b.	II,	1-6.		Dico-tineant
XXI,	5.	nerui	} A. 121, b.		} B. 146, b.	vide mox Notas huius mon. n. 6.		
XXIII,	1-8.	Am-dunt		} A. 113, a.		IV,	1.	siue-lius
	4.	sunt	} B. 147, a.		VI,	1.	foliol	
Cap. XV.				} A. 113, a.	VIII,	1.	qui-cuntur	} A. 116, b.
IV,	2.	aut-Stilo	} A. 113, a.			IX-XIII,	6.7.	
	3.	Sanguisforba		} A. 113, a.	Cap. XXI.		} A. 116, b.	
V,	3.4.	Cyr-Cluffi	} A. 113, a.		De-plici			} A. 117, a.
	4.	est		} A. 114, a.	I,	1.	cea	
1-7.	In Qu-rentur	} A. 114, a.	} A. 114, a.		IV,	3.	medii	} B. 148, a.
	1-7.			In Qu-rentur	V,	3.	di fl.	
Cap. XVI.				Cap. XXII.				
IX,	3.	Cyclamini	} A. 114, b.	De floris		} A. 117, a.		
	XII,7.8.	An		} B. 142, b.	III,		1.2.	Ped.-nati
quatuor	114	/qui-fex	} A. 114, a.		4-7.	Int-iore	} B. 149, a.	
		fol-fiti		} A. 114, a.		IV,		1.
Cap. XVII.					VI,	1.	al-Rectus	} A. 117, b.
II,	2.	Vel-mis	} A. 114, b.	XII.XIII, In Ru-quina sta-		} A. 117, b.		
	VI,	2.3.		Chamæp-lii;	} A. 114, b.		XVI,	1.2.
4.		sed	} A. 114, b.	XVII,		2.		Tulipa
Cap. XVII.					} B. 149, a.	XVIII,	4.	rarius
VIII,	2.	vel	} A. 114, b.	} B. 149, a.			} B. 149, a.	} B. 149, a.
	XII,	1.			repandas	} A. 114, b.		
XV,		1.2.	Int-citur	} A. 115, a.	} B. 149, a.		} B. 149, a.	
	I,	1.2.	Flos-tus est			} A. 115, a.		} B. 149, a.
IV,		3.	faep-xa	} A. 115, a.	} B. 149, a.		} B. 149, a.	
	V,	1.	Fol-flores			} B. 145, a.		} B. 149, a.
VI,		2.	Conf-14	} B. 145, a.	} B. 149, a.		} B. 149, a.	
	1-3.	Fol-lis Cluf.	} B. 145, a.			} B. 149, a.		} B. 149, a.
VII,		1.		vel	} A. 115, b.		} B. 149, a.	
	2.	Planis	} A. 115, b.	} B. 149, a.		} B. 149, a.		} B. 149, a.
2.		vt			} A. 115, b.		} B. 149, a.	
	XX,	2.	vt-pis	} A. 118, a.		} B. 150, a.		} A. 118, a.
XXI,		3.	inter		} A. 118, a.		} B. 150, a.	
	8.	Stoebis	} A. 118, a.	} B. 150, a.		} A. 118, a.		} B. 150, a.
XXII,		1.			foliol-		} A. 118, a.	
	1.	Im-	} A. 118, a.	} B. 150, a.	} B. 150, a.	} B. 150, a.		

Impressa	Scripta in fasce 122.	Impressa	Scripta in fasce 122.
§. lin.	Apogr. f. p.	§. lin.	Apogr. f. p.
	Cap. XXIII.	V, 1. - lue	} A. 122, a.
IV-VII, Stil-liquas	} A. 118, b.	Valuas - fi	
X, 1. Sym-iore		2. Diuiduum	
XII, 2. Sta-cio	A. 119, a. B. 151, b.	3. 4. ut-lichō	
XIII, 1. vt-reo	} A. 119, a.	Cap. XXVIII.	} A. 122, b.
2. vt-ria		III, 2. nus apt	
XV, 3. 4. vt-ria			4. 5. aut Or-dum
XVIII, 1. Othonna	} A. 122, b.	IV, Ob-fata	
2. Den-ria		V, 3. 5. quar-borum	
XX, XXI, Loc-los		6. Mercurialis	B. 158, b.
Cap. XXIV.		Lupulus. B. ib. }	C. 184, b.
IX, 5. chia-Gal	B. 115, a.	VI, 1. St	} A. 122, b.
Cap. XXV.		3. les:	
IV, 1-7. Fl-Ipera, scheda in B. 154.		4. funt	B. 158, b.
Cap. XXVI.		5. pro	C. 184, b.
I, 2. id est	A. 121, b.	VII, 1. Hieronymus	A. 122, b.
Cap. XXVII.		3. cum se	C. 184, b.
I, 1. Portiuncula	} A. 122, a.	4. quia	A. 122, b.
II, III, Cor-xima		5-7. Semine-est.	C. 184, b.

Sunt vero in his nonnulla consideratione quadam digna. Et generatim 3 quidem, cum alicubi emendatio corrupti B abeat ab A, fieri poterit, vt apographon A autographae & B emendationi sit praefendum. Coniectura quippe certitudine autopstian non aequat. Diuinandus autem sensus erat in corrupto B, quem A, vt mente auctoris conceptus fuerat, vel exceptum auditori, vel auctoris manu perscriptum, si ad manum fuisset, requirenti fuerat exhibiturum.

Hinc 1. Apographon A, c. XIII. §. IX. lin. 1. (*espica*) malui sequi, quam 4 Autographon B (*in spica*) emendatio enim erat haec, cum scriptum esset nullo sensu: & *spica*.

Item 2. cap. XIV. §. XXIII. lin. 6. Autographon A (*citrini coloris*) sequi 5 malui, quam emendationem, quamuis & ipsam autographam B (*citrini in colore*) Nam (*civri in colore*) corruptela habebat, emendatione illa vtrunque sanata.

Etiam 3. cap. XX. §. II. lin. 4. Autographon A, 116. a. (*cavitate vacua*) 6 sequendum potius fuerat, quam emendatio, licet etiam ipsa autographa in B. (*concaui*) Corruerat enim scriptura sensum, dum (*cavitate vacui*) exhibebat. Certe sequentia dum non mutantur, etiam hic siue (*vacua*) siue (*vacui*) retinendum est, id enim oppositio sequentium omnino requirit. Nam concauos flores non omnes esse vacuos, paragraphus 7. & 8. docent. Res ergo si emendationem postularer, in sequentibus ea simul foret suscipienda. At laceae sane & vacuos habent marginales, & femini nulli, quod quidem

adolefeat, aut apereat oculis inhaerentes. Vnde ex A, istud (*cauitate vacua*) omnino videtur restituendum.

- 7 Speciatim vero i. cap. II. §. V. (*minus*.) Fortasse inter dictandum voluit adicere *principalis*, & mox consideranti magis placuit *secundaria*, vt (*minus*) delere liceat, aut (*magis secundaria*) legere. Minus enim principales partes h. e. sine quibus totum esse potest iam commemoratae erant complures, a quibus has vt viliores, & *minus etiam necessarias* distinguere voce aliqua voluit.
- 8 2. Cap. III. quae §. IV - XI. impressa sunt, signo nullo monstrant locum quo sint referenda. Sequendum ergo id fuit, quod & legentium cognitionem & memoriam requirementum inprimis iuuaret. Quamuis ergo apographa omnia in calcem capituli haec reiciant, composito tamen folio, *Fogelii* etiam iudicio erant praemittenda. Suprema nimirum lex est ordinis didascalici, facilius nostrae cognitionis habendam esse rationem. Hanc ita seruare in omnibus disciplinis, quas conscripsit, studet auctor, vt in nulla, quae ad vnam obiecti partem pertinent, coniungat, si ordo cognoscendi aliud postulet: Etiam hoc ergo auctoris institutum in opere eius placuit relinquere conspiciendum potius, quam alia consilia praeferre. Maxime cum pagina MSti, cui isthaec subiiciuntur, ad initium tantum paragraphi XVII, pertingat, vnde liquidum videtur, nequaquam autorem ea integro folio, iis quae pagina continebat, voluisse esse posteriora.
- 9 3. Eiusdem capituli III. paragraphus XII. etiam paginae, modo memoratae antecedentis, calcem occupat, nimirum post impletum spatium omne istius paginae demum scriptus. Coniunctus ergo est modo memoratis, quia ad diuidendi folii modos circumscriptionis etiam folii pertinet; subiecta vero illis, quia circumscriptionis respectu species nullae ab auctore sunt constitutae. Sufficiebat enim fontem ostendisse, in figurarum tanta varietate & tam obuia notitia.
- 10 4. Cap. III. paragraphi XXXI. lineae n. n. solo in A reperiuntur. Ad A ergo postrema auctoris cura est reuersa; & ex B apographa alia nata sunt omnia, adeoque recte apographon A, ceteris in editione praelatum est.
- 11 5. Cap. V. §. XII. lin. 8. Credo auctorem Holophyllida voluisse scribi. Cur enim inter tam multa Graecae nationis vocabula scripturae peregrinitas huic soli adhaereat? Indicio est accentus non suo loco positus, quem ipsam illam ob causam non placuit mutare, & in *Paisenii* schedis, fascis *Iungiani* (167) fol. 34. eandem forte ob causam ita reperitur scripta haec vox, vt in apographis A. B. C. etiam omnibus.
- 12 6. Capituli VI. paragraphi III. lin. 2. Citatum Vitruuii caput de hydraulicae machinis, quibus organa perficiuntur, est libri X. 13um. Philandri editio Argent. 550. in IVta, p. 466, 5. 8. habet fundos. 465. 8. autem fundulis, quod in indice ex fundulae Philander deducit, & p. 42, 18. Varronis aliquam vocis istius ponit interpretationem, quae an citato etiam loco sit conueniens, considerabunt, qui volent, aut ex perito Architectonicae quaerent, apographi quidem A prima scriptura fuit §. III. lin. 1. & §. VI. lin. 1. *Plura fundae*, item §. IV. lin. 2. *nouam fundum*, vtique ex distantis ore, cui neutrum vt mi-

nus vſitatum genus, ab æquiuocatione tutius fuit viſum. Emendatio poſtea, credo, auctoris, (poſteſt tamen eſſe alterius) vſitato a genere ſatius duxit haud abire.

7. Capite XI. paragrapho XII. in A. III. a. voci (*capitulis*) adſcripſerat au-
tor, ſed poſtea deleuerat (*nimirum vel diſcis*;) adſcripſit vero etiam voci (*ta-
maceto*) & non deleuit diſtionem (*vel*), quæ delenda fuerat vtique ſimul cum
iſtis, ideoque in impreſſis eſt omiſſa. Voluit fortaſſe autor adijcere (*globulis*),
ſed, quod certum exemplum non fuccurrebat, ſub diuiſionis vltioris dili-
gentiam, obſeruandi occaſione tunc deſtitutam, in eos rejicere, quibus obſer-
uandi fieret copia.

8. Cap. XIII. §. IV. lin. 1. in A. 112, b. legitur, (*videntur*) ſcilicet, ſubiun-
ctæ fuerant hæc (*Fruſentum turcic. etc. Deinde iuglans.*) Cum ergo hæc
mutata eſſent in (*obſtat & iuglans*) ſimul ex (*videntur*) faciendum erat
(*videtur*).

9. Cap. XVIII. foli totius opuſculi paragraphi 1. 2. 3. numeros habentꝝ
autographos in A. 115. a.

10. Ibid. paragraph. V. & VI. ita ſunt autographi in B. 145. a, vt ſigno 16
nullo monſtretur locus, vbi inferi illi debeant. Habet autem A. 115. b. poſt
§. IV. ſignum addendorum, & idem calci paginae eiſdem ſubiectam, vnde
plura eſſe ea, quam quæ margo capiat, apparet. Huc ergo, cum res ipſa
idem quod indicia hæc, ſuaderet, iſta relata ſunt & exempla aliquot, ne du-
bia res videretur, paragrapho V. adjecta.

11. In A. folii 16. faciei a calce, ſcripſit auctor. *Spica racemus umbella*. 17
Continetur vero ea pagina capitis XIX, §. 8. & ſeqq. & capitis XX, §. 1 - 6.
Fortaſſe deliberauit de *ſpica*, &c. ex compoſitis floſculis, conſtituenda & per
exempla. oſtendenda.

12. Capitis XXII. paragraphus III, ita autographus eſt in A, 117. a, vt nullo 18
ſigno, quorſum referri debeat, moneatur. Res tamen docet, recte eum hic
eſſe collocatum.

13. Cap. XXII. §. XVIII. lin. 4. vtrobique & in A, 118. a. & in B, 149. b. feri-
ptum fuerat (*nunquam quod ſciam.*) Autographa emendatio in B deletis his
ſubſtituit (*varius*) Nimirum vniuerſales propoſitiones, quæ quidem experi-
entia ſola cognitæ ſunt, eum debent cuius vnione vel minimæ iſtantiae
honorem, vt iure vniuerſalitatis illico cedant.

14. Eodem cap. XXII. §. XIX, inter 3. & 4. ſignum addendorum eſt in A, 20
118, a. Spatium ergo relinqu placuit, quod & rectorum angulorum exempla
capiat & obliquorum, quæ natura ipſam exſpectanti nemini inuidubit.

Porro 15. capite XXIII. cum paragrapho XVIII. in ſtilo *ſaluia* & *ceruica*-21
riæ ſiſſuræ tantum agnoſcente, pugnare videntur paragraphus XIX, & XX,
ſpeciatiim *cornua* tribuentes ſtilo *ſaluia* & *Ceruicariae*, cui XIII, quoque ea
tribuit & XV.

Hic ergo, biſidum, triſidum ſtilum §. XVIII, ſi tollis, cogeriſ *ſiſſuræ*
omnes appellare cornua; At paragraphus caeteris diuiſionem ſtili a cornibus
deſumptam ſi tollis, iam eodem loco habere crederis *ſiſſuræ* omnes, nec in
vlla agnoſcere peculiari appellatione quicquam dignum. Omnino ergo præ-
ſtat,

stat, utrumque auctori, ut posuit, ita relinquere, intactum, ut non liquere, credatur, pronunciaſſe, ſed, vt ſaepe in ſchedis monet, amplius eſſe quaerendum, obſeruandum, deliberandum. Sane contradictoria ſimul eodem loco poſuiſſe is nequaquam videtur credi debere, qui quantum poſſet, (vid. cap. V. §. II.) conabatur diſtinctas afferre notiones. Sed vbi illa videntur occurrere, nondum conſtitutum habuiſſe potius erit exiſtimandus, utrum praeferreret, imo annon ſecundum quid utrumque retineret.

Hoc quidem loco deliberaſſe auctorem potius de exemplis apte digerendis & praeceptis dextre conſtituendis, quam liquido conſtituta iam habuiſſe omnia, indicio eſt I, quod paragraphum XX. ſua manu ſcripſit, cum is tamen eadem pag. §. XV, lin. 2. 3. iam contineretur, & idem cum XXmo exemplum ipſius auctoris manu haberet adſcriptum. Indicio eſt 2, quod binorum cornuum pro exemplo cum poſuiſſet olim Saluiam §. XIII, lin. 1, deleuit vocem & *Cichoreo* ſubſtituit, ſcilicet in Saluia ſimul cum numero etiam inaequalitatem cornuum oſtenſurus §. XIX, 2. Item 3, cum Crocum pro ternorum cornuum exemplo poſuiſſet §. XIII, lin. 2, delata etiam illa voce, ſubſtituit Ceruicariam & Crocum ad triſidorum claſſem reiecit.

Quare, ſi inſpectio tandem euincit, vel Ceruicarum vel Saluiae vel vtrique cornua non ſatis recte tribui, delendae erunt hae voces ex §. XIII, XV, XIX, XX, atque auctoris oculus inter mutandum eae feſelliſſe recte exiſtimabuntur, occurrerae illius vtiq; & loco non ſuo, iubente ipſo, ceſſurae, ſi editio ab ipſius cura poſuiſſet venire. Contra, ſi qua harum cornua vere habereprehenditur, delenda erit illa ex §. XVIII.

Conſpiciuntur autem immutationes iſtae in A. 119, a.

- 22 Denique 16. Capitis XXV, paragraphus IV, in qua ſcheda ſcriptus eſt, ea eſt in B. 154, ſita inter 153, b. & 155, a. quibus paginis de Perianthio, hoc eſt capite XIV, comprehenduntur paragraphi I-XIII. Deliberet qui vult, an pappus vice Perianthii flori proprii queat haberi, adeoque capitis XIV paragraphis X & XI vel tota haec ſcheda vel eius aliquid veniat addicendum. Hic ea poſita eſt, quia poſt floris interitum, imo poſt ipſius caulis mortem femini interdum haeret pappus, & ventis abluſus ſecum illud rapit, vbi tandem commodae ſedi applicatur, illud nouae plantae in ſpem ſeminaturus. Conf. Dox. Ph. min. P. 2, Sect. 3, Fragm. 4, Cap. 4, Aff. 1, Sectiunc. 7.

NOTA I. Fieri poſſet, vt recognoſcentis auctoris diligentiam alibi quoque apex vnus atque alter ſubterfugerit, qui relictus tamen lenſum alium efficit ſcripturae, quam diſtantis fuerat. Monent tale quid alicubi inſertae textui impreſſo miniſſimorum characterum parentheſes. Moneri ſimiliter poterat capite IX, §. 1, lin. 3, fortaiſſe dictatum eſſe (*ramos,*) cum ſcriptum ſit (*ramus*) Nam §. VIII, lin. 3, IX, lin. 1, X, lin. 2. & per totum caput, rami & (ſub quibus eos paragraphus IX comprehendit) germina ſimul cum foliis vt productum non vt producens conſiderantur, ſitusque eorum perinde vt foliorum ad caulem expenditur, nullibi foliorum ad ramos aut germina. Erit proinde etiam paragraphi II linea 2 vox (*rami*) non Genitiuus, ſed in Plurali numero nominandi caſus.

NOTA II. Quia nec frustra solitus est siue *Iungius* siue *Fogelius* lineola subtrus ducta voces notare in opere inprimis olim edendo, sed considerandum in verbis ita notatis restare, aliquid se ipsos potius voluerunt monere, ecce consignata hic quia pauca sunt verba ista omnia.

§. lin.	Apogr. fol. pag.
	Cap. III.
XIII, 1.	Folium compositum A. 105, a.
	Cap. IV.
V, 1.	Ala caulis A. 106, a.
	Cap. V.
XIII, 3.	ambigi A. 107, b.
6.	flore fructu destituta reperiuntur B. 131, b.
	Cap. VIII.
IV, 2.	Nudicaulis A. 110, a.
	Nudic- planta B. 136, a.
	Cap. IX.
VIII, 2.	Biugo ordine B. 134, b, r.
XII, 4.	excepta herba - - - 2.
	(haec rubrica notauit Fogelius, vid. Monend. 26. num. 2. 4-7.)
XV, 1.	Spergula B. 135, a.
	Cap. XI.
IV, 1.	Ambigit A. 110, b.
XIX, 3.	pendulam proferrunt A. 111, b.
	Cap. XV.
IV, 3. 4.	Cirsiis (notauit Fog. vid. monend. 26. n. 8. Quint.) B. 141, a.
	Cap. XVI.
VIII, 1. 2.	in lacinias fisso } A. 114, a.
XVI, 1.	tunica }

§. lin.	Apogr. f. p.
XVI, 2.	vel plicis aut striis variata A. 114, a.
	Cap. XVIII.
III, 2.	Figura Simillimis } (notav. Fog.) B. 145, a.
IV, 1.	Folia plana } A. 115, b.
2.	Concaua }
VIII, 1.	Corniculis }
	Cap. XX.
I, 1.	Flos natura plenus A. 116, a.
II, 4. 5.	Stamina in fistulam coalita B. 116, a.
V, 1. 2.	Stilo bicorni A. 116, a.
VIII, 2.	pediculum }
4.	Craterem }
5.	Stilus } A. 116, b.
6.	fistula colorata }
	Cap. XXI.
I, 1.	Flos per accidens plenus } A. 116, b.
	Cap. XXII.
XI, 1. 2.	ambitus A. 117, b.
XIX, 7.	lateribus inter se coeunt A. 118, a.
	Cap. XXV.
III, 3. 4.	Siliquosis omnibus excepta Onagra A. 120, a.

Tantum de Autographis *Iungianis*, quae, quia separanda saltem numero ab aliis videbantur, Monendum XXV pepererunt tam vastum & tam multimembre.

MONENDVM XXVI.

Fogeliana a manu sunt

Impressa §. lin.	Scripta in Apogr. fol. pag.	Impressa §. lin.	Scripta in Apogr. f. p.
	Cap. III.	XXXI, 13-15. AS-tior	C. 210, b. Conf. B. 129, b.
IV, 3. 4. vt in-tica,	C. 223, a. Conf. B. 129, a.	Cap. VII.	
XVI, 1. 4. Not.-plex Folium,	C. 211, a. Conf. B. 128, a.	VIII, 7. Sec - c. 8.	B. 133, b.
XIX, 5. 6. Dig. - C.	B. 128, a.	Cap. XX.	
XXVII, 6. Talis - Paeonia	C. 211, b. Conf. B. 129, b.	VIII, 8. Sup. c. p. 32.	B. 147, a.
		Cap. XXVIII.	
		III, 3. 4. Rad - barba	B. 158, a.
		VII, 8 - 12. Caes - ose	B. 158, b.

Nimirum quae distis locis in C adiecit, ea adicienda esse, in B monuerat, dum ablegabat ad ea, quae ipse ad Excerpta Log. Hamb. lib. I. cap. vlt. annotasset.

Adiecit vero & alia quaedam, quae, (quod vel respiciebant sequentia ante quam suis numeris citari possent cum iis imprimenda; vel indigebant admonitione, quae textui inserta, simul cum diuulsis nimium textus verbis, eius quoque sensum erat obscuratura) huc iusta de causa dum reiciuntur, etiam alia nonnulla textui satis apta eodem rapuerunt. Sunt v. haec:

1. Cap. III. paragrapho XVII praescriptit: (NOTA) & minutis literis eum voluit inprimi - - - - - C, 211, a. 222, b.
2. Ad Cap. IX §. VIII vocem (omnes,) adscriptit (excipe Galium & similes. Conf. Clus. Rar. pl. hist. l. 4. c. 32. - - - - - B, 134, b. facit r.
3. XIII, II. adscriptit (repetit C. 25.) - - - - - B, 140, a.
4. XV, IV, 2. Vimo) adscriptit: (qui tamen habent Calycem suae Perianthium, Lapatbo.) - - - - - B, 141, a.
5. XV, 3. 4. Cyr. (Lege Cirfius) adscriptit: Dubitat alibi de his vide Doxosc. min. - - - - - B, 141, a.
6. XV, 6.) adscriptit: v. c. 18. - - - - - B, 141, b.

3 Horum ergo primum quod attinet, ab instituto huius editionis id erat alienum, quippe vbi minores typi Non-Iungianis erant destinati, & Iungiana relinquebantur, qualia ab auctoris venerant manu, qui distinctionem in Notas & Scholia hic non erat molitus. Poterat praeterea paragraphus hic ideo haberi contextui non extraneus, quia Synonymon folii in sequentibus frequentatum ille tradit.

4 Secundum, id est capituli IX paragraphum VIII quod spectat; falsum sane est, quod textus videretur velle, quadrati caulis germinationem omnem esse biugam, nisi biugam ita late capias, vt coniugatae aequipolleat quod nec auctoris ingenium aequipollationum haudquaquam patiens, nec sequentia theo-

remata pro sola duorum coniugata germinatione vocem constanter accipientia permittunt. Quare, si textus retinendus erat, de exceptione qualem *Fog* adicere caepit, omnino fuit cogitandum.

Cum vero fieri non potuerit, vt ipso eo loco, vbi lineas immediate antecedentibus germinationem fenariam & quaternariam descripserat auctor, caulisque de figura meditabatur theorema, considerare caules ipsarum illarum herbarum quas pro exemplo ponebat Par. VII, praecipue semper obuiarum, qualis Galium est, ita negligeret, vt statim Par. VIII, vel de caulis earum figura falsum proderet, vel de germinatione earundem, id quod simul falsum esset, & paragrafo VIImo contradiceret, corruptam esse scripturam omnino est vero similis.

Emendabitur illa facillime, sola voce (*Q*), vocem (*quidem*) proxime quae antecedit, delata. Verissimus enim ita erit sensus, (*Q* *biugo ordine quidem*), intellige, quae germinant ex quadraticaulibus, (*alternatim proferunt folia*.)

Nihil inter dictandum frequentius accidit, quam vt vox aliqua in scripturam irrepit repetita, quam repeti nequaquam qui dictabat, voluerat.

Sequentia 3-6. adscribi textui possunt, perpauca si mutes. Tertium quidem ad Cap. XIII, Par. II. ita: (*repetit C. XXVI, Par. III.*) & rursus ad Cap. XXVI, III. adiciatur (vid. Cap. XIII, Par. II.) Quartum, vt scriptum est, ita retineatur. Quintum, ad Cap. XV, Par. IV. lin. 3. vocem (*Cyrsis*) locum suum in Doxoscopiis *Phyl. min.* habet Part. 2. Sect. 3. Frag. 4. c. 5. Assert. 3. sectione. 2. quo adiecto textum illud illustrabit. Sextum ad Cap. XV, Par. VI. immutandum ita est. (*Vid. C. XX, Par. VIII.*) Pertinet vero huc Assertio tertia loci ex Doxoscopiis modo citatis tota dignissima quae conferatur. Et poterant permulta ex Doxoscopiarum illarum Partis secundae Sectione tertia ad Itagoges praeccepta illustranda citari; Quia autem illae editae sunt, legentis industriae relinquenda opera potuit.

De Capitibus aliter ordinandis cogitatum fuisse *D. Fogelio*, indicant haec 9 quae in fronte B id est fascis 122, fol. 125, b. leguntur:

De PLANTA IN GENERE c. 1.

c. 2.

SECTIO

De Plantae Partibus Supernis I. de FOLIO in genere

Composito c. 3.

II. de CAULE c. 2. 4 - 5.

III. de FLORE. Partes Floris Interioriores - STAMEN. c. 20.

STILVS c. 21.

— de Flore Simplici Vniformi c. 14.

Difformi c. 15.

Composito Secundum quid c. 16.

absolute Composito c. 17.

de Floris Siru c. 22.

IV. de FRVCTV c. 25.

De Plantae Partibus Infernis - de Radice c. 5. c. 10.

H 2

Volue-

Voluerat nimirum, Capitis adi Par. 6. 7. 9. transferre ad Cap. 4. vt de caule quae agunt vno loco coniuncta legerentur. Sed reuocauerat ipse se. Subiecerat n. hac: (*Sed Cap. 3. tum praerequirat definitionem Caulis in Folii definitione*) & quamquam, soluturus a pari hanc obiectionem, adiecerat (*de Flore etiam ante definitionem Floris*) Retinuerant tamen schedae vltimae fascis scil. 167. id est *Paisenianae* auctoris dispositionem, quam solam venata est haec editio, & seruata esse, Monenda haec passim iam confirmarunt.

Tantum de adscriptis a D. Fogelio.

MONENDVM XXVII.

Argumenta postremis Capitibus ideo praefiguntur proluxa, quia 1. subdiuisiones in illis cumulantur; 2. Membra pleraque exemplis potius quam definitionibus explicantur; 3. posterioribus membris priorum subdiuisiones saepe subiiciuntur; 4. quaedam etiam diuersis locis vel repetuntur vel disperguntur. Nata enim his ex rebus aliqua obscuritas, verbis auctoris haud mutatis, Argumenti dispositione ordinata optime poterat emendari.

MONENDVM XXVIII.

Denique, de herba qualibet in hac Isagoge quod notatur obseruatum, id requirenti vt sit in promptu, en exhibetur Index Alphabeticus herbarum omnium hic commemoratarum cum adscripto numero capituli, paragraphi, & lineae vbi reperire de ea liceat. Inferta eidem Indici sunt etiam alia pauca, quae non suo loco ab Auctore tradita possunt videri, vt argumentis capitulum cum indice coniunctis totius operis materia sit conspicua. In indice tamen hoc Synonyma coniungere nunc non licuit. Reperientur ergo saepe obseruationes diuersae de eadem planta ad diuersa eius nomina. v. g. Eiusdem Plantae alia monstrabit Equifeti, alia Hippuridis vocabulum. Quod vni appellationi Auctor non inhaesit, voluit ille procul dubio plura appellamina vsu auditoribus reddere familiaria.

A.

Abies ix, 7, 2. 14, 4. x, 5, 2.
 Abrotonum foemina xix, 8.
 Absinthium xxii, 19, 18.
 vulgare xxiv, 9, 6.
 Acanthus x, 1, 3. xvii, 12, 1.
 fatiuus xvii, 6, 7.
 Aconita xvii, 14, 3.
 Aconitum iii, 19, 5.
 corniculatum xxviii, 8, 2.)
 hyemale viii, 9, 4.
 Adiantum v, 6, 2. x, 2, 4. xxviii, 6, 3, 4.
 Admirabilis Peruana ix, 13, 1.
 Admosa xix, 5, 2.

Æthiopsis xxiii, 19, 2.
 Ageratum xxii, 19, 14.
 Agrimonia iii, 26, 2.
 Alline vii, 9, 3. xvi, 15, 3. xviii, 3, 4.
 Amygdalus vi, 5, 4.
 Anagallis aquatica xii, 9, 1.
 Anchusa viii, 6, 6.
 Anemona xxii, 21, 6.
 Anemone viii, 9, 3. xi, 2, 2. xxi, 2, 2.
 Anethum xi, 10, 2.
 Anserina vi, 5, 2.
 Aparine ix, 7, 1. 14, 4.
 Apium xi, 10, 2. 19, 10.
 Apium hortense viii, 5, 3. 6, 8.

Aphyl-

Aphyllanthes xv, 6, 2.
 Aquifolia x, 5, 2.
 Aquilegia xviii, 8, 1. xxi, 1, 9. xxiii, 7.
 Arbor vii, 7, 4. x, 6, 2.
 Arbores ii, 7, 1. xii, 15, 1.
 Arbor Iudae xviii, 7, 3. xxii, 7, 3.
 Arbutus xxv, 3, 6.
 Argemone ix, 10, 2.
 Aristolachia xvii, 3, 2. xxv, 2, 6.
 Artemesia vii, 8, 3.
 Arum viii, 4, 3.
 Arundo xii, 13, 1.
 Aster I Clusii xix, 13, 2.
 Atriplex vii, 4, 2.
 Auena iii, 4, 3.
 Auricula vrfi viii, 9, 6. xi, 4, 2.

B.

Balsamina foemina xvii, 13, 5.
 Barbarea x, 5, 2.
 Bellis vi, 7, 3. viii, 4, 3. xi, 2, 1. xi, 6, 5.
 Beta vii, 4, 1.
 Bistorta xi, 2, 2. 7, 4. xx, 13, 2.
 Blattaria xxii, 8, 2.
 Borrigo xiv, 3, 1. xvi, 7, 2. 9, 2. 14, 1.
 xxii, 17, 2. 19, 10.
 Brassica vii, 4, 1. xvi, 12, 3. xviii, 5, 2.
 Brunella ix, 10, 2.
 Bryonia iii, 7, 2. xxv, 2, 5.
 Buglossa xiv, 3, 1. xvi, 15, 1.
 um xiv, 11, 5. xvi, 7, 1. 8, 4. 9, 3.
 Buglossum Italicum viii, 6, 6.
 Bugula ix, 10, 2.
 Buxus x, 5, 2.

C.

Caepa iii, ii, 2. (B. 129, b.) xii, ii, 3.
 (B. 138, a.)
 Calceolus Mariae xvii, 15, 1.
 Calendula xx, 12, 2. xxi, 3, 3.
 ae xxi, 6, 3.
 Caltha xxi, 2, 4.
 Campanula xii, 5, 1. xvi, 17.
 minima iii, 31, 9.
 Cannabina iv, 3, 4.

Capparis xiv, 5, 3. xxii, 16, 2.
 Capficum xxv, 3, 2.
 Cardui xi, 6, 4. xiv, 7, 5. 14, 6. xx, 10, 1.
 xxii, 19, 15.
 Carduus benedictus xiv, 15, 4. 18, 4.
 Chrysanthemus xii, 4, 3. xvii, 3, 3.
 lacteus xiv, 18, 4.
 lanceolatus xiv, 15, 4. xx, 10, 2.
 Mariae xiv, 18, 5.
 Carolina cauligera xx, ii, 4.
 humilis xx, ii, 3.
 fyluestris xx, ii, 4.
 Caryophylli xiv, 13, 3. 19, 1.
 Caryophyllus xxi, 2, 3.
 Casa poetica xvi, 12, 1. xviii, 5, 2.
 Cassia fistularis xxv, 3, 3.
 Cavatum quid xviii, 4.
 Centaurium magnum xi, 1, 14. 4, 2.
 maius xxii, 19, 14.
 minus xi, 19, 2.
 Cepa xi, ii, 3. (A, ii, a.) xii, 10, 1.
 Cerafus iii, 4, 3. xxv, 2, 7.
 Ceruicaria xxii, 13, 1. xxiii, 13, 2. 15, 3.
 18, 2. 20.
 Chamaeciffus xvii, 9, 2.
 Chamaedrys vi, 5, 2.
 laciniata Lobelii xvii, 6, 2.
 filuestris xviii, 6, 1.
 Chamaeleon albus xxiii, 4.
 Chamaeppryis II. Dodonaei xviii, 6, 2.
 Chelidonium maius xxv, 3, 3.
 Chrysanthemum xv, 6, 2.
 latifolium Dodonaei xix, 12, 2.
 Cichorea xx, 6, 2.
 Cichoreum xxiii, 13, 1. 15, 3.
 Cinara xiv, 14, 6.
 Cirfia Clusii xv, 4, 3.
 Cirsium Discoridis xii, 3, 2.
 Cistis xvi, 15, 2.
 Cnecus xiv, 15, 3.
 Cnicus xiv, 18, 4.
 Colchium xiv, 2, 1. xxi, 2, 3.
 Colutea Scorpioides xxii, 9, 2.
 vesicaria xxii, 7, 2.
 Concauum quid xviii, 4.

Consolida regalis xviii, 8, 2.
 Conuoluuli xvi, 8, 3.
 olus xvi, 17, l. 8, l.
 Conuoluulus xvi, 7, 1.
 o peregrinus purpureus
 xxiii, 10, 3.
 vulgaris xxiii, 11, 2.
 campanifer xxiii, 41, 1.

Conyza vii, 9, 3.
 Corylus x, 1, 2. xiii, 6, 1.
 Cotyledon x, 2, 2.
 Cotyledon prima viii, 8, 3.
 secunda viii, 9, 6.
 Crocus xiv, 2, 1. xxi, 2, 3. xxiii, 18, 2.
 Cruciata ix, 6, 1. xii, 5, 2.
 Cucumis xxv, 2, 5.
 Cucurbita xxv, 2, 4. tae xiv, 21, 2.
 Cunigundina perfoliata xiv, 14, 2.
 Tabernaemontani prima
 xxii, 19, 12.
 verbenifolia xiv, 14, 2.

Cuscuta v, 9, 3.
 Cyani xiv, 14, 5. xxii, 19, 5.
 Cyanus xi, 6, 4. xiv, 7, 5. xix, 14, 1.
 maior xx, 2, 2.
 Cyclaminum xvi, 9, 3.
 Cymae xiii, 7, 8.
 Cynoglossum viii, 5, 3. 6, 6. x, 1, 2.
 Cyperus xii, 3, 1.
 Cysium vide Cirsium.

D.

Delphinia xvii, 14, 2.
 Delphinium xvii, 7, 2. 13, 5. xviii, 8, 2.
 Dens caninus xxiii, 18, 2.
 Dentaria $\alpha\phi\upsilon\lambda\lambda\omicron\varsigma$ viii, 2, 1. 8, 3.
 Digitalis xiv, 20, 3. xxii, 21, 4. xxiii, 10, 1.
 xxiv, 9, 4.
 Dolichum iii, 23, 4. xxvii, 5, 4.
 Draba xxiv, 5, 2.
 Dulcamara xxii, 19, 10. xxv, 3, 2.
 Dulchimum xii, 3, 1.

E.

Ebulus xi, 19, 3.
 Echium vii, 8, 3.

Elaphoboscum xi, 19, 9.
 Enula xxii, 19, 17.
 Epithymum v, 9, 3.
 Equisetum v, 13, 3. vi, 9, 4.
 Eryngium Marinum vi, 7, 2.
 Eupatorium vulgare xxii, 19, 12. xxiii,
 ii, 4.

F.

Faba iii, 22, 1. vii, 4, 1. xxii, 7, 2. xxvii, 5, 4.
 Fagus iii, 4, 3. x, 1, 3.
 Fegopyrum xiv, 2, 2.
 Fel terrae xi, 19, 3.
 Ferula vii, 4, 2. x, 19, 10.
 Ferulago vii, 4, 2.
 Ficus Indica v, 12, 2. xiv, 23, 1.
 Filago vii, 8, 4.
 Filipendula iii, 26, 2. vii, 8, 3.
 aquatica xii, 13, 2.
 Filix x, 1, 3. xxviii, 7, 8.
 non ramosa xxviii, 6, 2. 4.
 ramosa xxviii, 6, 2. 4, 7.
 Filix folio ramoso v, 6, 4.
 simplice v, 6, 4.
 Flores Labiati xxi, 4, 3. xxii, 6, 2, 3.
 xxvi, 5, 3.

Compositi xxii, 7, 2.

Incompositi xxii, 6, 6.

Flosculi capitulorum xxii, 19, 11.
 discorum xxii, 19, 16.

Flos Leguminaris xxii, 7. xviii, 7. xxi,
 4, 3.

Regius xvii, 13, 5.

Solis xxii, 19, 17.

Tunetanus xiv, 17, 4. 19, 4.

Foemina Planta xxviii, 5, 4.

Foeniculum xi, 10, 3. xii, 13, 1.
 aquaticum xxiv, 8, 3.

Fragaria iii, 19, 4. xi, 5, 1. vii, 7, 2.
 xxii, 16, 1.

Fraxinus iii, 23, 4. ix, 4, 1.

Frumenta ii, 7, 2. xii, 13, 2.

tum Turcicum xiii, 4, 1.

Frutex x, 6, 4. xii, 15, 1.

Frutices ii, 7, 1.

Fungi i, 6, 4.

G.

- Galega** xxii, 7, 2. 20, 5.
Galium ix, 7, 1.
Genista xviii, 7, 2.
Gentiana xii, 13, 2.
Gerania xiv, 13, 3. xxv, 3, 2.
Geranium vii, 8, 3. xiv, 18, 3.
Gladiolus xviii, 7, 2.
 palustris xii, 12, 1.
 italicus xvii, 15, 1.
Gnaphalium vii, 8, 4.
Gramen caninum vi, 9, 2.
 cyboroides xii, 3, 2.
 leucanthemum xxiii, 6.
 polyanthemum viii, 4, 4. xi, 2, 3.
 typhinum xv, 4, 3.
Gramina xii, 13, 2.
H.
Harundo vi, 9, 2.
Hedera adulta iii, 7, 2.
 arborea xi, 11, 3.
 terrestris vi, 9, 2.
Helenium vii, 10, 6. xx, 12, 2. xxii, 19, 17.
Helleborus iii, 19, 5.
Hepatorium aquaticum perfoliatum
 xxii, 19, 13.
 verbenifolium xxii, 19, 14.
Herba Paris viii, 9, 3.
 Ramaea ix, 12, 17.
Hieracia xx, 6, 2.
Hippuris v, 13, 3.
Holophyllis Iungü v, 12, 8.
Hordeum iii, 4, 3. xi, 7, 4.
Horminum creticum xiii, 8, 2.
 fariuum xiii, 8, 1.
 sylvestre viii, 5, 4.
Hyacinthus comofus xi, 8, 1.
Hyacinthi xxi, 4, 2.
Hyoscyamus xiv, 13, 2. xvi, 7, 2. 14, 2.
I.
Iacea xi, 6, 4. xiv, 7, 5. xv, 6, 11.
Iaceae xiv, 14, 6. xx, 10, 1. xxiii, 19, 15.
Iacobaea xx, 12, 1.
Ilex x, 5, 3.
Impatiens xvii, 13, 5.
Imperatoria vi, 7, 2.

- Irides** xviii, 7, 2. xxi, 4, 2. xxii, 18, 4.
Iris xv, 7, 1. xxii, 14, 1. xxiii, 8, 2.
Iuglans iii, 23, 4. xiii, 4, 7. xv, 5, 4.
Iuncus xii, 12, 1.
 floridus xii, 12, 2.

Iuniperus ix, 7, 2. 14, 4.

L.

- Lactuca** vii, 4, 1.
 agnina ix, 12, 4.
Lamia xiv, 13, 2.
 quaedam xxii, 21, 4.
Lanium xii, 5, 1. xiv, 16, 3. xvii, 1, 4.
 xvii, 7, 2. xxii, 6, 6.
Melissifolium Bauhini xvii, 9, 3.
Pannonicum Clusii i. xvii, 9, 3.
Lapathum viii, 6. (iii, xvii, 9, 2)
Laurus x, 5, 3. xiv, 5, 4. 9, 3. xxii, 10, 2.
Legumina xviii, 7, 3. xxv, 3, 3.
Leguminares xxi, 4, 3.
Lenticula i, 6, 4.
Lentiscus iii, 22, 2.
Leucoia xxi, 6, 3.
Leucolium xvi, 12, 3. xviii, 3, 4. 5, 2. xxi, 2, 3.
Leuisticum xi, 19, 10.
Lichen marinus v, 9, 2.
 Clusii v, 12, 5.
Ligustrum xxv, 2, 6.
Lilia xxi, 4, 2.
 quaedam xxiii, 10, 2.
Lilium iii, 4, 4. xiv, 2, 1. xviii, 3, 3.
 Conuallum vi, 9, 2.
Limodorum viii, 2, 2.
Linaria communis xvii, 13, 4.
 Valentina xvii, 13, 4.
Lingua Ceruina v, 6, 5.
Lithospermum xiv, 11, 5. xxii, 3, 5.
Lunaria viii, 11, 1.
Lupinus iii, 19, 4. vii, 4, 1.
Lupulus xxviii, 5, 6.
Luteola xi, 7, 4.
Lychnides xiv, 13, 2. xxv, 3, 4.
Lyfimachia lutea ix, 5, 2.
 purpurea xi, 7, 3.
 vera ix, 5, 2.
 virginiana xxi, 11, 13, 14, 2.

Malua XXIII, 17, 1. XXV, 3, 5.
 Maluae XXII, 21, 7.
 Malus III, 4, 3. XXV, 2, 7.
 Marrubium VII, 8, 4. XII, 5, 1. XIV, II, 4.
 13, 2. XVII, I, 4.
 Mas Planta XXVIII, 5, 4.
 Martagon XIV, 2, 1.
 Matricaria XI, 12, 1. XV, 6, 2. XXI, 3, 3.
 Melanthium XXI, 2, 4.
 pleniflorum XXI, 6, 1.
 Melilotus vulgaris XXIV, 4, 3.
 Melopepo XXV, 2, 5.
 Mentha VI, 9, 3. XII, 5, 1.
 Menthastrum VI, 9, 3.
 Mercurialis VII, 10, 4. XXVIII, 5, 6.
 Milium XI, 9, 2.
 sylvaticum XIII, 8, 2.
 Millefolium VII, 8, 4. XXII, 19, 17.
 Modiolus XXIII, 17, 2.
 Mollugo IX, 7, 1.
 Morfus ranae XVIII, 5, 1.
 Musci I, 6, 4.

N.

Napellus XVII, 7, 2. XVII, 9, 2.
 Narcissi XIV, 19, 1. XVIII, 9, 1.
 Narcissus XXI, 1, 10.
 Nasturtium Indicum XVIII, 8, 2.
 Nicotiana XIV, 13, 2.
 maior XIV, 20, 3.
 minor XIV, 16, 4. 20, 1.
 vulgaris XIV, 16, 4.
 Nigella XXV, 3, 5.
 Nummularia XII, 9, 2.
 Nymphaea VIII, 4, 3. XI, 2, 2. XXIII, 16, 2.
 XXV, 3, 5.

O.

Ocymoides XIV, 18, 3. XXV, 3, 4.
 Olus album IX, 12, 5.
 Onagra XXV, 2, 6. 3, 4.
 Ophioglossum VIII, 10, 1.
 Opuntia V, 12, 3.
 Orches XVII, 14, 2.
 Ornithogalum album maius XXII, 4, 2.
 Orobanche VIII, 2, 2.

Othonna XIV, 17, 3. 19, 4. 20, 4. XVIII, 18, 1.
 19, 2.

P.

Paeonia VII, 8, 4. XIV, 5, 4. XXI, 2, 3.
 Palma dactylifera XIV, 5, 4. 9, 3. XXIII, 7,
 proprie dicta XIV, 5, 3. (5, 5)
 Panicum XI, 9, 2.
 Papauer XIV, 3, 1. XV, 7, 2. XXI, 2, 3.
 XXIII, 8, 5.
 corniculatum XIV, 5, 3. XXV, 3, 5.
 spinosum XXIII, 8, 5. 21, 3.
 vulgare XIV, 5, 3. XXV, 3, 5.
 Papyrus XII, 3, 2. 14, 1.
 Nilotica XII, 12, 2.
 Pastinaca latifolia VIII, 6, 6. XI, 19, 10.
 tenuifolia VIII, 6, 5.
 Pentaphylla III, 19, 4.
 Pepones XIV, 21, 2.
 Periclymenum XXV, 2, 5.
 Perficaria IV, 3, 4.
 Peruinca VI, 5, 2. 8, 5, 2.
 Petasites VIII, 7, 3. 8, 3. XX, 10, 2.
 Petroselinum VIII, 6, 9.
 Phalangium Virginianum XVI, 12, 2.
 Phthora VIII, 9, 5. XVIII, 5, 2.
 Phyllitis V, 6, 5. 2, 3. XXVIII, 6, 2, 4.
 Phyllum XXVIII, 5, 6.
 Picea IX, 7, 2.
 Pilosella VI, 5, 2. VIII, 4, 3.
 serpens VII, 7, 2.
 Pinafter IX, 7, 2. 14, 4.
 Pinus IX, 7, 2. 14, 4.
 Pifa XVIII, 7, 3.
 Pistacium sylvestre XXI, 11, 12, 2.
 Pifum III, 22, 1. XXII, 7, 2. XXVII, 5, 4.
 Plantae sedes II, 2.
 Plantago VII, 8, 5. VIII, 4, 3. XI, 2, 1.
 XXI, 6, 4.
 aquatica VIII, 4, 4. 6, 3. XVIII, 5, 1.
 Polyacantha vulgaris XII, 6, 1.
 Polygonatum XIV, 2, 2. XXII, 3, 5.
 Polygonum VI, 9, 3.
 Polypodium 2, 3.
 Porrum III, II, 2. XI, II, 3.
 Populus Libyca VI, 9, 4.

Popu-

Populus nigra xv, 4, 3.
 tremula vi, 9, 4.
Potentilla iii, 23, 4.
Primula veris xi, 4, 2. xvi, 16, 2.
Pseudolyfimachia caerulea ix, 5, 1.
 galericulata xxiv, 9, 4.
 purpurea ix, 5, 1. xxv, 2, 6.
 trifolia xii, 7, 1.
Pseudomoly xi, 2, 3.
Pseudoparietaria xii, 8, 2.
Ptarmica xxii, 19, 17.
 Austriaca Clusii xix, 13, 1.
Pulsatilla viii, 9, 3. xi, 2, 1.
Punica xi, 5, 5.
Pyrola vi, 9, 4. x, 2, 2.
 fruticans vi, 10, 1.
 vulgaris viii, 8, 4. xi, 2, 1.
Pyrus iii, 4, 3. xxv, 2, 7.
 Q.
Quercus iii, 4, 3. x, 3, 2. xiii, 6, 1. xv, 5, 1.
 marina v, 9, 2.
 R.
Ranunculi xxi, 6, 2. xxii, 21, 6.
Ranunculus xxi, 2, 2. xxii, 16, 2. xxv, 3, 5.
 fluviatilis iii, 31, 11.
 Lusitanicus viii, 4, 4.
Rapistrum xvi, 12, 3. xviii, 3, 4. 5, 2. 6, 1.
Reseda xi, 7, 4.
Rosa iii, 23, 4. vi, 10, 2. xxi, 2, 2. xxv, 2, 7.
 non plena xviii, 3, 4.
 simplex xviii, 3, 3.
 sylvestris xviii, 3, 4.
Rosmarinus iii, 4, 4.
Rubia ix, 7, 1. 14, 4. xii, 5, 2.
Rubus vi, 5, 3. xxv, 2, 7.
 vterque vi, 10, 1.
Ruta vii, 10, 3. x, 3, 2. xxii, 12, 1.
 S.
Sabina e ramo facta xxviii, 4.
Sagittalis xxiv, 8, 2.
Salamantica II. xix, 14, 1.
Salix latifolia xxviii, 7, 2.
Salvia iii, 4, 4. vii, 10, 3. ix, 4, 1. x, 3, 2.
 xii, 5, 1. xiv, 11, 4. 13, 2. 16, 3. 20, 2.
 xvii, 1, 4. 7, 2. xxii, 6, 6. xxiii, 18, 1.
 19, 2. xxvi, 5, 3.

Sambucus xi, 15, 2. 16, 1. 19, 3. xii, 14, 1.
 xiv, 2, 2. xvi, 9, 3.
 aquatica xi, 11, 3.
Sanguisorba xii, 3, 2. xv, 4, 3. xxiii, 6, 21, 4.
Satureia vii, 10, 3.
Satyrta xvii, 14, 3.
Scabiosa xi, 6, 4. xiv, 8, 1. 13, 4. xv, 6, 2.
 xix, 5, 1. 14, 2. xxiii, 21, 2.
Scabiosae xiv, 14, 3. xxii, 19, 14.
Sclarea viii, 5, 4. xxii, 6, 6.
Scolopendrium v, 6, 6. x, 2, 3. xxviii,
Scylla viii, 7, 3. (6, 3. 4.
Secale xi, 7, 4. xv, 4, 3.
Sedum aquatile viii, 4, 3.
 aquaticum xvi, 12, 2. xviii, 5, 2.
Semen vbi? xxviii, 6, 4.
Sertularia Imperati v, 12, 5.
Sesamoides Clusii xxviii, 5, 6.
Siciliana xii, 8, 2.
Siliqua xii, 4, 1.
 ofae xxv, 3, 3.
Silybrium vi, 9, 3.
Smilax aspera iii, 8.
Smyrniurn iii, 31, 5.
Solanum xxii, 19, 10. xxv, 3, 2.
Sonchi xx, 6, 3.
Sorbus iii, 23, 4.
Spergula ix, 15, 1. xiv, 11, 3.
Staphylodendrum xxiii, 12, 2.
Stoebae xxii, 19, 15.
Stoebe xix, 14, 1.
Stoechas xiii, 9, 1.
Stramonia xxi, 1, 8.
Stylo carentes xiv, 7.
Succisa xix, 5, 2.
Symphytum maius xxii, 3, 4. 7. xxiii, 10, 1.
 T.
Tabacum xvi, 7, 2. 8, 4.
Tanacetum xi, 12, 2. xix, 3, 1. xxii, 19, 17.
Taraxicum vi, 7, 2. viii, 4, 2. 6, 3. xi, 2, 1.
Teucria xvii, 6, 4. (xx, 6, 2.
Teucrium IV Clusii xviii, 6, 2.
 pratense xvii, 6, 3. xviii, 6, 2.
 verum, Baeticum xvii, 6, 3.
 commune xvii, 6, 3.
 Thlaspi

Thlaspi Creticum xxx, 5, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Thora viii, 9, 5.
 Tragopogon xx, 6, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Trifolia iii, 19, 4, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Tubera i, 6, 4.
 Tulipa iii, 4, 4, xiv, 2, i, xv, 7, i, xviii, 3, 3.
 Tulipae xxi, 4, 2, xxii, 18, 4, 19, 5, xxiii, 16, 2.
 Tune v, 12, 2, xiv, 23, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Tussilago viii, 7, 3, 8, 3, 3, 3, 3, 3, 3, 3, 3
 Typha xv, 4, 2.

V.

Vaccaria xiv, 18, 3.
 Vaccinia vi, 9, 4, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Valeriana ix, 4, i, xxv, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 ae proprie dictae xi, 19, 2.
 rubra xi, 15, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2

Verbascum viii, 5, 4, xi, 7, 3, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Veronica fruticulis Chulii xviii, 6, 1.
 Veronicae xvii, 6, 4, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Vicia iii, 22, 1, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Vincetoxicum xi, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Viola aquatilis xxiv, 8, 4.
 canina vii, 7, 2.
 Martia vii, 7, 1.
 matronalis xviii, 6, 1, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Virga aurea xx, 12, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Viscum v, 9, 4.
 Vitis iii, 4, 3, vi, 5, 4, 10, 2, ii, 3, 4, xxv, 3, 6.
 Vlmaria iii, 26, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Vlmus xv, 4, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Umbelliferae xviii, 7, 3, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Vnifolium viii, 9, 6, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 Vrtica iii, 4, 4, ix, 4, 1, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 maior x, 1, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2

MONENDVM XXIX.

De perficienda magis Isagoge cogitare qui vult, ille si exempla cumulat, ordine eorum Alphabetico Lectoribus id praestabit commodi, ut quod ipsi obseruant, id addendum sit praecipis, an in iis iam exhibitum, sine temporis iactura possint perspicere; Si exempla feligit, obuia locis omnibus secundum germinationis tempus ordinata, subiunctis aliis, secundum prouincias suas digestis, quid quando & ubi reperire liceat, commune facere poterunt.

MONENDVM XXX.

Huic quidem operae quae posita erat meta, ad eam est peruentum, dum effectum est, ut fascis 122 a foliis 103-162, item 169-185, item 210. 211. 222. 223. manum in perpetuum liceat amouere, dehinc iam rebus aliis absque vlla his ex foliis metuenda remora vacaturam.

DEO vero Triuni, Patri, Filio, & Spiritui Sancto soli sit omnis gloria. Is efficiat, ut admiranda suae prouidentiae opera magis indies liceat iuuetque inspicere, & his quoque testibus de praesentia & gubernatione eius conuicti mortales ab obsequio & fiducia Domini & Patris sui nolint discedere.

F I N I S.

D. IOACHIMI IVNGII
DE PLANTIS
DOXOSCOPIAE
PHYSICAE
MINORES.

DIAGNOSTIC
DEPLAINTS
DOXOROLINE
PHYSICIAN
MICHIGAN

FRAGMENTVM I.
DE PLANTÆ SPECIEBVS
CONSTITVENDIS

PROOEMIUM.

Argumentum.

Assertio hæc necessitatem ostendit PLANTAS ad certa GENERA & SPECIES reducendi.

Sectiunculas habet 5.

A S S E R T I O.

Sectiunc. I.

PLANTÆ nisi in certa GENERA & SPECIES constanti ratione, non pro lubitu hujus vel illius, redigantur, infinitum, quasi reddetur Phytoscopix studium.

2. Intellectus autem humanus infinitum fugit, quia infinita pertransiri nequeunt.

3. Ordo autem classium Generum, Specierum terminum infinitis imponit. (a)

4. Præterea difficile admodum reddit Botanicum studium varia ac discors Plantarum appellatio.

5. Ejus autem discrepantiæ causa inter alias etiam hæc est, quod plerique ex Botanicis id potius dant operam, ut novas stirpes proferant, quam ut eas accurate ad vera Genera per Differentias specificas secundum Logicas leges reducant.

(a) Linnaeus in Fundam. botan. VI. Ludwig. Institut. regn. vegetab. P. 1. C. 1. §. 27. seqq. nec non Razi diff. de variis Plantarum Methodis.

CAPVT I.

DE SVMMIS PLANTÆ SPECIEBV.S.

Argumentum.

- 1 Assertio SVFFRVTCIS & CREMII *nomen abjicit.*
 Sectiunculas habet 3
- 2 ALTHÆAM & AGRIMONIAM juxta Iulii Cæsaris Scaligeri definitionem *non esse CREMIA* adversus ipsum ostendit. Sectiunc. 5
- 3 An FRVTEX ab ARBORE differat Specie, ulteriori observationi committit. Sectiunc. 2
- 4 *Arboream Plantam in Fruticem, Fruticosam in Arborem transire posse* commonstrat. Sectiunc. 14
- 5 ARBOR & HERBA *an Specie differant*, ear dubitari possit. Sectiunc. 19
- 6 *Alia, quæ Prædicamentis Botanicis obstant*, enumerat. Sectiunc. 3
- 7 HERBÆ Definitionem ex Iulio Cæsare Scaligero impugnat. Sectiunc. 3
- 8 Si Herba, ut vult Scaliger, definienda est, *magis Herbam esse asserit, quæ Caulem primo anno non fert.*
- 9 EXCAVLIS *Planta quantum differat a Foliosa ante Caulem.*
- 10 *Guilandini sententiæ circa Divisionem PLANTÆ quid obset*, indicat. Sectiunc. 2
- 11 OLVS *nullius Plantæ esse Genus.* Sectiunc. 3

I.

1. **N**ec SVFFRVTCIS vox apta est ad eam notionem exprimendam, quam Scaliger $\phi\epsilon\upsilon\gamma\alpha\omega$ tribuit, neque CREMII vocabulum. *

* Contra Iulii Cæs. Scaliger. Exercit. 139.

2. Præstat nomen Suffruticis & Cremii abjicere, & dicere *Plantam Multicaulem, Plantam ab imo Ramosam, Plantam Vnicaulem*; & per differentiam *Perennis* in singulis divisionem continuare.

3. Ita *Frutex* erit *Planta Multicaulis Perennis*; & *Arbor* erit *Planta Vnicaulis Perennis*.

II.

II.

„1. Qui CREMIVM cum Arbore in eo convenire affirmant, quod „Trunco sit *singulari*, sive Vnicaulis; * ALTHÆAM & AGRIMONIAM inter *Cremia perperam* numerant. Vtraque enim est Multicaulis.

* Jul. Cæs. Scalig. dict. loc.

2. Jacobus Theodorus *Tabernæmontanus* in seines *Rräuter-Buch* 1ten *Theils*, 4. sect. 17. Cap. (p. 337. K, edit. Francof. 1613.) expresse „*Agrimoniã* describit, quod *plerumque binos Caules proferat*, & ita pingit (p. 338.)

3. *Dodonæus* *Stirpium Histor.* Pentad. 1. l. 2. c. 7. pingit vel *quatuor Caulibus*, quorum tamen tres sunt recisi.

4. *Althææ tres Caules* pingit *Dodonæus* Pentad. 5. l. 1. c. 29. (nisi *Pictor* errarit, ut non *Caules*, sed *Rami* sint ab imo *Caule*.)

„5. *Sine Ramis* tamen *Caulem Agrimonie* recte *Cæsalpinus*, hoc est, *Simplici Caule* esse scribit, de *Plantis* l. 8. c. 4. initio. Ita omnes pingunt.

III.

1. *Vtrum plures Caules ex eodem oculo Radicis* prodeant, an ex *vicinis* tantum, ulterius *observandum* est.

2. Si ex *vicinis*, FRVTEX ab ARBORE non *differt*, nisi *secundum magis & minus*. Nam & *Arbores* e *Radicibus Stolonibus* emittunt.

IV.

1. Fieri potest, ut *Arborea Planta recisis Cymis* (hoc est *caucumibus* *caudicum majorum & adultiorum*) in *Fruticem, Fruticosa, recisis Stolonibus, in Arborem* transeat.

2. *Quedam* ad utrumque potest esse *indifferens*.

3. Interim etiam *absque cultura in Arborem* *Planta* *adolefcit*, dum *unus Stipes* reliquis *Stipitibus* quasi *Stolonibus* *prævalet*.

4. De LENTISCO *Pena & Lobelius* in *Stirpium Adversariis* „p. 412. *Antverp. edit. 1576. Fallitur & fallit Senensis, quod pumilas* „*recensens Lentiscos, alias a procerioribus specie facit.*

„5. *Fit enim tantum resectis Cymis ad usum, ne in Arboris amu-* „*lationem assurgant.*

„6. *Clu-*

„ 6. *Clusius* item *Rariorum Plantar. Histor. l. 1. c. 10. init. Magna solum ex parte fruticat Lentiscus, multis ab una Radice Stolonibus & Virgultis assurgens, lentis & Viminis instar obsequiosis.*

„ 7. *Interdum vero, quando non caditur, sed negligitur, (ut plerisque locis ad Anan fluvium observavi) in Arborem iusta magnitudinis excrefcit.*

8. De MYRTO *Theophrastus Histor. Plantar. l. 1. c. 5.*

„ ὁ δὲ Μύρτιν ἢ ἀνακαθαύρει — Myrtus nisi sepius purgetur, in
 „ μὲν ἢ, ἐκ δαμνῆται. | fruticem transit.

9. Ergo vult natura esse Arborem & cultura conservari in Arborum genere, absque cultura tandem ex Arbore degenerare in Fruticem.

10. ILEX quoque COCCIFERA cultura coercetur in Fruticum ordine.

11. De RVTA vero *Tabernamontanus* in seines Kräuter-Buch
 „ I ten Theils, 4. sect. 32. Cap. (p. 398. E, Francof. edit. 1613.) quod cul-
 „ tura eleveltur ad Arborum dignitatem, scilicet Rami & Stolones deputen-
 „ tur argenteo cultro, & Florum conceptus defringantur.

„ 12. *Iosephus* item de bello Jud. l. 7. c. 25, testatur, *Macherunte*
 „ vixisse Arborem Rutam ab Herodis tempore usque ad bellum Judaicum
 „ sub *Vespasiano*, Ficu non minorem.

13. An vero *Iosepho* credendum sit, dubitari posset, quia ibidem tra-
 „ dit fabulam de Baaras Radice, quae in valle Mocheruntis cum vita peri-
 „ culo eruatur & abigere valeat *Damonia* vivis immersa.

— 14. Denique & SALVIA cultura in Arbusculam grandescit, Ramis inferioribus semper recisis.

V.

1. *Planta Divisio* in ARBOREM & HERBAM* an *Specifica* sit, videtur quæri posse. (a)

* *Cæsalpini* de Plantis l. 1. c. 13.

„ 2. MELONES enim in *Peruvia* plantati Radice ac Caudice
 „ lignoso arborescunt, Arbore ad multos annos superstite, quemadmodum scribit *Petrus Laurembergius Horticulturæ l. 1. c. 13.* auctore forte *Iosepho Acoffa Ind. Histor. l. 4. c. 19.*

(a) Conf. *Rivini* Epistolam ad Rajum de Methodo Plantar. edit. Londin. p. 4. seqq. & hujus responsoriam ibid. p. 30. seqq.

„3. RICINVS *annua nec rediviva Planta* Penæ & Lobelio Adversar. p. 306. dicitur, (hoc est, ne Radicem quidem perennem habet, quæ novos producat Caules.)

„4. At in *Creta multos perdurat annos, & in tantam excrescit altitudinem, ut non nisi scalis admotis conscendi possit*, quod Bellonius tradit Observat. l. 1. c. 18.

„5. Clusius item in *maritimis Batica Ricinos crassitudine humana, altitudine trium hominum, multis prægrandibus, ramis brachiatis & multos annos durantes* (hoc est, veras Arbores) observavit, easque exactissime congruentes descriptioni Dioscoridis.

„6. Vide ejus Scholia in Nicol. Monard. Historiam Simpl. Medicam, ex Novo Orbe c. 4.

7. Præterea *Instantia* contra Species dari possunt hæc:

„ANCHUSA *Arborea* apud Prosperum Alpinum de Plantis Exoticis l. 1. c. 32. qui Anchusam esse negat, non ob magnitudinem sed ob alias causas;

„8. CANNABIS Mas, de qua in *Tabernamontani Kräuter-Buch* 2. Theils 5. Sect. 11. Cap. (p. 263. init.) Caspar Bauhinus: „wächst bisweilen so hoch, wie ein ziemlichs Bäumlein, so kan man auch Kohlen daraus brennen zum Büchsenpulver;

„9. CARYOPHYLLVS *Arborescens* apud eundem Alpinum dicti l. 1. c. 19.

10. CHAMÆNERION, sive Onagra, sive Antoniana, sive Epilobium, & NERION alibi *Frutex*, in *Creta trabes edificii suppeditans*, ut est apud Bellonium l. de neglecta Cultura Stirp. Problem. 12.

„11. CYANVS *Arboreus* tam *Longifolius* quam *Latifolius* apud Prosperum Alpinum de Plantis Exoticis l. 1. c. 15. & c. 16.

12. EBVLVS, Græce *καυανδύνη* & SAMBVCVS, *Άκίνη*, ex quibus *Sambucus Virgas multas fert a Radice, Ebulo vero Caulem simplicem* tribuit Cæsalpinus de Plantis l. 5. c. 13. init.; *Bijugæ tamen in utroque Frondes & in utriusque Fructu Flosculi insident;*

„13. GOSSIPIVM in *Syria Planta annua; in Ægypto Arbor perennis*, de qua Prosper Alpinus l. de Plantis Ægypti c. 18.

„14. LINVM *Arborescens* ejusdem Alpini, de quo vide librum de Plantis Exoticis c. 10.

15. MALVA *Arborefcens*, de qua jam olim Theophrastus *Histor. Plantar. l. 1. c. 5.* scripsit,

„μῆκρον καὶ πάλιν δοξαζαῖον

„γίνεσθαι, διὸ καὶ βακχηρίας αὐταῖς

„χρηθῆσθαι.

*longitudine & crassitie instar
baste grandescere, quare &
ad baculi usum venire;*

„16. PHASEOLVS, qui apud nos *Herba Sarmentosa*, in *Ægypto*
„*Arbor fit Sarmentosa, Vitis magnitudine, vel centum annos durans & perpe-*
„*tuo vivens;* ut testatur sæpius dictus *Alpinus l. de Plantis Ægypti c. 20.*

„17. PORTVLACA *Hortensis*, & *Marina* sive *HALIMVS*
„*Ramis lignosis. Radix hujus, imo tota Stirps per Hiemem vivax, pau-*
„*cis foliis defluentibus,* apud *Dodonæum Stirpium Histor. Pemptad.*
6. l. 2. c. 10.

„18. SCABIOSA *Arborea* apud *Prosperum Alpinum de Plantis*
Exotic. l. 1. c. 17.

„19. Et *TITHYMALVS Arboreus* sive *Dendroides*, qui in
„*Creta nascitur, ad duorum hominum altitudinem, crassitie coxæ humanæ*
(forte femoris.) Vide Bellonium Observat. l. 1. c. 17. & Prop. Alpinum
de Plantis Exoticis l. 1. c. 29.

VI.

1. PRÆDICAMENTIS BOTANICIS *obstant* etiam
MVZA, Arbor annua, hoc est, Caudice annuo & semel tantum
fructifero, apud Oviedum Histor. Ind. l. 8. c. 1. cujus descriptionem
Clusius etiam, sed Latinam a se factam Notis suis in Garthiæ ab Horto
Aromatum &c. Historiæ Epitom. c. 10. adjunxit. (a)

2. *FICVS INDICA, quæ magis differt ab Arbore, Frutice, Her-*
ba, quam hæc inter se;

3. & *PALMA* tam *DACTYLIFERA* quam *NVCIFERA.*
Non ita Ramos fert, ut alia Arbores.

VII.

1. Si omnis *HERBA plura præter bina Folia profert e Fundo (e Radice)*
antequam Caulem producat, Alfine non est Herba, & forsan multæ alia.

Contra Julium Cæs. Scalig. Exercit. 139. & Commentar. in Aristot. l. 1.
de Plantis (p. 62. Genev. edit. 1566.)

(a) Confirmavit hoc avtopsia, ubi Mense Januar. hujus anni 1747. hæc in Horto Sereniss. no-
stri Principis, *FRANC. IOSLÆ, Duc. Sax.* hic *Coburgi* raro & jucundo spectaculo, suc-
cessive in tribus singularibus plantis floruit.

2. De *Lilio Purpureo* Dodonæus Stirp. Histor. Pemptad. 2. l. 2. „c. 2. initio: *Folia circa Caulem multa, sed ante ejus exortum e Radicibus nulla.* (hoc est, nulla e Radice Folia, ut in *Lilio Candido*.)

3. Deinde *Caules qui anticipant Folia*, oppugnant hanc Herbæ Definitionem, ut in *Tussilagine*. Observatione digna est Pullulatio hujus Plantæ e Semine.

VIII.

Si Herba est, quæ Folia circa Caput Radicis profert ante Caulem, illa magis Herba est, vel etiam aliud nomen meretur ultra Herbam, quæ Folia ista Herbacea producit absque Caule, Caulem autem altero vel tertio demum anno, ut *Cynoglossum*.

IX.

Planta quæ Caule omnino caret, magis differt ab ea, quæ ante Caulem Foliosa est, quam hæc ab ea, quæ non nisi Caule Foliosa est.

X.

1. Si *Simplicitas & Multiplicitas Caudicis Differentiam facit*, Herba sub alterutro, *Arbore* vel *Frutice* comprehendetur.

Adversus Guilandin. de Papyr. membr. 1. sect. 19.

2. Atque ita maximum Divisionis vitium commissum fuerit, nisi eam solam *Herbam* dicant, quæ nullum unquam *Caulem* emittit, ut *Filix*.

XI.

„1. Epicrates Comicus *auditorium Platonis* traducebat, quod inquireret *Genus Cucurbitæ*, utrum *Arbor*, an *OLVS*, an *Herba* foret, Athenæus l. 2. Δεπρωσοφ. (p. 59. D & sequ. liter. edit. Commelin.) versus illos servavit.

2. *Aristoteles* quoque, vel quisquis auctor sit, de Plantis l. 1. c. 4. „hiscæ 4. Summis Generibus; *Arbore, Frutice, Herba, Olere, Plantarum naturam* comprehendit.

3. Nos *Olus ullius Plantæ Genus esse negamus.* (b)

(b) Quæ circa genericam plantarum denominationem desiderari possint, hætenus docuit autor noster. Veras vero constituendi characteris generici, & denominationis rationes docet. Cl. *Linnaeus* in Fundamentis botanicis VII. It. in Critica botanica p. 1. seqq. copiosius, nec non Cl. *Chr. Gottl. Ludwig* in Institutionibus regni vegetabilis P. I. Cap. IV. qui consuli queunt.

CAPVT II.

DE INFERIORIBVS PLANTÆ SPECIEBVS. (c)

Argumentum.

1	Affertio in Plantæ Speciebus constituendis FOLIA <i>potissimum</i> consideranda esse docet.	Sectiunculas habet	5.
2	quale SOPHISMA sit, cum modo Figura, modo Odor & Sapor consideratur.	Sectiunc.	4.
3	DIFFERENTIAS quasdam ACCIDENTALES proponit.	Sectiunc.	56.

I.

1. **Q**uamvis Botanici in Generibus discrepent, tamen in Speciebus magis conveniunt, & sive in illis discrepent, sive conveniant, semper tamen ad FIGVRAM respiciunt. Alius Florem & Fructum sive Semen; alius Radicem; alius Folia respicit.

Vid. Casalpin. de Plantis l. 1. c. 12. & 13. & Spigel. Ifagog. in rem Herbar. l. 1. c. 55.

2. Ego autem *potius* FOLIA respicio, quia ea *quavis* fere Plantæ *etate* reperiuntur, & *maxime* *perspicue* partes sunt.

3. Radices enim, quamvis semper adsint, non tamen oculis *prostant*; Flores vero plurimi quidem pulcritudine sua oculi aciem in se convertunt, at non diu videntur; Semina denique quomodo sita sint, propter summam eorum subtilitatem *sæpius* ignoratur.

4. Interim non diffiteor, quod Floris & Seminis *situs* quandoque *magis* *cognitionem* arguat Speciei, quam Foliorum.

5. Ejus exempla habes evidentiâ in Ranunculis, Geraniis, Potamogetonibus, sc. Incubante, Plantaginifolia (est Potamogeton altera Dodonæi Stirp. Histor. Pemptad. 4. l. 5. c. 2) Crispifolia (sub Tribuli, Aquatici nomine a Clusio Rarior. Plantar. Histor. l. 6. c. ult. descripta) & Angustifolia.

(c) In nominibus specificis constituendis quæ rejicienda, quæ admittenda, pluribus docent Cl. Linnæus in Fundam. botan. VIII. & in Crit. botan. p. 146. 201. seqq. Conf. Ejusd. Prolegomina ad Flor. Lapponicam p. 7. & Cl. Ludwig in Institut. regni vegetabilis Parr. I. Cap. V.

II.

II.

1. Dum Botanici in Plantis nominandis & sub Genera redigendis modo *Figuram* considerant, modo præferunt *Odorem & Saporem*; est SOPHISMA *Homonymia longinquum*. Ideo non tam facile deprehenditur.

„2. Ita *Figuram in Moly Virginiano* Caspar Bauhinus Pinac. Theatri Botanici Appendic. ad pag. 75.

„3. *Odorem & Saporem* considerat in *Botry Mexicana*, quam *Figura* alias *Atriplici* propriorem fatetur, dicta Append. ad pag. 138. lin. 21.

„4. Rursus *Odorem negligit*, quando inter *Valerianas* refert alii, quot *Species Inodoras* Pinac. dict. l. 4. sect. 6.

III.

I. DIFFERENTIÆ a *Spinis, Calore, Odore, Sapore, Facultatibus Medicis, Loco, Tempore Germinationis, Numero* denique *Florum* vel *Fructuum* defumtæ ACCIDENTALES sunt, & Speciem non variant.

2. A SPINIS ordiatur.

3. ACANTHVS *Sativus*. Foliorum incisura, *Κίτλαγίος* sive, Nucamentis, Thyrsis, Floribus, *convenit cum Silvestri*. At hic *Spinosus*, ille in *Italia* profus non *Spinosus*, in *Græcia* *Κίτλαγίος* habet *Spinosa*, si Dioscoridi credendum l. 3. c. 19.

4. ASPARAGVS *Silvestris & Hortensis* iidem sunt sub eodem Genere.

5. Vti nec CHAMÆDRYS *Spinosa* variat Speciem, Caspari Bauhino in *Phytopinac.* l. 7. Sect. 1. in *Chamædr.* 4. descripta.

6. CINARÆ nulla, inquit Dodonæus (*Stirp. Histor. Pemptad.* 5. l. 5. c. 6. init.) *vere Genera sunt*. Nūm *Aculeata & Spinosa* *Cinara*, quam *Cardium* vocant (*Itali Cardo*) non nisi degenerans *Cinara* est; ex ejusdem siquidem *Stirpis* *Semine* utraque tam *Spinosa* quam *Non-spinosa* nascitur. Et paulo post: *Cinara Folia & Coni Spinis* carent, aut omnino paucis obsita. Post: *Spinosa Cinara Foliorum angulos, & Coni Squamas pungentibus Spinis armatas* habet.

„8. Scilicet passim docetur, *Seminis summitate fracta, Cinaras non sibi Non-spinosas.*

„9. In MESPILIS per insitionem Spinæ desinunt. Vide Bauhin. Pinac. l. 12. sect. 1. in Mespil. 2.

„10. PRUNVS *Silvestris* & PYRVS *Silvestris Spinosa* sunt, non differunt tamen Specie a Sativis.

„11. ROSA sine Spinis est quinta inter eas, quas Tabernemontanus Kräuter-Buchs 3ten Theils 3. Sect. 100. Cap. (pag. 809.) describit.

„12. RVBI IDÆI (*Hindbeeren*) Turiones tenelli Spinis quandoque carent, ut Dodonæus habet Scirp. Histor. Pemptad. 6. l. 1. c. 2. initio.

„13. SOLANVM *Pomi duri & striati ferax* Casp. Bauhini, seu *Mala Æthiopica* Dodonæi, habet in Caule aliquando, ut & in Foliis, modo inferne, modo superne parvos Aculeos, uti Bauhinus describit in Pinac. l. 5. Sect. 1. in Solan. 14. 2.

„14. SONCHVS denique *Spinosus* & *Lavis* Specie non differunt.

„15. A COLORE quidem apud Plinium l. 15. c. 30. post init.

„in TINO *Differentia a Lauro* ratio sumitur, quod, cum Lauri *Bacca* sit Nigricans, Tini *Cerulea* inveniatur. Sed hæc ratio nullius est momenti. Vera ratio *Generis discrimen* ostendens in Tino est primo *Parilitas Foliorum & Ramorum*, secundo *Umbella*.

„16. Neque varii Colores in TVLIPÆ *Floribus*, aut *Fructu* MAIZI Indici Species discernunt.

„17. Ex ODORE non esse distinguendas Species, argumenta est

„SALVIÆ Species, quæ non nisi *rubro Flore & Absinthii Odore*, differt a reliquis Salviæ Speciebus, cuius meminit primus Caspar Bauhinus in Phytopinac. l. 6. sect. 6. in Salv. 3. & in Pinac. Theatri in Salv. 4.

„18. Ita EQVISETVM *Olidum (Sulfureo Cænofo* nimirum *Odore)* Casparis Bauhini in Phytopin. l. 1. sect. 2. in Equil. ult. reliquis *Odore cassis accensetur.* Vide & Pinac.

„19. *Alius Odor ROSÆ Moscatae, alius Eglenteria.* Rosa *Lutea* absque Odore est, & absque Viribus Medicis. Ajunt eam provenire *Rosæ Surculo Genisto infuso.*

20. LOCIS etiam Odores variantur & Saporés.
21. CARPOCHENOPODE Fabii Columnæ Minus cogni-
tar. & Rarior. Stirp. Ecphraf. Part. 1. c. 60. & 124. (*Alyſſo Germanico*
Lobelij) elixa Pulmenti inſtar veſcuntur Montani, & Pharmacopœi qui-
dam Boraginis uſualis loco utuntur, teſte Columna dicto c. 60. fin. &
init. Apud nos Factorem Cynogloſſi quamvis remiſſiorem refert.
22. IRIS Odoratioꝝ in Illyride, quam in Macedonia; in Thracia
vero, Locisque frigidioribus Odore penitus caret, ut Theophrastus tra-
dit de Cauſis Plant. l. 6. c. 28.
23. OENANTHE, teſte Athenæo Δειπνοſοφ. l. 15. (p. 689.
lit. D. E. Commelin. edit.) copioſa in Cypri montofiſis gignitur (ex qua
Oenanthinum unguentum quod plurimi ſit.) Græcia hoc unguentum
non præparat, quoniam inodora eſt Oenanthe, quæ in ea provenit.
24. SERPYLLVM vulgare minus, ſive Sextum Caſparis Bau-
hini pro cæli & Loci diverſitate Odorem mutat & Inodorum reperitur:
& Septimum ejuſdem aliquando Inodorum eſt, in Pinac. l. 6. ſect. 4.
25. STACHYS Aquatica Tabernæmontani wächſt an Waſ-
ſern viel. Da reucht die Wurzel nicht. Wächſt auch unterwei-
len auf den Aekern, die es oft ganz einnimmt, da die Wurzeln lieb-
lich riechen, wie der Benedikten (Caryophyllatæ.) Ita Caſpar Bau-
hinus in Tabernæmont. Kräuter- Buchs 2ten Theils 2. ſect. 25. Cap.
(p. 100. lit. E & F.)
26. TRIFOLII Bituminofi Semen Italicum in Germania pro-
fert Plantam Odore Bituminofa. At Semen Planta in Germania edu-
cata rurfus ſatum, Plantam Sapore & Odore deficientem producit, uti
obſervat Caſpar Bauhin. Pinac. l. 8. ſect. 6. in Trifol. 1.
27. Nec SAPOR igitur Speciem variat.
28. AMYGDALÆ præterea Ducles & Amara. Ex Amariſ
quomodo Ducles ſiant, docet Theophrastus Hiſtor. Plant. l. 2. c. 8. fin.
& de Cauſis Plant. l. 1. c. 21. fin. & ex eo Plinius l. 17. c. 27. paulo poſt
init. Rurfus νόλσος five amputatione Amaras effici Theophrastus an-
notat. de Cauſ. Plant. l. 3. c. 24. fin.
29. Ita FOENICVLVM Marinum Sapore multum differt a
Communi Fœniculo.
30. Ad HELENIVM Helianthemia ſive Flores Solis reducun-

tur a Casp. Bauhino Pinac. l. 7. sect. 4. fin. in Helen. 3. & sequ. At *Helenium est Amarum, Helianthema Edules* habent alia *Radices*; alia *Folia*, aut *Caules*.

31. Ita PASTINACA Marina Sapore multum differt a Comuni Pastinaca.

32. Ita PSYLLII forsan Species est Kali Roseum sive tertium Properi Alpini l. de Plantis Ægypti c. 42. etiamsi Sapor longe discrepet.

Conf. Fragm. 3. c. 1. assert. 1.

33. Ex PVNICIS Acidis Stercoratione Dulcia facere docet Plinius l. 17. c. 27. paulo ante finem. Confer. Theophrast. de Causis Plant. l. 3. c. 23. paulo post init.

34. VIPERARIA sive Scorzonera alia Radices habet Subdulces, nihil discrepantes a Radicibus Tragopogonis; alia Amaras Gentiane instar. Casp. Bauhin. Pinac. l. 7. sect. 4. in Scorzon. Latifol. 1.

35. A FACULTATIBVS MEDICIS Botanici Auctores sæpius Differentias Plantarum sumunt, Dioscoridem secuti. Hic si a Figura potius quam Facultatibus Plantas descripsisset, tantum inter Botanicos nostros litigium non esset.

36. Eiusdem Speciei esse statuunt Pena & Lobelius

„ Cucumerem Silvestrem	& Sativum,
„ Colocynthidem	& Cucurbitas,
„ Thapsiam	& Ferulam,
„ Crocum	& Colchicum,
„ Scammonium	} & Convolvulum,
„ Soldanellam	
„ Sisymbrium	& Mentham,
„ Hieracia	& Chondrillam.

37. Hac a Dioscoride divulgata a se invicem conqueruntur in Præfat. in Adversaria.

38. Ita sub CONSOLIDARVM, Solidaginum, Symphytorum titulis diversissimi Generis Plantas proponunt, cum tamen Consolidæ nomen non magis Speciem designet aut Genus, atque Oleris nomen.

Conf. c. 1. assert. ult.

39. Ita sub SANICVLIS etiam Auriculam Vrsi comprehendunt,

„dunt, & *Saniculam Alpinam luteam* vocant*, quia ad *Enterocelas* valet.
 Caule est *nudo*, in *Vmbellam pendulam terminato*.

* Casp. Bauh. Pinac. l. 6. sect. 6. Sanic. 1.

40. Ita in *SAXIFRAGARVM* classẽ referuntur *Vmbellifera varia*, *Caryophylli*, *Alfina*, & *aliæ*.

Conf. Pen. & Lobel. Adversar. in Bipinel. Saxifrag. (p. 321.)

„41. *Colytca* SENÆ Genus non est, ait Bellonius apud Casparem
 „Bauhinum Pinac. l. 11. f. 1. circa fin. in *Colut. 1. cum nullas Facultates*
 „cum *Sena communes habeat*.

42. Dodonæus *CARDVOS* qui nutriunt, hoc est *Edules*, ut est *Scolymus*; *Medicos*, quales sunt *Carduus Benedictus*, *Carduus Maria*, *Eryngia*, *Carlina*; & *Venenatos*, quibus accenset *Chamateontem nigrum*, uno libro (Pemptadis 5 quinto) complexus est *contra librorum reliquorum dispositionem*.

43. Verum enim vero ex Differentiæ magis sunt *Essentiales*, quæ minus *Locis* & *Tempore* variantur. Atqui *Efficaciæ* illæ (hoc est vel nocendi vel commodandi *Animalibus Potentiæ*) *variantur*, quemadmodum *Odores* & *Sapores*, & præterea *respectivum quid sunt*.

44. *PANIS* Homini est *Salutaris*; *Accipitri Venenum*.

45. *CICVTA* Homini *Venenum*; *Coturnici Cibus*, ut *Aranea Gallinis*.

„46. Ita *PERSEA* apud alios *Venenatum Fructum*, in *Ægypto*
 „*Suavem* & *Salubrem fert*. Vide Dioscorid. l. 1. c. 188.

47. Ita *PAPAVER* in nostro *Climate non præbet Opium*.

48. Nec *ALOE Succum* quem in *India*, quamvis in *Italia Flores* proferat.

49. *ALOCO* non *variari Species* ex sectiunc. 20 & seq. patuit. Nunc adde *Hortensis*, *Campestris*, *Silvestris*, *Marini* Differentias.

50. A *TEMPORE GERMINATIONIS* non *sumendam Specierum diversitatem* vel hinc patet, quod *CYCLAMINI Species* quædam *Vere*, quædam *Æstate*, quædam *Auctumno* & *Vere* *floreat*.

51. A *NVmero* denique *Florum* vel *Fructuum* non *discerni Species* hinc ostenditur, quia *Plurimos eodem Petiolo Flores* fert.

PERICLYMENON; *Binos XYLOSTEON* utrumque *Dodonæi* Pemptad. 3, l. 3. c. 24. *Periclymenon* utrumque fert *Baccas* eodem

dem Petiolo Plures in Vvam compactas; Xylosteon majus Binas; Minus Singulas Singulis Petiolis: Et tamen hæ omnes Plantæ propter alias similitudines eadem comprehendi debere Specie videntur.

„52. Ad Accidentales hæc Differentias refer CANITIEM.

„53. CYTISVS *Lobellii* PRIOR Stirp. Adversar. (p. 387.) five *Cytisus Incanus* Siliqua longiore in Hortos translatus Canitiem amittit. Casp. Bauhin. in Pinac. l. II. sect. I. init. in 4.

54. Item DIFFERENTIAS, interdum & LVSVS NATVRÆ, in FOLIIS, quæ non videntur Speciem semper mutare.

55. Experimentum fieri posset serendo SERRATVLAM ali- „quot annis in variis locis. Quatuor enim ejus Differentias in Foliis ita notat. Caspar Bauhinus in Pinac. l. 6. sect. 5. circa fin., ut tamen Speciem ideo non variari tacite quasi innuat.

„56. MOLLEA (*Arbor Peruviana*) dum juvenis est, Marginem „Foliorum Crenatum, adulta integrum habet, teste Clusio in Scholiis ad Nicol. Monard. Histor. Simpl. Medicam. ex Novo Orbe c. 24. Confer ejus Curas Poster. (p. 94. edit. Lugdun. Batav. 1611.)

FRAGMENTVM II. DE NOMINIBVS PLANTARVM.

Argumentum.

1	Assertio	nimium studium Plantas ad VETERVM NOMENCLATVRAM referendi improbat.	2.
		Sectiunctulas habet	
2	NOMINA, unde alterius Speciei opinionem concipimus, præsertim a LOCIS sumta, rejicit.	Sectiunc.	10.
3	Sæpe ex falsa PESVASIONE Plantas nominari ostendit.	Sectiunc.	3.

I.

„I. Dodonæus Stirpium Hist. Pemptad. 6. l. 2. c. 13. fin. de Vacciniis:
„ In tanta Veterum brevitate quid poterit certi adferri, aut statui?

2. Opor-

2. Oportet ergo, ut istud *studium* omnes *Plantas ad VETERVM NOMENCLATVRAM referendi ne sit nimium.*

II.

1. NOMINA hæc *Frauenmünz, Maurrauten, Wundrauten, Geißrauten nullius sunt pretii, quia alterius Speciei opinionem nobis afferunt.*

2. Tale etiam est Nomen *Römisch Salbey &c.*

3. *Non enim Didacticum & Philosophicum est, a LOCIS FORTVITIS denominare Plantas.*

4. *Loca Fortuita appello, ut Indiam, Pannoniam, Salmanticarum, Zacynthum, Montispeffulum &c.*

5. *Pena & Lobelius Stirpium Adversar. p. 83. (Antverp. edit. „1576.) de Condrilla Marina Bulbosa: Si Athenis nobis dono missa fuisset, „hæud tamen continuo magis Atheniense, quam Monspeliense Narbo- „nense, Cichorium nuncupanda fuisset.*

6. *Præstat ergo denominare Plantas a Figura & aliis Accidentibus per se competentibus.*

7. *Onomatopœiæ enim a Regionibus & ceteris Locis sunt intuitæ.*

„8. *Alcea Vesicaria malo dicere cum Dodonæo (Stirp. Histor. Pempt. 5. l. 1. c. 32.) quam cum aliis ALCEA VENETA.*

„9. *Clematis Daphnoides Plinio teste l. 24. c. 15. aliis CLEMATIS ÆGYPTIA dicebatur. Sed quid attinet Ægyptiam cognominare, cum in Germania multis Locis, etiam Rostochii crescat?*

„10. *Totam Sanam, seu Androsimum Dodonæi, Itali SICILIANAM vocant, quia in Sicilia sola crescere existimant, cum tamen plurima reperiatur in Angliæ silvis & nemoribus, testibus Pena & Lobelio, Stirp. Adversar. (p. 280. init.) Ipse eam sponte nascentem in Euganeis reperi.*

III.

1. *Nomenclatura sæpe est ex falsa PERSVASIONE.*

2. *VI: ACORVS dicitur Kalmus, quia putabatur esse Calamus Aromaticus, a Tabernæmontano Kräuter-Buchs 2ten Theils 7. „sect. 1. Cap. (p. 354. Francof. ed. 1613.) dicitur Afferwurz (vitiole „impressum Afferwurz.)*

Vid. Matthioli in Dioscor. l. 1. c. 2.

3. Ita CENTAVRIVM creditum est Nomen habere a *centum* „aureis, unde Tausendguldenfraut dictum; quod a Chirone Centauro cognominatum scribit Plinius l. 25. c. 4.

FRAGMENTVM III.

DE

HOMOIDIA IN QVIBVSDAM

PLANTIS NEGLECTA.

PORTIONIS I.

DE PLANTIS QVIBVSDAM HOMONYMIS
JVXTA ALPHABETI ORDINEM,

C A P. I.

five

Litera A.

Argumentum.

1	Assertio indicat, <i>quenam Plante male convenient</i> ABROTONI nomine.		
2	<i>quæ</i> ACANTHI ACERIS ACETOSÆ ACONITI nomine.	Sectiunculas habet 3.	
3	<i>quæ</i> ADIANTLI	Sectiunc.	7.
4	<i>quæ</i> ALSINES.	Sectiunc.	7.
5	<i>quæ</i> ANONIDIS & ANTHYLLIDIS.	Sectiunc.	7.
6	<i>quæ</i> APII.	Sectiunc.	4.
7	<i>quæ</i> ASPERVLÆ.		

I. five

I. five AB.

1. **ABROTONVM FEMINA**, five Sanctolina, five Chamæcyparissus, non est ejusdem Speciei cum Abrotono MARE, etiam si Dioscorides l. 3. c. 29. sub eodem nomine conjugat. (d)

„2. Abrotonum **LATIFOLIVM** Tabernæmontani Kräuterb. „1sten Theils I. sect. II. Cap. (p. 51.) five Inodorum & Inspidum, vul- „tu, Folio, Flore & Semine *Artemisia Tenuifolia* esse, scribit Lobelius in Stirp. Observation. p. 444. (Antwerp. edit. 1576.)

3. Cur ergo non potius *Artemisia Fatua* dicitur?

II. five AC.

1. **ACANTHVS GERMANICVS & ITALICVS** (Deutsch und Welsch Bärenklau) diversissimæ sunt Species.

2. **ACEREM** Majorem Galli *Plasne* (Plane) vocant, & *Minorem*, *Erable*. Quod si **PLANTANVM** quoque *Plasne* vocant, labuntur in idem vitium, in quod Germani, dum *Platanum* Welsch *Uhorn* appellant, & *Acerem Minorem* quidam *Wahsholder*.

3. (Item *Saxones* distinguunt *Löhnen* & *Uhorn*.)

„4. **ACETOSÆ** (*Saurampfer*) Species Falsæ: *Buchampfer*, „*Saurkleh* Tabernæmontani Kräuterb. 2ten Theils 4. sect. 29. Cap. (p. 237.)

5. **ACONITVM BACCIFERVM**, five *Christophoriana* non est *Aconitum*, quia *Triangulata* est *Foliatura* & *Baccifera*; Flores sunt *Vniformes* parvi ex *Foliis* compositi.

6. *Aconitum Foliatura Singulari, Simplici*, aut inter *Laciniatam* & *Digitatam ambigente*: *Flos Cucullatus* aut *Galeatus*; *Semen in Siliquis ternis coaptatis*.

7. *Aconitum HIEMALE* est *Flore Ranunculorum*, *Siliquis ternis* aut *quaternis* *Lycostonon* æmulatur, *situ Foliis* *singulare ad Anemonas* accedit, quemadmodum & *Radice Tuberosa*. Ergo non pertinet ad *Aconita* & *Napellos* ceteros. Confer. *Dodonæum* *Stirp. Hist. Pemptad.*

3. l. 4. c. 10.

III. five AD.

ADIANTVM AVREVM (*Gulden Wiedertoh*) nec **ADI-**

L 3 **ANTVM**

(d) *Linnaeus* *Crit. botan.* p. 188.

ANTVM est; *nec Trichomanes*, (Wiedertoht) quia *Caulem habet*, cum illorum neutrum Caule præditum sit.

IV. five AL.

1. ALSINES Species non sunt ALSINE HEDERACEA & Alfine TRISSAGINEA, ut vel *ex Floribus* constat, quorum *Foliola* in Alfinis veris Speciebus sunt profundissime secta, in his non sunt secta.

2. Deinde Hederacea & Trissaginea in inferiore parte Cauliculorum Pariliter Folia & Germania gerunt; in superiore Sigillatim.

3. Etiam si utraque libenter Gallina vescantur, non tamen Alfine & Alfine Hederacea unius sunt Speciei.

„4. ANDROSACES alterum Matthioli non est Alfinis Species, „ut Pena & Lobelius putant in Stirp. Advers. p. 166. med., neque Al- „sine affine, ut Caspar Bauhinus Pinac. l. 7. sect. 1. in Alfin. 16.

5. Folia ad Plantaginem accedunt, nisi quod Denticulata. Flores non sunt Fissa Fronte, ut Alfinarum Folia.

6. Caulis determinate Foliatus, quod non est in Alfine: Fundo FoliOSO, quod idem non est in Alfine, sed in Plantagine. Vide Clusium Rarior. Plantar. Histor. l. 5. c. 32.

7. SPERGVLA quoque non est Alfine Species, ut Fabius Columna minus cognitar. Stirp. Ecphraf. part. 2. c. 34. fin., & Caspar Bauhin. Pinac. l. 7. sect. 1. post Alfin. 18. existimant.

V. five AN.

1. ANONIS NON-SPINOSA, si recte pingitur a Clusio Rarior. Plantarum Histor. l. 1. c. 67. & Tabernæmontano Kräuterb. 2ten Theils 4. sect. 31. Cap. (p. 240.) Foliis nimium quantum discrepat ab Anonide.

2. Folium enim a lata basi in angustum deductum, rursus in bina Folia finditur, æqualia vel inæqualia, interdum in unum.

3. Observandum an tanta sit convenientia in Floribus & Seminibus.

„4. Miror Clusio missam esse nomine Trifolii Fatidi, item Clusium „scribere, quod tota facie Anonidem vulgarem referat.

„5. ANTHYLLIDIS Species non est Anthyllis LEGVMINOSA VTRAQUE Dodonæi Pemptad. 4. l. 3. c. 22. & Lobelii „Stirp.

„Stirp. Observ. (p. 530.) quarum posterior *Glaux Dioscoridis* dicitur Lobelio Observat. diſcis p. 526. & Cluſio Rarior. Plantar. Hiſt. l. 6. c. 50.

„6. Plinius l. 21. c. 29. & l. 26. c. 8. paulo ante finem *Anthyllion* vocat ab α, θ deductum ea forma, qua ab $\epsilon\iota\delta$ fit $\epsilon\iota\delta\upsilon\lambda\lambda\iota\omicron\nu$.

„7. LENTIFOLIA quoque vel *Peplidos facie* Penæ & Lobelii Stirp. Adverſar. (p. 195.) rejicienda videtur, quia *non eſt Dibiaſtos*.

VI. five AP.

„1. APIIS eximo ELEOSELINVM Lobelii Stirp. Observ. p. 405. & Dodonæi Pemptad. 5. l. 4. c. 2. feu *Paluſtre Apium*, quod Officinis absolute *Apium* dicitur, ſi recte pictum eſt a Lobelio & Dodonæo.

2. Si enim verum eſt, *idem eſſe Caſparis Baubini & Lobelii, Dodonæique*, hi *non recte* pingi curarunt, quia pingunt *Pennatis Ramaſtris*, cum *Baubinus* in Matthiol. ad Dioscoridis l. 3. c. 64. pingat *Cuneatis* five *Triangulatis Ramaſtris*, quamvis *Petiolis curtioribus* quam in *Hortenſi* vel *Macedonico*.

„3. DAVCVS PALVSTRIS *Gefneri* l. de Hort. German. videtur *Folia Tenuiora* habere, quam ut *Apiis* accenſeri poſſit.

4. SIVM (*Waſſermerck*) perperam quoque *Apium Aquaticum* & *Apium Paluſtre* dicitur, quia *Folia* ſii proſus *Pennata* ſunt.

VII. five AS.

„ASPERVLA AVREA five *Cruciata Minor* Lobelii Stirp. Observ. p. 467. (*Golden Walmeiſter*) *quaterna in Genuculis* habet *Folia*. Non itaque ad *Asperulam ODORATAM* feu *Hepaticam Stellarem* referenda eſt, ſed potius ad *Rubiam Taurinensem* ejusd. *ibid.* p. 465. quæ itidem, quia *Quadrifoliis* eſt *Genuculis*, *Rubiis* accenſeri non debet.

CIA P. II.

five

Litera B.

Argumentum.

1	Assertio quæ BALSAMINÆ nomine male congruant, designat.	
		Sectiuculas habet 3.
2	quæ BELLIDIS nomine.	
3	quæ BRASSICÆ.	Sectiunc. 4.

I. five

I. five BA.

„I. **BALSAMINA** Repens, five MAS, five *Cucumerina* Lobelii
 „ Stirpium Observat. p. 369. five Momordica, non recte sub ean-
 „ dem Speciem refertur cum duabus CATANANCIS a Casp. Bau-
 „ hino in Pinac. l. 8. sect. 3. in Balsamin. 1. 2. & 3.

2. Eadem *Charantia* Dodonæo Perseptad. 5. l. 2. c. 8. inepte dicitur.

3. Balsamina Mas & FEMINA itidem Falsæ Species. *Illa est Amplexicaulis, Floribus Rosaceis; hæc Recticaulis, Floribus Hiantibus & Caudatis.*

II. five BE.

1. **BELLIS MAJOR** *Foliofo & Ramoso est Caule, & Genere diversa, quæ potius cum Chrysanthemo convenit, nisi quod Florem habet Bicolorem, Disco scilicet Lureo, Ambitu Albo, cum quo etiam Foliis convenit potius, quam cum Astere Attico five Amello.*

III. five BR.

„I. **BRASSICAS** inter (Rapa, Erucas, Sinapi, Lampfanam &c.)
 „ male a Cæsalpino de Plantis l. 8. c. 60. refertur ISATIS, si *singula*
 „ habet *Semina in Vasculis* five Folliculis.

„2. *Illorum enim Vascula Seminum Membranaceo Septo dividun-*
 „ *tur in duas Cavitates, ut idem l. 8. c. 53. habet.*

„3. Caspar Bauhinus quoque pingit unum Semen in laxo Folliculo in Tabernæmontani Kräuterb. 2ten Theils II. sect. 21. Cap. (p. 436.)

4. Præterea *Flosculi Isatidis non quaternis sed quinis potius Foliolis pinguntur ab eodem Bauhino dict. loc.*

C A P. III.

five

Litera C.

Argumentum.

1 Assertio quæ CALIOS

CAPPAREOS

& CARDVI nomine male congruant, recenset.

Sectiunculas habet II.

2. quæ

2	qua	CENTAVRII nomine.		
3	qua	CHAMÆDRYOS CHELIDONII & CHRYSANTHEMI.	Sectiunc.	6.
4	qua	CISTI.		
5	qua	CLEMATIDIS.		
6	qua	CORONOPODIS & COTYLEDONIS.	Sectiunc.	8.
7	qua	CRITHMI.		

I. five CA.

„1. **CALI TERTIVM** Prosperi *Alpini* l. de Plantis Ægypti c. 42.
 „ quod *Ægyptiis proprium* dicit, nihil commune habet cum aliis
 Calibus præter Saporem & Vsum.

2. *Folia & Germina Geminatim* fita, si iconi credendum, & exterior *Floris forma* satis cum *Pfyllio* convenit.

3. Quod si scrupulosior anatomia *Floris & Seminis* concederetur, judicari posset, utrum *Pfylliis* accensendum. Nam *Sapor nil obstat*, uti jam pro *Postulato* posuimus *Fragment. 1. c. 2.* assert. 3. sectiunc. 1. & 27. seq.

„4. **CAPPARIS LEGVMINOSA** *Lobellii* *Stirp. Observ. p. 511.* five *Capparis Fabago* *Dodonæi* *Pemptad. 6. l. 1. c. 7.* male dicitur **CAPPARIS**, a qua longe diversa,

5. Nam *Capparis* vera tam *Acutifolia* quam *Obtusifolia Pariliter nec Flores fert nec Folia, nec Ramos.*

6. *Hæc vero Petiolo crasso Bina* seu *Parilia Folia* in extremo *Petiolo crassiuscula* instar *Portulacæ.*

7. (Non est autem *Portulaca*, quia hæc *Sigillatim* profert *Folia.*)

8. *Petioli* tam *Foliorum* quam *Florum Pariles* (*Gepaart.*) *Flores etiam diversi* videntur.

9. Nam *Leguminosæ Flores similes* dicuntur *Cappareos* *Floribus tantum conditis.*

10. **CARDVIS EUPHORBIVM**, quod *Ficui Indicæ* five *Tunæ* five *Opuntia cognatum* est, accensetur a *Caspare Bauhino* *Pinac. l. 10. sect. 6.* circa finem.

II. Sed *Spinosum* esse est *accidentarium*, uti jam id asseruimus
Fragment. 1. c. 2. assert. 3. sectiunc. 1. 2. sequ.

II. five CE.

CENTAVRIVM MAJVS & MINVS nomine perperam
conveniunt.

III. five CH.

„1. CHAMÆDRYS MONTANA Clusii Rarior. Plantar.
„Histor. 1. 3. c. 46. five *Alpina* Josiæ Simleri commentar. de Alpib. sub
fin. cap. de Alpinis Frutic. & Herb. (fol. 130. b) prorsus CHAMÆ-
DRYS non est, ut *ex Flore & Semine* constat, utut *Foliis similis* sit ali-
quo modo. Rectius itaque *Herba Cervi* dicitur, vel *Cervaria* (*Hirsch-*
wurz.)

„2. Chamædryis SILVESTRIS Dodonæi Pemptad. 1. 1. 2. c. 26.
five *Teucrium Pratense*, *Flore est Foliis quatuor* constante, cum *Teucrii*
& *Chamædryos Flores sint Labiati*.

3. CHELIDONIVM MAJVS & MINVS *Equivoca casu*
sunt.

„4. *Illud enim dicitur, quod Hominibus ab Hirundine*, (quæ
„*Χελιδόν* Græcis dicitur) *ostensum* sit, quippe *quæ Oculis Pullorum ea*
„*medeatur*, vel *quod sub adventum Hirundinum exoriatur, earumque de-*
„*cessu emarcescat*, teste Dioscoride 1. 2. c. 211. fin.

„5. *Hoc, quod sub adventum Hirundinis floreat*. Theophrast.
Histor. Plantar. 1. 7. c. ult. *Species forte est Monadica*.

„6. Ad CHRYSANTHEMVM male refert Dodonæus
„*Wolferley*, quod *Chrysanthemum LATIFOLIVM* vocat Pemptad.
2. 1. 3. c. 21. cum *reliqua Chrysanthema Sigillatim* proferant *Folia &*
Ramos.

Conf. c. 4. assert. 3.

IV. five CI.

CISTVS MAS QVINTVS Clusii Rarior. Histor. 1. 1. c. 45.
five *Sinuatis & Fimbriatis Foliis* longe differt a RELIQVIS.

V. five

V. five CL.

CLEMATIDIBVS accenferi non possunt quæ non sunt *Amplexicaules*, hoc est, quæ adminiculis nullis egent, uti est Clematis COERVLEA PANNONICA, & FLAMMVLA Surrecta.

VI. five CO.

„1. CORONOPVS non est Herba STELLA, quam rectius „*Cornu Cervinum* vocare Dodonæus-Pemptad. 1. l. 4. c. 24. videtur. Ego *Cervicornem Hirschzacken*.

2. *Similior* enim est *Cornu Cervi*. Contra *Coronopus*, quem Bernardus *Paludanus* in Asia vidit, (ut Dodonæus loc. dict. refert) & qui in *Codice Dioscoridis Casareo* depictus est, *Cornicis pedi* valde similis.

„3. COTYLEDON MAJOR Casp. Bauhini Pinac. l. 7. „sect. 5. in Cotyled. 1. five *prima Dioscoridis* juxta Dodonæum Pemptad. 1. l. 5. c. 12. & alios, five *Vmbilicus Veneris*, diversa est a reliquis omnibus, tam MEDIA quam MINORE, unde communi nomine non debebant comprehendi.

4. Primo enim *Folia* habent *Cava & centro sui Petiolo hærentia*.

„5. Illud *λεληθότως κοίλον* (*latepter cavum* sc. *Folium*) apud Dioscorid. l. 3. c. 92. non pertinet ad *Cavitatem* illam *Acetabuli instar*, sed ad *Cavitatem* quæ videtur in *Petiolum* quasi intrare.

6. Secundo *Flores* sunt *una Lamina, Cavi & Penduli instar Tintinabulorum*.

„7. SEDVM MAJVS VVLGARE Clusius Rarior. Plan- „tar. Histor. l. 4. c. 43. *alteram Dioscoridis Cotyledonem esse* contendit. Sit ita. Non tamen ideo *Cotyledon* est.

8. *Convenit* enim magis cum *Sedo Magno* & reliquis, ob *Flores sex Foliis Stellatim constantes*, quam cum *Cotyledone prima*.

VII. five CR.

CRITHMVM VMBELLIFERVM & CRITHMVM CHRYSANTHEMVM Genere non conveniunt; ut ut *Sapore, aliis-ve Viribus conveniant*.

C A P. V.

five

Litera D.

Argumentum.

1	Affertio quæ	DENTIS LEONIS		
		& DENTARLÆ	nomine perperam convenient, in-	
		dicat.	Señtiunculas habet	3.
2	quæ	DISPACI.	Señtiunc.	2.
3	quæ	DORONICI.	Señtiunc.	2.
4	quæ	DRACONIS.	Señtiunc.	2.

I. five DE.

„1. **D**ENS LEONIS TERTIVS *Dodonæi* Pemptad. 5. l. 1. c. 16.
 & *Tabernamontani* Rãuterb. part. 1. sect. 5. c. 24. (p. 497.)
 „d *Hieracia* vel *Cichoria* vel *Sonchos* est referendus.

2. A DENTARIIS sejungendas cenſeo Dentarias APHYL-
 „LA S, five Orobanchas Coralloide Radice; & ANEMONEN TRI-
 „FOLIAM *Dodonæi* Pemptad. 3. l. 4. c. 7. quæ est *Dentaria Alba*
 „*Brancionis* apud *Lobelium* Stirp. Observat. p. 149.

3. *Reliquæ* in eo conveniunt, quod *Florem* gerunt & *Siliquas* instar
Leucoii, *Caulem absque Ramis*, *Radicem* Nodosam, Squamosam five *Den-*
ticulatam, *Foliaturam* habent *Fissam non Pennatam*, hoc est, *Terna*,
Quina, *Septena Folia* ex eodem termino, vel saltem ex exortibus, five
 principiis, five aptationihus, non multum distantibus.

II. five DI.

„1. DIPSACVM SATIVVM & SILVESTREM *cultura*
 „*tantum mangonio differre* scribit *Dodonæus* Pemptad. 5. l. 5. c. 16. init.
 2. At *ille oppositis Foliis* est *Coëuntibus* five *Continuis*, instar *Per-*
foliatæ; Hic non ita.

III. five DO.

„1. DORONICVM GERMANICVM (*Bolſerley*) &
 „PANNONICVM *Cluſii Rarior*. *Plantar. Histor.* l. 4. c. 8. five
Alisma Folio Plantaginis, five *Doronicum Radice Genuculata* vel *Scor-*
pioide

pioide (κυνόλιον) non recte DORONICIS accensetur, cum Doronica *reliqua Sigillatim; ista vero Pariliter Folia & Germina* proferant
Conf. c. 3. assert. 3. sectiunc. 6.

2. *Seductus* hac in re Caspar *Baubin*us est a *Clusio*, Pinac. l. 5. sect. 4. in Doron. 5.

IV. five DR.

DRACO (*Draguhn*) non est sub uno genere cum PTARMICA five Pyrethro, ut videtur sentire Dodonæus, quamvis languide, Pemprad. 5. l. 4. c. 18. init.

2. Est *Monadicum Genus, Flosculi Draconis inspiciendi* sunt.

C A P. V.

five

Litera E.

Argumentum.

1	Assertio, quæ ELATINES nomine male congruant, ostendit.	
2	quæ ERYNGII.	Sectiunculas habet 3.
3	quæ ESVLÆ.	Sectiunc. 2.
4	quæ EVPATORII.	Sectiunc. 16.

I. five EL.

„1. ELATINE TERTIA *Tabernamontani* Kräuterb. part. 2. sect. II. c. 3. (p. 413. & 414.), discrepat a duabus PRIORIBVS, quia *Geminata* five Pariliter sita habet *Folia*.

II. five ER.

„1. ERYNGIVM QVARTVM *Dodonæi* Pemprad. 5. l. 5. „c. 13. *Critbmi* Generibus adscripsit Matthiolus in Dioscorid. l. 2. c. 122.

„2. Alii ERYNGIIS adnumerant, quod probat Dodonæus, „cum *Odore & Sapore non Critbnum sed Eryngium referat*.

3. At, inquam ego, *Figura potius attendenda. Figura vero ratione nunquam erit Eryngium.*

M 3

III. five

III. five ES.

„1. *ESVLA RARA VENETA* five *Turbith Venetum*, *Magna*, *Lata* habet *Folia*, *Geminatim sita*, *Lacte Glutinoso* referta, ab *Lo-belio* in *Stirpium Observationib.* p. 201. perfectius depicta, quam in *Ad-versariis* p. 160.

2. Non est accenfenda *ESVLIS* aut *Tithymalis*, quia *Ramos* ac *Folia Geminatim* profert, & *Flores non per Umbellam*.

IV. five EV.

„1. *EVPATORII VVLGARIS* five *Cunigundina prima Tabernamontani* *Rraüterb.* part. 1. sect. 4. c. 18. (p. 343. & 344.) *Flos* constat quidem paucis *Flosculis*, sed *Umbella densa Surculis subdivi-sis* numerosis constat *Floribus*. Vel *quadraginta* aut *plura* gerit *Capitula*.

2. *Capitulum* quodvis *Perianthio* ex aliquot *Squamulis* e *Viridi* *Purpureis* composito vestitum.

3. *Meditullium* est compositum ex *quinis* vel *senis* dilute *Purpu-reis Flosculis Cavis*; quilibet *Flosculus Semini suo insidet*.

4. *Apici Seminis* cuiusque longi *Villi* inhærent *Candidi*, æquan-tes fere *Flosculi* (absque *Stylo*) *alitudinem*, & *undique eum ambientes*.

5. *Flosculus* *Marginem quinque Laciniis Brevibus* *Fissum* habet.

6. Ex *singulis Flosculis* *prominet Stylus Candidus Bifidus*.

„7. *Cunigundina* igitur hæc a *RELIQVIS DVABVS Ta-bernæmontani* & *Casparis Bauhini* *Genere* differt.

8. *Secunda* enim & *Tertia* *Species* hoc habent commune, quod *Flori* *subjiciantur quinque Oblonga Viridia Foliola*.

9. *Secundæ Flos* ex *Disco* & *Margine* constat. *Margo Foliis octo Luteis: Discus Cavis Flosculis Luteis*, in quibus *singuli Styli*.

10. *Folia Frondea Oblonga, Serrata* (Non *filia*) ex *adverso* *posita* five *Bijuga*.

11. *Tertia Folia* *Frondea Trifida* aut *Multifida*, quemadmodum *Primæ*.

12. *Semina* *Subnigra* post *Floris interitum*, adhuc *arcte compres-sa Capitulum* constituunt ex *Luteo Nigricans*, & *Cuspidem deorsum, Ba-sin sursum* *conversam* habent.

13. *E Basis medio erigitur Curtus Stylus, qui summitate sua Floris quasi marçidi Luteas reliquias ostendit.*

14. *Basis extremis singulæ Cuspides aut Denticuli insistent, duplicique serie Spinarum deorsum tendentium instructi.*

15. *Hinc fit, ut & Capitulum totum ex Seminibus constans & Semina singula Vesti Laneæ hereant (als Tuch, ja auch auf Brüggisch oder Nisselisch Bohmseite oder Sajen.)*

16. *Floſculi ipsi Lutei, singuli singulis Seminibus inhærentes sunt Parvuli, ita ut altitudo Floſculi altitudinem Hamati Spiculi non superet.*

C A P. VI.

five

Litera F.

Argumentum.

1	Aſſertio quæ FICVS INDICÆ nomen perperam commune habent, ostendit.	Sectiunculas habet	2.
2	quæ FRAXINI.	Sectiunc.	4.
3	quæ FVMARIÆ.	Sectiunc.	2.

I. five FI.

1. **A** FICV INDICA five Tuna differt EVPHORBIVM, quod illa *Ramosa* est.

Conf. c. 3. aſſert. 1. ſect. 10.

2. Deinde *Euphorbii Folia* forſan *Fructus* potius ſunt.

II. five FR.

1. *FRAXINI Species* genuina non est ORNV S, ſed potius *Sorbi*, contra quam cum Portal. 2. Aëris transmut. c. 18. Dodonæus *Pemptad.* 6. l. 4. c. 13. init. exiſtimat.

2. Nam neque *Flore* convenit cum *Fraxino*, neque *Fructu*.

3. *Ornus* fert *Umbellam Florum & Baccas*; *Fraxinus Racemos & Ligulas* five *Siliquas*.

„4. Non tamen nego quin *Ornus* fit *Fraxinus Montana Theophrasti* *Histor. Plantar.* l. 5. c. 11. circa fin.

III. fi-

III. five FV.

1. FVMARIA BVLBOSA five Radix Cava (*Hohlwurz*) & Fumaria VULGARIS *Radicibus differunt*, in ceteris satis conveniunt.

„2. Fumariam BVLBOSAM MINIMAM Tabernæmontani Kräuterb. part. 1. sect. 1. fin., (p. 95.) five Fumariam Moschatam rectius „ad *Ranunculos* refert Caspar Bauhinus Pinac. 1. 5. sect. 3. in Ranunc. Nemoros. 4.

C A P. VII.

five

Litera G.

Argumentum.

1 Assertio *quæ* GENISTÆ nomine *perperam commune* habeant, indicat. Sectiunculas habens 2.

2 *quæ* GRAMINIS & GRATIOLÆ nomen. Sectiunc. 6.

I. five GE.

„1. GENISTELLA PINNATA Lobelii Stirpium Observation. „ p. 534. five *Chamægenista Peregrina* Clusii Rarior. Plantar. Histor. 1. c. 71. solo *Flore* convenit cum GENISTIS & *Caulis* lentore.

„2. Multum etiam a reliquis discrepat SPARTVM APHYLLON Lobelii dicti libri p. 535.

II. five GR.

1. GRAMEN LEVCANTHEMVM forte rectius dicentur *Alfine Graminea*, vel *Alfine Prolixifolia*.

2. De PARNASIO Gramine jam monuerunt Pena & Lobelius in Adversariis p. 4.

„3. *Parnasium*, inquit, *Dioscoridis Gramen sic dictum magis* „propter *Pastionem salubrem & opimam*, quam propter *similitudinis com-* „*parationem*, quia *facie longe alia* (*Folio nempe Hederaceo & Flore Albo* „*est*) *proxime Chelidonium Minorem & Cochleariam* relegamus.

„4. *Alia-*

„4. Alioqui posset quis ex Vulgi usu Burgundicum Fœnum dictum,
 „Cytisum, aliaque Loti & Trifolii Genera Pabulo lauiatissima, Gramina
 „vocare & huc advocare;

„5. Eadem prorsus ratione & consuetudine plebeja, que ansam de-
 „disse etiam Plinio (l. 24. circa finem) videtur enumerandi quedam Ai-
 „zoi Vrentis effigie Gramina, quorum alterum DACTYLON voce-
 „tur &c.

„6. GRATIOLA MINOR Gesneri in libel. de Collectione Stir-
 „pium, sive *Hyssopifolia* Casparis Bauhini Pinac. l. 6. sect. 4. Hyssop. ult.,
 in ejusdem Bauhini Matthiolo in Dioscorid. l. 3. c. 26. fin. depicta &
 descripta, non est GRATIOLA, quia non est *Bijugis Foliis*, nec Floris forma
 ad *Flores Gratiolæ* accedit.

C A P. VIII.

five

Litera H.

Argumentum.

- 1 Assertio quæ HELLEBORI nomen perperam commune ha-
 beant, recenset.
 2 quæ HIERACII.
 3 quæ HORMINI.
 4 quæ HYACINTHI POETICI
 & HYSSOPI. Sectiunculas habet 6.

I. five HE.

„I. **H**ELLEBORVS ALBVS, Helleborus NIGER qui THEO-
 „PHRASTO, & Helleborus Niger, qui DIOSCORIDI tribui-
 tur a Dodonæo Pemptad. 3. l. 2. c. 29. & 30. æquivoce nomine eodem
 fruuntur.

II. five HI.

Ab HIERACIIS fecernantur omnes Herbæ quæ SIMPLICI CAV-
 LE. Hæ enim ad *Dentem Leonis* sive Taraxacon referendæ.

N

III. five

III. five HO.

„HORMINVM LVTEVM five *Orvala Tertia Dodonæi* Pemptad. 2. l. 4. c. 24. five *Officinarum Gallitricum Luteum* (*Gelbe Scharlach*;) & ORVALA SILVESTRIS five *quarta Orvala Species Dodonæi* dicto loco, videntur esse sub eodem Genere proximo, non autem HORMINI nomine appellanda.

IV. five HY.

„1. HYACINTHI POETICI nomine non poterunt, contra ac „Lobelius *Stirp. Observat. p. 48. seq. fecit, communiter comprehendit* „IRIS BVLBOSA PRIMA, SECUNDA, TERTIA *Clusii Rarior. Plantar. Histor. l. 2. c. 44. & SISYRINCHIVM* ejusdem utrumque dicti libri c. 45.

2. Tum aliis de causis, tum hac, quod *Iris* secunda & tertia & manifestius prima *deorsum reflexorum Foliorum Floris Frondem Bifidam* seu *Fissam* habent; *Sisyrrinchium* vero utrumque Folia ista *Integra*.

3. HYSSOPVS GRÆCORVM, si *Dioscoridis l. 3. c. 32. de Origano Heracleotico & c. 33. de Onetide, item l. 4. c. 55. de Chrysocome* consulamus, longe diversus est ab *Hyssopo OFFICINARVM*.

„4. Ita quoque cum *Pena & Lobelio in Stirpium Adversar. p. 212. Caspar Bauhinus in Matthiol. ad Dioscorid. l. 3. c. 26. sentit contra ipsum.*

5. GRATIOLA MINOR, de qua cap. 7. assert. ult. fin. dicebamus, nec *Hyssopi* Species est. Ideo etiam a *Caspere Bauhino* non *Hyssopus* sed *Hyssopifolia* vocatur. *Non enim Foliis est Bijugis nec Floris forma ad Flores Hyssopi accedit.*

C A P. IX.

five

Litera I. & J.

Argumentum.

1 Assertio quæ IRIDIS nomine perperam convenient, refert.

Sectiunculas habet 2.

2 quæ JACEÆ.

Sectiunc. 3.

3 quæ JVNCL.

I. five

I. five IR.

1. IRIS BVLBOSA cum RELIQUIS quæ Radicem habent vel Geniculatam vel Tuberosam, quod ad Flores, Specie convenit, quod ad Radices & Folia Specie discrepat.

2. Folia enim habet Cava (non Concava five Fistularia.)

II. five JA.

1. JACEA LVTEA SPINOSA Clusii Rarior. Plant. Hist. l. 4. c. 3. potius Carduus dicendus.

2. Jacea MONTANA Dalescampii non est Jacea, sed alterius vel sui Generis Planta Spigelio Ifagog. in rem Herbar. l. 1. c. 37. qui cuncta ea Herbarum Genera, quibus Capitulum Spinis destitutum exiguis Laciniosis sive Squamulis est compactum, & unicus Flos ex multis Foliis Laciniosis constans; Semen præterea Oblongum molli Lanugine oblitum, Jaceas vocat.

3. Verbi gratia Centaurium Majus, Cyanum, Serratulam & Stœben Salmanticensem Clusii (Rarior. Plantar. Histor. l. 4. c. 4.) & Scabiosam Montanam Dalescampii.

III. five JV.

JVNCVS FLORIDVS non est JVNCVS. Nam & Foliatura differt, & mirum quantum Flore, cum Juncus vix Florem habere dici queat. Conf. Dodon. Pempt. 4. l. 5. c. 25.

C A P. X.

five

Litera L.

Argumentum.

1	Assertio quæ LASERPITII
LATHYRI LATIFOLII
& LAVRI nomine perperam conveniant, docet.	Sectiunculas habet 16.
2	quæ LENTISCI
& LEVCOII	Sectiunc. 3.
3	quæ LINARIÆ
& LINOSYRIDIS.	Sectiunc. 3.
4	quæ LYSIMACHIÆ.	

N 2

I. five

I. five LA.

„1. **L**ASERPITIVM *Pena & Lobelii*, etiam Rondeletii, Stirpium Adversar. p. 312. & 313. five *Massilioticum* Tabernæmontani Rräuterb. „part. 1. sect. 3. c. 5. (p. 214.) five *Gallicum* Caspar. Bauhini Pinac. l. 4. f. 5. in Laserpit. 2; & GERMANICVM five *Levisicum*, quæcunque sit Succorum cognatio, Congeneres Plantæ non sunt.

2. *Gallicum* enim *Folia Pennatim* in Ramastris gerit, *Septena* ad summum, si picturæ credendum, valde inordinate Laciniata, partim *Obtusis*, partim *Acutis Laciniis* five Sinubus, nec utrinque similiter;

3. Quæ *aliarum* Plantarum *Foliis aptius* forsan *conferri* possent quam *Paludapii* five Eleoselini, quibus a *Pena & Lobelio*, quia Dioscorides l. 3. „c. 94. init. & Theophrastus Histor. Plant. l. 6. c. 3. init. *Apii Folia Silphio* tribuunt, conferuntur.

4. *Levisicum* vero est *Cuneata* five *Triangulata* Foliatura.

„5. LATHYRI LATIFOLII nomine complectitur Caspar Bauhinus „Pinac. l. 9. sect. 3. in Lathyr. 6. CICERCVLAM SILVESTREM Tabernæmontani Rräuterb. part. 2. sect. 4. c. 5. (p. 215.) & CLYMENVUM „Matthioli in Dioscorid. l. 4. c. 11.

6. Sed Cicercula illa non est Clymenum hoc. Nam *Clymenum* Matthioli *Bina* tantum *Folia* habet, eaque *minus Oblonga*: at *Cicercula* Tabernæmontani *Plura* Foliorum *Parva & Longiora* Folia.

„7. Idem Bauhinus ad Matthioli dict. loc. & Clusius Rarior. Plantar. „Histor. l. 6. c. 43. LATHYRVM SILVESTREM Dodonæi Pemptad. 4. „l. 2. c. 12. eandem facit cum Clymeno Matthioli.

8. Sed Lathyrus Silvestris Dodonæi *Longiora & Angustiora* habet *Folia* quam *Clymenon*.

„9. LAVRI *Silvaticæ* nomine non recte appellatur TINVS a Cato-
ne de Re Rustic. c. 8. & Itatorum vulgo, quia Foliorum, Ramorum &
Florum situ differt.

10. Nam *Laurus Sigillatim* ordinatos habet *Ramos & Folia*, neque
Flores in *Umbellam* dispositos.

II. five LE.

„1. LENTISCVS PERVANA, quo nomine Mollea dicitur Caspari
Bauhino in Matthiol. in Dioscorid. l. 1. c. 75. & Pinac. l. 11. sect. 2. in Lentisc. 2.
non est ejusdem Speciei cum vera LENTISCO.

„2. Nam

„2. Nam & *Foliatura* ejus est *Impariter Pennata*, & (si Accidentales „Differentias adjicias) *Resina* ejus non adstringit, sed *purgat*, & *Fructus* „*Acer instar Piperis*, teste ipso Casp. Bauhino loc. in Matthiol. dicto.

„3. LEVCOIVM SPINOSVM CRETICVM Clusii Rarior. Plantar. Histor. l. 3. c. 7. non est LEVCOIVM ipso Clusio teste fin. dict. cap. quia *Flores Quinque Foliis* constant.

III. five LI.

„1. LINARIA HISPANICA PRIMA Clusii Rarior. Plantar. Histor. l. 3. c. 18. nescio utrum ad LINARIAS (Osyrides aliorum) referri possit, cum sit *Triblastos*, vel potius simul *Triblastos*, & *Monoblastos*, quamvis *Flore Calcariformi* conveniat.

„2. LINARIA STIRIACA Clusii ejusd. libri c. 19. non videtur *Linnariis* annumeranda, quia *Folia* (quemadmodum ipse scribit) habet *Crassa*, „*Succulenta*, *Coloris veluti Casii*, non temere per *Ramulos sparsa*, sed *serie quadam aut terna aut quaterna eos amplectentia*.

3. LINARIA CONYZOIDES, aliorum *Linofyris*, (Lobelio *Stirp. Observat.* p. 223. & 224. *Tripolii forte Species*, *Linaria Aurea Tragi*, „*Hyssopus Umbellifera Guilandini*) male *LINOSYRIS* dicitur, cum *Linaria Purpurea utraque* Lobelii *Observ. dict.* p. 222. *potius Linofyris* dicenda sit ob *Flores & Fructus*.

IV. five LY.

LYSIMACHIA LVTEA; PVRPVREA SPICATA; & SILI-
QVOSA æquivoce nomine eodem fruuntur.

C A P. XI.

five

Litera M.

A: gumentum.

1	Assertio quæ MALI nomine perperam conveniant, docet.	
2	quæ MERCURIARIS.	Señtiunculas habet 4.
3	quæ MILLEFOLII.	Señtiunc. 4.
4	quæ MVSCI.	

N 3

I. five

I. five MA.

„1. **MALVS** PERSICA Dodonæi Pemptad. ult. l. 3. c. 6. five Persicus, admodum improprie dicitur MALVS, cum non ferat Malum, sed *Nucem* potius *vesco* *Pericarpio* *vestitam*. Rectius diceretur *Prunus Persica*. Fruno enim similior quam Malo.

II. five ME.

„1. Ad MERCVRIALIS *formam ac effigiem*, inquit Dodonæus „Pemptad. 5. l. 1. c. 35. init., *accedit* IMPATIENS *Herba*. At totis Generibus differt.

„2. Primo *Mercurialis Mas* Dodonæo libri dicti c. 33. fert *Bina Semina eodem Petiolo herentia: Impatiens Siliquas Chelidonii Majoris* „*instar*.

„3. Secundo *Mercurialis Flos Ramosus: Impatientis e Fastigiis Petiolorum* *dependet*.

4. Tertio *Mercurialis Foliatura Bijuga: Impatiens Singularia*.

III. five MI.

„1. MILLEFOLII PURPURIFLORI five *secundi* *schema* *apud Dodonæum* Pemptad. 1. l. 4. c. 15. hoc est, *pictura Millefolii Terrestris* „*Purpuriflori* apud Lobelium Stirp. Observ. p. 431. videtur mihi *re-* „*præsentare* *Herbam Specie distinctam* (non solo Colore) ab *Millefolio* „*VVLGARI* Lobelii Observ. dict. p. 430. seu *Achillea* Dodonæi dict. loc.

„2. Multoque magis Specie distincta a Millefolio MINORE „*Dioscoridis* Dodon. ejusd. l. c. 16. five LVTEO Lobelii dict. Observ. p. 431.

3. Nam, ut alias Differentias taceam, *Foliola in Ramastris Sigillatim* seu *Alterne*, non *Pariter sita* sunt, ut in *Achillea*.

„4. VIOLA AQUATICA Dodonæi Pemptad. 4. l. 5. c. 4. non est Millefolium.

IV. five MV.

MYSCIS certe LICHEN non est accensendus, quemadmodum Dodonæus facit Pemptad. 3. l. 5. c. 15. Habet enim *Petiolos Florigeros*.

Conf. Lobel. Stirp. Observ. p. 646.

CAP.

C A P. XII.

five

Litera N.

Argumentum.

1 Assertio quæ NARCISSI

& NASTVRTII nomen perperam commuñe habeant, indicat. Sectiunculas habet 5.

qua NYMPHÆÆ.

I. five NA.

1. NARCISSVM AVCTVMNALEM fatetur Clusius, uti & PERSICVM, Rarior. Plantar. Histor. l. 2. c. 16. initio, non Flore sed Foliis & Radice NARCISSIS similem.

2. Improbatur postea eos, qui ad Colchicam referunt, quia nihil cum Colchico commune habeat præter Florem. Quod si ob Floris similitudinem Colchicum dicendum est, pergit, omnia Croci Genera etiam Colchicum appellare licebit.

3. Certe si Florem respicias, magis distat a Narcisso, quam is qui Pseudonarcissus ob Calycem Oblongum dicitur ejusd. l. c. 17.

4. Quomocunque nominetur, ad Crocos & Colchicam referendus hic Pseudonarcissus Autumnalis. Convenit etiam cum Croco & Colchico, quod Vnicum Florem in Caule gerit.

Conf. portion. 2. c. 1. assert. 3. fin.

5. NASTVRTIVM INDICVM ex Sapore & Odore, non e Figura dictum est.

II. five NY.

NYMPHÆIS non est accensendus RANÆ MORSVS, quia Flores hujus Tribus Foliis constant.

C A P. XIII.

five

Litera O.

Argumentum.

Assertio hæc quæ ORCHÆOS

ORNITHOGALI

& OROBI nomine perperam convenient refer. Sectiunculas habet 7.

OR.

OR.

„1. ORCHIS ODORATA & FRISIA Lobelii Stirp. Observat. p. 93.
 „ (vitiose impressum 89.) item TETRORCHIS & TRIORCHIS
 „ ejusdem ib. & p. 94. (vitiose impressum 90) non sunt ORCHES, quia
 „ *Florem* non habent Calcari instructum, nec Labiis Hiantem, sed *Vniformem*,
 „ *Solidam*. Instar Lili Convallium aut Hyacinthi Comosi.

2. Omnino ad *Lilium Convallium* referendæ.

„3. ORNITHOGALVM LVTEVM five *Bulbus Silvestris* Fuchii
 Plantar. Histor. c. 60. & Dodonæi Pemptad. 2. l. 2. c. 20. peculiare quid
 habet a RELIQUIS Ornithogalis, quia *quasi in Umbella* gerit Flores.

4. ORNITHOGALA SPICATA videntur discrepare ab VMBELLATIS, quod illa *Stamina usitatae formæ*; hæc vero *Stamineos Apices Luteos Sex Foliolis Candidis, tribus Acuminatis, tribus Bifidis* five *Sinuatis inherentes* habent.

5. Hæc *Sex Φυλλοειδῶν* (Filiosa) *Stamina Capitulum Seminis*, ejusque *Stylum includunt arte cœventia*, etiam explicatis Foliis exterioribus.

„6. OROBUS SECVNDVS Clusii Rarior. Plant. Histor. l. 6. c. 44.
 „ *Impari numero Folia* habet in *Ramistris*. At PRIMVS & TERTIVS
 „ *Pari numero*, absque Capreolis tamen. Ergo diversa hic sunt Genera.

7. QVARTVS Orobus Clusii partim *Pari*, partim *Impari* numero habet Folia, quod vix credo.

C A P. XIV.

five

Litera P.

Argumentum.

1 Assertio quæ PLANTAGINIS nomen perperam commune habeant monstrat.

2 quæ POLYGONI

3 quæ PYCNOCOMI
& PYRETHRI.

Sectiunculas habet 3.

I. five PL.

PLANTAGO AQUATICA non est Species PLANTAGINIS. Conf.
 Tragi Rerū herb. part. 1. c. 75.

II. five

II. five PO.

POLYGONI Species non est Rnauel, quia *Foliola* habet *Pariliter sita*, & *Foliola Florea* extrinsecus *Viridia*, intrinsecus *Alba*, *Quina*, *Acuta*. *Alfina* est *affinis*.

III. five PY.

„I. PYCNOCOMVM PRIMVM *Tragi* Kräuterb. part. 1. c. 95. five „*Vlmaria Pennata* est *Foliatura*; SECVNDVM ejusdem ibid. five *Drymopogon primus Tabernemontani* (Waldbart) Kräuterb. part. 2. sect. 11. c. 59. (p. 482.) *Triangulari*. Ergo non sunt unius Speciei.

2. PYRETHRVM VMBELLIFERVM & DISCIFLORVM non „sunt ejusdem Speciei Plantæ dicendæ, sed *illa* est *Dioscoridis legitimum* „*Pyrethrum* l. 3. c. 86. Nam *Vmbella* meminit.

3. *Hæc Salivaris* dici posset, nomine superfluo a vero *Pyrethro* mutuato aut *Pseudopyrethrum*, aut *Antipyrethrum*, quasi *Vicepyrethrum*.

CAP. XV.

five

Litera Q.

Argumentum.

Assertio hæc que QUERCVS nomen perperam commune habent docet.

A QUERCV. *diversissima* est *Foliis* ILEX, licet Germanis *Stechleich* dicatur.

CAP. XVI.

five

Litera R.

Argumentum.

1 Assertio que RANVNCVLI nomine perperam conveniant, indicat.

2 qua RHAMNI.

Sectiunculas habet 4.

3 que RVTÆ

Sectiunc.

O

I. fi.

I. five RA.

RANUNCULIS omnibus in *Flore Quinque Folia*. Ergo Ranunculus NEMOROSVS Albiflorus, non est Ranunculus verus, quia habet *Folia Sex*. Confer. Spigellii *Isagog.* in rem Herbar. l. 1. c. 34. med.

II. five RH.

„1. RHAMNVS TERTIVS *Dioscoridis* l. 1. c. 120. quamvis sit *Paliurus* Dodonæi Pemptad. ultim. l. 1. c. 20. & Lobelii *Stirp. Observ.* p. 98. & aliorum, ex sententia Matthioli in *Dioscorid.* loc. dict. (cap. tamen ipsi est 102.) Casp. Bauhini ad Matthiol., & Pinac. l. 12. sect. 4. in *Rhamn.* 5. &c.: nihil tamen commune habet cum RELIQUIS Rhamnis, nisi quod *Aculeos* habet, qui tamen *Situ & Figura differunt* profusus a *Rhamni Spinis*.

„2. *Spina Cervina* (quæ male *Insectoria* ibid. dicitur Matthiolo, cum non *Insectoribus* sed *Pictoribus* usui sit) ob *Foliorum Latitudinem & Parilem situm Rhamnis* dissimilis est, cetera tamen *propius* accedit quam *Paliurus*.

„3. *Rhamnus primus & Rhamnus Germanicus* Matthioli dict. loc. „*Folia Inordinate & Acervatim* sita habent.

„4. Eiusdem *Rhamnus secundus*, si idem est cum Germanico, (in quam sententiam Bauhinus propendet ad Matthiol. loc.) male pictus est. Nam *Folia Pariliter* sita habet.

III. five RV.

„1. RVTA ALBA (*Witte Rude*) Species est *Abrotoni*.

„2. Rutæ etiam Species Falsa est *Ruta BACCIFERA* (*Sarraute*) *Tabernæmontani Kräuterb.* part. 1. sect. 4. c. 36. (p. 422.) quæ part. 2. „sect. 4. c. 37. (p. 24.) ab ipso *Baumichter Wiesenkleh* dicitur. *Rechius Klehbaum* oder *Klehstrauch*.

„3. *Ruta CANINA* (*Hundsraute*, oder *Helmraute*, oder *Helmkraut*) ejusd. part. 1. sect. 4. cap. 37. (p. 423.) *Rutis* plane dissimilis „est. *Scrofulariam Laciniatam* Caspar Bauhinus vocat ad *Tabernæmontani* loc. dict.

„*Rutam CAPRARIAM* (*Geisraute*) *Tabernæmontanus* ipse part. 1. „sect. 4. c. 35. (p. 419.) *Vicus Purpurifloris Fofus & Flore tam similem*

„fate-

„fateatur, ut vix discerni possint, nisi quod Vicia habeant Capreolos, quibus Ruta Capraria caret.

„5. Pena & Lobelius quoque Stîrp. Adversar. p. 392. in Galega, non Ruta sed Leguminis Speciem esse, adfirmant.

C A P. XVII.

five

Litera S.

Argumentum.

1 Assertio quæ SALVIÆ

SAMBUCI

SANICVLÆ MONTANÆ

SATYRII

& SAXIFRAGÆ AVREÆ nomine perperam congruant, docet, Sectiunculas habet 23.

2 quæ SCABIOSÆ

& SCORDII

Sectiunc. 10.

3 quæ SECVRIDACÆ

SEDI

SENNÆ

SESELIOS.

Sectiunc. 11.

4 quæ SIDERITIDIS

& SII.

Sectiunc. 3.

5 quæ SOLANI

SOLIS FLORIS

SORBI.

Sectiunc. 12.

6 quæ SPARGANII

& SPARTI.

Sectiunc. 2.

7 quæ STOEBS.

I. five SA.

„1. SALVIA AGRESTIS, five *Sphacelus Dodonæi* Pemptad. 2. l. 4. c. 23. neque Odore, (si hic quoque est considerandus) neque Figura convenit cum SALVIIS. Folia & Superficie & Figura conveniunt cum *Verbascio Nigro*, nisi quod Minora.

2. *Flosculi Labio Superiori* five Galea quasi *caerent, inferius Labium Trifidum* habent: & *versus unam* Caulis aut Rami *partem interdum* vergunt, non semper. Dodonæum etiam *pictura* sua refutat.

„ 3. SAMBVCI *Italica* nomine male SYRINGA fruitur apud Austruos. Clus. Rarior. Plantar. Histor. l. 1. c. 36.

4. *Vtraque* quidem Pariles habet *Ramulos, Surculos, Folia; Sambucus* vero *Foliaturam Pennatam, at Syringa Monadicam.*

5. Sambucus LACINIOSO FOLIO etiam minus recte Sambucus dicitur, quia *Foliatura est Triangulari.*

6. Sambucus PALVSTRIS five *Lycostaphylus Folia Monadica Pariliter sita* habet.

„ 7. SANICVLIS MONTANIS minus recte PINGVICVLA Clusii Rarior. Plantar. Histor. l. 3. c. 14. adnumeratur a Casp. Bauhino Pinac. l. 6. sect. 6. in *Sanicula Alpina Rotundifol.* 5. *Nec enim Umbellata* est, sed *Simplici Caule.*

„ 8. SATYRIVM Dioscoridis l. 3. c. 143. & 144. duplex est.

„ 9. Prius *Albiflorum* (cui maxime accedit *Hyacinthus Orientalis;*)

„ 10. Posterior *ερωδρονιον*, hoc est, ut interpretantur, *Rubro Flore,*

„ *quod vel manu comprehensum ad Venerem incitat.*

11. Vtriusque Satyrii *Radix est Vnica.* Male itaque ORCHES Satyria dicuntur.

12. SAXIFRAGA AVREA a nonnullis appellatur Herbula CIRCA HAMBVRGVM & Lubecam in palustribus aut uvidis, saltem locis nascens, quæ *Foliis Germinis Saxifragam Albam* (quæ Folia habet *Sigillatim sita*) licet minor, utcunque refert.

13. Verum Pena & Lobelius *Stirp. Adversar. p. 267. Dodonæus Pemptad. 2. l. 5. c. 22. & Tabernæmontanus Rariterb. part. 2. sect. 11. c. 22. (p. 542.)* hanc Plantam ita descriperunt, ut *ex Picturis* adiectis (Lobelius depingit *Stirp. Observat. p. 336.*) potius quam ex ipsorum descriptionibus Plantam cognoscere liceat.

14. Quod si *picturis* fidendum, nostra hæc ab Aurea Saxifraga omnino diversa est.

15. Aurea enim *Folia Germinum & Ramulos* (licet parcos) Compariter five *Conjugatim sita* habet; *Nostra* vero non ex tot distinctionibus *Foliata est & Folia Sigillatim* habet sita.

16. Aurea

16. *Aureæ Folia Radicis Brevi Petiolo*, ut Lobelius & Dodonæus pingunt; *Nostræ prolixis Petiolis*, qualia *Aureæ* pictura Tabernæmontani tribuit.

„ 17. *Aureæ Flores ex Alis Foliorum* enascuntur, ut omnes pingunt, „idque fere *Verticillatim*, ut Tabernæmontanus pingit, saltem Compariter ut Dodonæus & Lobelius pingunt, Perianthio suo vestiti;

18. *Nostræ* vero Flores *Lutei incumbunt* quasi *Foliis Germinis e Cacumine Caulis* confertim enatis absque conspicuo Perianthio; & *densum Florum tum Foliorum Cacuminis situs*, nescio quid simile habet *Tithymalorum* aut *Esularum Summitatibus*, licet *Tithymalus* non sit, nec *Lacteo Succo prægnans*.

„ 19. *Hepaticæ Palustris icon* in *Horto Eistetenfi* propius ad *Nostram* præsertim quod *ad Flores* accedit, sed *Crenas Foliorum Germinis* non exprimit.

20. In *Floribus Quaterna Folia* quidem *Foliis Germinis* arcte incubentia, sed *Geminam Seminis Thecam* non exprimit, neque *Stamina exilitatem*.

21. *Densum tamen Foliorum Germinis & Ramulorum* in *Cacumine situm satis* exprimit.

22. Sed nec *Genere cum Alba Saxifraga* convenit, *cujus Flos Perianthio* ima parte *inclusus* *Quinque Foliis Oblongis* & in *Summitate Arcuatis*, constat;

23. Cum *Nostra Flosculos* gerat in *Ramoso Cacumine decem* vel plures, e *Foliis Quaternis* obtuse *Angulatis* *Luteis* non splendens, *Ostionis Staminiibus* & *Binis Curtis Styliis* compositos, vel *quaternis* vel *quinis Foliis Ramuli incumbentes*, quorum superius minus est inferiore.

II. five SC.

„ 1. SCABIOSA MAJOR five *prima Matthioli* in *Dioscorid. l. 4. c. 11.* videtur esse *Cyanus* potius quam SCABIOSA, ut etiam ex *icone* intelligitur. *Radice* etiam (si quis talia attributa curet) est *Subdulci*, cum *veræ Scabiosæ* *Sapore* sit *Amaro*.

„ 2. SCABIOSA PVRPVREA (*Bleichbraun*) five *Vulgaris Major* „ *Dodonæi Pemptad. l. 1. c. 3.* & *CÆRVLEA* five *Decima tertia Tabernæmontani Kräuterb. part. 1. sect. 5. c. 14. (p. 457.)* differunt *Genere*.

3. *Purpureæ Folia Pariliter sita, Laciniosa & Prolixa: Cæruleæ Sigillatim sita, vix Serrata, Curta.*

4. *Purpureæ Flosculi secti in Quatuor Lacinias Rotunde Frontis; Quatuor habent Stamina, quorum Petioli adhærent Laminæ Flosculi; Stylum Fundo Flosculi insistentem Capitulo Spherico.*

5. *Cæruleæ vero Flosculi in Quinque prolixas Acutissimas Lacinias secti, Stamina habent nulla, nisi quod Staminum loco est Fistula; Stylus Prolixus est ultra Flosculos eminens Capitulo Ovali, acutiore extremo cum reliqua longitudine coeunte.*

6. *Fistula inferiorem Styli partem amplectens superiore parte in Stellam Luteam quinque brevium radiorum terminata. Rectius Globularia dicitur.*

„7. SCABIOSA item PRIMA, & DÉCIMA QVARTA *Tabernæmontani* dicto cap. (p. 453. & 457.) Scabiosæ non sunt, quia *Folia non habent Pariliter sita.*

8. Nec istæ proprie Scabiosæ sunt, quæ FOLIIS sunt INTEGRIS, „non Dissectis: ideoque *Decima tertia Tabernæmontani* duplici jure a Scabiosis excludenda est.

„9. SCORDII Species non est ELEPHAS Fabii Columnæ Minus cognitar. & Rarior, Stirp. Ecphraf. part. 1. c. 64. ut vult Caspar. Bauhinus Pinac. l. 7. sect. 1. Scord. ult.

10. *Scordium* enim est ex iis quæ ferunt *Quaterna Semina Perianthio.* At *Elephas* in eodem Folliculo vel *Triginta fert Semina*, teste Fabio capitis dicti fin.

Conf. Cæsalpin. de Plant. l. II. c. 1. & 42.

III. sive SE.

„1. SECVRIDACA CLYPEATA sive *Hedysarum Clypeatum* Lobe- „lii Stirp. Observ. p. 523. & aliorum, *Onobrychis* (quam pingit & Clusius Rarior. Plantar. Histor. l. 6. c. 44.) esse recte defenditur a Dodonæo Pemptad. 4. l. 3. c. 18. Tum *Foliaturæ* enim, scilicet *Pennatæ, Imparis,* tum *Siliquæ ratione* sub unum Genus referri posse videntur.

„2. SEDI *Flos Quinque* habet *Folia*: ILLECEBRÆ sive Sedi Minimi *Quatuor*, si Lobelii & Dodonæi picturæ credendum, quæ illius Stirp. Observat. p. 205. ; hujus Pemptad. 1. l. 5. c. 10. invenitur. Ergo Illecebra non est Sedum.

„3. Ad *Cotyledonem* etiam referendum est SEDVM TRIDACTY-
 „LITES TECTORVM Casp. Bauhini Pinac. l. 7. sect. 5. in Sed. Foliis
 „Lacinitatis 6. five *Alsine Petraea Rubra* Tabernæmontani Kräuterb.
 part. 2. sect. II. c. 2. (p. 410.) Nam & hoc Flores videtur habere *Conca-*
vos & Solidos.

„4. Neque tamen idem est cum *Paronychia Tertia* ejusd. sect. c. 94.
 (p. 513.) ut Bauhinus ad utrumque Tabernæmontani locum notat, cum
Paronychia Geminatim; Sedum istud vero *Sigillatim Folia* habeat sita.

5. SENNA differt Specie a COLVTEA, quia *Senna* est *Pennata*
Fronde numero *Pari*; *Colutea* numero *Impari*.

6. Deinde *Senna Flore* est ex *Quinque Luteis Foliolis Vniformibus*
 composito; *Colutea Flore* Labiato Composito five *Leguminari*.

7. *Senna* denique *Siliquæ* sunt *Lunatae*, nullo Spiritu tumidæ sed
 compressæ, adeo ut Latera cohæreant, in quibus *Semen Vvarum Vinaceis*
 similimum. Confer Matthioli in Dioscorid. l. 3. c. 70. & Dodonæum
 Pemptad. 3. l. 2. c. 3. & Pemptad. 6. l. 2. c. 26.

„8. SESELI ÆTHIOPICVM FRVTEX, quem *Ægyptiis* *κυνδς*
 „*Οπιων*, id est, *Canis* horrorem dici Dodonæus, nescio ex quo auctore,
 Pemptad. 2. l. 5. c. 18. scribit, (appellarem itaque *Cynophricen* *Hunds-*
Schreck) *Folia Sigillatim sita* *Integris Marginibus* profert, & *Ramastris*
caret.

9. Æthiopicum HERBA vero *Ramastris* habet *Triangulatos*.

„10. Quemadmodum *Seselia MASSILIENSIA & PELOPONNENSE*
 „Matthioli & Casp. Bauhino Dioscorid. l. 3. c. 53. adpicia *Triangulatis*
 „sunt *Ramastris*. Ast *Seseli CRETICVM MAJVS & MINVS* Caspar.
 „Bauhini ad Matthioli libri dicti c. 54. (aliis 63.) *Ramastris* habet *Pen-*
 „*natos.*

11. Præfero igitur *Tordylis* appellationem. *Dioscorides* etiam ibi
 „quasi improbaturus eam appellationem, *Tordylion*, inquit, *quod aliqui*
 „*Creticum Seseli vocant, juxta Ciliciam in Amano monte nascitur.*

IV. five SL.

1. SIDERITIDES multæ dicuntur, ut multæ Panacés, & Sym-
 phytum.

2. Verbi gratia ACHILLEA, quæ ad *Millefoliam* refertur; quæ
 „ALTERA Dioscoridis creditur, ad *Bipinellam* five *Pimpinellam*; &

RO-

ROBERTIANA ad GERANIA. Vide Penæ & Lobelii Stirp. Adversar. p. 332.

„3. SIVM PRIMVM *Dodonæi* Pemptad. 4. l. 5. c. 10. est *Pennato*
 „Folio : SECVNDVM ejusdem ibid. *Triangulato* : TERTIVM five
 „Junciforme c. 11. partim *Pennato*, partim *Triangulato* : QVARTVM
 „c. 12. est *Phellandrium*.

V. five SO.

1. SOLANIS accensentur multa quæ eo non pertinent.

2. Caspar Bauhinus male ad Solana refert Herbam Paridem five
 „Vvam Lupinam, quam *Solanum* BACCIFERVM QVADRIFOLIVM
 „vocat Pinac. l. 5. sect. 1. in Solan. Baccif. 10.

„3. At hujus *Caulem Brevem* *suprema parte* terminant *Folia* *Quin-*
 „*que* vel *Sex*, ut ipse quoque ibi fatetur, ex eodem quasi *Caulis* ter-
 „mino.

„4. *Folio Lacinoso* est *Solanum* POMIFERVM Lobelii Stirp.
 Observ. p. 135. five *Mala Æthiopica*.

5. *Foliatura Triangulari* vel etiam *Pennata* POMA AMORIS:

6. *Halicacabus*, five *Alkekengi*, five *Vesicaria*, *Folia* habet *Dizyga*
 (gepaart;) *Florem & Fructum e Pediculo suo Singulum*. Ideo ad *Sola-*
num referri nequit, & perperam *Solanum* VESICARIVM dicitur, quia
Solanum Folia habet *Sigillatim* ordinata, & *Fructus & Flores* *Corymbatim*
 (viel an einem Hauptstengel.)

„7. *Foliatura Triangulari* est HALICACABVM PEREGRINVM
Dodonæi Pemptad. 3. l. 4. c. 25.

„8. SOLIS FLOREM (*Heidenysop*) recte *Cisti ac Ledi Speciem*
 „five *Conspeciem* esse censet *Dodonæus* Pemptad. 2. l. 1. c. 31. Ve-
 „rum inconvenienter *Cisti Silvestrem Speciem* esse quandam fin. cap.
 scribit.

9. *Quasi* vero vel major *Siccitas*, vel ipsius *Plantæ* *Parvitas* vel
 etiam *Odoris defectus* *Silvestritatam* arguat.

10. *Flos Solis* PERVANVS tam *Vniflorus* quam *Ramosus* *Sigillatim*
 proferunt *Folia*.

11. In *Flore* vero *Solis* TVBEROSO observabam anno 1623. Junio
 mense, inter quatuordecim *Caules* binos *Folia* *Trijuga* proferre, (instar

Lyfi.

Lyfimachiæ Luteæ) & quidem jam *Trina* vel *Quaterna* in singulis Caulis erant *Genicula*, reliqui Caules *Bijuga* proferebant Folia fatis constanter.

12. SORBUS TORMINALIS merebatur aliud nomen. *Nil enim commune* habet cum vera SORBO, quod *Folia* attinet. Est potius *Mespilus*.

VI. five SP.

„1. SPARGANIO male adnumerat Caspar. Bauhinus POLYGONUM BACCIFERUM five Marinum Pinac. l. 1. sect. 2. in Spargan. post 3. Sparg. cum *Polygonum absque Foliis* sit, uti Equisetum; *Sparganium Foliis Prolixis*.

„2. SPARTUM GENISTACEUM seu *Dioscorideum* Clusii Rar. „Plant. Histor. l. 1. c. 70. est *Genistæ Species*, a quo valde differt Spartum „GRAMINACEUM seu *Plinianum* ejusd. l. 6. c. 40. & Lobelii Stirp. „Observ. p. 45. Guilandino *Spartum Hispanicum Dioscoridi ignotum* de Papyro membri 9. sect. 17.

VII. five ST.

„STOEBE SPINOSA Clusii Rarior. Plantar. Histor. l. 4. c. 4. potius *Carduus* dicenda.

C A P. XVIII.

five

Litera T.

Argumentum.

1	Affertio que TEVCRII nomine perperam congruant.	
		Sectiunculas habet 4.
2	que TILIÆ.	Sectiunc. 8.
3	que TRIBULI TRIFOLII & TRITICI.	Sectiunc. 5.
4	que TYPHÆ.	

I. five TE.

1. TEVCRIUM FALSVM five *Pseudoteucrium* dico, quod Flores habet *Roseos* in *Quatuor Folia* (non *Acuminata*, non *Sursum* directeda), „*latata*,

„latata, ut Clematis Daphnoides, vel *Clematis Peregrina* Lobelii Stirp. Observ. p. 345. sed) *Orbiculata*, sed *inequaliter Lata* dehiscences, qui integri cum suis *Binis Stamina* defluunt, *Seminis Thecula* relicta *Bifida* instar *Veronicæ*.

„ 2. Huc refero *Teucria Clusii* omnia Rarior. Plant. Hist. l. 3. c. 45. „ *exceptis tribus* prioribus, item *Veronicam Fruticantem* ejusdem. c. 44. (Flore Rotundifolio) ipso Clusio non invito.

3. TEVCRII vero *Flores Hiantes* inferiori tantum Labio efformati, *Galea* carent.

Vid. c. 3. assert. 3. sectiunc. 2.

4: *Differunt* etiam *Teucrium Pratense* & illi *similia*, quæ nimirum *Flores* gerunt in *Longis Petiolis* instar *Becapungæ*, ab istis *Teucris* Generibus, quæ *Flores* gerunt in extremis *Ramis Spicatos* sive in *Spicam* congestos.

II. five TI.

„ 1. TILIA MAS Dodonæi Pemptad. ult. l. 4. c. 16. seu *Saxatilis* „ (Steinlinden) *Casalpino* forte est *Carpinus altera* de Plantis l. 2. c. 7. *Ulm*o vel *Carpino* (*Hagbüchen*) *vicinior* est quam *TILIÆ* proprie dictæ seu *Feminæ*.

2. Nam *Folia* gerit *Rugosa*, *Scabra*, non *Cordis* forma ut *Tilia*, sed *Ovalia* fere, ut ita loquar.

3. *Situs & Figura Seminis* sane veræ *Tiliæ* non convenit, sed *Ulm*o.

„ 4. Certe est *Ulmus Latoris Samarra*, quia *Dodonæus* comparat „ eam, *Fructui Thlaspios Majoris*.

„ 5. Accedit, quod hanc *Tiliam Spelin Belgis dici* ait, cum *Ulmum* dicant *Olmen*; at *Ulm*i qui ex *Hollandia Hamburgum* afferuntur, dicuntur *Spenn*.

6. *Vesiculis* sive *Vtriculis* sive *Folliculis*, quos in *Foliis* copiose gerit. (vt pingant *Matthioli* in *Dioscorid.* l. 1. c. 108. *Lobelius* Stirp. Observ. p. 606. & *Tabernæmontanus* part. 3. sect. 3. c. 40. p. 711. sed *Priorum* neuter eos describit) & nulla alia re *differ*t ab *Ulm*o.

7. Atqui *Folliculi accidens* sunt, & *Nidi Vermium* sive *Insectorum*, quales *Folliculi* etiam in *Populis*.

8. *Ligno* etiam *differ*t a *Tilia* vera, quia *Duriore* materia, unde, & item *quod Sterilis* vel semper existimetur vel sæpe sit, *Mas* videtur dici.

III. five

III. five TR.

1. TRIBVLVS AQVATICVS five Tribulus *Marinus* Officinarum, five Nucifer (Wassernus, Stachelnus) & Tribulus AQVATICVS „MINOR PRIOR *Clusii* Rarior. Plantar. Hist. l. ult. c. ult., five Crispifolius, five Crispula Aquatica (Breunling) & TERRESTRIS DIO- „SCORIDIS l. 4. c. 15. & TERRESTRIS THEOPHRASTI *πρώτος* (Præcox) Hist. Plantar. l. 6. c. 5. five Leguminosus, plane diversæ sunt Plantæ. Non itaque eodem nomine comprehendendæ.

2. *Leguminosi Fructus firmis Spinis munitus Quinquепartitus*, in singulis divisuris quatuor *Spinæ*, ergo *viginti* in univcrsum.

3. Sed *Floribus* discrepat a reliquis Leguminosis. Habet enim similes *Potentilla* Floribus Confer. *Clusii* Rarior. Plantar. Hist. l. ult. c. 51.

„ 4. TRIFOLIUM SPINOSUM *Creticum* *Clusii* dicti libri c. 52. Flores fert instar *Anagallidis* & *Purpureos*, ergo discrepat a RELIQUIS.

5. TRITICUM VACCINUM (Ruhweizen) five Melampyrum non est TRITICUM corruptum, sed Herba suæ Speciei, ut ex tota figura apparet. *Folia & Ramulos Pariliter* gerit.

IV. five TY.

TYPHA CEREALIS (vid. Dodon. Pemptad. 4. l. 1. c. 9.) & PALVSTRIS nomine perperam conveniunt.

C A P. XIX.

five

Litera V.

Argumentum.

1. Assertio quæ VALERIANÆ nomine perperam conveniant.

Sectiunculas habet 3.

2. quæ VERBASCI

VERBENÆ

& VERONICÆ.

Sectiunc.

3.

3. quæ VICIÆ

& VIOLÆ.

Sectiunc.

6.

I. five VA.

1. VALERIANA CERVLEA five Græca *Pennata* quidem *Foliatura* est, sed non *Pariliter* sita. Ideo hæc extra VALERIANÆ Genus seponenda.

„ 2. Dodonæus quoque Pemptad. 3. l. 1. c. 27. *hanc nullam cum Valerianis veris similitudinem habere* iudicat, consentiente Caspare Bauhino Pinac. l. 4. sect. 6. in Valerian. 7. qui tamen *Foliorum similitudinem excipit.*

3. Valeriana vero RVBRA non est *Pennata Foliatura*, quamvis Parili. Ideo a reliquis expungenda.

II. five VE.

„ 1. VERBASCA duo SALVÆFOLIA Dodonæi Pemptad. l. 1. c. 29. ex VERBASCIS eximenda. Sunt enim *Foliis Parilibus & Floribus Galeatis.* Potius dicendæ *Salvia Verbascifolia*, aut *Orvala*, aut tale quid.

„ 2. VERBENA NODIFLORA Caspar. Bauhini, quam describit & pingit in Matthiolo ad Dioscorid. l. 4. c. 56. non videtur Conspecifica esse Verbenæ VVEGARI.

„ 3. VERONICA non est ELATINE PRIMA Dodonæi Pemptad. l. 1. c. 22. quia *Folia non sunt Combinata five Pariliter sita.* Deinde *Flos habet Calcar five Corniculum*, uti *Flos Regius (Nittersporen)* vel *Osyris five Linaria.*

III. five VI.

„ 1. VICIA LVTEA *Foliis Convolvuli Minoris* Caspar. Bauhini Pinac. l. 9. sect. 3. in *Vicia ult.*, five *Aphaca* Dodonæi, qui plenius pingit cum *Siliquis* Pemptad. 4. l. 3. c. 12. male refertur ad VICIAM.

2. *Vicia enim Foliatura Sigillatim sita, Pennata Pari numero*, quæ in *Capreolos* definit.

3. At *Aphaca hæc Capreolos ex Alis Caulis* emittit (id est, *Angulis* inter *Folia & Caulem*.)

4. VIOLÆ uno nomine complectuntur, quæ tamen uno *Genere* ita contineri nequeunt, *Violam AQTATICAM; DENTARIAM (una Folia habet Pennatim, altera Digitatim sita, utraque Florem gerit Quatuor Foliis;)*

5. LATIFOLIAM five *Latifoliam*, five *Lunariam; MARIANAM*, quæ a *Viola* tam *MARTIA*, quam *Quadrifolii Floris*, cuiusmodi etiam *MATRONALIS* est, discernenda est, *Campanulis, Cervicariis & Runculis accensenda; ut sit Campanula Mariana; Flore est Lamina solida, Margine Denticulato.*

6. Sæpius quippe *eminus Convenientias* in Speciebus *notant* Botanici auctores, ideoque *Confusis Differentiis* describunt, quod hætenus fatis apparuisse existimo.

PORTIONIS II.

DE PLANTIS RELIQVIS PERPERAM HETERONYMIS (e)

JUXTA ALPHABETHI ORDINEM,

CAP. I.

five

Literæ A. B. C.

Argumentum.

1 Assertio ostendit, *quam Plantæ perperam discrepent nomine ab*

ABSINTHIO

ACONITO

APARINE

ATRIPLICE

Sectiunculas habet 4.

BLITO

BVGLOSSO.

Sectiunc. habet 2.

CARDVO

CEDROMAGNA *Dioscoridis*

CHÆREFOLIO

CROCO.

Sectiunc. habet 5.

I. five A.

1 Ad ABSINTHIVM pertinet ARTEMISIA.

2. Ad ACONITA Lutea Napelliformia five Napellos AN-

P 3

THO-

(e) Quia autor noster ipse adhuc dubius fuit in determinando certo & perpetuo caractere generico, unde desumi debeat, mirum non est, eum in hujus portionis capitibus subinde voluisse plantas cogere sub idem genus, quæ omnino disjuncta & diversa genera constituunt. V. g. quæ de *Absinthia* & *Artemisia*, it. de *Napello* & *Anthora* monet, utique vera sunt: contra vero *Aperine*, *Asperula*, *Galium*, *Rubia*, omnino seperata sunt genera, quod etiam de *Carduo* & *Chico*, *Chærefolio* & *Cicuta*, *Croco* & *Calchico* &c. valet, ut cuius, ex observationibus recentiorum botanicorum patebit: quæ brevibus observasse sufficiant.

THORA vel Zedoaria (Seilgift,) quemadmodum sunt Dulces & Acres
Rauunculi.

3. Ad APARINEN (Klebefraut) referenda est ASPERVLA
ODORATA five Hepatica Stellata (Herzfreud, Sternleberfraut) etiam
propter Seminum Capitula. Eodem pertinet GALIVM (Mägerfraut,
Walstroh, Bettestroh, Ladebraut,) MOLLVGO (Stermägerfraut,)
RVBIA.

4. Ad ATRIFLICES pertinet BONVS HENRICVS five Tota
bona.

II. five B.

1. BLITI Species est AMARANTVS.

„ 2. BVGLISSVM HISPANICVM *Tabernamontani Kräuterb.*
„ part. 2. sect. 3. c. II. (p. 134.) five *Semper-virens* Penæ & Lobelii Stirp.
Adverfar. (p. 247.) *convenit satis in Foliis, Floribus, Caulibus &c. cum*
VVLGARI.

III. five C.

1. CARDVIS accensendus est CNICVS.

„ 2. CEDRVM LIBANI non est probabile *diversam esse a Cedro*
„ MAGNA *Dioscoridis*, ut vult Guilandinus l. de Papyr. membr. 24.
„ sect. 14. & seq., qui maxime *Vitruvii* auctoritate nititur, qui *Cedro Fo-*
lia Cupressæ Foliatura similia tribuit l. 2. Architect. c. 9.

„ 3. Verum *Vitruvius* non adeo subtiliter *Foliorum similitudinem*
consideraverit. Testatur autem, *Cedrum in Syria & Creta crescere.* De-
buisse itaque Guilandinus nobis *Cedrum Vitruvii in Libano, Amauo,*
Tauro aut Ida Cretæ ostendere.

4. CHÆREFOLIVM *Silvestre* CICVTÆ simile, excepto Odore,
Sapore & Nocendi Potentia, quæ Homoidiam non impediunt. Confer.
Fragment. 1. c. 2. assert. 3. sectiunc. 17. sequent., 27. sequ., 42. &
sequent.

5. CROCO cognatæ Plantæ COLCHICVM & hinc *Narcissus Au-*
umnalis, de quo Portion. 1. c. 12. assert. 1.

Vid. Fragm. 1. c. 2. assert. 3. sectiunc. 36.

CAP. II.

five

Literæ E. H. I.

Argumentum.

- 1 Assertio *quæ nomine perperam discrepent ab* ESULA.
 2 *quæ ab* HORDEO.
 3 *quæ ab* SECTIUNCULAS HABET 4.
 ILICE.

I. five E.

ESULA hoc habet proprium, quod *Folia in Umbella. Geniculis sunt Oblonga*, quod tamen etiam est in LATHYRIDE, quæ recte Esula dici potest.

II. five H.

„ 1. HORDEVUM HIBERNVM scribit Tabernæmontanus *Rraus*, „ *terb. part. 1. sect. 7. c. 15. init. (p. 644.) Tetraſtichum, Hexaſtichum &* „ *Octaſtichum reperiri, eſſe etiam Hordeum ÆSTIVVM Tetraſtichum.*

2. Inde colligi potest, *Æſtivum illud & Polyſtichum Hibernum* „ *eſſe forte eandem Speciem. Nam Columella iudice de Re Ruſtic. 1. 2.* „ *c. 9. circa med. Trimeſtre Semen & Auſtumnale natura non differunt,* „ *quippe idem Auſtumno ſatum melius reſpondet.*

3. Deinde Hordeum *Hibernum & MVNDVM (Reingerſten)* quod „ *in Gallia frequens ita dictum eſt, quia Maturum ſponte ex Folliculo ſuo* „ *cadit, credo eandem eſſe Speciem.*

„ 4. Dubito autem, *num Hexaſtichum Columella, de quo c. dict. ante* „ *ſin.; Nulla (forte exili) veſtitum Palea Granum ejus celeriter decedit,* „ *iſdemque de cauſis facilius teritur quam cetera; ſit Polyſtichum Ta-* „ *bernæmontani five Æſtivum five Hibernum,) an vero ejusdem Tabern.* „ *Reingerſten.*

III. five I.

„ ILEX COCCIFERA, quam in Italia obſervant Pena & Lobe- „ *lius Stirp. Adverſar. p. 470. eſt Ilex FRVTICOSA Cæſalpini l. de Plant.* „ *2. c. 2. quæ Coccum fert, ſed non copioſum, ideoque neglectum. Et hinc* „ *Cæſalpinus ignoravit, ſuam Fruticoſam eſſe Specie eandem cum Cocci-* „ *fera.*

„fera. *Enzinam* Hispanorum Lobelius *eandem* facit cum *Ilice Arborea*
 „Stirp. Observat. p. 58.

C A P. III.

five

Literæ L. M. O.

Argumentum.

1 Assertio quæ perperam nomine discrepent a LAMIO
 LILIO CONVALLIVM
 & LYCHNIDE

monstrat.

2 quæ a

Sectiunculas habet. 3.

MALVA
& MEDICA.

3 quæ ab

Sectiunc.
OLEA. 2.

L. five L.

„1. LAMIO vicina est CANNABINA Tabernæmontani *Kräuterb.*
 part. 2. sect. 5. c. 11. (p. 263.)

2. LILIO CONVALLIVM accensendæ OPHRIS five Bifolium &
 HELLEBORINE.

3. LYCHNIDIS Species sunt MVSCIPVLA five Viscaria: & VAC-
 „CARIA Dodonæi Pemptad. 1. l. 4. c. 20. *Muscipula Flores* aliquam
 habent convenientiam cum *Caryophylli* Floribus.

II. five M.

1. MALVÆ adnumeranda est ALCEA & ALTHÆA.

„2. MEDICÆ, quæ a Dodonæo TRIFOLIA COCHLEATA di-
 „cuntur Pemptad. 4. l. 4. c. 18. quamvis non sint *Medica* a *Dioscoride*
 l. 2. c. 177. descripta, tamen ejusdem sunt Generis, & idem nomen merentur.

III. five O.

„OLEA SILVESTRIS a SATIVA Specie non videtur differre.
 „*Silvestris* enim *humilior* & minor est, *Ramis Aculeatis, Foliis minoribus,*
 „*Baccis minoribus sed frequentioribus, & minoris Carnis.* Ceteris con-
 veniunt fere, uti ex Dodonæi Pemptad. ult. l. 3. c. 29. colligo.

CAP.

VI. M. CIA. P. IV.

five

M. A. C. I. Literæ Q. R. S. V.

Argumentum.

1	Affertio quæ perperam nomine discrepent a	QVERCV.
2	quæ a	RAPISTRO.
3	quæ a	SORBO.
4	quæ a	VICIA.

I. five Q.

1. **Q**VERCVVM Tres Species memorant Carolus Stephanus & Joannes Liebholt. Prædii Rustici (quod Sebitius in Germanicam linguam transtulit) l. 6, c. 20. (a)

„ 2. Prima ROBYR, Magna, longe diffundens Latos Ramos & Rapides, Nodoso Ligno, Brevis Caudice (Breneiche.)

„ 3. Altera QVERCVS, Minor Quercus, (Spalteiche) Altior evadit, Ligno non ita Duro & Nodoso, facile finditur & secatur.

„ 4. Tertia ILEX (Trameiche) Tenui & Recto Caudice, Octo Cubitos Alto, absque Ramis, ad adificia omnium utilissima.

„ 5. Frondibus quoque & Glandibus distincte sunt.

6. Sed nescio an sit Specificum, an vero Accidentarium Discrimen.

„ 7. Quæritur etiam, utrum Quercus quæ prope Fretum Herculeum, item in Cantabria crescunt, ideo quia FRONDES per HIEMEM retinent (teste Clusio Rarior. Plant. Hist. l. 1. c. 13.) Species differant a nostris Quercubus.

II. five R.

„ RAPISTRVM PVRPVREVM Tabernæmontani Kräuterb. part. 2. sect. 3. c. 3. (p. 124.) tantum Colore differt ab ARMORACIA c. 9. (p. 131.) Hæc vero valde accedit ad LAMPSANAM FLORE MELINO c. 4. (p. 125.) descriptam.

III. five S.

SORBUS *Silvestris* potest ORNI nomine carere. Confer. portion. 1. c. 6. assert. 2. sectiunc. 1.

IV. five V.

VICIÆ cognata est CRACCA.

Q

FRA-

(a) Argentinæ 1592. in Fol.

FRAGMENTVM IV.

DE

PARTIBVS QVARVNDAM
PLANTARVM CONFVSE
COGNITIS.

CAP. I.

DE FOLIO.

Argumentum.

Affertio hæc recenset quasdam *Plantas falso APHYLLAS*.
Sectiunculas habet 3.

1. **D**ENTARIA, ἄουλας quæ dicitur, Caulem habet Foliis vestitum.
- „ 2. JVNCVM Guilandinus opponit Matthioli & per consequens Theophrasti definitioni Herbæ l. de Papyr. membr. r. sect. 10. At Junceus Foliis non caret, præsertim *Acutus*.
3. LIMODORVM quoque & OROBANCHE Caulem habent Foliis amictum.

CAP. II.

DE CAULE.

Argumentum.

- 1 Affertio *Plantas* quasdam recenset *falso EXCAVLES*.
Sectiunculas habet 13.
- 2 *Plantas* quasdam *falso CAVLIGERAS*.
Sectiunc. 6.

I.

- „ 1. **A**LGA male refertur inter *Plantas Αναύλας* a Cæsalpino de Plantis l. 16. c. 1. *Quoddam enim Genus* fatetur *Cauliculum habere* „ *Spicosum* (ut Potamogeton) ejusd. libr. c. 25.
2. ALLII *Caulis* altero vel tercio anno furgit. Ideo Caule carere creditur. Confer. Dodonæum Pemptad. 5. l. 3. c. 12. init.

„ 3. ASA-

„3. ASARVM *Caule caret*, ait idem Pemptad. 2. l. 4. c. 26. med. Videtur tamen *Cauliculum* proferre *Breviculum Flore unico terminatum*, *Cauliculo bina* hærent ex eadem distinctione *Folia, Petiolis Caule prolixioribus*.

„4. COLOCASIAM sive Arum Ægyptium, hodie Ægyptiis instar Rapi edule, Bellonius Observat. l. 2. c. 28. Prosper Alpinus de Plantis Ægypti c. 33. Clusius Rarior. Plantar. Histor. l. 4. c. 50. & alii apud „Clusium summo consensu affirmabant *Caule, Flore, Fructu carere*.

5. At Fabius Columna ostendit *hæc omnia* (pro *Caule Cauliculum*) Minus cognitar. Stirp. part. 2. c. 1. Confer. Prosp. Alpin. de Plantis Exotic. l. 2. c. 17. & 18.

„6. EQVIVETVM male refert inter Plantas *Ἀκαύλας* Cæsalpinus de Plantis l. 16. c. 1. cum *in Caule ferat Semen*, imo *Iulos* pro *Flore*, imo „quædam Species etiam *Flosculos, Hippuris* scilicet *Minor Dodonæi* „Pemptad. l. 1. 3. c. 21.

„7. Item Equifeto cognata *Ephedra Flores fert Muscosos* apud Do- „donæum dict. libr. c. 22. Quia *Ephedra est ingens & Muscosos fert Flores*, verisimile est *Equifeti Flosculos* adhibito *perspicillo* saltem *conspicuos* fore.

8. FILIX PALVSTRIS sive *Osmunda* videtur. *Caule & Semine* „non carere, contra ac Cæsalpinus putat de Plantis l. 16. c. 1.

„9. MANDRAGORAS, inquit Dodonæus Pemptad. 3. l. 4. c. 29. „*tam Mas quam Femina Caule carent. Flores singulos gerit in Pediculis*.

10. Atqui *Petiolis isti Caules sunt*. Nec enim habent *Superficiem* „interiorem & exteriorem. Quicquid *Florem fert aut Fructum*, est *Caulis*.

„11. NARCISSVS PERSICVS Clusio Rarior. Plantar. Histor. l. 2. „c. 15. *Ἀκαύλας plane Planta est, & Floris duntaxat Pediculo prædita* „*velut Crocum & Colchicum*.

12. Non probo. *Caulis est, utut Brevis sit, cum immediate e Ra-* „*dice exeat*. Theophrastus certe Histor. Plant. l. 7. c. 12. *Caulem Flo-* „*ris* vocat, referente ipso Clusio dicti capit. fin.

„13. VINGO Theophrastus *βλαστὸν Βραχὺν* (*Germen Breve*) & *Folia* „*Ampla* Histor. Plant. l. 1. c. 11. init. tribuit. Ergo & *Caulem*, quem Gui- „*landinus ei denegat* l. de Papyro membri 1. sect. 5.

II. *ADIANTO* tam *Albo* quam *Nigro* *καυλόν* tribuit Theophrastus Histor. Plantar. l. 7. c. 13. Videtur *ex aliorum relatione* sapius quam propria observatione loqui.

„2. *EPIMEDIUM*, inquit Dioscorides l. 4. c. 19.

„*Καυλός ἐστὶν ἄτε Καρπὸν ἄτε Ἄνθη* | *Caulis est nec Fructum nec Flores*
 „*φέρων.* | *ferens.*

3. Hinc colligi potest, Epimedium Dioscoridis Caule carere, & „*Καυλόν* pro *Μίσχον* (Pediculo Folii) ut Theophrastus vocat Histor. Plantar. l. 1. c. 16. positum.

4. *FILICIS* aliquoties meminit Theophrastus, sed quod Caule careat nunquam addit.

„5. *FILIX FEMINA* five *Ramosa Caulem* dicitur *habere* a Dodo næo Pemptad. 3. l. 5. c. 1. sed est *Costa Foliatura*, quia definit in Folium.

„6. *TRICHOMANI* Theophrastus eodem loco, quo *Adianto*, *καυλόν* tribuit.

C A P. III.

D E F L O R E.

Argumentum.

1 Assertio *Plantas* quasdam *falso FLORE CARENTES* recenset. Sectiunculas habet 7.

2 FLORES quorundam *LANVGINEOS & MVSCOSOS* considerat. Sectiunc. 20.

3 Flores *falso STAMINEOS.* Sectiunc. 20.

4 Flores *RELIQVOS Confuse cognitos.* Sectiunc. 17.

I.

I. **P**ræter *Colocasiam & Equisetum*, de quibus Fragmenti hujus c. 1. assert. 1. sect. 4. seq.,

„2. *BECHION* hoc est *Tussilaginem absque Flore esse* scribit Plinius l. 26. c. 6. Id ex negligente observatione provenit. *Fugacissimus enim Flos Tussilaginis ante Folia* erumpit initio veris. Confer. Dodonæum Pemptad. 4. l. 5. c. 19.

„3. *CORYLI Rubellos Flores* deprehendit Tragus (quos *Theophrastus* „Histor. Plantar. l. 3. c. 6. *memoratos esse* vult) *Kräuterb. part. ult. c. 67.* & confirmat Camerarius vel Matthiolus in *Diocorid. l. 1. c. 97.*

„4. *Flo-*

„4. *Florere eam negarunt* quidam apud Theophrastum dicto loco, & apud Ruellium de Natur. Stirp. l. 1. c. 55. & Fuchsius Plantar. Histor. c. 152.

5. FICVI denegatum esse Florem vulgo * creditur. *Latet autem in Fructus Pulpa.*

* Scalig. in Theophr. de Caulf. Plant. l. 2. c. 23. (p. 152. a, edit. Genev. 1566.)

„6. HORDEVN non florere scribit Tragus part. 2. c. 22. *Rocken, Waiken, Spels, Dincfel, Amelforn, Kern, und andere blühen alle auf Johanni, mit kleinen gelben Häselein oder Zäpflein, ausgenommen Gerst bringt keine Blüte.*

„7. At Theophrastus *Hordeum florere & deflorere* scribit Histor. Plantar. l. 8. c. 3. init.

II.

1. Admodum Confusa Descriptione Florum utitur Theophrastus paulo ante finem capituli proxime dicti.

„2. τὰ ἄνθη τὰ μὲν ΧΝΟΩΔΗ, καθάρπερ πρ πάντων ὡς εἶπεν „σταχυῶδων τὰ δὲ φυλλῶδη, καθάρπερ τῶν χερσῶπων.	Flores alii LANUGINEI, ut omnium fere Spicam gerentium (sc. Semina in Spicam digesta;) alii foliis constant, ut Leguminum.
---	--

„3. Χνοῶδες δὲ καὶ τὸ τῆς Κεγ- χρῆ καὶ Μελίης.	Flos Lanugineus etiam Milio & Panico.
--	---------------------------------------

4. Et Histor. Plant. l. 1. c. 21.

„Ἄνθη Χνοῶδη καθάρπερ τὸ τῆς Ἄμπέλης καὶ Συκαμίνης καὶ τῆς Κιτῆς.	Flores Lanuginei, quemadmodum Vitis, atque Mori & Hederæ.
---	---

5. At Flores Frumentorum sunt Stamina dependentia. De Vitis & Mori Floribus dicemus in Speciali nostra Plantarum Historia.

6. Nunc quæritur, *utrum Flos Lanugineus* is sit qui MVSOSVS dicitur Penæ & Lobelio, Clusio, Dodonæo, & Dalecampio; & Moschæ Tabernæmontano.

„7. Penæ & Lobelio quidem *Thyrfus* LVTEOLÆ Muscosus Stirp. Adversar. p. 149. & Flos

„*Maripari* ibid. p. 99.

„PHYLLI tam *Feminipari* quam

„8. RANUNCULI MINIMI (id est *Fumaria Bulbosa Minima* Tabernamontani Kräuterb. part. 1. sect. 1. fin. p. 95.) Stirp. Adversar. p. 300.

„9. SAXIFRAGÆ ANGLICÆ, (*Polygonum Minus est Gramineum Repens* Casp. Bauhini Pinac. l. 7. sect. 5. in Polyg. Min. 2. Snauel) Stirp. Adversar. p. 183.

„10. Clusio præter Phylli utriusque Florem Flos OLEÆ Rarior. Plantar. Histor. l. 1. c. 11. & l. 4. c. 32. in Phyllo Feminifico.

„LENTISCI ej. l. c. 10.

„LYSIMACHIÆ LV-

„TEÆ TERTIÆ l. 4. c. 35.

RINO l. 1. c. 62.

„POLYGONO MA-

„TEREBINTHI ej. l.

c. 11.

„11. Dodonæo Muscosus est Flos CHRISTOPHORIANÆ five Aconiti Bacciferi Pemptad. 3. l. 3. c. 12.

„12. LYSIMACHII AQUATICIS Pemptad. 4. l. 5. c. 31.

„13. PETASITÆ ejusd. l. c. 20. Hic *Spicam gerit Crassam & Obtusam ex Capitalis* Florum compositam, singulis Capitulis aliquot *Flosculi*, & in *Flosculis Stamina & Styli* (ut in *Jacea*, *Scabiosa* &c.)

„14. Muscosum etiam dicit Florem RICINI Pemptad. 3. l. 2. c. 11. Ego observavi Florem ejus constare e *Ternis*, *Oblongis*, *Parvulis*, *Angustis* & fere *Teretibus*, *Bifidis*, obscure *Purpureis* aut *Rubellis Folio- lis ex apice Rudimenti Fructus* prominentibus. Confer. Flores *Purpureos Quercus*.

„15. His addere licet Florem SANICVLÆ Pempt. 1. l. 5. c. 23. „TAMARICIS Pempt. 6. l. 2. c. 5. „& THALICTRI five Thalietri Pemptad. 1. l. 3. c. 3.

„16. Dalecampius *Primam Speciem* EVPATORII AQUATICI, five *Cunigundinæ* Flores Muscosos ferre scribit, quasi *eminus intuitus*. Vide de hoc *Flore* *Fragm. 3. Portion. 1. c. 5. assert. 4. sectiunc. 1. sequ.*

„17. Ta-

„17. Tabernæmontano denique Flos MERCVRIALIS FEMINÆ
Mosecht dicitur Kräuterb. part. 2. sect. 5. c. 14. (p. 267.)

„18. Sane *Thalictri* Flores, quos Dodonæus ob Staminum multitu-
dinem *Muscosos* dicit, *Cæsalpino* de Plantis l. 1. c. 7. adeo *exiles sunt, ut*
„*Flocci videantur Lanuginæ.*

„19. Ceterum *Theophrastus* Hist. Plant. l. 3. c. II. FRAXINVM ferre
„scribit *ὄιον Βρύα καὶ ῥάπτερ ἢ Δάφνη* | *velut Muscos, ut LAVRVVS.*

„20. *Pilulas* pingit Auctor Herbarii Lugdunenſis l. 1. *Muscos in*
„*Globum coactos similes Pilis* (einem *Bal, Sphæris*) *Cæsalpinus* & *Came-*
„*rarius* in *Matthiol.* l. 1. c. 31. vocant. *Non adeo bene.* Vide Historiam
nostram seſtiunc. 5. dictam.

III.

1. Sunt & Flores quidam *falso* STAMINEI dicti, qui *rectius* ex
Flosculis Cavis sive Fistulis arcte facti sive *Fistulosi* dicerentur. *Stami-*
„*nei* dici possunt, qui *solis Staminibus* constant, ut *Secalis* (*Roggen*) &c. (f)

„2. Ita *Cluſius* Stamineos Flores tribuit CARDVO MOLLI PRI-
„MO Rarior. Plantar. Histor. l. 5. c. 41. & CIRSIS ejusd. l. c. 40. in Squa-
„matis Capitulis, qui tamen videntur aliis Carduorum capitibus similes,
hoc est, ex *Fistulosis Flosculis* conferti.

„3. Eidem *Villoſi* dicuntur Flores CENTAVRI MAJORIS
„l. 4. c. 5. qui Staminei Dodonæo *Pemptad.* 3. l. 1. c. 11.

„4. Idem Dodonæus Stamineos Flores tribuit
„*ATRACTYLIDI* (*Pem-*
„*ptad.* 5. l. 5. c. 17. & *CNICO* *Pemptad.* 3. l. 2. c. 5.

„& *CONYZÆ MAJORI* AL-
„*TERI* *Pemptad.* 1. l. 2. c. 32.

„& *HELENIO* *Pemptad.* 3. l. 1.
c. 20.

„5. Expressius autem de Stamineis Floribus in
„*JACEA* sive *Stœbe* *Pemptad.*

„1. l. 5. c. 5. fin. *Aphyllanthes*, inquit, *non temere dici potest, absque*
„*Foliis enim est Flos ejus, ex folis dense confarctis Staminibus constans.*

6. Atqui,

(f) Inter illos ipsos flores, quos recentioris etiam ætatis botanici credidere stamineos, plu-
res esse dipetalos confirmavit Cl. *Michellii* industria in *Novis Plantar. generibus*, p. 35.
Conf. Cl. *Linnaei* *Plantar. genera*, p. 13.

6. Atqui, inquam ego, sicut in *Foliatura* (in Laubung) non solum ea sunt vere *Folia*, quæ *Plana* sunt, seu quæ *Latitudinem* habent *Terminatam*, uti pleraque, sed ea quoque quæ *Latitudinem* habent *interminatam*, uti sunt *Folia Cera* &c., intus scilicet *Cava*; ita quoque inter *Folia Florea* recenseri possunt & recensentur etiam, quæ *Interminatam*, sive in se *Recurrentem* habent *Latitudinem*, ita ut quilibet *Flos Καλυκώδης* (*Campaniformis*) aut *Καλαθώδης*, aut *Κυτινώδης*, uno quasi *Folio* constet.

8. Ita *Arisolochiæ Flos* uno *Folio* constat *Interminatæ Latitudinis*, quamvis quod ad *Longitudinem* sit *Terminatus*.

9. Ita quoque *Flos Cyani, Scabiosarum, Aphyllanthis*.

10. Quod si *nomen* inter *Folium* & *Stamen intermedium* dare libeat, non repugno, verum *propior* est *essentia* hæc *essentiæ Foliorum*, quam *Staminum*.

11. Deinde *Folia* illa *Curta* & *Interminate Lata*, quæ *conficiunt Vintbonem* seu *Pomum in Floribus Pomosis, non Stamina* sunt, sed ad *Folia Interminatim Lata* pertinent.

„12. Clusius ipse in *Disco Asteris tertii Flosculos Luteos multos*, „*Quinque Foliorum* (hoc est, *Laciniarum*) describit *Rarior*. *Plantar. Histor. l. 4. c. 7.* & *ex similibus Concavis Flosculus Discum Doronici tertii* („*Gembsewurz*) & *quinti* (hoc est *Wolferley*) *compositum* testatur, sed „*illius Quinque, hujus Quatuor Crenis Fissis*, ejusdem *l. c. 8.*

„13. *Chrysanthemi Cretici Clusii Rarior*. *Plant. Histor. l. 3. c. 32. Discus ex Flosculis ducentis & sexaginta* circiter constat *arcte factis*. *Quilibet* est *Citrinus Tubulus*, *cujus ora in Quinque Lacinias Acutas* est *Fissa*.

„14. Ex *Tubulo* *prominet Stylus paulo longior, Apice in Bina Cornua Citrina Fisso*. In *interioribus tamen Disci Flosculis Stylus Bicornis* nondum est *exsertus*.

15. *Quot sunt Flosculi, totidem sunt Viridia Seminum Rudimenta*, quibus *Flosculi inhærent singulis singuli*.

„16. *Tabernæmontanus denique stockichte Blumen BELLIDI FLORE PLENO* (gefüllten Mahslieden.)

„*RIÆ NIGRÆ* (Schwarz Meisterwurz) &

IMPERATO-
SCABIOSÆ tri-

„*buit Kräuterb. part. 1. lect. 3. c. 15. (p. 245.) qui Jaceas quoque vocat Stockblumen.*

„*Ihre*

„17. Ihre Blumen, inquit part. ejusd. sect. 5. c. 11. (p. 447. & 449.)
 „sind von vielen Fäselein oder Flocken an statt der Blätlein zusam-
 mengesehet.

18. At in *Imperatoria Nigra Flos* adest ex *Novem* vel pluribus *Al-
 bis nitidis Foliis Stella* instar compositus.

19. Ex Centro vero Floris hujus surgunt *Pediculi conferti*, quorum
Capitula Oblongiuscula Binis gravida sunt *Seminibus*. *Pediculi* hi *Sta-
 minum* quasi sunt loco. Sunt enim ex *Virore Albicantes*, simulque ge-
 runt *Semen*, & forsán singuli suum *Flosculum*. *Inauales* sunt, alii *Bre-
 viores*, alii *Longiores*. Observabatur anno 1651. Augusti fine.

20. *Amplius & diligentius & in pluribus Individuis & diverso tem-
 pore observandus* hic Flos erit.

IV.

1. *ALNI Fructum & Iulum* videtur confundere *Tragus Kräuterb.*
part. ultim. c. 63. dum Iulum in Fructum mutari putat.

„2. Im Frühling, inquit, bringen die Erlen braune Blüt oder
 „Getreid, schier wie die Bircken und Büchen. Doch fallen gedachte
 „Erlenäpflein nicht so ab, wie an den Büchen, sondern werden ganz
 „hart und gedrungen, anzusehen als Oliven. Gegen den Herbst seyn
 „sie zeitig, und fallen ab, draus werden junge Stöcklein.

„3. Hæc Bauhinus exscripsit in *Mathioli*. in *Dioscorid. l. 1. c. 93.*

„4. *Recius Cæsalpinus de Plantis l. 2. c. 8. Hieme fert Amentum;*
 „*Æstate autem & Auctumno Fructum ex Squamis.*

„5. *BALSAMITÆ MAJORI* (*Frauenmünz*, *Römisch Salbey*)
 „*Comam* tribuit *Dodonæus Pemptad. 2. l. 4. c. ult. Aurei Coloris ex mul-
 „tis Flosculis veluti Corymbis, Tanaceti atque Eleocharisi modo in Umbella
 „coherentibus, quorum singuli ex multis exiguis Staminibus Luteis simul
 „sartis compositi sunt.*

6. Satis perplexæ, obscuræ & confusæ loquitur *Dodonæus*. Estne
Umbella idem quod *Coma*, an *pars Comæ*, & *Corymbus* idem quod *Um-
 bella*, an *pars Umbellæ*?

7. Ego *Balsamitæ Majoris Flores* in *Thyrsum Rarum* dispositos di-
 cerem, *Balsamitæ* item *Minoris*, sed *Balsamitæ Minoris Thyrsum Umbella
 æmulum*.

„ 8. EVPATORII AQVATICI five Cunigundinæ PRIMAM. SPE-
 „ CIEM *Flores Valerianæ similes ferre* dicit Tabernæmontanus *Rrãuterb.*
 part. 1. sect. 4. c. 8. (p. 343.) quasi eminus intuitus.

9. Nihil simile habent Floribus Valerianæ, nisi quod in Umbellas
 sunt dispositi. Sed *Valerianæ Flores ex Foliis* constant, non Flosculis.
 Vide Fragment. 3. Portion. 1. c. 5. assert. 4. sectiunc. 1. sequi.

„ 10. FILIX PALVSTRIS five Osmunda putatur *Florum Ligulas*
 „ *emittere* Penæ & Lobelio Stirp. Adversar. p. 363.

11. Specie, non vere. Sunt enim *Folia non explicata.* Confer.
 Cæsalpin. de Plantis l. ult. c. 4. & Dodon. Pemptad. 3. l. 5. c. 2.

„ 12. HYACINTHVS HISPANICVS Clusii Rarior. Plantar. Histor.
 „ l. 2. c. 25. five *Hyacinthus non scriptus* Dodonæi Pemptad. 2. l. 2. c. 17.
 „ male Longiflorus five *Oblongo Flore* Caspari Bauhino Pinac. l. 2. sect. 1.
 „ in Hyacinth (3) & *Δολύχανος* Petro Laurembergio Apparatus Plan-
 tarii l. 1. c. 11. 5. Spec. Hyacinthi, dicitur.

13. Flores enim hujus non videntur *Longiores* Floribus *Orientalis*
 Hyacinthi, nisi quod *Orientalis* Florum Oras magis habet Reflexas, ita
 ut *medius sit inter Longiflorum & Stellatum.*

„ 14. MERCVRIALIS FEMINA, five *Florens* Cæsalpini de Plantis
 „ l. 8. c. 2. scribitur *Racemulum ex Alis Oblongum & Tenuem ferre refer-*
 „ *tum Granulis Herbaceis, qui Flosculi sunt sine Fructu.*

15. Quid igitur sunt ista *Granula?* Sunt *Flos nondum explicatus,*
 ut Flores *Capparis* quibus vescimur.

„ 16. POLYGALÆ MAJORIS PRIMÆ, Herbæ scilicet, *Flores, Flo-*
 „ *ribus Fumi Terræ non multum absimiles esse* Clusius scribit Rarior. Plan-
 tar. Histor. l. 3. c. 22.

17. At Polygalæ Herbæ *Vulgaris* Flores videntur aliquid *conforme*
 habere cum *Floribus Gladioli.*

CAP. IV.

DE SEMINE.

Argumentum.

1. Assertio *nullam Plantam ex iis quæ sponte oriri sine Semine*
putantur, SINE SEMINE oriri, probat.

Sectiunculas habet 36.

Scho-

- Scholion 1. *Aristotelis sententiam de Plantis sponte orientibus proponit.* Sectiunc. 4.
 2. *Sterilitatis falso creditæ CAUSAS.* Sectiunc. 50.
 Corollar. 1. *CVPRESSVM & TRIBVLVM sponte non nasci contra Cardanum probat.* Sectiunc. 8.
 2. *Plantas ALIAS falso Steriles creditas superioribus adjicit.* Sectiunc. 6.
 2. *FICVM ex Semine propagari contra Sennertum probat.* Sectiunc. 3.
 3. *ÆGILOPIS Semen a Theophrasto descriptum suspectum facit.* Sectiunc. 3.
 4. *RICINI Pericarpium rectius, quam a Pena & Lobelio factum, describit.* Sectiunc. 4.
 5. *Plantas quasdam a CÆSALPINO in alienas CLASSES relatas enarrat.* Sectiunc. 8.
 6. *COR Seminis non vergere extrorsum in omnibus Arboribus ostendit.* Sectiunc. 2.
 Corollar. reprehendit Cæsalpinum, quod incipiat a Differentia Difficiliore.
 7. *SEXVM Plantarum considerat.* Sectiunc. 20.

I.

1. Qui Plantas SINE SEMINE nasci probare nituntur:

Primo, VBI SEMEN NVLLVM ESSE POTVIT, progeneratam Plantam fuisse, monstrare contendunt; verbi gratia, ex Terris „Incultis, alteque Effossis uti Joan. Baptist. Porta Villæ l. 4. c. 2. & Phytognomon. l. 2. c. 1.

2. Ex Commissuris Lapidum in Muris Violas Luteas nasci vult Traugus Kräuterb. part. 1. c. 191. circa init. Gäl Siolatten findet man zu „Cölln am Rhein allenthalben auf den Mauern wachsen aus den Fugen der Steine, welche ohne Zweifel von Natur ohne Samen oder „Pflanzung hervorkriechen. Confer. part. ult. c. 80.

3. At PRIMO quarundam Plantarum Semen adeo Exile est, ut Vento ferri quoque possit.

4. De Semine Inconspicuo Theophrastus Histor. Plantar. l. 6. c. ult. init.

„Τὰ δὲ ἕτερα πάντα μὲν Ἄνθρῳ καὶ | *Reliqua omnia & Florem & Se-*
 „Σπερμοφορεῖ. δοκεῖ δὲ ἐκ πάντων, | *men ferunt. At putantur non o-*
 „διὰ τὸ μὴ Φανερόν εἶναι τινῶν | *mnia ferre, quod non manifestus*
 „τὸν Καρπὸν, ἐπεὶ καὶ τὸ Ἄνθος | *sit quorundam Fructus, quia & Flos*
 „ἐνίων Ἀμαυρόν. | *quorundam Inconspicius est.*

5. Et de Causis Plantar. l. 4. c. 3.

„Ὁ δ' Ἐρινεὸς ὁμολογημένως γεν- | *Caprificus vero procul dubio ge-*
 „νά. --- Γεννά δὲ καὶ τὸ τῆς Οὐ- | *nerat. --- Generat vero & Thy-*
 „μῆς Ἄνθος καὶ ἄλλων, ἀπὸ τῆς | *mi Flosculus & aliorum Semina,*
 „ἡμετέραν αἰδέσθαι ἈΦανῆ. τὸ δ' | *quæ nostro Sensui Inconspicua; at*
 „Ἄνθος μόνον Φανερόν. | *Flos solus cernitur.*

„6. Accedat Varronis locus de Re Rustica l. 1. c. 40. circa init. ex
 „Theophrast. de Caus Plantar. l. 1. c. 5. *Quædam ad genendum usque*
 „adeo Parva, ut sint Obscura, ut Cupressi. *Non enim Calbuli qui nascun-*
 „tur, id est, tanquam Pila parva Corticia, id Semen; sed in iis intus Pri-
 „migenia Semina dedit Natura.

7. Ita Dentis Leonis & Salicis Lanugineum Semen a Vento circum-
 quaque dispergitur, ut non inepte dixerit Anaxagoras referente Theo-
 phrasto Histor. Plantar. l. 3. c. 2.
 „τὸν Ἄερα πάντων ἔχειν Σπέρματα, | *Aerem omnium continere Semina,*
 aut certe plerorumque.

8. Accedit huc, quo Minora Semina, eo esse Fertiliora. Vide Theo-
 phrastum de Causis Plantar. l. 2. c. 17.

9. SECUNDO Annium Fluentis deferuntur, unde ad Ripas plena
 Herbarum copia.

„10. De Nesso Amne Theophrastus Histor. Plant. loc. proxime di-
 „cto refert, quod in Abderensi agro Alveum saepe mutet, & simul ac
 „mutaverit, tantum materia in iis locis congerat, ut intra triennium
 „Opaca omnia reddat (συνυπεθεῖν est in Græco ab ἐπέσω contego) scilicet
 Fruticibus & Herbis.

11. TERTIO potest alio casu fieri, ut Avibus aut aliis Animalibus
 deferantur, vel Pennis, vel etiam Ventriculo, ut e Fimo nascatur Planta.
 Vide Theophrastum de Causis Plantar. l. 2. c. 23. & 24. & Tabernamontan.
 Kräuterb. part. 3. sect. 3. c. 23. (p. 691.)

12. QUARTO *Imber* etiam idem facere potest. Theophrastus Histor. Plantar. l. 3. c. 2.

„συγκαταφέρει (ἢ ἔπομβρα) πολ- | Defert (*Imber*) *secum pleraque*
 „λα τῶν Σπερμάτων. | *Semina.*

13. Ad id quod Porta scribit Villæ l. 4. c. 2. & Phytognomon. l. 2. c. 1. de *Herbis natis e Terra ex antiquorum ædificiorum fundamentis*, „eruta, noto, per totam *Terra crassitudinem dispergi Radiculas*, unde potuerunt oriri.

14. Item *Semina* diutius posse integra *perdurare*, ubi *causis putrefacientibus* atque *immutantibus* non sunt *exposita*.

15. Secundo nonnulli si quam Plantam *admixta Terræ* re aliqua *Letiorem* propullulare vident, putant statim EX MATERIA HETEROGENEA nasci ut e *Semine*.

16. Sic quod *Cornua Animalium* profunt *Asparagis*, ex iis hos enasci creditum est Didymo, Geoponicor. Constantino nuncupator. l. 12. c. 18. quibusdam apud Dioscoridem l. 2. c. 152. Plin. l. 19. c. 8. circa med. Vide etiam *Tabernæmont. Kräuterb.* part. 1. sect. 5. c. 1. (p. 426. fin.)

„17. Ita ex *Stercore Anserino* enasci *Anserinam* nonnulli putant apud *Tabernæmontanum* part. ejusd. sect. 4. c. 20. (p. 350. fin.)

„18. Ad id, quod de *Silvis ex Pluviis* & de *Laserpitio* ita ortis Theophrastus Histor. Plantar. l. 3. c. 2. fin. & de *Causis Plant.* l. 1. c. 5. init.; & ex eo Plinius l. 16. c. 33. fin. prodiderunt, respondendum, *Terram Imbribus* fuisse *adjutam*, quæ forte fuit sicciore quam ut *Semina* sua quæ jam continebat, nutrire posset; vel etiam *Semina Vento* & *IMBRE a proxima Silva* esse delata.

„19. Quod autem *Pluvia Semen* deferatur, vel ex *Ægypto* patet & „*Africa* (ex Columell. de *Rè Rust.* l. 2. c. 12.) ubi *Agricola post Sementem*, ante *Messum Segetem* non attingit, quia vel nulli vel rari sunt „*Imbres.*

20. Nulla ergo *Sarritione* vel *Runcatione* opus. At poterat, inquam ego, *Nilus Semina* invehere melius quam *Pluvia*.

„21. De *Laserpitio* præterea *opinionem* Theophrastus ut *alienam*, non suam refert, nec approbat, quare nec nos credere necesse habemus.

„22. Ceterum *Aristoteles Plantas a Putrescente vel Humo vel Par-*
 „*te aliqua Planta* oriri docet *Generat. Animal.* l. 1. c. 1. fin.; ex *Nive*

„ de Plantis l. 2. c. 3. med.; *ex Aquæ crassitie* c. 4. init., ubi & plura
 „ hujusmodi vide.

„ 23. Theophrastus *ex Lacryma Equapium* (ἰπποστόλιον, quod Ju-
 „ lius Cæsar Scaliger transfert *Væpium*) & *Lilium* & *alia quedam exire*
 „ docet Histor. Plantar. l. 2. c. 2. init. & de Caul. Plantar. l. 1. c. 4. circa
 „ finem. *Scammoniam præterea* & *Smyrnidem* Fruticellum nominat
 „ Hist. dict. l. 9. c. 1. Non credo ego.

„ 24. Idem *ex Ligno minutatim Conciso Stirpium Generationem fieri*
 „ tradit dict. Histor. l. 2. init.

„ 25. Dioscorides l. 1. c. 110. fin. *quosdam memoriæ prodidisse* refert,
 „ *Corticem Populi Albæ & Nigræ particulatim Cæsum & Sulcis Stercoratis*
 „ *mandatum omni tempore edules Fungos proferre.*

26. Quod Scaliger repetit Exercit. 104. sect. 17. fin. & *Porta Magiæ*
 „ Natur. l. 3. c. 1. ubi etiam ex Dioscoride docere vult, *Fungos particu-*
 „ *larius iis locis gigni, ubi Clavus Ferreus, in quo sit Rubigo, aut Panni*
 „ *Marcor adfuerit. Nam si juxta Serpentis Cavernam, Arboresve No-*
 „ *xias, Noxios esse.*

27. Credo Portam respicere Dioscorid. l. 4. c. 83. init. Verum
 „ *ibi Dioscorides Clavum, Pannum, Serpentes* dicit *causas esse non Fungo-*
 „ *rum simpliciter gignendorum, sed Venenatorum Fungorum.* Ejus ver-
 „ ba sunt:

„ Παρά πολλαῖς δὲ αἰτίαις γίνονται	<i>Multis vero de causis gignuntur</i>		
„ τοῖατοι (Φθαρτικοί.) ἢ γὰρ ἥλοις		<i>tales (sc. Venenati.) Aut Clavis</i>	
„ Κατιωμένοις, ἢ ῥάμισσι Σεση-			<i>Rubigine consumtis, aut Pannis Pu-</i>
„ πόσιν.			

29. Tertio Plantam SEMINE omnino CARERE volunt.

Conf. c. 2. aff. 1. sectiunc. 4, 8.

30. Communiter Semine destitui feruntur Plantæ EXCAVLES,
 „ uti sunt *Adiantum, Ceterach* five *Scolopendrium, Filix, Lonchitis, Phyl-*
 „ *litis* (*Hirschzunge*.)

„ 31. *Seminis Rudimentum evanidum, non Semen concedunt Pena*
 „ & *Lobelius in Filice & Filice Palustri* five *Osmunda, & Lonchitide, Stirp.*
 „ *Adversar. p. 362. 363. & 364.*

32. Sed *Phyllitis &c. Radicibus Fibrosis* constant, non satis ad propa-
 „ paga-

pagationem aptis. Nullas enim Transverfas emittunt Radices. Necessè igitur est Semine aliquo instructas esse.

33. Etiam *Tuna Folio tum Florem tum Fructum* gerit.

34. Cum vero etiam non Cauligeræ Semen in Foliis supinis ferant, minus probabile est, esse ullam Essentialem Sterilitatem hoc est, Seminis absentiam in Planta aliqua CAVLIGERA.

„ 35. Theophrastus quoque nullam esse Plantam toto Genere Sterilem, hoc est, cujus quodlibet Individuum Semine Fecundo careat, sentire videtur de Causis Plantar. l. 4. c. 5. & alibi.

„ 36. Et l. i. c. i. non dicit solum, Plantas quæ Semen ferunt, Semine pronasci, sed e Semine Generationem omnibus communem esse fate-
tur his verbis: ὅτι μὲν ἔν κοινῇ πάντων ἢ διὰ τῶ Σπέρματι Γένεσις, Φανερόν.

SCHOLION I

1. Aristoteles Generat. Animal. l. 3. c. 9. fin. non omnes Plantas Sponte oriri posse putavit.

<p>„ 2. Γίνεται δὲ τὰ μὲν (Ἔντομα) ἐξ ὄχθρας αὐτῶν, καθάπερ οἱ τε ὄρνι- θες καὶ τὰ ζωοτόκα, καὶ τῶν ἰχ- θύων οἱ πλείστοι· τὰ δ' αὐτόματα, καθάπερ ἕνα τῶν Φυομένων.</p>	<p>Oriuntur vero alia (Insecta) per Coitum illorum sicut & Aves & Vivipara & Piscium plurimi; alia vero Sponte, modo nonnulla- rum Plantarum.</p>
---	---

3. Alioqui non ἕνα τῶν Φυομένων sed τὰ Φυόμενα dixisset.

„ 4. Absque Semine autem Herbam nasci credit, quod Herbae Materia movetur motu, quem Semen moveret, Metaphys. l. 7. c. 31. fin. (§. 25.) Vide ibi Alexandrum.

II

1. Quod quædam Herbae putantur Sponte nasci sine Semine, fit inde, quia non satis sunt observata. Si enim diligentius inspicere-
mus, Semen etiam omnium & nil nisi Semine nasci videremus.

2. Quare etiam de Oleribus jam certa res est (fatente Theophrasto Histor. Plantar. l. 7. c. 2.) ea omnia nasci posse e Semine. Hominum enim cura maxime circa illa fuit, & diligentissime observata sunt.

3. Idem de causis Plantar. l. 1. c. 1. causam erroris hujus tradit his verbis :

4. Διὰ τὸ μὴ χρῆσθαι (τῶ Σπέρματι)
 τῆς γεωργίας ἐπ' ἐνιαυτῷ, ὅτι ἐὰν ἐπινοήσῃ
 Ἀβουμάτων παραγίνεσθαι, κῆρδιὰ τὸ
 μὴ εἶναι ἰσχυρῶς ἐπὶ τιναν λαμβάνει
 μήτε τῶν Δείδρων, μήτε τῶν Ποιδῶν
 τὰ Σπέρματα, διὰ τῆς ἕκ' οἰονταί
 τινες πάντα φέρον ἀπὸ τῶ Σπέρμα-
 τος ἐν δ' ἡγεσθαι, καὶ τὰς φανερὰς αὐτῶν
 ἐπὶ τῶν Συκῶν.

5. Et c. 5. circa finem:

Ὀλίγα δὲ Ἀκαρπα τῶν Ὀμογε-
 νῶν οἱ ὑλοτόμοι φασὶν εἶναι. Ταύ-
 τα ἤτοι λανθάνειν εἰκός, ἢ διὰ τὸ
 καταναλίσκεν εἰς ἄλλα τὴν τροφήν
 Ἀκαρπα γίνεσθαι, κατὰ τὰς
 Ἀμπέλους τὰς τραγύσσας καὶ ἄλλοις
 ἄλλοις τῆτο συμβαίνει γινόμενον
 ἐπὶ τῶν Κασπίων ἢ Κασποπό-
 ρων.

6. Nonnunquam fieri verum est, ut Planta aliqua, cujus Species Semine alias non destituitur, OB SOLI, in quo sita est, INEPTITVDINEM nec Semina nec Flores, imo nec Caulem quidem ferat, quam propterea Diversæ statim Speciei esse credunt, cum tamen ex Accidenti tantum id contingat;

7. Quemadmodum Tabernæmontanus (Dioscoridem l. 3. c. 87. secutus) tertiam Speciem facit Libanotidis quæ sit Infrugifera, cum alias eam primæ dicat esse persimilem Kräuterb. part. 1. sect. 4. c. 7. (p. 315. & 316.)

8. Imo forsitan ne Sterilis quidem est, sed nondum adultæ, necdum Fructui ferendo ætate par. Observetur igitur Libanotidis Generatio.

9. De Fraxino Tragus Kräuterb. part. ult. c. 78. Eschernaum ist Weperley Art, haben beyde Laub wie Sperwerbaum, habe nie keine Frucht an diesen Bäumen gesehen.

10. Et tamen Fructus in Apothecis satis notus est (Linguam Avis, vocant. Fructus Arboris, quæ Hahnbüchen, non appellatur eo nomine, ut Tragus credidit ejusd. part. c. 73. & 79.)

Vid. Fragm. 3. port. 1. c. 6. aff. 2. sectiunc. 2. 3.

11. Quod si hoc Trago contigit, quid aliis minus oculatis, minus sedulis Observatoribus?

12. De Helenio Dioscorides l. 1. c. 27:

Ἐλείου Κανλὸς οὐκ ἀνίστησι ἐν τισὶ
 τόποις.

Quia non utuntur (Semine)
 agricola in aliquibus, quod cele-
 rius Sponte prodeant; item quia
 non possunt facile in quibusdam
 accipi tam Arboribus quam Her-
 bis Semina; eapropter non pu-
 tant quidam omnia nasci e Semi-
 ne posse, quod manifestissimum in
 Ficis.

Pauca Sterilia ex iis qua Generis
 unius lignatores dicunt esse. Quæ
 & aut latere consentaneum, aut,
 quod absument ad alia Alimen-
 tum, Sterilescere, quemadmodum
 Vites quæ quasi Hirci sunt, &
 quotquot aliis illud evenit inter
 ea que Fructum ferre apta aut
 Fructum ferunt.

Helenium Caulem non emittit in
 quibusdam locis.

13. Tragus

„13. *Tragus* de eodem Kräuterb. part. 1. c. 55: So die Blumen aus-
 „geblühet haben, stehen die haarichte Köpffe mit ihrem Saamen (wel-
 „cher sich dem Kartensaamen vergleichet) bis an den Herbst, davon mag
 „man auch junge Mauttsäcklein, wie von obgemeldten Nebenängelcin-
 „zielen, welches ich auf beyden Seiten versucht, und wahr erfunden
 „habe.

„14. Jul. Cæs. Scaliger *Jesemino Florem sine Fructu* falso tribuit,
 Commentar. in Theophr. de Caus. Plantar. l. 2. c. 23. (p. 152. a, Genev.
 „1566.) Dodonæus Pemptad. 3. l. 3. c. 22. *Semen ejus Latum instar*
 „*Lupini, raro tamen succrescere* scribit. Nimirum in hoc Climate.

„15. *Non scitis*, inquit Varro de Re Rustica l. 2. c. 1. fin. *Palmulas*
 „*Caryotas in Syria parere in Judea, in Italia non posse?* Locus vi-
 detur pauxillum corruptus.

„16. *Sedum Majus Vulgare*, quod vulgo JOVIS BARBAM ap-
 pellant, Stephanus Claveus Paradox. de Lapidibus & Gemmis (Gal-
 „licus liber est) l. 2. c. 12. (p. 329.) *inter Plantas Semine destitutas* re-
 fert, (*Fombârde* vocat, alias Joubarbe & Joubarde.)

17. Dodonæus de multarum Plantarum Semini-
 bus, silet Pemptad. 1. l. 5. c. 8. Cum autem *Herba* omnibus parti-
 bus *perfecta* sit, & Flores Foliis, & Staminibus, denique Perianthio
 instructi, (ut ex pictura apparet, nam & de hoc tacet Dodonæus.)

„18. Et *Sedum Arborescens* sive Fruticescens, sive *Sedum Majus*
Dioscoridis Clusio Rarior. Plantar. Histor. l. 4. c. 40. quod in Lusitania
 & Italia & Græcia crescit, Stellatis Floribus, & Staminulis eorum, &
 reliquis partibus a Sedo Majore Vulgari non discrepans, (Perian-
 „thium nec describit nec pingit Clusius) *Semen Exile Nigrum* pro-
 ferat, teste eodem;

19. Verisimile est *Vulgare* quoque præsertim in Gallia & Italia
Semine suo non destitui. Quod forsan magis *perficeretur*, si propa-
 gatio Radicis per Appendices inhiberetur.

20. Præterea quæ *Sedo cognata* sunt, ut *Cotyledon*, *Telephium*,
Radix Rhodia, *Semen* quoque Minutissimum *Scobis* instar ferunt.

„21. His adde Theophrasti Histor. Plantar. l. 3. c. 5.

22. Per *Accidens* etiam *Semine carent*, quæ carent, quia EX
 TALEA propagatæ, sicuti *Arbores* quæ ex *Stolonibus* fiunt, *Fecundæ*
 putantur.

23. Aristoteles Gener. Animal. l. 1. c. 18. circa fin.

„Ἐν τῷ δ' ἔφίξει Σπίρμα' οἷον Ἰτέξ | *Quædam non ferunt Semen; ut*
 „1794 Ἀλγιστος. | *Salix & Populus.*

„24. Theophrastus de Caus. Plantar. l. 4. c. 5. & alibi, de *Vlmo* &
 „*Salice* ait *ambigi*, utrum *Fecundæ* sint.

„25. Plinius l. 16. c. 26: *Fructum Arborum sola nullum ferunt, hoc*
 „est, ne *Semen quidem Tamarix, Populus, Alnus, Vlmsus Arimia, Ala-*

„ternus. Et c. 17: *Atinia* (Vlmi) non ferunt *Samaram*. Ita vocatur *Vlmi Semen*.

„26. In *SALICE* sane *Floris* vice *Lanitium Amenti* sequiunciam „Oblongum & Teres propendet, nec *Seminiperla* femper est, ut „Homerus vult *Odyss.* x paulo ante fin., quia alicubi *Semen* excipitur, & *Satum* oritur.

27. Idem testatur *Tragus Rantersb.* part. ult. c. 60: & *Clusius Rarior. Plantar. Histor. l. i. c. 54. & 55.* Anno 1626. *Pentecost. festo*, in *Salice Fragili* *Luteis Flagellis*, in *Annotinis* (ejus) *Surculis* numerosa *Thecularum* sive *Siliquarum Teretium Turbinatarum Series*; *Imum Surculi Annotini* & *Summum tantum Foliosum*, *Surculi Horni Theculis* facit.

28. In *Theculis Lana*; *intra Lanam* singulum *Semen Pusillum Nigricans*. Quædam *Semina* deprehendi *Albida*, *Maculosa*, hæc *Immatura* *judico*.

Vid. *festiunc. 39.*

„29. Adjiciam locum *Plinii* ex *l. 16. c. 26: Ocyssine Salix amittit* „*Semen, antequam omnino Maturitatem sentiat* (v. etiam *Theophrast. Histor. Plant. l. 3. c. 2. init.*)

„30. *Providens Natura facile nascenti & depactò Surculo Incuriosus Semen dedit. Vna tamen proditur ad Maturitatem perferre solita in Creta insula &c.*

31. *POPVLI NIGRÆ* *Seminis* aperte meminit *Dioscorides l. i. c. 114. ubi dicit:*

„ὁ καρπὸς δὲ μετὰ ὄξυς πινόμενος | *Fructus vero cum Aceto potatus*
 „Ἐπιληπτικὸς ἀφελεί. | *Comitialibus utilis est.*

32. Non dubium ergo, quin & *reliquæ Species Semen suum habeant*, quod & *in Amentis*, uti in *Nigra* latitare puto. Confer *Historiam nostram Specialem Plantarum.*

„33. *Plinius ipse l. 17. c. 11: Populis eadem ratio Semine, qua Vlmos, ferendi: transferendi quoque e Seminariis eadem & Silvis.*

„34. *VLMVS ATINIA* non feritur e *Samara*. Sic ait *Columella* „de *Re Rustica l. 5. c. 6.* Et post initium ejusd. cap.: *Atiniam Vl-* „*num Tremellius Scrofa non ferre Samaram (quod est Semen ejus* „*Arberis) falso est opinatus.*

„35. *Nam Rariorem (Samaram) sine dubio creat, & idcirco plerisque* „*Sterilis videtur, Seminibus inter Frondem, quam prima Germinatione edit, latentibus. Itaque nemo jam ferit ex Samara sed ex* „*Sobolibus.*

„36. Vide *Matthiolum* in *Dioscorid. l. i. c. 95. qui alterum ex duobus Vlmorum Generibus etiam Sterile, facit.*

37. De his & reliquis *festiunc. 25. nominatis Clusii verba audire* „*operæ pretium fuerit ex Rarior. Plantar. Histor. l. i. c. 2. 3. Nemo,* „*inquit, rei Herbariæ adeo ignarus est, qui ALNOS ex Semine, quod*

„in Globulis Adultiores ferunt, nasci non sciat, cum & ipsis Rusticis
 „id sit notum.

„38. TAMARIX sane ex Semine non semel mihi nata est. Popu-
 „los, Salices Seminibus Papposa Lanugine involutis provenire; Vl-
 „mos item Atinias ex Samaris (ferunt enim Semen sed minus quam
 „Latifolia) plerumque vidi.

„39. Et ante hæc: In ALATERNO Arborecente nullum Fructum
 „vidi. In Alaterno Humiliori Fructum Racematim coherentem, Len-
 „tiscini Magnitudine, Rubescentem non nihil, qui Tribus Nucleis con-
 „stare videtur, forsan Maturitate Nigrescentem.

Vid. festiunc. 29.

„40. LILIVM tam Album quam Aureum Tragus sine omni Fructu
 „& Semine scribit Kräuterb. part. 2. c. 84. & 85.

41. Dioscorides Seminis meminit l. 3. c. 116. circa finem:

„Τὸ δὲ Σπίγμα (Κολύμ) Ἐπτετῶν | Semen vero (Lilii) Serpentium
 „ἀγγυασι ἀφάρμακον ποθέν. | morsibus adversatur potum.

42. Videtur autem Pollinem Luteum Staminum intelligere. Pli-
 „nius vero l. 21. c. 5: Alba Lilia iisdem omnibus modis feruntur, qui-
 „bus Rosa. At c. 4: Tardissima proveniunt (Rosæ) Semine, quod in
 „ipso Cortice est sub ipso Flore opertum Lanugine. Ergo etiam Lilia
 Semine proveniunt ex sententia Plinii.

„43. Idem rursus c. 5: Candor Lilii eximius, Foliis foris striatis
 „& ab angustiis in latitudinem paulatim se laxantibus effigie Cala-
 „tibi, Resupinis per ambitum Labris, Tenuique Filo (si Stamina intel-
 „ligit, ea satis Robusta sunt) & Semine (forte Stamine) stantibus in
 „medio Crocis. Per Crocos forsan Transversa Staminum Corpuscu-
 „la Pollinē Luteo conspersa intelligit, non ipsum Pollinem.

„45. ROSMARINO & SABINÆ idem Semen denegat l. 17.
 c. 13. fin.

„46. De Sabina Dodonæus Pemptad. ult. c. 6: Et e Semine & e
 „Ramo feritur. Verum e Ramo sata Fructum fert nullum. Tacite
 innuit (quod etiam post exprimit) e Semine satum Fructum sive
 Semen ferre. Vnde enim alias e Semine feri posset?

47. RVTAM etiam quidam apud Theophrastum Hist. Plantar.
 „l. 7. c. 2. Semine nasci negant. Sed tarde, inquit ille, nascitur,
 „quare Surculo eam ferere solent.

COROLLARIUM I

„1. Plantarum quedam Sponte nascuntur, ait Cardanus de Re-
 „rum Variet. l. 6. c. 23. (§. 5.) ut CVPRESSVS in Creta & apud nos
 „TRIBVLVS in agris &c.

2. Quod ex Theophrasti Histor. Plantar. l. 3. c. 2. circa fin. vide-
 tur sumisse, ubi ita:

„Ἐνιαχῆ δὲ ἂν μόνον ὑπερτάσωνται
 „καὶ κινήσωσιν, εὐδὺς ἀναβλασάνων
 „τὰ οἰκεία τῆς Χώρας, ἄσπερ ἐν Κρή-
 „τη Κυπάριτι. - - -
 „3. ἐν δὲ τοῖς ἡμιβρόχοις ἐὰν ὑπο-
 „νεύσῃ, φαίνεται φασὶ Τρίβολον.

Alicubi, modo Solum sulco te-
 nui moverint, protinus emergere
 familiaria Terra illius, ut in
 Creta Cupressi. - - -

At in semina defactis, si subno-
 ventur, apparere ajunt Tribulum.

Confer Plin. l. 16. c. 33. fin.

4. Sed pergit paulo post Theophrastus:

„Αὐταὶ μὲν (Γενίσεις) εἴν ἐν τῇ με-
 „ταβολῇ τῆς Χώρας εἰσίν, εἴτε καὶ
 „ὑπαρχόντων Σπερμάτων, εἴτε καὶ
 „αὐτῆς (Χώρας) πως διατιθεμέ-
 „νησιν.

Ha (Generaciones) ergo ob
 mutationem Regionis fiunt, sive
 etiam existentibus Seminibus, sive
 etiam ipsa (Regione) quodammo-
 do disposita.

5. Cupressum quod attinet, Sponte nasci credita esse videtur, quia ejus Semina fiunt obscura, ut jam diximus assertion. hujus sectiunc. 6.

6. Quæ etiam causa fuerit, cur THYMO SQVAMIFLORO Semen denegaverint. Vid. Theophrast. Histor. dict. l. 6. c. 7.

„7. Ex Seminibus autem propagari Cupressum, ut & ex Trunco auctor est Theophrastus Histor. Plantar. l. 2. c. 2.

„8. Idem Semen ejus Membranceum & Conis adhuc pendentibus exsiliens, ut omnium Coniferarum, expresse ostendit de Causis Plantar. l. 1. c. 23. post init., cum quibus confer l. 4. c. 5. Vide etiam Plin. l. 17. c. 10. circa fin.

COROLLARIUM II

„1. ACERI MAJORI seu Latifolio Tragus falso Semen denegat Kräuterb. part. ult. c. 80. & Bauhinus Pinac. l. II. sect. 5. in Acere i.

„2. Quod CAPRIFICVS etiam Fructum tulerit, sed insipidum & ingratum, qui tamen interdum Ficus intermixtus sit venditus, ex Athenæi l. 3. (p. 76. Commelin. edit. C. D.) constat, cui Caprificus Ἐρινός & Ἐρινεός; Fructus Ἐρινον.

3. Ὀλυθος vero est Groffus sive Immatura Ficus. Galenus Simplic. Medicament. facult. l. 8. in Σύκῃ:

„Τὰ δὲ τῶν Ἐρινῶν Σύκα δριμύτις
 „ἔτι καὶ διαφορητικῆς δυνάμεως.
 „Οὕτως καὶ τῶν ἡμέρων οἱ Ὀλυ-
 „θοι.

Caprificorum vero Ficus acris
 sunt & digerentis facultatis.
 Ita etiam Sativarum Immatura
 Ficus.

4. Non itaque omnis Caprificorum Fructus in Culices abiit.

„5. DICTAMNO CRETICO falso Semen denegavit Dioscorides l. 3. c. 37. Conf. Dodon. Pemptad. l. 1. 2. c. 33. & Pemptad. 2. l. 4. c. 13.

6. De GLYCYRRHIZA Pena & Lobelius Stirp. Adversar. p. 405:
 „Si qua est Sterilis Glycyrrhiza, uti Matthiolus sibi revera certum
 „esse auditione, postremis Commentariis (in Dioscoridis l. 3. c. 5.)
 „prodit, tres forent Glycyrrhizæ Species. Nobis tamen quot de sa-
 „cie notæ, tot Frugifera sunt. (Echinata Dioscoridea & Siliquosa.)

II.

„I. Qui FICVM ex Semine vix aut nunquam propagari asserunt*,
 eos refutant Ciceronis in Cantone Majore c. 15. (si quid ponderis habent)
 verba hæc:

* Sennert. natur. scient. epit. l. 6. c. 4. (section. 4.)

„2. Omitto vim ipsam omnium quæ generantur e Terra: quæ ex
 „Fici tantulo Grano aut ex Acino Vinaceo, aut ex ceterarum Frugum aut
 „Stirpium Minutissimis Seminibus tantos Truncos Ramosque procreet.

3. Ad hæc nemo inficias ire potest, Ficum Semen ferre. Si ergo
 verum est, ut quidem est maxime illud Theophrasti Histor. Plantar. l. 2.
 c. 1. paulo ante finem;

„Ἄπαντα ὅσα ἔχει Σπέρματα, καὶ | Omnia quæ habent Semen, etiam
 „ἀπὸ Σπέρματος γίνονται: | e Semine gignantur:
 sane Ficum suo Semine prognerari nemo negaverit.

III.

„I. Theophrastus de Causis Plantar. l. 4. c. 7. circa initium Semen
 „Δίκερυ (ut Loci Muliebres) tribuit ÆGILOPI, ideoque ex una parte
 „statim nasci Stipulam unam, alteram manere Otiosam toto anno.

2. Quod non solum Julio Cæsari Scaligero commentar. in istum
 locum, sed & mihi suspectum.

„3. Theophrastus etiam ibidem posteriores Stipites Ægilopis, Loti
 „Ἐ Bulbi non e Semine sed e Radice pullulare, aliorum esse sententiam
 refert.

IV.

„I. Seminis Conceptacula Ternis Costis aut Loculamentis conspicua in
 „RICINO esse scribunt Pena & Lobelius Stirpium Adversar. p. 306.

2. Nescio cur Costas vocent. Ego Cuneos Sphæricos dicerem. Ita
 „e Cuneis Sphæram materialem componit Ziglerus Geographus ille Bava-
 rus libel. de Sphæræ constructione, quem Valderus Basileæ edidit

cum aliis opusculis titulo Sphæræ atque Astrorum Cælestium Rationis & Motus.

3. Sunt autem *Cunei Sphærici*, vel *Semicirculares*, quorum Superficies Sphærica duobus Circulis Maximis terminatur, hoc est, quorum planæ duæ Superficies sunt Semicirculi Maximi; vel Cunei *Quadrantales* &c.

4. Ita *Mala Aurantia* Natura dividit in Cuneos, item *Limonia* & *Citria*.

V.

„1. Ad CÆSALPINI l. 4. de Plantis non pertinent MAIZVM c. 54. & LACRYMA JOBI c. 55. quia non ferunt *Semen sub Flore*.

„2. Idem l. 8. persequitur Plantas quæ sub Singulis Floribus *Gemina* five *Bina Seminum Conceptacula*, five *Bipertita Conceptacula*, & in *Singulis Loculis* five *Alveolis* five *Cellis Semina* vel *Singula*, de quibus usque ad c. 14. vel *Plura* habent.

3. Ergo huc non pertinent, quibus *Fructus sine Flore* est, & *Flos sine fructu*, ut MERCVRIALIS & XANTHIVM, de quibus tamen agit c. 1. & 2.

„4. L. 14. describuntur Plantæ, quæ *intra Vnum Florem Multa Semina* gerunt, nullo præter *Perianthium Tegmine*.

„5. Male ergo huc MALVAM c. 30. & seq. refert, quæ *Globulum Compressum* (ad instar Cafei) fert, in quo *Semina*. Nec excusat Cæsalpinus, quod *Globulus* is in *septem* vel *octo Loculos debiscit*. Hac ratione *Malva* accedit ad *Abutilon*.

„6. Ad l. 15. non pertinet ARISTOLOCHIA, sed ad *Cucurbitas*. *Flos* enim ejus *Fructui summo insidet*, si picturæ Clusii (Rarior. Plantar. Histor. l. 4. 47.) & Dodonæi (Pemptad. 3. l. 1. c. 1.) credendum.

7. Deinde *Aristolochia* non habet ad *Vnum Florem Plura Conceptacula*, ut *Abutilon*, *Helleborus*, sed unum quod in *Plura* rursus est dividuum.

„8. DENTARIA quoque ex l. 15. excludenda. Fert enim ad *Singulos Flores Singulas Siliquas*, ut Cæsalpinus ipse fatetur c. 33.

VI.

„1. Cæsalpinus *Cor in Arboribus extrorsum vergere* scribit l. 2. c. 1.

2. Id

2. Id verum quidem videtur in iis, quæ *Singula Semina Singulis Petiolis & Singulis Floribus* ferunt; at non in iis, quæ in Vno Pericarpio sub Vno Flore Plura Semina, ut *Mala, Pyra*.

COROLLARIUM.

Artificium Peripateticum hoc videtur Cæsalpini, quod *ordinatur a Differentia* quæ & *Difficilis est observatu, & a Paucis observatu aut notata.*

VII.

1. MARIS & FEMINÆ nomine pro lubitu Botanicorum quisque uti videtur.

2. Præstat CANNABEM, CYNOCRAMBEN (*Waldbingelfraut*), MERCVRIALEM, PHYLLVM (*Welschbingelfraut*), SPINACIAM &c. distinguere in Prolificam sive *Fecundam*, & *Florigeram*, quam in Marem & Feminam.

„3. Ceterum Clusius *Rarior. Plantar. l. 4. c. 32. præfert in Phyllo Maris & Femina sententiam Theophrasti*, quia magis convenit cum Mercuriali &c.

4. Sed Dioscoridis sententia (vide l. 3. c. 140.) potior mihi videtur, ut id sit *Femineum*, quod *Fructum fert*, id *Masculum* quod tantum *Florem*.

5. Ita & Aristoteles de Plantis l. 1. c. 2:

„εὐρίσκηται ἐν τοῖς φυτοῖς ὅτι ἔχει		<i>reperitur in Plantis, quod habent</i>
„τὰ φυτὰ γένος ἄρρεν καὶ θήλυ.		

„6. Καὶ πάντως τὸ μὲν ἄρρεν		<i>At omnino Masculum est</i>
„ὅτι τραχύτερον, καὶ σκληρότερον,		
„καὶ μᾶλλον φέισσον. τὸ δὲ θήλυ		<i>Rigidum; at Feminæum Debilius,</i>
„ἀσθενέστερον καὶ καρποφόρον		
„πλέον.		

„7. Plinius quoque l. 16. c. 26. ante finem: *Mares non ferunt.*

„8. FRAXINVM CAMPESTREM sive Βαμειλίαν *Duplicem facit*
 „Caspar Bauhinus ad Matthiol. in Dioscorid. l. 1. c. 92. *Marem sive Sterilem*, cui *Florum Racemos sive Globulos Nigros Musco similes* cum aliis
 „auctoribus (sed non bene, ut c. 3. aff. 2. fin. diximus) tribuit, qui abs-

„que

„*que Fructu decidant ; & Feminam sive Frugiferam, quæ Fructum ferat,*
 „*de quo huj. cap. assert. 1. schol. 2. sectiunc. 10.*

„9. Sic LAVRVS *Mas* dicitur Tabernæmontano Kräuterb. part. 3.
 „sect. 3. c. 11. (p. 676. fin.) quæ *Infrugifera* est, *Femina Baccifera* :

„10. Ad quam significationem pertinet appellatio PALMÆ *Maris*
 „ejusd. sect. c. 20. (p. 687.) item SAMBVCI QVARTÆ *Maris* ejusd.
 „section. c. 62. (p. 755.) & TILIÆ *Maris* ejusd. section. c. 40. (p. 711.)

„11. Sed addit statim Plinius: *Aliqui hoc permutantes Mares esse quæ*
 „*ferant tradunt.*

„12. Ita de CANNABE *Femina* Caspar Bauhinus ad Tabernæmon-
 „tani part. 2. sect. 5. c. 11. (p. 263.): *Bringt keinen Saamen, blühet*
 „*häuffig mit kleinen bleichgrünen treuschlichten Blümlein, welche un-*
 „*fruchtbar abfallen, und vergehen, wächst aus des Männleins*
 „*Saamen.*

„13. De LVPVLO Camerarius ad Matthioli Herbarii l. 4. sive ult.
 „c. 145: *Es ist sich wol zu verwundern, das, welcher blühet, der trägt kei-*
 „*nen Saamen ; dagegen, welcher Saamen hat, bekommt keine Blüte.*
 „*Idem in titulo capituli ejusdem: Lupulus Femina, Hopffen ohne Frucht ;*
 „*Lupulus Mas, Hopffen ohne Blüt.*

„14. Sed Florens *Lupulus Maris, Fecundus Feminæ* nomine appel-
 „landus esset.

„15. Similem errorem puto Lobelii, quod *Mercurialem Marem cum*
 „*Semine, Feminam cum Flore* pingit Stirp. Observat. p. 131. qui error
 „tamen etiam Dodonæo est communis Pemptad. 5. l. 1. c. 33.

„16. Apud Theophrastum quoque Histor. Plantar. l. 3. c. 6. post
 „init. *quidam binas JUNIPEROS esse dicunt, & alteram Florere quidem*
 „*sed fructum non ferre ; alteram non Florere sed protinus Fructum ostendere,*
 „*ὡσπερ ἡγὰ τὰς Συνας τὰ Ἐρῶα. | ut Ficos Poma procidua.*

„17. Similiter Cæsalpinus de Plantis l. 3. c. 45. circa init. & ex eo
 „Caspar Bauhinus Pinac. l. 11. sect. 5. in Popul. 3. POPVLVM NI-
 „GRAM *quandam scribunt Florem veluti Amentum ferre Colore Ru-*
 „*bente aut Candicante, at Fructum non ferre ; quandam Fructum ferre*
 „*Racemulum, Grana tenentem Viridia & Rotunda, in quibus Lana Can-*
 „*dida, sed non Florere.*

„18. Quem-

„18. Quemadmodum idem Cæſalpin. l. 3. c. 54. init. TAXVM, in „*Alpibus crescentem Arborem, Flosculos Amentacos ferre* scribit, *inter „Folia sine Fructu; quæ autem Fructum fert, eum Rotundum gerere.*

19. Videntur Arbores hujusmodi sero Florescere, & vel uno anno Florere, altero Fructum ferre; vel ubi aliquot annos Flores tulerunt sine Fructu, deinde Fructus ferre sine Flore quod amplius observandum.

20. Sane in Phyllo Marifico Dioscoridis, id est, Feminifico Theophrasti, negant se Semen unquam deprehendere potuisse Pena & Lobelius „Stirp. Adversar. p. 99. At Tabernæmontanus Semen valde sero ferre scribit Kräuterb. part. 2. sect. 5. c. 16. (p. 269.)

C A P. V. D E R A D I C E.

Argumentum.

Assertio hæc, *an quedam Plantæ RADICE CAREANT*, dis-
quirit. Sectiunculas habet 6.

1. **Q**uædam videntur quibusdam Conatum tantum Vitæ habere, non Vitam, uti *Corallia Corallina* (Muscus) & *Reliqui Musci, Fungi* &c.

2. **CORALLIVM** *innascitur Conchyliis, Cranio humano aliisque* Offeis, Petrosis & Lapidosis rebus, sed hoc non impedit, quo minus Radices habeat, etiamsi etiam *Ferrea Anchoræ innasci* posset, uti refert *Beguinus Tyrocin*, Chem. l. 2. c. 10. in Tinctur. Corall.

3. Si *Corallium totum erui posset* e natali solo, rectius de eo judicarem. Jam Fragmenta ejus piscatione extrahuntur hinc inde fluitantia.

„4. **JESEMINVM** *trienne effosum absque Radice se reperisse* scribit *Jul. Cæsar Scaliger*. Exercitat. contra *Cardan*. 152. sect. 2. circa finem. Confer. etiam ejusd. Commentar. in *Theophrast*. l. 1. de Causis Plant. c. 2. (p. 4. b.)

5. **LENTICVLA PALVSTRIS** *in averſa parte Radiculas inſpe-* „stantibus apertissime ostendit, quam *Scaliger sine Radice esse* scribit *Exercit*. 140. sect. 1. circa med. & *Comment*. in *Aristot*. l. 1. de Plantis (p. 19. a. *Genev*. edit. 1566. fol.)

6. **PARASITICÆ** Herbæ, ut *Cassutha, Epithymum, Viſcum*, fruuntur si non suæ, at *alienæ Radicis beneficio*.

Vid. *Scalig*. comment. in *Arist*. l. 2. de Plant. (p. 125. a.)

FRAGMENTVM V. VITA PLANDARVM

Argumentum.

- 1 Affertio NVTRIMENTA ATTRACTIONEM in Plantis
vel per Animam aliquam vel per solam Organisa-
tionem fieri concedit. Sectiunculas habet 5
- 2 Solam Organisationem in Attrahione illa sufficere
probat. Sectiunc. 15.
- Schol. *Quanam Aristoteles Excrementa Plantis deneget*, indi-
cat. Sectiunc. 4.
- 3 LONGÆ VITÆ Plantarum *Causam male reddi ab*
Aristotele monstrat. Sectiunc. 4.
- Schol. *Aristotelis locum ex l. 2. de Anima t. 20. considerat &*
ΠΥΘΜΕΝΑ non esse Cordi Analogam partem in
Plantis probat. Sectiunc. 13.

I.

1. **E**a quæ in Plantis NVTRIMENTI ATTRACTIO, vel per Animam
Mundi vel per solam Organisationem fieri concedendum est.
2. Si per Animam aliquam, etiam tum Organisatione aliqua opus est.
Alias omnes Plantæ essent simili forma, nisi quis alii atque alii Plantæ
aliam atque aliam Animam attribuere velit.
3. Si jam Plantarum Radices attrahunt, non ea solum quæ ad suam
Constitutionem requiruntur, sed quævis alia, necesse est, ut sit aliqua
Excretio.
4. Sin ea solum attrahunt, quæ ad Constitutionem pertinent, opus
est aliquo, quod discernat Utile ab Inutili.
5. Jam igitur Excretio illa vel Discretio, utrum per Animam fieri
debeat, an vero Organisatio sola sufficiat, videndum est.

II.

- (g) Organicarum vegetabilium structuram, qua vivunt, i. e. nutriuntur & augentur *Neb. Grewii, Marcell. Malpighii*, nec non *Ant. à Leewenboeck* detexit industria, confirmavit recentiorum omnium observatio. Conf. *L. B. de Wolff. vom Gebrauch derer Theile der Pflanzen. it. vom Leben und Tod derer Pflanzen.* & *Celeb. Chr. Gottl. Ludwigi Institutiones histor. phys. regni vegetabilis, Part. II. & Io. Gesnerus in diss. physic. de Vegetationis & Fructificationis struct. differ. & usu.* Fluidorum vero motum, quo ad singulas partes deferuntur, ejusque rationem demonstravit *Steph. Hales* in *Vegetab. Statica*; nec non *Claud. Percant*, de la Circulation de seve des plantes. *Oper. Physic. & Mechanic. Tom. I. p. 71. seqq.* De morbis autem plantarum eorumque causis vid. *Chr. Sigism. Eisfabr* diss. *Phys. de Morbis plantar. Lips. 1724.* Conf. *Act. Lips. Academiae Part. VII. Nr. IV. p. 657.*

II.

1. Non videntur indigere Plantæ singulari Anima intelligente, quæ possit Alimentum Conveniens discernere ab Inconveniente.

2. Nam primo fieri potest, ut Radicum Ora ita sint Organifata, ut non omnis generis intromittant Succos.

3. Exempli gratia, ut harum Radicum Pori constringantur & claudantur re aliqua, illarum aperti sint & permeabiles eidem materiæ.

4. Deinde quis dixerit, peculiare id habere Plantas, ut nil nisi Conveniens suæ substantiæ attrahant? Nam & illæ non minus ac cetera Videntia sua habent Excrementa, quæ per Folia Flores & Fructus effundunt, unde recte Scaliger Exerc. 140. sect. 1. circa med. *Florem & Fructus*, *Planta partes negat.*

„5. Aristoteles de partib. Animal. l. 2. c. 10. ab initio *Viventibus & Perfectis omnibus partes dicit maxime necessarias esse duas; alteram qua Cibum capiant, alteram, qua Excrementum emittant.*

6. Pergit:

„τὰ μὲν φύτα τοῦ μὲν ἀρχήσῃ πε-
 „ριτρώματος ἐκ ἔχει/σπον. Ἐκ τῆς
 „Γῆς γὰρ λαμβάνει πεπευμένον ἴην
 „τροφὴν. Ἀπὸ τῶν (περιτρώ-
 „ματός) προϊστα τὰ σπέρμα/α καὶ
 „τῆς καρπῆς.

Planta quidem Supervacui Ex-
crementi non habent locum. Ex
Terra enim accipiunt concoctum
Nutrimentum. At vice ejus (Ex-
crementi) emittunt Semina &
Fructus.

7. Sunt etiam quædam Arborea Resinosa & Lacrymosa nuncupata, quæ Resinosa sua per Rimas Excrementa continuo nonnunquam effluvio exsulant, quo in genere Abies, Acacia, Cerasus, Juniperus, Larix, Lentiscus, Picea, Populus Nigra, Terebinthus.

8. Potest etiam fieri, ut Insensibili Expiratione magna Humororum portio absumatur, veluti in Animalibus.

9. Signum autem est, ab Arboribus etiam per Fructus & Semina Excrementa emitti, quia Arborea, cum admodum copiose tulerint, exarescunt Fructificatione, quod Aristoteles animadvertit de Generat. Animal. l. 3. c. 1. circa med. Traxerunt enim plurimum Inutilis, paucissimum Vtilis.

10. Hinc etiam, quod dicit paulo ante: *Minores Plantas esse Fertiliores.*

„11. Prioris rationem addit Aristoteles hanc :

„τὴν γὰρ τροφὴν ἀναλίσκουσιν εἰς | quippe Nutrimentum consumunt
 „τὸ σπέρμα. | in Semen.

12. Alterius :

„ἢ γὰρ ἐπὶ τὸ Σῶμα ἄυξις, γί- | id enim quo Corpus Augeretur, fit
 „νεταί Περίτλωμα Σπέρμαϊκόν. | Excrementum Seminale.

13. Et l. 1. Generat. Animal. c. 8.

„ἢ γὰρ τῷ μεγέθους ἄυξις τρεῖς | nam magnitudinis Incrementum
 „πεταί ἐπὶ τὸ σπέρμα τέτοις. | vertitur in Semen bisce.

14. Porro autem cum constet ex Columellæ de Arborib. libri (qui alias parat 3. de Re Rustica, sed a Jucundo primum a libris ad Silvinum „distinctus) c. 27. posse omne Genus Surculi omni Generi Arboris inseri (quod & Baptista Porta docet Mag. Natur. l. 3. proœm.) Arbores autem secundum Materiam varie distent; necesse est Truncum trahere quædam, quæ non convenient suæ naturæ sed Surculi infiti;

15. Ideoque *quævis Arborem omnis Generis Materiam trahere indiscriminatim, aut saltem eam Materiam quæ Arbori alicui in Nutritionem convenit, ita ut ne opus sit Intellectu aliquo Discretivo, imo ne variis quidem, sed unica Radicum omnium Organisatione.*

SCHOLIŌN.

1. Quæ Aristoteles de Excrementis Plantarum jam asseruit, videtur negare alibi, part. Animal. scil. l. 4. c. 5. proœula sine:

„οὐδὲ γὰρ τῶν φυτῶν ἕδὲν ἔχει | neque enim Planta ulla habet
 „Περίτλωμα. | Excrementum.

2. Etiam part. Animal. l. 2. c. 3. Excrementa Plantis plane videtur denegare:

„τὰ μὲν γὰρ φυτὰ λαμβάνει τὴν | Etenim Plantæ attrahunt Nu-
 „τροφὴν κατεργασμένην ἐκ τῆς γῆς | trimentum concoctum ex Terra
 „ταῖς ῥίζαις. Διὸ καὶ Περίτλωμα | Radicibus. Ideoque Excrementum
 „ὅ γίνεταί τοῖς φυτοῖς. τῇ γὰρ γῆ | non fit in Plantis. Nam
 „καὶ τῇ ἐν αὐτῇ θερμότητι χρηταί | Terra ὅ ἐjus Calore utuntur
 „ὡς περ Κοιλίας. | ut Ventre.

3. Sed paulo ante probat Plantas habere

„ἀρχὴν θερμῆ φυσικῆν | principium Caloris naturale
 „ex eo quod concoquunt Alimentum.

4. Ita-

4. Itaque Plantis *denegat primam Concoctionem*; quæ respondet ei, quæ in Animalium Ventriculo fit, non denegat eam quæ respondet ei quæ in Hepate fit. Atqui etiam hæc Excrementa relinquit.

III.

1. LONGÆ VITÆ Plantarum *Causam male reddit Aristoteles* l. de Longitud. & Brevit. Vitæ fin.

„2. Primo enim Causa ejus esse non potest *Aggeneratio*, cum ea potius *Breviorem* reddere debeat *Vitam*. Brevior enim Vita redditur *Frequenti* Seminis profusione & *Frequenti* Partu.

„3. Secundo *neque quod Divisa vivunt & propagantur*.

„4. Tertio *principium potentia ubique esse dicit*. Quæro quid est ἢ ἀρχὴ quid δυνάμεις ἐνῶσα? Sunt Fumi.

SCHOLION.

1. *Planta quare divulsæ dissectæve vivant, Aristoteles* conatur explicare l. de Anim. 2. t. 20. *verbis ad ambiguis*.

„2. Videtur autem hoc velle *Animam actu esse in ea parte Plantæ*, quæ *Cordi analogæ* est & ΠΥΘΜΗΝ dicitur, *in reliquis autem partibus ita esse potestate, sicut in Semine potestate esse dicitur*;

3. Scilicet quia ut ex *Semine*, ita ex *Stolone*, *Surculo*, *Ramo* potest fieri *Planta*, scilicet ubi *fatus fuerit* &c. Et ita videtur *Simplicius* explicare hunc textum.

4. Ita *nil dicit* more suo, cum dicere aliquid *insigne videatur*, *confugiens semper ad actum & potentiam*, quasi *latibulum ignorantia*.

5. Hoc vero ipsum erat, quod mirabamur, qui *fiat*, quod ex *partibus Plantæ avulsis possit fieri Planta*.

6. Neque vero videtur inter *Radicem & Stipitem* peculiaris quædam pars esse five *Organica* five *Similaris*, quæ πυθμὴν dici & *Cordi analogum* quid haberi queat, sed ipsum *Confinium Stipitis & Radicis* dicitur πυθμὴν.

7. *Aristoteles* l. de Generat. Animal. 1. c. 20. paulo ante finem:
 „ ἐξ ἑνὸς Σπέρματος ἐν Σώμα, ὡς
 „ ἐνὸς Πυροῦ εἰς Πυθμὴν ὡς περ ἐξ ἑνὸς
 „ ὄου ἐν Ζῳῶν. | *ex uno Semine unum Corpus ut ex uno Tritici Grano unus Fundus, ut ex uno Ovo unum Animal.*

Sed *plures Caules ex uno Fundo*.

8. Et alibi:

„ ἑπτὰ Στάχυες ἐν Πυθμῆνι ἐστὶ. | *septem Culmi ex uno Fundo.*

9. Theophrastus l. de Causis Plantar. 3. c. 18. ante finem:

„τὴν δ' Ἀμπέλου ἀγειν δεῖ κύκλω περι- | *sed Vitem formare oportet circulo*
 „τὸν Πυθμεία. | *circa fundum.*

10. Dioscorides l. i. c. 133. fin. de Spina Lonchitide:

„Ράβδος ἔχουσα ὄρθας Τριπέχεις, ἢ | *Virgas habens Rectas Tricubi-*
 „καὶ μείζας πολλὰς ἀπὸ τοῦ Πυθ- | *tales, aut & majores multas*
 „μείας. | *a Fundo.*

„11. Homerus Odyss. v. vers. 362. & Odyss. ↓ vers. 204. & Nonnus
 in Joan. c. 1. com. 51. Πυθμεία pro *Radice* dicunt. Vide Eustathium
 „ad Homeri loca dicta; item ad Iliad. λ vers. 634. ubi ἀπὸ τοῦ Πύ-
 „θεθαι id est *putrefieri* deducit.

12. In *Fructibus* est *Vestigium* illud, ubi *affixi fuerunt Petiolo*.
 „Dioscorides Mespilo πυθμεία tribuit l. i. c. 171. Et Pollux Ono-
 mastic. l. 2. c. 4. section. 34. fin.

„τὸν τὸν Συκῶν Πυθμεία | *Ficum Pythmenem*

„ab Atticis Ὀμφαλό. (*Vmbilicum*) nominari scribit.

13. Ceterum apud Theophrastum Histor. Plantar. l. i. c. 4. med.
 „quidam Medullam vocant Καρδίαν (*Cor*).

ADDENDA

PARTIS II. SECTION. III. FRAGM. I.

CAPITI I.

Post Argumentum Assertionis 4. adde:

5 *Ligustrum an Frutex* dicendum sit, inquiret. Sectiunc. 2.

Corrige deinde numeros assertionum sequentium.

In Argumento Assertionis 7. (quæ nunc fit 8.) augeatur numerus
 Sectiuncularum binario.

Assertioni 4. subjiciantur hæc:

V.

„1. *Fruticibus* adnumerat *Ligustrum* Dodonæus Pempt. l. i. c. 1.

„& Pemptad. 6. l. 2. c. 13. *Radices per obliquum spargi* scribit.

2. Ego observavi raro aut *nunquam Fruticare*. Potest dari aliquid
 inter *Arborem & Fruticem intermedium*, scilicet *Serpens Arbor*.

Corrigantur deinde numeri Assertionum sequentium.

Assertionis 7. Sectiunculæ 1. post mutatum punctum in comma,
 hæc subjunge:

Cum

Cum *tantum* in illis, quæ *Caulem sero* producunt, hujusmodi Folia appareant, ut *Taraxacum*, *Cynoglossum*, *Verbascum*.

3. Deinde *non existimo Bina* provenire in iis quæ *Sigillatim* proferrunt *Folia*, quod amplius observabitur.

Corrigatur deinde numerus Sectiunculæ 2. & post eam Sectiunc. subijce:

4. Tertio forsan *prima Bina Folia* non Radicis semper, sed sæpe *Caulis Folia* sunt, quæ cum Caule explicato ascendunt & a fundo separantur.

Corrigantur iterum numerus Sectiunc. 3. & pro Deinde scribatur Denique.

ADDENDA EJVSD. FRAGM.

CAPITI II.

Argumento Assertionis 1. subijciatur:

Scholion. *Casalpini* Ordinandi Plantas *rationi quid obstat*, amplius illustrat. Sectiunc. 8.

In Argumento Assertionis 3. augeatur Sectiuncularum numerus denario.

Assertioni 1. subijunge hæc:

SCHOLION.

1. Vbi *Semina in Pulpa vel Tomento (Lantigine)* hærent, non videtur discerni posse, utrum *Corculum Seminis* sit in inferiore sive interiore sive propiore, an superiore sive exteriori sive remotiore extremo Seminis.

2. In *Pulpa* latent *Semina Ficus*. Quomodo igitur *Casalpinus* *Ficum* in *Ordinem* suorum *Generum* potest redigere, cum *Semen* ejus quomodo firum sit, ignoret. Quomodo enim in *Granis* tantillis invenire potest *Corculum*?

3. Ego non dubito inesse *Corculum*. Forfan in *exsecatis* etiam *Ficis* si *Grana* macerentur *Aqua*, ita ut intumescant, apparebit *Corculum* adhibito *Perspicillo*.

4. In l. 3. c. 3. de *Moro* agens aliquid habet ad *Ficum* pertinens.

5. Vtrum etiam *Corculum Granorum Sambuci* (quorum *Terna* in uno *Acino*) semper deorsum vergat, quæri potest.

6. Cete-

6. Ceterum in Pulpa quoque latent Semina *Berberis*, *Ribis*, *Oxyacanthæ* (*Sagdom*, *Spin aube.*) In *Oxyacanthæ* Baccis facile discernitur Umbilicus.

7. In *Tomento Populi Nigræ* Semina adeo parva, ut visum fere fugiant. Hic ergo Seminis situs respectu Floris & Corculi Seminis respectu Petioli certus esse nequit.

8. Quemadmodum & in *Syringa Cærulea* ob exilitatem ægre discernitur Situs Floris respectu Fructus, ubi *Perianthium* Curtum & imam partem angustæ *Fistulæ* Floris & *Rudimentum Fructus* complectitur.

In Assertionis 3. Sectiuncula 1. inter voces GERMINATIONIS & NUMERO interjice: STERILITATE,

Ejusdem Assert. Sectiunculæ 18. subjunge:

„19. CYCLAMINI *Species tres* Dodonæi Pemptad. 3. l. r. c. 13. *Specie* remota conveniunt, differunt tamen Odore. Prima *exiguo*, secundæ *majore*, tertia *suavissimo* Odore Flores profert.

20. LVPINI *Cæruleus* Flos nullo: *Luteus Grato* Odore.

Corrigantur numeri Sectiuncularum sequentium; & Sectiunculæ quæ ibi est 28. subjice:

31. ARMENIACA MALA *Nucleo* sunt *Amaro* & *Dulci* pro Solo & Cultura.

32. CYPERVUS alius *Dulcem* & *Edulem* habet *Radicem*; alius *Amaricantem*.

Corrigantur rursus numeri Sectiuncularum sequentium & Sectiunculæque ibi est 50. adjice:

55. STERILITAS *non facit Differentiam Speciei*. Nam ex *ejusdem* Plantæ *Semine sæpe diversa* Plantæ enascuntur, non quidem *Specie* & *Forma*, sed *Sexu*;

„56. Vt scilicet *una Florem Majusculum proferat* & *Sterilis* sit, *altera Semen*, sed *Minorem Florem*, ut de SESAMOIDE SALMANTICENSIS MAGNO Clusius Rarior. Plantar. Histor. l. 3. c. 4.

„57. *Eodem* quoque *Semine Steriles* & *Fertiles* ALNI oriuntur Cæsalpin. de Plant. l. 2. c. 8. item TILLÆ l. 2. c. 10.

„58. Similia de CANNABE Jul. Cæs. Scaliger commentar. in l. 1. de Plantis p. 43. (2. D.) & p. 41. (2. A.) Et Bauhinus partim in Pinac. l. 8. „sect. 5. partim in Tabernæmont. Kräuterb. part. 2. sect. 5. c. 11. *Canna-*

„bis

„bis Mas Fructum fert, non Floret: Cannabis Femina nascitur e Semine
 „Maris, Floret sed absque Fructu.

59. Specie mihi non videntur differre, sed Cultu. Nam quæ sum-
 mittitur, ut ita loquar, in Ramos, Semen fert; quæ ita colitur, ut abs-
 que Ramis gracili altitudine assurgat, Florem fert absque Semina & hæc
 ad Filificium commoda.

Corrigantur deinceps numeri Sectiuncularum sequentium & ulti-
 ma hæc fiat:

„66. VIRGA AVREA Serraturam Foliorum deponit aut minuit
 „per Culturam. Caspar. Bauhin. Pinac. l. 7. sect. 3. fin. in 1. & 4.

ADDENDA

FRAGMENTO II.

Argumento Assertionis I. adde:

Scholion Veterum in describendis Plantis brevitatem exemplo ABIE-
 TIS, PICEÆ & PINI declarat. Sectiunc. 38.

In Argumento Assert. 2. numerum Sectiunc. muta, 10. scilicet in 14.

In Argumento 3. itidem muta numerum 3, in 7.

Assertioni I. adijunge quæ sequuntur:

SCHOLION.

„1. ABIETIS descriptionem nusquam tradit Theophrastus. Flo-
 „rem Croceum ei tribuit Histor. Plantar. l. 1. c. 21; & Conum l. 3. c. 10.
 circa med.

„2. Resinam Abietis & PITYOS Leviolem esse quam PEUCES;
 „Resinam vero Peuces Graviorem & Picosiorem (πιλωδεςίρα) scribit
 l. 9. c. 2. Lib. de Causis Plantar. 2. c. 9. paulo post init.:

„ ἡ μὲν (Ἐλάτη) χαίρει Παλαιαίσις	altera (Abies) gaudet Opa- cis (Locis); at Peuce A- pricis. - - - - -
„ (τόποις) ἡ δὲ Πεύκη τοῖς Προσῆ- „ λαις. - - - - -	

„ 4. ἡ μὲν Ἐλάτη Ξηρόν. ἡ δὲ Πεύ- „ κη Ἰγρόν.	Abies Sicca; verum Peuce Hu- mida est.
--	---

„5. Quod Lignum attinet, Abieti similiorem Pityn Arcadum quam
 „Peucem utramque tradit Histor. Plant. l. 3. c. 10.

6. Nusquam vero decidit, utrum velit ex sententia Arcadum,
 an Macedonum & Idæorum loqui.

„7. Alii enim loco proxime dicto Peucen Sativam sive Vrbanam,
 „& Silvestrem; & hanc vel Idæam vel Maritimam (παραλίαν) faciunt.

„8. Ma-

„8. Macedones item Peuce Sativam & Silvestrem agnoscunt,
 „sed hanc *Maris & Feminae* appellationibus distinguunt, ex quibus
 „Mas habet Σουκάν. *Femina* Ἀργίδα; adjiciuntque Ἀκαρπον (*Sterilem.*)

9. *Verum autem Peuce Idæa & Maritima cum Macedonum Mare & Femina conveniant*, ex Theophrasto colligi nequit, neque ipse Theophrastus scivisse videtur.

„10. *Arcades Pityn* appellant tum *Peuce Sativam*, tum Ἀκαρπον.

„11. *Quamque ante Theophrastus vocat ex Arcadum sententia*
 „πίτυν ἡμερῶν, post vocat πίτυν Κωνοφόρον; at quam primo ex sententia
 „Arcadum vocat πίτυν Ἀκαρπον, eam dein simpliciter πίτυν vocat.

„12. *In Silvestri Peuce conveniunt Arcades cum Macedonibus & forte Idæis. Hæc Picem præbet, & in Tedam vertitur.*

13. *Atqui nullam novimus Pityn* Ἀκαρπον.

14. *Dioscorides ita de Peuce & Pity loquitur, ut inde disci nequeat, utra earum Arborum sit PINVS vel PICEA.*

„15. *Vtrique tribuit Πιτυδαίς, & Κώνες* l. i. c. 88; Στροβίλος & Δάδιος
 „(*Tedam*) c. 87.

„16. *E Siccis Resinis πίτυν ἢ ελατίαν præfert, quod Odorata sint & ad Tus Odore accedant* c. 93.

„17. *Sub init. huj. c. Liquidus tres recenset Πιτυίν, Πευκίον, & Δάριον.*

„18. *Galenus Pityn & Peuce sumit more Dioscoridis; Πιτυδες, ait ille Simplic. Medic. Facult. l. 8. in Πιτυδ., sunt Fructus Pityos. Per abusum ita dicitur etiam Fructus Peuces.*

„19. *Mox in Pity: Pityos Cortex valde adstringit; Peuces moderatius. At Coni (κώνες) tum Cortex tum Folia validius adstringunt, idque cum mordacitate molesta. Libr. 7. in Con.*

„20. *Fructum ejus Amarum & Acrem esse scribit, ut prius Aqua macerandus atque ita edulcandus sit. Hunc dicit aliis vocari Κάκαλον, item Στροβίλον.*

21. *Videtur ignorasse omnes hæc Arbores ferre Conos vel Strobilos, in quibus sunt Nucelæ istæ. Vtinam harum Arborum Differentiam nobis monstrasset!*

„22. *Athenæus Πιτυδία Κάρα Fructus esse Arboris, quæ a Theophrasto Peuce appelletur scribit* Deipnosophist. l. 2. (p. 57. B. edit. Commelin.)

„23. *Plinius l. 15. c. 10: Grandissimus (scil. Fructus) Pineis Nucibus (id est Pinis) Altissimeque suspensus, intus Exiles Nucleos (id est Pineas Nuces) includens.*

„24. *Et l. 16. c. 10. med.: Abies expetit a Navigiis. Situs in excelso Montium seu Maria fugerit. Materies præcipua Trabibus & plurimis vitæ operibus.*

„25. *Resina ei vitium, unde Fructus unus Piceæ &c. E diverso Materies que Abieti pulcherrima, Piceæ ad Fissiles Scandulas, Cupasque & pauca alia Secamenta.*

„26. *Apud*

26. *Apud Poetas est Pineæ Teda. Teda vëro fit & ex Pino sive Pinastro, & ex Picea.*

„27. *Pityn Theophrasti ex eo probat esse Pinum Matthiolus in „Dioscorid. l. i. c. 74. & Bauhinus ibi ad Matthiol. quod Pitys dicitur „alia Sativa, alia Silvestris.*

„28. *At Plinius l. 15. c. 10. etiam Piceam Sativam ponit, cujus „Nuces dicantur Sapineæ.*

„29. *Clusius Rarior. Plantar. Hist. l. 1. c. 23. dubitat, Picea, (Nosth „Sannen) utrum sit Pitys Theophrasti, an ejusdem Ἐλάτη Ἄρρη: & „accusat Codices Theophrasti corruptos.*

„30. *Dodonæus Pemptad. ult. l. ult. c. 13. Pityn esse Piceam pro- „bat ex Scribonii Largi Composition. 201; item ex Pitoycampis, quæ „teste Bellonio in Picea tantum inveniantur, non Pino. Vix credo.*

„31. *Solent enim Eruca Sativas Arboreas potius appetere.*

„32. *Quod si Peucea & Pityn dicamus esse Vramque Pinum, vel „alteram Pinum, alteram Pinastrum; & Ἐλάτην esse æquipollentem „Germanorum Sannen? Nam & Theophrastus Abietem Marem & „Feninam facit Hist. Plant. l. 3. c. 10. quod modo sectiunc. 29. si- „gnificatum est.*

„33. *Discrepant adhuc Auctores.*

„34. *Bauhinus vel Matthiolus in Dioscorid. l. i. c. 74. una cum „Tabernaemontano Kräuterb. l. 3. sect. 3. c. 2. (p. 662. & 663.) Strobilus „Piceæ pingit in in Extremis Ramis, Abietis in Geniculis.*

„35. *At Clusius Rarior. Plantar. Hist. l. 1. c. 23: Coni Abieti in „Extremis Ramis non Propendentes ut Picea, sed Erecti, Crassiores „& Latoribus Squamis & Obtusiore Cuspide quam in Picea. Hic etiam „Folia Abietis Superne Viridia, Aversa parte Cineracea cum Taber- „naemontano describit.*

„36. *Casalpini de Plantis l. 3. c. 53. quasi ex sua observatione „Abietem describens (Theophrasti enim & Plinii verba deinde se- „paratim subjungit) eandem videretur Abietem agnoscere cum Clusio.*

„37. *At Lobelius Stirp. Observ. p. 633. Abieti appingit Conos e „Medio Ramorum etiam Inferiorum Propendentes; in Adversariis „vero cum Pena p. 450. Picea quidem Conos Grandiores, Ventrosos „res in Ramis Flexibus; Abieti autem in Summis Ramis Conos in ca- „lum obversis Mucronibus adscribit.*

„38. *Apud Dodonæum Pempt. ult. l. ult. c. 13. & 16. eadem Figure quæ apud Lobelium Piceæ & Abietis sed titulis permutatis.*

Asertionis 2. Sectiunculæ 1. hæc subjungantur:

2. *Lacryma Jobi, Gallis Maria, Hispanis Moyses, aliis Christi. Vide Clus. Rarior. Plantar. Hist. l. 6. c. 37. & Pen. & Lobel. Stirp. Adversar. p. 16. Cur itaque non potius Lacrymaria?*

3. *Koshus* est melius quam *Hustattich* vel *Brandlattich*. Nam hæc Appellatio parit Specierum Confusionem.

Corrigantur numeri Sectiuncularum sequentium, & eam quæ ibi 9. est excipiat hæc:

„12. POPVLVS LIBYCA Plinii l. 16. c. 23. in *Gallia, Italia & Germania* sponte crescit.

14. Inepta etiam est appellatio *Indianischer Pfeffer*, id est *Capficum*, quasi *Piper* verum classe non indigeat.

Affertionis 3. Sectiunculæ ultimæ subjice:

4. FRUMENTVM *Typhinum*, quod cum Semine Phalaridis (*Canariengras*) ex *Canariis* advehitur, TVRCICVM vulgo appellatur, & „*Cordo* Histor. Stirp. *Triticum Bactrianum* dicitur. *Maizium* potius appellandum, uti vocant *Americani*.

5. Nam ex *America* primum translatum est in *Europam*, non ex *Asia* vel *Turcia*.

„6. Neque est *Fru mentum illud Bactrianum*, quod *Grana Oliva* „*magnitudine fert*, cujus *Theophrastus* Histor. Plantar. l. 8. c. 4. fin. & *Plinius* l. 18. c. 7. procul a fin. (in quo pro *Spicas* legendum *Olivas*) „*mentionem faciunt*.

„7. Nec est *Βόσμος*, *Fru mentum Triticum minus*, quod ne extra „*Bactrianum & Babylonium agrum*, antequam coctum sit exportent, mes- „*sores jurejurando adiguntur*, uti *Strabo* l. 15. (p. 476. edit. *Vignon. vers. 41.*) testatur.

ADDENDA FRAGMENTI III. PORTIONIS I.

CAPITI I.

In Argumento post Affertionis 6. Argumentum adde:

7 quæ *ARISTOLOCHIAE* (quod ad *Radices*.)

Sequens numerus 7. mutetur in 8.

Affertionem 6. excipiat hæc:

VII. five AR.

ARISTOLOCHIA LONGA, *ROTVNDA*, & *CLEMATITIS* differunt Specie quod ad *Radices*. *PISTOLOCHIA* etiam quod ad reliqua convenit, *Radices Fibrosas* habet.

Corrigatur numerus Affertionis sequentis.

ANNO-

ANNOTATIONES GENERALES,

quæ PRÆFATIONIS loco sunt,

ad

JOACHIMI JUNGGII
DOXOSCOPIAS PHYSICAS
MINORES,

Auctore

MARTINO FOGELIO Hamb.

I.

DE EDENDI HUIUS OPERIS CAUSIS.

I.

Quanquam *Physici Operis aliquid edere AVCTORI* bis, terve ANIMVS fuit, & de proferenda inprimis *Isagoge* quadam *Physica*, una cum *Disputationum* duarum *de Principiis Corporum Naturalium Theſibus*, jam olim quidem, cum *Examine* publico in *Gymnaſio* ſubjicerentur, *impreſſis*, ſed *recenſitis* poſt, & non parum *auctis*, contentius ex eo tempore, cum ex lapſu æger factus eſſet, cogitavit: factum tamen eſt, neſcio, quo Fato, ut modo *novæ Curæ* ipſum in diverſiſſimas *Cogitationes averterint*, modo oblatas *Conditiones Bibliopola* repudiaverit, modo *Typorum*, præſertim *Græcorum*, *Forma* diſplicuerit, sæpe *accuratius* quædam *proponendi Conſilium* iſta, ut reliqua *Opera*, diſtulerit, denique MORTE INTERCEPTVS Spem omnem ab ipſius manu aliquid perfectè ordinati exſpectandi præciderit.

2. NE igitur tanti Viri *Meditata* vel *BLATTIS & Tineis* erodenda *relinquerentur*, vel *in manus* cujuſdam *Jungianarum rerum IMPERITI* aliquando incidere, EGO quoque *FIDEM* meam, quam edita *Hiſtoria Vitæ & Mortis Auctoris* obſtrinxeram, quodam modo *liberarem*, ſtatim poſt mortem Auctoris *Teſtamenti* ipſius *Curatoribus* *Conſilium* meum expoſui de edendo in lucem *Phyſico* aliquo *Operè*, meumque ſtudium, quantum adhibere valerem, in eo curando lubens promiſi.

3. Scilicet, cum *Logicorum Gymnaſmatum* de *Demonſtratione*, *Zarabellæ* oppoſitorum, *Recenſionem* meæ *cura* commendaffet Auctoꝝ, ego vero *Logicam in Phyſica*, meis ſtudiis convenientius, *exercere malle*, *Phyſici Operis Recenſionem* *Logici Recenſioni præmittere* volui.

4. Acceſſit, quod *in Logicis* ex parte ſuam *Sententiam* jam *expreſſerit*, quam quilibet, qui cupit, in *Hamburgenſi Logica* legere poterit; in *Phyſicis* vero præter *Exercitationes Protophyſicas* nihil de ipſius *Scriptis impreſſum* exiſtet.

5. Ut nunc nihil dicam DE ARISTOTELE REFORMANDO præcipue EX PHYSICA. Quod ipse in Epistola ad Andream Svarzium 1641. 11. Sept. perscripta, *monuit*, & in alia ad Seldenerum eodem anno 22. Sept. explicatius his verbis repetiit :

a *Physica ordiendam esse Philosophiæ Emendationem* semper existi-
mavi, & adhuc in ea sum Sententia. *Logica controversiæ nisi caute tra-*
ctentur, in Psychologiam, & Metaphysicam elabuntur.

6. Cum igitur Consilium meum Curatoribus Testamenti probassem, con-
stitueram Disputationum Physicarum, in Gymnasio olim habitarum, Theses,
Exercitationibus Physicis hæcenus non editis junctas, prælo committere, PRÆ-
LECTIONES item PHYSICAS, quæ præsentis Operis maxima Pars sunt, Ap-
pendicis loco subjungere.

7. Hæc enim ex Physicis Scriptis sunt ab Auctore, ut edi possent, Conti-
nuo Stylo connexa.

8. Sed PROPTER DEFINITIONES Prælectionibus adhærentes, quas
ab Assertionibus earundem Prælectionum divellere nolebam, videbantur Præ-
lectiones Appendicis Titulum non commode mereri.

9. Quare, mutata ista Sententia, Prælectiones præmittere Exercitationibus
e Lectoris commodo magis futurum putavi, quippe, in quibus Definitiones
quædam continentur ad Exercitationes intelligendas necessariae.

10. Præterea fore, ut BREVIUS primum legere, quæ prolixius in Exer-
citationibus tractata sunt, Intellectui etiam gratius multo accidat, non du-
bito.

11. *Nec contra Auctoris mentem præmifero Doxoscopicas Systematicas ejus*
Scriptis, cum ipse hoc Ordine se usurum promittat in Scheda, quæ adhæsit
Prælectionum Autographo :

Aristoteles nunquam proponit suam Sententiam, antequam re-
futarit Contrarias. Ego utar eadem Methodo. Propositurus sum
meam Sententiam, ubi Averroem & Zabarellam destruxero.

De Causis superaddita Sectionis de Plantis suo loco dicam.

II.

DE AVCTORE HVIVS OPERIS.

I.

Cum non parum Utilitatis ex Studiis, Vitaque Auctoris recte cognitis in
Lectorem redundare possit, operæ pretium facturum arbitror Lectorem,
si de *Incomparabili Auctoris* tum *Judicio*, tum *Ingenio*, tum *Eruditione* judicare
ante didicerit ex *Historia Vitæ & Mortis* ipsius, quæ secundum prodiit *Argento-*
rati, auctior quidem, quam quæ *Hamburgi* impressa est, sed præcipitata tamen
per errorem ejus Editione, interea dum plura submittenda colligebam.

2. Hanc

2. Hanc vel Integram, vel quod ad Particulas, auctam hic exhibere Temporis presentis ratio non patitur.

3. Exhibebo eam alias, si Deus voluerit, *justa Magnitudinis Volumine comprehensam.*

4. *Nunc sufficiat ex Schedis meis JUDICIA duorum Clarissimorum Virorum huc inprimis pertinentia apposuisse.*

5. Quorum alter est JO. PELLIVS, Anglus, Professor Mathefeos in Amstelodamensi Gymnasio primum, deinde Bredano, quem Gerardus Joannes Vossius, (sive potius Fossius,) libro de Scientiis Mathematicis c. 10. §. 2. a Varia Eruditione, & Summo Ingenii Acumine non vulgariter commendat.

6. Alter est Joannes Amos COMENIVS, Conatibus Didacticis celeberrimus.

7. Ille (Pellius) in Epistola ad *Joannem Adolphum Tassum*, Mathematicum olim Hamburgensem, Virum Summum, 1645. Amstelodami pridie Cal. Maji scripta:

„*Gordatus Juvenis Bernhardus Varenius, quanti te, (Tassii,) atque*
 „*OMNIVM MORTALIVM ΔΟΞΙΚΩΤΑΤΟΝ, Collegam illum tuum,*
 „*D. JUNGIVM, facere viderer, aliquando fortasse in suis ad te descri-*
 „*bere conabitur. Quod si ullis verbis assequi poterit, Incomparabili illum*
 „*Eloquentia præditum arbitrabor.*

8. Et paulo post:

„*Ego rigidissimam Censuram etiam Accuratissimi vestri Apodi-*
 „*ctici expeto. Quam si impetravero, summo me beneficio affectum ar-*
 „*bitrabor.*

9. In Epistola ad *Jungium* 1645. Amstelodami Id. Maj. scripta:

„*Etsi tuam, Vir Eximie, Sententiam de nostra Refutatiuncula*
 „*valde scire aveo, quippe qui te Incomparabilem demonstrative docendi,*
 „*& dedocendi Artificem esse probe sciam; tamen, quum piaculum puta-*
 „*rem, Heroicos tuos labores vel tantillum interpellare, - - - decrevi a*
 „*scribendo abstinere.*

10. In alia Epistola ad *Jungium* 1645. Amstelodami 6. Calend. Septembr. scripta:

„*Postquam vero tam Incomparabilem Apodeicten viderem ali-*
 „*quantulum ἀναγκείας ibi (in Demonstratione mea) desiderare; ego-*
 „*met continuo mecum; Oportet aliquid subesse, quod meos oculos fugerit,*
 „*Non temere est. quod Jungius aliquid in Pellii Apodixi desiderat, quo-*
 „*rum ille supra omnes mortales optime potest, hic ardentissime cupit omnia*
 „*plenisime & ἀναγκῶς demonstrare.*

11. Hic (Comenius) in Panfophiæ Prodomo, (Præliorum titulo Oxon. 1637. edito) p. 45. & 46. edit. Londin. 1639; five Didacticor. Oper. Part. 1. Panfophici libri delineation. fection. 47. col. 426.

„12. Deus, quia Æterna, & Immutabilis Veritatis Basis est, non potest non eo rem dirigere, ut Veritati indices planius detegendæ, ac robora ipse Errores etiam servare tandem habeant necesse. Et IVNGIVS Saxo Logica nunc Arti ad eam Perfectionem deducendæ insudans, ut Propositionum Veritas adstrui, Sophismatum Deceptiones destrui queant ea Certitudine, qua Euclidem quodvis Problema Apodeictice deducitur.

III.

DE INSCRIPTIONE HVJVS OPERIS.

I.

Quoniam Opiniones passim receptas hic considerari, Lector Benevole, reperies, DOXOSCOPIAS Opus volui inscribere.

2. Auctor ipse Opinatorum meminit Partis 2. fection. 1. c. 12. aff. 12.

3. Opiniorum Portenta accumulari notat ejusd. fection. c. 12. assert. 13. fection. 2. fin.

4. Et ad similes Schedæ, quæ ejusd. Capitis Assertionem 26. & partem Assertionis 27. complectitur, extremum hæc reperi :

5. Opiniones Sonniis similiores, quam Scientiæ, ex Naturæ Observatione elicitas, ejusd. C. Assertio 12. assert. Thesis contra Burgersdicii Disputationem de Putredine.

6. Placuit hic Titulus, Specialior, quam Prælectionum Physicarum, quem Apographum Poltsianum, (de quo vide ad Part. 1. Annot. 1. fection. 6.) præfixum habet.

7. Ceterum Doxoscopiarum Titulus Auctori non est INFREQVENS, qui Doxoscopica opponit Systematicis in Logicæ Physicæ Fasciculo; sub Titulo Hypotheseos.

8. Adfunt enim inter Manuscripta Doxoscopia Zarabellæ Physica Generalis, & Eidem five Specialis, item Doxoscopia Zarabellæ ad l. 8. Physic. Mercenarii Doxoscopia, Fernelii, & Sennerti Doxoscopia, Galeni Doxoscopia, Doxoscopia Sporadica &c. Sed vel maxime huc pertinet Scheda anni 1624. mox producenda.

9. Bräuno; Anglo, (Auctor is esse dicitur Religionis Medici,) Pseudodoxie Epidemicæ Inscriptionem, libro suo Anglico, non abfimilis argumenti, dare placuit.

10. Non tamen omnes hujus Operis Propositiones Doxoscopicae sunt, sed pleraque.

11. Plurima enim in Isagoge Systematica aptius legerentur. Verbi gratia ex Definitionibus de Motu Locali quædam, ex Section. 2. Assertionibus plurimæ.

12. Quæ-

12. Quædam vel integræ, vel ex parte & hoc in Opere legi, & in *Ifagoge Systematica* repeti debent, Instituto Doxoscopico infervientes.

13. Ut ex fere integris *Definitiones Syndiacritica, Assertiones*, ex Sectione 1. Proœmii 3. 4. 5. 8. 9. 10. 11. cap. 12. aff. 17. 18. 19. 20. & cap. 13. aff. 2. & 5. & cap. 22. assert. 9. &c.

14. Item ex Sectione 2. plurimæ. Item ex Sectione 3. *Fragm. 3. Port. 1. c. 5. aff. 4.* & aliæ ad *Historiam Plantarum* referri debent.

15. Ex parte ad *Ifagogen Systematicam* pertinet, verbi gratia, ex Assertionibus Sectionis 1. Proœmii 7. sectiunc. 5. 6. 7. 13. &c. & c. 9. aff. 11. sectiunc. 5. &c.

16. *Crediderim*, Auctorem interdum, amœnitate intertexta, *fastidium Doxoscopicum* Lectori minuire voluisse.

17. *Mibi* in Prælectionum Opere *talia mutanda non fuerunt*, quantvis ex *Schedis*, quas ego in hoc Opus transtuli, *Propositiones Systematicas* parcius adiecerim, & *Plinii Moniti* (quod habet *Epist. 1. 5. ep. 6. circa fin.*) memor, ad *Titulum identidem respexerim*.

18. Interim, quæ *Confusa* adhuc videri possint, *distinguet* olim, si *Fautores* Opus hoc invenerit, *Index*, *Doxoscopica* a *Systematicis* accuratius separaturus, cum reliqua etiam Auctoris Opera *lucem adspexerint*.

19. Porro autem *PHYSICÆ* hæc *Doxoscopiæ* dicuntur, ab *Objecto suo*. Nam & *Metaphysicæ*, & *Logicæ* adsunt *Doxoscopiæ*, quæ has aliquando, si *Deus* voluerit, sequi poterunt.

20. Denique cum *Opiniones Physicæ* in hoc Opere breviter; in *Exercitationibus* vero, partim in *Gymnasio* ad disputandum propositis, & dudum impressis, partim non propositis, certe non impressis, *prolixius* ab Auctore considerata fuerint; *Doxoscopias MINORES* vocavi cum *Scheda*, anni 1624. *Septembris, Oct. & Nov.* hæc exhibente sub *Titulo, Doxoscopica*:

Vide *Fernelium* de *Forma Pæoniæ*.

21. Quæ maxime spectant ad *Antidoxa Minora*, sive *Antidoxorum Theses Prodromas*, sive potius ad *Introductionem Præservativam*, sive *Doxoscopiam*.

MONITA

ASSERT.

DEFINIT.

EXPOSITIONES DOGMATVM.

22. Adest etiam *Titulus*:

ANTIDOXA PHYSICA, hoc est, DIEXODORVM PERIPATE-
TICARVM IN APODIXES LIQVIDAS TRANSFORMATARVM
EXAMEN.

23. In *Fasciculo Protonœtico* sub *Titulo Ifagoges Doxoscopicæ*, in *Scheda* anni 1624. *Octobr.*:

Ideo hæc *Antidoxa Minora* edo, ut aliquem eliciam confidentem Peripateticum, qui mihi Zabarellæ Dogmata compleat, ut eo certius *Procheremata conficere queam.*

24. Scilicet, cum grande illud *Protonoetici*, sive Ereunetici Collegii Institutum promovere agitare, de quo in Historia Auctoris pluribus, Physicorum etiam Dogmatum receptorum, tum Falsitates, tum Absurditates breviter, & in fallor, *Dialogi* modo proponere, in animo habuit.

25. Superfunt enim adhuc *Fragmenta* istius *Dialogi*, in quo *AS Auditorem*, & *P. Præceptorem*, colloquentes, significat.

26. Et præterea existat *Titulus: Dialogus 3. de Qualitatibus Primis.*

27. Quamvis vero quedam *Affertiones* hic compareant, quæ propter *Prolixitatem* suam ad *Majores Doxoscopias* referendæ esse videri possunt, quales sunt *Section. 1. Procem. 7. & Section. 3. Fragm. 4. c. 3. aff. 2. &c.*; & ejusd. *Fragm. c. 4. 1.*; tamen hæc *Exemplis* suis tantum ita extenduntur, non, ut in *Majoribus Doxoscopiis* sæpissime fit, *Excursionibus*, aut *Diexodorum plurimarum Solutionibus* se diffundunt.

28. Quod si quibusdam forte, propter *omissas* interdum *Causas*, & *Declarationes* vberiores, *Minima* potius, quam *Minores* appellandæ videantur, hi *Theses plurimas accessisse* meminerint.

In *Thesibus* enim quedam *Obscura ponenda* sunt, ut querant ii, qui *opponere non didicerunt*, ex Auctoris *Scheda.*

29. *Alterum Titulum ISAGOGES PHYSICÆ DOXOSCOPICÆ*, (Platonis enim more geminum præfixi, ut *Lector* eligat, quem cupit,) inveni in *Scheda* Auctoris, & in ea, quæ hic *sectiunc. 21.* adducta est, aliis verbis continetur.

30. In *Fasciculo Protonoetico*, modo dicto, sub *Titulo Paraneseos*, mentio est *Operis Antisagogici*:

Proximo *Augusto*, aut *Septembri*, habebit non *Sciagraphiam* modo, sed & *Specimen*, sive *Partem totius Operis Antisagogici in Protophys.*

31. Quod superest, *omnium Opinionum Physicarum Examen* hic ne *requiseris.* Recte enim *Aristoteles Ethic. 1. c. 2. Zvingeri*:

<p>ἅπασας μὲν ἐν ἰστιάσει τὰς Δόξας, ἡ μακρότερον ἴσως ἰσίν. Ἰκανὸν δὲ τὰς ἡ μέγιστα ἀποδοχέσθαι, ἢ δοκέσθαι ἔχει ἡ τιμὴ λόγον.</p>	<p>omnes quidem exquirere Opiniones, vanius forte fuerit. Satius vera ma- xime insignes, aut que videntur viti- aliqua ratione.</p>
---	---

Hæc ex *Annotationibus* generalibus ad scopum præsentem sufficiant.

ANNOT.

JOACHIMI JUNGII
DOXOSCOPIAS PHYSICAS
MINORES
DE PLANTIS.

Auctore

MARTINO FOGELIO Hamb.

I.

DE CAUSIS, OB QUAS PRIORIBVS SVPERADDITA
FVERIT HÆC SECTIO.

I.

Quamvis, impressa fere Partis secundæ Sectione secunda, mecum constituissem, paucas tantum Phytoscopicas ASSERTIONES jam IMPRESSAS, & in *Disputatione de Axiomatibus Physicis*, in Gymnasio nostro 1652. proposita, COROLLARIORVM vicem functas, Appendicis loco Parti secundæ annexere, quod, in Auctoris SCHEDIS de Plantis Doxoscopici argumenti parum aut nihil repertum iri sperabam;

2. Accidit tamen, *postquam* Experientissimo Bunkio, Amico optimo, in ipsis curis & conatibus proferendi in publicum, quicquid Auctor de Plantis conscripsit, *vita* præclare quidem, sed mature nimis, *ponenda* fuit, ut, capeffita a me parte istarum curarum, cum excuterem hæc Schedas, *plurima* offenderim, quæ a Prælectionum Phycicarum opere *haud aliena* futura videbantur, unde integræ fere hæc Sectio nata est.

3. Cum enim proxime PRÆCEDENS SECTIO de *Speciebus Similarium* Opiniones examinaverit, Argumento Operis convenienter junguntur cum Sectione priore, quæ in hac *tertia* de Plantarum, *Dissimilariis* Corporum, Speciebus digesta reperiuntur.

4. Quibus *pauca* quædam de Plantis *alterius* Argumenti accesserunt.

5. Neque vero existimo, hanc Sectionem prioribus superadditam præter AVCTORIS CONSILIVM, quod celare haud possunt tum *Corollaria*, quæ modo dicebam, tum *Inscriptiones* hæc in diversis Schedis occurrentes: *Disputationes Botanicae*, *Disputationes Phytoscopicae*, *Theses Botanicae*, 1648. Maji mensis, (vide ad Fragm. 3. Portion. 1. C. 18. Aff. 2. annotationem,) *Corollaria Phytoscopica*, (v. ad Fragm. 1. C. 1. Aff. 1. annotationem,) *Disp. de Speciebus Plantarum*, (v. ad Fragm. 3. Portion. 1. C. 9. Aff. 1. annotationem,) *Corrections Specierum*, & *similes*.

VNDË SIT DESCRIPTA HÆC SECTIO.

Præter Auctoris SCHEDAS AVTOGRAPHAS *Inordinatas*, APOGRAPHÆ hic descriptæ sunt, quas item Inconditas majori ex parte reperi, *Incertæ, Velandiæ, & Bunkianæ*. Singulæ non magno arctantur numero.

2. INCERTÆ descriptæ sunt ex Schedis, ut conjicio, *Vetustissimis*, nec amplius comparentibus, ab eadem *indoctæ manu*, cujus Collecta quædam Apographa Physica ex Quercetano, aliisque servamus.

3. VELANDIÆ circa annum forte 1632. a Voldeko *Velando*, Ferdensi Vestfalo, descriptæ sunt, *inter omnes Jungii Discipulos præcipui nominis*, qui si superfuisset, (quod ipse Jungius fateri cogebatur,) in Mathematicis facile tanti Doctoris sui Doctor futurus fuisset. Sed lento ac pertinaci Phthiæ malo paulatim consumtus, cum ab anno 1633. in aliquot Academiis non sine summa laude vixisset, anno ætatis 28. nondum exacto, Hamburgi 1641. diem supremum obiit.

4. Expressæ autem sunt, (trinx quandoque eodem exemplo,) vel *ex Schedis Patavi* ab Auctore collectis, (ut fidem faciunt *Autographæ Superstites, de Nasturtio Indico non recte Nasturtio dicto; de Ricini Flore non Muscolo; de Faceæ Flore non Aphylo; & de Arboribus Semine carere creditis*;) vel *ex aliis non multo Junioribus*.

5. Auctor unam & alteram relegendam, & emendandam duxit.

6. BVNKIANARVM, quæ plurimam hujus Sectionis partem a Doctore Bunkio ruditer, & mortuo jam Auctore, digestam continent, mentionem facere opus non haberem, si Scheda, unde Fragmenti 1. C. 1. Assertio 9. & C. 2. Assertio 1. sectiuncula 2. pars, & 3. pars transcriptæ sunt, in manus meas, quamvis sedulo quæsitæ, venire potuisset.

7. De cetero, si Autographas Schedas Papyro suæ affigere maluisset Bunkius quam describere, valde mihi levasset laborem, quem recensitæ & cum Autographis collatæ omnino duplicarunt.

8. Ex IMPRESSIS olim Disputationibus COROLLARIA adjeci PHYTOSCOPICA, quarum Annotationis 1. sectiuncula 1. & 5. jam meminit.

9. In sui TABERNÆMONTANI MARGINE quæ de hoc argumento *adscripserat*, huc quoque transfuli. *Paucissima* tamen sunt.

10. *Paucissima* item inferui ex MEIS ANNOTATIS in Collegio Phytoscopico 1651. privatim habito.

11. Denique cum Bunkius noster VELANDI AVTOGRAPHAS Schedas cum ipsius Apographis jam miscuisset, neque reperirem Apographarum omnium Autographas, ut de quibusdam dubitare necesse haberem, utrum Velandus earum Auctor esset, an Jungius; Velandi forte Autographas aliquas operi huic additas crediderim.

12. Quoniam enim Velandus Medicinæ operam dabat, *annotaverat* quædam,

dam, cum in Academia Rostochiensis & Lugdunensis viveret, de Plantis, quæ post mortem ejus ad Jungium transiere.

13. Veruntamen tum *Scriptura* in his apprens *Celerior*, & inde Ineleganti-
tor; tum non infrequentes Velandi *Quæstiones* sive Addubirata, tum *Propo-*
situm Notandi, tum *Excerpti* Auctores, *discriminarunt* fere ipsas ab *Apographis*,
ubi vel Rostochii vel Lugduni nulla erat facta mentio.

14. Quibus adde quæ *Auctori* *adversantia* in iisdem *Autographis* le-
guntur.

15. Verbi gratia illa, cui Titulus: *SPINÆ PLANTARVM*, *Fragm. 3.*
Port. 3. C. 1. Assertioni 5. repugnat.

Ononis Spinosa cum Non spinosa videtur ejusdem Speciei.

16. Ejusd. Portionis C. 13. Assertioni 2. adversantur hæc:

„*Tiliæ Marem & Feminam Speciei differre non puto. Quod*
autem Tilia sit Infrugifera, per Accidens fieri, tumque Marem dici.

17. Sed corrigat deinde Sententiam:

„*Verum Tiliæ Marem & Feminam omnimodo inter se differre*
Plinius ait l. 16. c. 14.

18. Quæcunque autem ex Velandi *Autographis* *Operi* huic *accesserunt*, in
Exemplis fere *Assertionum* quærenda sunt, cui usui, ni fallor, nec ab *Auctore*,
si digessisset, fuissent subtrahenda.

19. Atque hæc sint dicta de iis, quæ *Sectionem* hanc efficiunt. *Singula*
suo loco in sequentibus *Annotationibus expressius* erunt indicanda.

III.

DE DISTINCTIONE HVJVS SECTIONIS.

Sectionem integram partitus sum in FRAGMENTA QVINQVE, quomo-
do appellare volui, partim, quia *Schedæ* non erant *Continuæ*, partim *ne*
Fragmenti tertii Subpartitiones Inconcinnores esse viderentur, si *Fragmenti*
vocabulo substituisssem vocem *Portionis*, qua jam ante *Partis 1. Sectionem 2.*
partitus fueram. Commodius enim *Vocabulum*, quam est *Portionis*, vix
occurret.

2. *Involucrorum* autem *Inscriptiones* reperi septem:

3. 1) SPECIES PLANTARVM VT CONSTITVENDÆ.

4. 2) DIFFERENTIÆ A SPINIS, VILLIS. Item Indifferens ad } *Spinas*
Villos.

5. 3) FLORVM DIFFERENTIÆ CONFVSE COGNITÆ.

Flos STAMINEVS LANVGINEVS, MVSCOSI.

6. 4) DE GENERATIONIBVS, VBI SEMEN NON ADEVISSE PV-
TATVR.

7. 5) GENERATIONES PLANTARVM EX HETEROGENEIS.

8. 6) SEMINE CARENTIA.
9. 7) ARISTOTELIS DE PLANTIS DOGMATA.
10. Quibus adjicere poteris *Schedarum* Inscriptiones *suo loco* deinceps memorandas.
11. Cum verò Sectio hæc potissimum doceat, quantum in Plantis digerendis hætenus peccaverint Phytoscopi, *præmissi Generalia* DE PLANTÆ SPECIEBVS CONSTITVENDIS, quæ Fragmentum 1. exhibet, Specialioribus, ut Lex Didactica, quoad ejus fieri potest, nos progredi jubet.
12. Et quoniam *usus nominum apud Philosophos* tantum *secundarius est*, Fragmentum DE PLANTARVM NOMINIBVS *secundum* merito locum tenuerit.
13. *Dehinc illustribus Exemplis* commodum videbatur ob oculos ponere, *quam*, vel Plantas *conferre* cum Plantis, cum quibus debebant, *neglexerint*, vel *separatim spectatarum Partes* tum *falso negarint*, tum *confuse congnoverint*.
14. Dum Plantas cum Plantis, cum quibus debebant, conferre negligunt, vel *ad Eandem Specierum Classem Diversas Species* referre, vel *Eadem Nova Classe* excogitata a se *divellere* consueverunt.
15. Itaque Fragmenti II. *duas feci Portiones*. Ac I. quidem DE PLANTIS HOMONYMIS, II. de RELIQUIS PERPERAM HETERONYMIS inscribere volui.
16. *Reliquis*, inquam, quia jam ante in Portione 1. *quarundam* ad 2. Portionem quoque referendarum in transcurfu quasi facta erat *mentio*, quas bis repetere nolui.
17. Vide Portion. 1. C. 1. Assert. 1. sectiunc. 2. & 3. & Assert. 7. Item C. 3. Assert. 1. sectiunc. 2; Assert. 3. sectiunc. 1. Iterum C. 4. Assert. 1. sectiunc. 1. &c.
18. *Titulus Generalis* hujus Fragmenti exstat in ora Schedæ, unde Portionis 1. C. 16. Assert. 3. sectiunculæ 4. & 5. expressæ sunt: SPECIEI VNITAS, ΕΜΟΕΙΑ ΝΕΓΛΕΚΤΑ, quo nullum inveni alium aptiorem continendo utramque Portionem.
19. *Portionis I. Titulum, commodum præ istis: Falsæ Species; Corrigendæ in Speciebus; Specie Falsæ Convenientia* &c. suppeditarunt tum Titulus Schedæ de Tribulis: HOMONYMIA PLANTARVM, tum Coroll. Phytoscop. 7. 8. 9. quæ vide ad C. 8. Assert. 1. C. 10. Assert. ult. it. C. 3. Ass. 3. sectiunc. 3. 4. 5.
20. Quem confirmavit Scheda de Malo Persica, cui Titulus: SPECIES CORRIGENDÆ, sive NOMINA POTIVS, cum ante ibidem Specierum Correctionem definivisset his verbis: *Specierum Correctio* intelligitur, *cum ad Genera debita* referuntur,
21. Portionis II. Titulus ex C. 3. Assert. 2. sectiuncula 2. acceptus est.
22. Vtriusque vero Portionis *Capita Alphabeti Ordine* digessi, quo nullas, *hæc* quidem Specierum *Confusione*, poterat magis idoneus excogitari.
23. *Nomina* autem, quibus vel *Diversissimæ Plantæ* conveniunt, vel *Eadem Species* discrepant, potissimum *ad Casparis Baubini Pinacis Titulos* accommodavi.

24. Hoc insigni enim opere in aptiores quoque quam hactenus factæ fuerant, Classes, non raro tamen hallucinatus, Plantas voluit digerere.

25. Et hæc de Fragmenti III. Distinctione dicenda habui.

26. Accedo ad Fragmentum IV. PARTES QUARVNDAM PLANTARVM, tum FALSO NEGATAS, tum CONFVSE COGNITAS, consideratione sua complectens, legendum omnino post Fragmentum III. quod *Integras Plantas, certe plerarumque maxime Conspicuas Partes junctim* spectatas proposuit.

27. *Ordior a FOLIO, quod ab Auctore potissimum respici* Fragmenti I. C. I. *Affert. 1. sectiuncula 2. docuit.*

28. *Folium CAVLIS, hunc FLOS, & Florem denique SEMEN, ut Naturæ fere, ita hic Doctrinæ Ordine excipit.*

29. *Etiam in Isagoge Phytoscopica olim edenda servato.*

30. *RADICEM ultimo loco locavi, tanquam Partem semper abditam. Vide iterum Fragm. I. C. 2. Affert. 1. sectiunc. 3.*

31. *Fragmentum denique DE VITA PLANTARVM a me inscriptum, V. & postremum locum abstrusa sua doctrina merito sortitum est.*

IV.

DE FRAGM. I. PROQEM.

I.

Pars prior Schedæ debetur:

Nisi in c. G. & S. c. r. redig. non pro l. h. v. i. inf. erit studium Botanicum. Int. a. 1. abhorret.

2. *Reliqua Corollaris Phytoscopis, initio harum Annotationum dicitis i. scilicet 2. & 3.*

3. 1) *Difficile adm. r. Phytoscopiæ stud. v. a. d. P. a.*

4. 2) *Ejus discrep. &c.*

5. 3) *Hinc infinitum quasi red. hoc stud. Int. a. hum. infan. fugit &c.*

V.

DE FRAGM. I. CAP. I.

I.

Affertio 1. *ex duabus Schedis concinnata est.*

2. *Sectiuncula 1. ex Scheda, in cujus fronte segebantur hæc: contra Scaligerum.*

3. *Sectiuncula 2. ex Scheda, quæ hæc continebat:*

Ἐρυανίων Theophr. l. 7. Hist. c. 10. l. 3. *Caul. c. 24. Præstat. n. 5. & C. a. & d.*

Her-

Herbam *Multicaulem*

Herbam *ab imo Ramofam* } Perennis.

Herbam *Vnicaulem* }

4. Ita *Frutex* erit *Arbor Multicaulis*, & *Arbor* erit *Planta Vnic. Per.*

5. His adhærebant quædam contra Theophrastum notata, quæ alias rectius producentur.

6. *Mutanda* autem quædam hic fuerunt, si verba per festinantem Calamum *Contradictione implicita* Operi inferenda non sunt.

7. Ergo pro illis: *Frutex* erit *Arbor Multic.*, substituo: *Fr. e. Planta Multic.*, *Perennis*, & pro *Herba* repofui generalius vocabulum *Plantæ*, *Iſagoges Phytoscopica* capitis 10. paragrapho ultimo *congruenter*.

8. Ibi enim Auctor ita:

Planta Perennis solo Stipite Folia gerens, si *singulari* sit *Stipide*, *Arbor*; si *Multicaulis*, sive *Multistipes* fir, *Frutex* dicitur.

9. Assertio 2. est ex Scheda, cui Titulus *CREMIVM*, *ejusdem*, credo, propter Scripturæ similitudinem cum illis, unde est Assertio 1. *etatis*.

10. *Principium* Assertionis legitur *ita* locarum:

„ *CREMIVM* Scaliger. Exerc. 139. *cum Arbore convenire* ait p. 465. quod *Trunco* est *Singulare*, sive *Vnicaule*. Item p. 464. *Stipite* „ *Singularem Naturam Cremio* tribuit. *Cremia* ait esse *ALTHÆAM* „ p. 464. *AGRIMONIAM* p. 465. *Vtraque* autem est *Multic.*

11. Deinde:

Tab. expref. &c.

12. *Ad marginem finistrum* ab imo versus summum leguntur ista: ab imo *Caule Ramofa*, non tamen *Fruticosa* videtur dici posse. Quæ forte de *Althæa* capienda sunt, de qua *jam* idem dixit sectiuncule 4. *Parenthesi*.

13. Assertio III. *in Scheda paulo aliter* formatur.

14. *Vtr. pl. C. ex eod. O. R., an ex vic. tantum.*

15. Si ex v., cum *F. ab A.* non *d.*, n. *f. m. & m.* N. & A. e. R. S. e.

16. Hæc ergo ulterius *observanda* sunt.

17. Assertio IV. ex quatuor *diverse*, ni fallor *etatis* Schedis *compofita* est.

18. *Primæ* Titulus: *ARBOR, FRVTEX*. Cui subjiuntur ista:

Magna solum ex parte fruticat LENTISC. multis ab una R. Stol. (ergo πολύκαυλ.) & *Virg. &c.* Clus. item Lob. Adv. p. 411. *Fallitur & f. &c.*

19. (NB. Stolones recisi promovent Arboream Magnitudinem ejus Caudicis, qui relinquitur. Sed Cymæ, h. e. Cacumina Caudicum majorum & adultiorum, resectæ promovent Multitudinem Stolonum, & inhibent ab Altitudine Arborea.

20. *Ad marginem dextrum* aliud NB. e regione hujus Theorematis signabatur, in quo item *recentius scripta* festiuncula 1. & 2. (excepta tamen iæ Parenthesi,) reperiuntur. At 3. eodem calamo in fine ejusdem paginæ, voce Plantæ tantum a me inserta.

„21. *Secunda ex Incertarum* aliqua est. Ο δὲ Μύρρ. u. d. è. ibid. Ergo &c. Ad marginem erat Titulus: GENERA IV. SVMMA PLANTARVM.

22. Exstat autem illud de Myrto in Theophrasti I. expresso.

23. *Tertia* ex Scheda, quæ inscribitur: SPECIES PLANTARVM.

24. Ilex Coc. c. c. in F. o.

„25. RVTA *Cult. elev. ad A. d., sisc. R. &c. & Fl. c. defringantur,* uti Tabernæmontanus tradit.

26. *Quarta* inscribitur: contra SPECIES PLANTARVM.

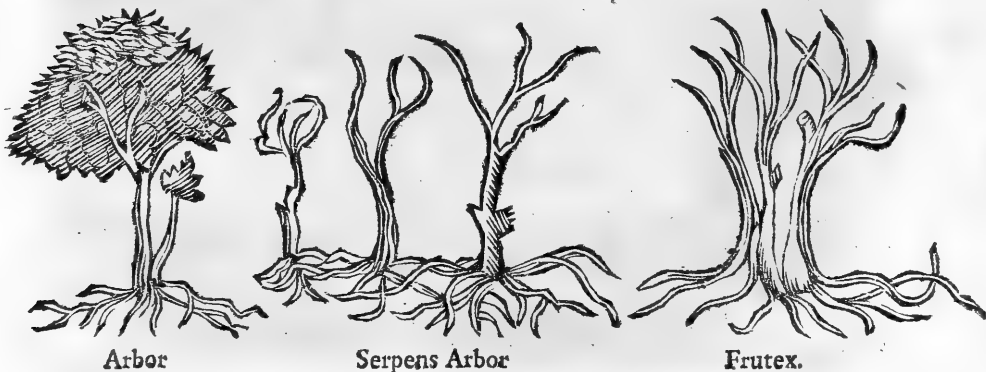
27. Non Ruta tantum, sed & SALVIA c. in A. g. &c.

28. Cui *gemina* fere hæc est, quæ Assertionem hanc *augere potest*:

Arbor { *Natura*
 { *Arte.* Planta hic annua, alibi perennis & Arbor esse potest,
 { ut ROSMARINVS, Ruta Herodis.

Si sit annua, non est Arbor, ut *Musa*.

29. Assertio V. ex Scheda est, quæ inscribitur: FRVTEX. *Addiderat* tales fere *Icones Arboris, Serpentis Arboris, Fruticis.*

Arbor

Serpens Arbor

Frutex.

Y

Affer-

30. Assertio VI. *variis* debetur Schedis.
31. Sectiuncula 1. & 2. ex Scheda, quæ inscribitur: *Plantæ Diviso in ARBOREM, HERBAM an Specifica.* Cui subjiciuntur ista: MELONES *in Peruv.* &c. Lauremb. p. 73. Quæ ibidem *de Thure, Myrrha, Pipere* ex Lauremb. p. 72. Auctor adjecit, *huc non pertinent.*
32. Male autem Lectoris sui commodis consuluit Laurembergius, quod Acoftam, unde ista hausta deprehendo, nominare neglexerit.
33. Sectiunculas 3. 4. 5. de RICINO tres Schedæ *Autographæ* & una *Apo-graphæ* stabiliunt.
34. Prima, quæ inscribitur: Eadem *Plantæ* hic *Arbor*, illic *Herba*, id est *Annua*, hæc est:
- Κίχι ἢ Κρότων, Ricinus, Dioscoridi Δένδρον dicitur, μμρᾶς Συκῆς μέγεθος ἔχων.
35. Lobel. Advers. vix alibi quam in Hortis videre est. *Ann.* est *nec rediv.* (h. e. ne R. q. &c.) At Clus. *in mar. Bat.* &c. Bellonius item *in Creta* magnas Ricini Arbores se observasse scribit.
36. Item *Curcas Arbor* in America, nimirum in Nova Hispania, *Species Ricini* videtur tum *Monardi*, tum *Clusio.* Nam & *Semen* & *Oleum* &c. respondent.
37. Secunda *Patavina*, cujus exemplum *Velandia* quoque Titulo *Vivacitas* exhibet, sub Titulis: *Generalia Botanica, Vivacitas, Arbor, Herba*, hæc complectitur:
- An nec rediv.* in Germania stirps est Ric. perficitur eodem, quo *sata* est, anno. *Semen* *Auctumno* maturatur.
38. In *calidis* regionibus multos testat annos, atque in tant. *excr. ult. ut ad consc. eam scalis opus quandoque sit*, uti tradit P. Bellon. l. 1. Sing. Dod. Lobel. adv.
39. Tertia Titulo: *Differentia Annua & Restibilis* secundum regionum temperamenta *variat*, eadem *repetit.*
40. *Reliquas Instantias* in Schedis confusas *Alphabeti ordine digessi.*
41. Sectiuncula 7. ex parte, 10. & 12. integræ debentur Schedæ quæ inscribitur: *Instantiæ contra Species, recentioris ætatis*, hæc exhibenti:

Herbæ cum Arboribus vel Fruticibus.

42. Onagra - - - - NERION, alibi *Frut.* alibi *trab. ed. f.*

f. Anton.

CHAMÆNER.

Epilob.

43. EBVL. - - - - SAMB.

Gr. καμ. ἄκη.

differt.

an Caulis Singularis? *Virgæ m. a R.*

„*Caul. Simpl. tr. Cæf.*

Bijug. Fr. in utr.

In Vtr. *Fr. Fl. i.*

44. De Sambuco & Ebulo duæ aliæ etiam.

45. Vna habet hæc: PRÆDICAMENTIS BOTANICIS *obstant*
Musa *Arbor annua*, Sambucus-Ebulus.

46. Altera quæ inscribitur *Species Plantarum*, ista: *Ebulus per omnia Sambuco similis*, nisi quod *annua* Planta est.

47. Sectiunculæ 7. ex parte, 9. II. 18. & 19. integræ, formatæ sunt ex alia, cui Tituli: *Arbor*, *Herba*: *Magna diversitas magnitudinis in Plantis ejusdem Speciei.*

48. Tithymalus Helioscop. Herba.

TITHYM. *Arbor. &c.*

„ANCHVSAM *Arbor. P. Alpin. Anchusam esse &c.*

„*Car. Arboreus.*

CYAN. &c.

49. Sectiunculam 8. repræsentat tertia sub Titulo: *Herbæ Arboreæscentes.*

50. Sectiuncula 13. & 16. sunt ex Scheda quarta, subnexæ iis, quæ hic sectiunc. 27. ex eadem produxi.

51. Sectiuncula 14. debetur Schedæ, de qua hic sectiunc. 45. dixi.

52. Sectiunculam 15. partim ex eadem, partim ex hac Apographa Incerta expressi, unde Assertio una & altera sectiuncula augeri poterit:

53. Scripsit Theophrastus LACTV CAM *grandescere in Arboris* ADDENDA.
emulationem. Jul. Cæf. Scalig. (Exercit. 139. fin.)

„54. Theophrastus habet id. *μαλάχη* MALVA, *τεῦτλον* BETA,
 „*Ἄγνη* AMERINA, ΠΑΛΙΟΥΤΡΟΣ, *κίτλος* HEDERA *ὁμολογεμινύας*
 „*ταῦτα γίνεται δένδρα, καὶ τοὶ θαμνώδη ἐστὶν* l. i. c. 5.

55. Scaligero credo obvium se dedit, cum illa scriberet, *locus ex Hist.*
Plant. l. 7. c. 4. qui Auctori non succurrit :

<p>„<i>Τῶν δὲ πλατείων (Θριδακινῶν) ἕτω</i> „<i>τινὲς πλατύκαυλοι γίνονται, ὡς τ' ἐνέες</i> „<i>φασὶ καὶ Ούρας χρῆσθαι Κρητικαίς.</i></p>	<p><i>Inter Latas (Lactucas) adeo quæ-</i> <i>dam Laticaulis fiunt, ut aliquos dicant</i> <i>pro Osiis uti Hortorum.</i></p>
---	--

56. Plinius Nat. Hist. l. 19. c. 8. circa initium ita ex Græco convertit.
 „*Lactuca*, inquit, *Genus Vnum Laticaulis, adeo, ut Osiola Olitoria ex his fa-*
 „*citari prodiderint.*

57. Ceterum & *alia Incerta*, quæ inscribitur, *Speciei Vnitati non obstant,*
 hæc exhibet Germanica:

Baummäßige Größe, und Krautmäßige Kleinheit hindert nicht die
 Gemeinschaft der Art in Kräuten, Baum-Biesenklee oder Bärrauten,
 Geiß-Weinklee, Pappeln.

58. Sectiuncula 17. in Scheda ejusdem cum ea, de qua hic sectiuncula 41.
 ætatis, sic exhibetur:

Herba	Frutex
PORTVLACA Hortensis	Portulaca Marina, HALIMVS,
	<i>Ramis, Lignos. Radix, imo t. &c.</i>

59. Assertionis VII. sectiunculæ 1. pars unde sit, ex Annotationis hujus
 sectiunc. 45 repetendum. In eadem & sectiuncula 2. continetur, & 3. exceptis
quatuor ultimis vocibus a me adjectis.

60. In *vetustiore* Scheda, cui Titulus, *Genera Plantarum*, sectiunculæ 1.
reliquum legitur, *non indicato* tamen *Oviedi loco*, *Muzæ*, (sic Arabica vox re-
 ctius exprimitur, evitata simul quæ per f introduceretur Homonymia,) quam-
 vis sub Platani nomine, descriptionem exhibente pleniorē ceteris, Auctori
 lectis. (Guilielm. Piso enim nominari potuisset, non minus diligenter descri-
 bens Muzas Hist. Nat. & Medic. l. 4. c. 21.)

ADDENDA. 61. MVSA five Ficus Indica (crescit in India, Ægypto, Gvineæ,
 Brasilia, Canaria) *annua* est *Planta*, h. e. Caule an. & f. t. f. *Radice* ta-
 men *perenni*, *Punicæ* tamen attingit *magnitudinem*.

62. *Ficus Indicæ* nomen *omisi* propter sectiunculam 2. *Natalia Muzæ*
 loca *addat* qui volet. Quod *de magnitudine ad Punicam* comparata Auctor
 addit, *ex incerta Theophrasti descriptione* apud Clusium hauserit.

63. *Alia*

63. *Alia vetusta* inscribitur: *Arbor non est Species*, cujus ista sunt:

Arbores non Arboribus valde cognatae, ut *Pithaja*, *Tuna*. Lobel.
adv. 454.

64. Assertionis VIII. Sectiuncula 1. est ex Scheda, si non anno 1634. certo post hunc scripta. Continet enim Scheda simul partem exercitii styli, a discipulo quodam, eo anno exhibiti.

65. Item ex hac, unde & 2. & 4. ejusdem credo ætatis, cujus hic sectiunc. 9. memini:

Observandum, an omnes HERBÆ ante Caulem præter prima Bina Folia, proferant plura Folia.

1. forsan prima Bina Folia non Rad. s. &c.

2. in *Alfine* & multis aliis nulla apparent hujusmodi Folia, sed tantum in illis, quæ Caulem sero prod. ut T. &c.

3. non existimo in omnib. Bina provenire, sc. iis quæ Sigil. prof. F.

66. Sectiunculæ 3. Scheda inscribitur *Herba Notio*.

67. Sectiuncula 4. ex duabus est transcripta.

68. Vna ἀνεπίγραφος:

Caules Herbarum qui antic. F. op. D. H. Scaligeri, ut Tussil.

69. Altera ἐπιγραφήν habet hanc: *Herbæ Notio sec. Scaligerum.*

Caulis interd. ant F. ut in Tuf. Obs. &c.

70. Ceterum in *Incerta Apographa*, adversus *Guilandinum*, hæc legitur; quæ cum ex parte obscurius proposita videri possint, contextui ingerere non ausus sum:

*An falsum est, quod ait Jul. Cæs. Scaliger, Stirpes quasdam emit-
tere Bina Folia, priusquam Caulem, quia Folia illa Caudici adhærere vi-
dentur? A. O. Non negandum tamen, Folia Radicalia emitti ante Cau-
lem vel Caules.*

71. Ipse *Guilandinus* fatetur implicite, *Herbarum* quarundam *Radices* emittere prius Folia quam Caulem. Ergo per aliquod tem-

pus confistet *Stirps* illa in *sola Radice*, ideoque erit *Κύμα* eadem ratione, qua *Alternans Κύμα* est *Κύμα*.

72. De *Tritico* testatur *Experientia*, si *Culmi* atterantur, vel *rescentur*, *Radicem* denuo *novos Culmos fruticare*.

73. Deinde *Triticum* furgit *Culmo multiplici*, ergo.

74. *Autographa* quoque sed recentior sub *Titulo Thesum* habet ista ad hanc *Affertionem* facientia :

„*Herbam* ab *Arbore*, *Cremio*, *Frutice* distinguit *Scaliger*, eo dis-
„*scrimine*, quod *præter Bina prima Folia e Seminis Pulpa prodeuntia*
„*(quid si e Bulbo vel Talea?) plura immediate e Radice producit Folia*
„*(non mediante Stipite)* p. 465.

75. *Tribuatur* itaque *nomen* aliquod *commune* tribus istis, verbi gr. *Planta Radice non Foliosa* sive *ΑΦυλλόεις* ☉, ut *Herba* sit *Πιστόφυλλ* ☉, sive ante *Caulem Foliosa*.

76. *Affertio IX.* expressa est *ex Bunkiana*.

77. *Affertio X.* in *Scheda* proxime ante *Bunkianam* nominata sequitur ea quæ inde producta sunt.

At ea quæ C, &c.

78. *Herba* proprie dicta, quæ *Stipitem post* } *eodem anno*
Folia, *Stipitem* vel *Stipites* } *anno sequenti*
} *admodum sero*, ut *Umbilicus Veneris*.

79. *Affertio XI.* debetur *Schedæ Apographæ Incertæ*, quam modo dixi.

Verum hoc potissimum obijci *Guilandino* potest, si *Simplicitas & Mult.* &c.

80. *Affertio XII.* effecta est *ex duabus Autographis*, quarum una sub *Inscriptione* hac : *Corollaria Phytoscopica*, continet *festiunculam* i. usque ad *Δεπν.* & 3; altera *Patavina ἀνεπίγραφος* 2dam inter hæc :

81. *Ruellius* tribus tantum *Summis Generibus Plantarum Naturam* comprehendit, *Arboribus*, *Fruticibus*, *Herbis*.

Arist. l. de Pl. hisce 4. *Arborib.* *Fruticib.* *H. O.*

Theophrastus Arb. Frut. Suffrut. & Herbis.

82. ORDINEM harum Assertionum quod attinet, a *Vocabulis abjiciendis* orsus, progredior ad *Arborem & Fruticem*, ab his ad *Herbam*, id est a Plantis Perennibus ad non Perennes, sive a *magis apparentibus ad minus apparentes*. *Quomodo* Auctor *Folia*, tanquam Partes magis apparentes, *præfert ceteris* Plantæ Partibus, *Fragm. hujus c. 2. aff. 1. sectiunc. 2.*

83. Accedit, quod *Arborum non ita multæ Species* sint, uti *Herbarum*. *Qualis ratio* Auctori etiam in *Ordine Simularium* placuit *Part. 2. sect. 2. c. 4. aff. 1. sectiunc. 3.*

84. *Multitudinis singularum Partium & Magnitudinis* argumenta in præsens non tangam.

VI.

DE FRAGMENTI I. CAP. II.

I.

Assertionis I. sectiuncula 1. ex *Autographa, mediæ* credo *ætatis*.

2. Sectiuncula 2. si excipias comma ultimum, est ex *Patavina*, quæ ex *Spigeli Methodi Herbariæ I. r. c. 55. & 56.* has Propositiones collegit, nonnihil ab Auctore interpolatas:

„3. *Species, quæ inter multas Genere participant media est, prius ostendenda* (vel quæ est frequentior iis in locis.)

„4. *Plantæ perfectæ prius quam imperfectæ ostendendæ sunt, quia ob Partium Varietatem* facilius discernuntur.

„5. *Eædem Florentes ostendendæ sunt, quia Superiora Plantarum Genera ex Flore & Fructu pulcre constituuntur* secundum *Cæsalpini*. „(Ego autem *potius Fol. &c.*)

„6. *Hortos Hiemales voco Libros, in quibus Plantæ siccæ Chartis agglutinatæ conseruantur,*

7. *Comma vero ultimum & sectiunculæ 3. pars unde sint, jam dixi annot. 2. sectiunc. 6. Pars vero, quæ de Seminibus est, a me formata fuit, ex Scholii subiecti sectiunc. 2. Generalior nempè Propositio ex Specialiore.*

8. *Autographam tamen hanc reperio :*

Quæritur, utrum, Folia (Saub,) an Flores sint priores in Planta. Illa Durabilia, Hi Pulcriores, Teneriores.

9. *Nam Semen non potest esse Finis, nisi petamus Principium.*

10. Quædam Plantæ Semen habent sine Flore. Ita quidam toti dediti.

11. Quædam Florem habent sine Semine. Naturaliter nulla.

12. Quædam Florum sejunctum a Semine ut in *Corylis*, ne quis putet, gaudium Venerium esse potissimum.

13. Sectiuncula 4. & 5. exceptis Parenthesibus debentur huic *Autographæ*: *Floris & Semin*, s. magis cogn. arguit S. &c.

14. *Parentheses* vero istas, ut Auctor intelligeretur, accepi ex duabus *Schedis Observationem de Potamogetone* continentibus, quas circa idem tempus, quo proxima, scriptas tum literarum similes ductus, tum atramentum idem significant.

15. Hoc autem admonendus es, Lector, Potamogetonem Dodonæi intelligi, quæ altera est in editione Latina vetustiore anni 1583.

16. Quæ enim 1616. auctior prodiit, ejus Potamogeton altera *Augusti foliæ* Auctoris videtur respondere, quemadmodum *Incubans* respondet primæ utriusque editionis.

17. SCHOLION est ex quatuor *Autographis diversæ*, ut videtur, ætatis.

18. Sectiuncula 1. ex qua accepta est, *Corculum Seminis* inscribitur.

19. Sectiuncularum 2. 3. 4. 5. Scheda *ἀνεπίγραφος* hæc est:

Quom. Cæsalpin. Fic. in Ord. &c.

Vtrum etiam Corc. G. Samb. (q. T. in uno Ac.) s. d. vergat.

20. Sectiuncula 6. excipit imam in eadem (*Corcul. Sem.*)

In *Pulpa* lat. Sem. *Berb.* &c.

21. Sectiunculæ 7. initium ex eadem:

In *Tomento Pop. Nigræ.*

Sed reliquum ex alia, vel anno 1635. vel certe post id tempus scripta (impressa enim Thef. aliquas Hagemæieri continet.) Titulus ei: *Plantæ Mas, Femina*, ubi de *Populo Nigra*:

22. Seminibus adeo parvis, ut vis. &c. Confer quæ infra dicemus ad *Fragm.* 4. C. 4. affert. 7. sectiunc. 16. & 17.

Sectiuncula 8. ex alia anni 1648. mens. Junii, ubi hæc:

In nonnullis ob Exilitatem ægre discernitur Sit. Fl. r. Fr. ut in *Syr.*

Cær. ubi *Per.* &c.

23. Assertio II. in *Autographa paulo aliter formata* est:

Dum Medici in Pl. n. & sub Gen. digerend.

modo F. c.

ut in *Moly V. Bauh.*

modo præf. Od. & S.

ut in *Botry M. &c.*

est *Soph.* &c.

Inter *Valerianas* refert. C. Bauh. aliquot Sp. *Inod.*

24. Assertio III. ex variis Schedis coaluit. Sed abrumpendæ & hic sunt Annotationes.

25. Pauca tantum dicam de Fragmentis Reliquis.

VII.

DE FRAGMENTO II.

Pleraque Schedæ sunt *Autographæ* hic, *Velandiæ* tamen duæ etiam ad-sunt.

VIII.

DE FRAGMENTO III.

Vsurpatæ hic fuerunt pleraque *Autographæ*, *Patavinæ* & *aliæ*, paucissima ex iis, quæ in *Collegio Phytoscopico* excepti.

IX.

DE FRAGMENTO IV.

Plurimæ Schedæ hic sunt *Autographæ*, multæ *Velandiæ*.

X.

DE FRAGMENTO V.

I.

Assertio I. est ex *Velandia* Scheda *Apographa*.

2. Assertio II. ex duabus itidem *Velandiis Apographis*, quarum una inscribitur de *Plantarum vi discretiva in Attractione*, & continet sectiunculam 1. 2. 3. 4. excepto ultimo commate, 6. 7. si excipias exempla, 14. præter Parenthesin primam a me factam, cum in Scheda 1. 3. simpliciter indicaretur, & denique sectiunc. 15.

3. Altera, sub Titulo de *Plantarum Excrementis* una cum Signo manus, sectiunculam 5. & 4ta comma ultimum, & repetita sectiuncula 6. & 7ma parte, sectiunculam 8. 9. 10. 11. 12. & 13. exhibet.

4. SCHOLII sectiuncula 1. & 2. in *Apographa proxime dicta* annectuntur Assertionis præcedentis sectiunculæ 13.

5. *Autographa*, cui Titulus: *Plantarum meminit Aristoteles in lib. de Animalibus, ætatis*, ut videtur, *recentioris*, locum ex 1. 2. Part. An. repetit, & sectiunculis reliquis absolvitur.

6. *Involucrum* autem ejus & sequentium inscribitur: ARISTOTELIS DE PLANTIS DOGMATA.

7. Assertio III. ex *Autographa ejusdem* cum præcedente ætatis, quæ Titulo: *Plantarum in parvis Naturalib. meminit Aristoteles*, subjungit hæc:

„L. de Vita c. 1. (551. C.) *Radices Plantis sunt Oris loco*. C. 2. de „*Apophyteusi*, ut & l. Long. Vitæ c. ult.

8. L. Long. Vitæ in fin. ubi male red. *Caus.* LONG. &c.

Z

9. SCHO-

9. SCHOLII sectiuncula 1. 2. 3. 4. 5. est ex æquali prioribus *Autographæ*, cui Titulus: *Plantarum Vita*.

10. Sectiuncula 6. in æqualis *Autographæ* fine inscriptæ: *πυθμὴν*, *Cordi analogæ in Plantis*.

11. Sectiuncula 7. 8. 9. 10. 11. excepta Periodo posteriore, fere integra ex eadem, sed Philosophorum ætatibus non distinctis, *Dioscoridem Aristoteli & Theophrasto præmittit*.

12. Alia æqualis omnia fere repetit.

πυθμὴν (ἀπὸ τοῦ πυθ. i. e. putr. Eustath.) fundus.

Diosc. 1. 1. c. 133.

Theophr. Cauf. 1. 3. c. 18.

13. Arist. Gen. An. 1. 1. c. 20. ἐξ ἑνὸς &c. εἰς πύθ. (sed plures Caules ex un. F.) ὡσπερ &c.

14. Sectiuncula 12. ex alia æquali.

15. Sectiunc. 13. in fine proxima ab antecedente.

16. De Ordine nihil attinet monere.

III.

DE CAUSIS NON CONTINVARUM ANNOTATIONVM AD HANC SECTIONEM.

Cum Lectorem satis cognovisse existimem, quomodo in Schedis versatus fuerim, & præterea nimis extenderentur Annotationes, præsertim cum parum illarum tedium aliis jucundioribus Observationibus vel Correctionibus minui possit, quam forte in Annotationibus ad Sectionem II. factum est, malui hic abrumpere, quam nimis in hujusmodi scrupulosus fieri.

F I N I S.

IOSEPHI DE AROMATARIIS,

ASSISINATIS,

FAVORINI FIL.

EPISTOLA

AD

BARTHOLOMEVM NANTI

DE

GENERATIONE PLANTARVM

EX

SEMINIBVS.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637
TEL: 773-936-3000
WWW.CHICAGO.EDU

PRÆSTANTISSIMO
 ORATORI,
 BARTHOLOMEO NANTI,

Philos. et I. V. D.

IOSEPHVS DE AROMATARIIS
 FAVORINI F. S. P. D.

ERVDITISSIME Nanti, libros de generatione, quos multis abhinc annis moliebar, non conscripsi; nimium distractus ob affluentem numerum ægrotantium nobilium, curæ meæ commissorum; & ob nimiam corpusculi mei imbecillitatem, quæ longas vigiliæ & labores, renuit. Adnotabo nihilominus breuissime per capita quædam potiora attinentia ad plantarum Semina; vt nisi satisfaciam, paream saltem tibi. Et erunt ea ipsissima, quæ sæpius ore alias explicavi. Addam & ea duo, quæ de ovis quæsiuisti, Poterunt forsitan quæ narrabo, nimium profus nova videri multis, & ab humano conceptu aliæna nimium: verum non quidem tibi, qui non solum alias benigne audiuisti; sed optime nosti, hominum ingenia rebus accommodanda esse, non quidem contra; & antiquissima extare quæcunque semper eodem profus modo natura præstitit, cognouerintne homines vel non. Conscribam alias conceptos de generatione libros, in quibus multa forsitan ultra communem opinionem enarrabo, non discrepantia (vt credo) a rei natura. Nec forsitan longum valde tempus ab hac epistola distabunt. Hoc interim sat erit hæc pauca signare:

Plantarum vocata femina non esse femina.

Et non habere vim, actu (vt dicunt) vel potentia generandi plantam.

Sed cum possint hæc obscura nimium existimari multis, aperiam rem clarius;

1. Plantæ determinatis temporibus prolificum semen generant; animalium feminibus proportione respondens; ex materia quadam spiritibus commixta.

2. Illud autem excernunt in vocatis feminibus; veluti in parvis uteris, vel (si cum Empedocte loquaris) in ovis arborum. (a)

3. In locis spiritus conclusus subditam materiam fortius aggreditur, & novo semper affluente spiritu vivifico domat adeo, ut ex ejus portiori parte parvissimam plantam revera generet, determinationis organis distinctam & conformatam & vera vivificet plantali vita: Reliquam vero partem relegit in alimendum assumendum ab ipsa effigiata & conformatam planta, &c.

4. Parva, quæ gignitur planta in cognominatis feminibus, vel gignitur qua parte pediculus adhæret: vel prorsus contra: vel alio quodam modo.

5. Quæ gignitur qua parte pediculus adhæret, exporrigit ad pediculum radices, folia autem ad apicem.

6. Quæ vero gignitur in apice: folia extendit pediculum versus: radices autem ad apicem.

7. Nec desunt alii modi.

8. Parva hæc planta, ex quo die gignitur, vivit, nutritur, augetur; & determinato tempore decrescit, non aliter ac animal senectute laborans: ac tandem moritur, nisi determinato loco & tempore feratur.

9. Plurimæ harum plantarum, quousque extant in vocatis feminibus latentes, nutriuntur per adnatas quasdam (ut ita dicam) umbilicales vias.

10. Vnde plantarum vocata semina quæcunque jam genitam & conformatam plantam obtinent, sunt fœcunda.

11. Quæ vero non habent, infœcunda prorsus extant: nec ullo amplius remedio fœcundari possunt, si deciderint a planta.

12. A vocatis igitur feminibus debito loco satis nascitur planta, non gignitur.

13. Ge-

(a) Confirmata hæc, uti alibi, sic etiam in Experimentis de Plantar. Generat. legimus, quæ edidit *Jacob. Logan.* Lugd. Bat. 1739. in 8tav.

13. Generatio fit ope vocatæ concoctionis.

14. Ortus fit cum recrudatione plantæ, & concoctione assumti nutrimenti.

15. Pro plantarum ortu, vocata semina lac generant, ut ita dicam, ex ea parte, quæ ad nutriendum destinata fuerat, & congeneo attracto humore; ad faciliorem inde nutritionem & auctiorem.

16. Orta planta, non amplius a vocato semine recipit præparatum alimentum nisi parum: sed a terra aliove proportionato loco.

17. Nec amplius per adnatas vias, nisi ut diximus parum: sed per radicem fugit, non aliter ac animal, quod primo per umbilicales venas creditur nutrimentum capere, exortum vero per os assumit.

Hæc sunt pauca veluti semina dicendorum in libr. de generatione, quatenus ad plantas ex seminibus ortas attinet. Ex quibus facillime colligitur (si vera sunt ut credimus) quam vane agitentur quæstiones quotidie, dum quæritur. Quomodo vocata semina, ab arbore aliisque plantis jam excerpta, debito loco fata novam plantam generent. Anque adsit in ipsis forma plantæ nec ne? Asserentibus nonnullis formam ibi esse in potentia tantum: nonnullis vero affirmantibus, non adhuc extante organizatione, vere adesse formam, ut dicunt, actu; quæ sibi ipsi domicilium paret; Non aliter, ac si forma plantarum esset quid vere separatum, ut dicunt existentia, utens materia, tanquam lignis ad nauem fabricandam. Essetque forma existens realiter, rei tamen realiter non formatæ; magis quam nauta non navigii nauta. Nec non aliæ inextricabiles petitiones, excitatæ ad humanum ingenium labefactandum, & e recta philosophandi via deturbandum. Quod autem attinet ad ova gallinarum; existimamus equidem, pullum in ovo delineatum esse antequam foveatur a gallina. Et credimus augeri calido materno, non solum tanquam a fouente, verum partim etiam tanquam a materia nutriente; quod & aliis quibusdam animantibus ab aëre commune contingere putamus; veluti in libr. de generatione animalium, Deo dante, enarabimus. Vale, meque ut soles ama. Dabam Venetiis Pridie

Calend. Octobr. c10 Idcxv.

F I N I S.

ERRATA,
Serius observata, & si quæ alia B. L.
corriget.

- p. 5. lin. 4. *φυλόν*, lege *φυλόν*.
 p. 6. lin. 10. in: lege in)
 ibid. in not. lin. 5. dissertatione adde de fungis.
 lin. 6. 8vo lege 4to ibid. Abortus, lege Abortus.
 lin. 7. formalis lege formulis.
 p. 12. lin. 9. quosdam lege quasdam.
 lin. 30. AC lege AB.
 p. 22. not. lin. 3. copiosus lege copiosius.
 p. 31. lin. 14. Llii lege Lili.
 p. 35. not. (***) lin. 1. variegalo, lege variegato.
 p. 44. lin. 5. uti lege (uti,
 p. 45. lin. 14. quolibet lege quolibet.
 p. 50. lin. 4. Jungius lege Jungius.
 ibid. lin. 9. litreis lege litteris.
 ibid. lin. 17. foliaci lege foliacei.
 p. 54. lin. 16. conjugat lege conjugat.
 ibid. lin. 23. occupat lege occupat.
 p. 55. MONENDTM lege MONENDVM.
 ibid. lin. 37. invidubit lege invidebit.
 p. 74. lin. 22. fructifero adde radice tamen perenni.
 ibid. lin. 24. Epitom. adde Libr. 2.
 p. 75. lin. 24. foret, lege foret?
 p. 76. lin. 21. pulchritudine lege pulchritudine.
 p. 77. l. 18. suut lege sunt.
 p. 79. lin. 28. & 29. ducles lege dulces.
 p. 80. lin. 8. c. 1. assert. 1. lege Part. 1. c. 3. assert. 1.
 p. 84. lin. 10. IVXTA lege SECUNDVM.
 p. 91. lin. 17. habent lege habent.
 p. 99. lin. 12. Lanuquine lege Lanugine.
 p. 117. lin. 7. IVXTA lege SECUNDVM.
 p. 141. lin. 7. Cantone lege Catore.
 p. 142. lin. 12. conceptocula, conceptacula.
 p. 146. lin. 2. PLANDARVM lege PLANTARVM.
 lin. 4. NVTRIMFNTA leg. NVTRIMENTI.
 p. 148. lin. 2. τροφήν lege τροφήν.
 ἀνελίκεσσις lege ἀναλίκεσσις
 p. 149. Sch. 3. lin. 3. explicate lege explicare.
 p. 150. lin. 5. mojores lege majores.
 p. 153. lin. 5. Semiua lege femine.
 p. 156. Aff. 7. lin. 1. quod lege quod.
 p. 176. lin. 4. florom. leg. florem.

* * *

* * *

* * *

#19437

